almanah Scînteia tineretului

1984

 1984

IANUARIE

L	M	M	J	V	S	D
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

FEBRUARIE

L	M	M	J	V	S	D
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29				

MARTIE

L	M	M	J	V	S	D
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

APRILIE

L	M	M	J	V	S	D
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

MAI

L	M	M	J	V	S	D
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

IUNIE

L	M	M	J	V	S	D
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

IULIE

L	M	M	J	V	S	D
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

AUGUST

L	M	M	J	V	S	D
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

SEPTEMBRIE

L	M	M	J	V	S	D
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

OCTOMBRIE

L	M	M	J	V	S	D
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

NOIEMBRIE

L	M	M	J	V	S	D
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

DECEMBRIE

L	M	M	J	V	S	D
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

„Ştim că lupta pe care o duc astăzi popoarele europene — şi la care poporul nostru participă activ — lupta popoarelor lumii nu este o luptă uşoară. Sînt multe greutăţi de învins. S-au acumulat multe armamente, s-a acumulat multă neîncredere; dar este o luptă dreaptă şi ea va triumfa! Puterea stă în miinile popoarelor — şi avem deplina convingere că, acţionînd unite, popoarele vor opri politica ce poate duce la distrugerea omenirii, vor impune pacea, vor asigura naţiunilor posibilitatea de a-şi asigura progresul, bunăstarea şi fericirea !"

NICOLAE CEAUŞESCU

1944 23 1984
august

40 DE ANI DE LA REVOLUȚIA DE ELIBERARE NAȚIONALĂ ȘI SOCIALĂ, ANTIFASCISTĂ ȘI ANTIIMPERIALISTĂ

Ziua de 23 August 1944 se înscrie ca unul din cele mai luminoase momente din îndelungata luptă a poporului român pentru libertate națională și socială, în lanțul căreia sînt cuprinse izbînzi de mare rezonanță, într-o firească continuitate și care stau mărturie că un popor hotărît să-și apere neatîrnarea cu orice preț iese biruitor din orice încercare strîngîndu-și toate puterile, toate energiile sale într-un unic și de nedespărțit mănunchi. Victoria revoluției de eliberare națională și socială, antifascistă și antiimperialistă din august 1944 a inaugurat epoca împlinirii idealurilor de dreptate și egalitate pentru care au luptat secole de-a rîndul cele mai înaintate forțe ale poporului român, a cuceririi depline! independenței și suveranității naționale, a făuririi socialismului și comunismului în România. Subliniind semnificația epocală a realizării actului istoric din august 1944, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU în expunerea la Plenara C.C. al P.C.R. din 1–2 iunie 1982, arată: „Revoluția de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă a deschis calea înfăptuirii revoluției democratice, a revoluției socialiste și trecerii la construcția socialismului, a asigurat condițiile necesare marilor transformări revoluționare". **Măreața epopee din august 1944 a fost rezultatul voinței întregului nostru popor, al acțiunii tuturor forțelor revoluționare, democratice, patriotice, în frunte cu Partidul Comunist Român, devenind astfel un simbol strălucit al eroismului maselor populare, al forței însuflețitoare! convingeri a întregii națiuni în deschiderea zorilor și în înfăptuirea unui nou destin românesc.**

În numele viitorului patriei

Partidul Comunist Român – forța politică cea mai înaintată a societății, exponentul consecvent al intereselor majore ale poporului român – a organizat și condus mișcarea împotriva ascensiunii organizațiilor fasciste, pentru apărarea drepturilor și libertăților democratice, pentru salvgardarea independenței și integrității teritoriale a României, amenințate de statele fasciste, revizioniste. Răspunzînd cerințelor majore ale perioadei de apariție și creștere a fascismului pe plan intern și internațional, partidul comunist a reliefat pericolul ideologiei și politicii statelor fasciste, pentru soarta patriei noastre și a chemat forțele democratice, progresiste la luptă pentru apărarea demnității naționale, a indicat căile și formele de organizare și desfășurare pe o platformă comună a mișcării pentru democrație și pace, împotriva primejdiei fasciste și de război, pentru păs-

tarea integrității frunțariilor naționale ale țării. Calea preconizată de P.C.R. pentru asigurarea succesului în această luptă democratică, națională, a fost aceea a ralierii tuturor energiilor revoluționare, patriotice ale națiunii într-un larg front antifascist, în jurul frontului unic al clasei muncitoare.

Partidul comunist a desfășurat o amplă activitate politică pentru lărgirea legăturilor și colaborării cu celelalte partide și organizații muncitorești, pentru crearea a numeroase organizații de masă democratice, între care Comitetul Național Antifascist și Comitetul Antifascist al Tineretului, în conducerea cărora un rol important a avut tovarășul Nicolae Ceaușescu, Liga Muncii, Comitetul Antifascist al Femeilor, Frontul Studențesc Democrat, Blocul pentru Apărarea Libertăților Democratice și multe altele. În același timp, a stabilit legături cu forțe politice și cu personalități burgheze, interesate în barorea drumului fascismului spre putere, în împiedicarea subordonării României față de Germania nazistă. În acești ani apar numeroase publicații legale cu caracter democratic progresist în paginile cărora ziariști și reprezentanți de seamă ai vieții cultural-științifice a țării susțin o amplă activitate pentru combaterea ideologiei fasciste, pentru promovarea culturii animate de umanism și aspirație spre progres și civilizație, pentru întărirea unității spirituale a poporului român amenințat în libertatea și existența sa de pretențiile revizioniste și de dominație ale statelor fasciste. Forțele democratice, în frunte cu Partidul Comunist Român, au organizat numeroase demonstrații antifasciste și antirăzboinice care au culminat cu marea demonstrație patriotică, antifascistă de la 1 Mai 1939 a celor 20 000 muncitori din București, au obținut o serie de succese în viața politică a țării, în confruntarea cu elementele fasciste.

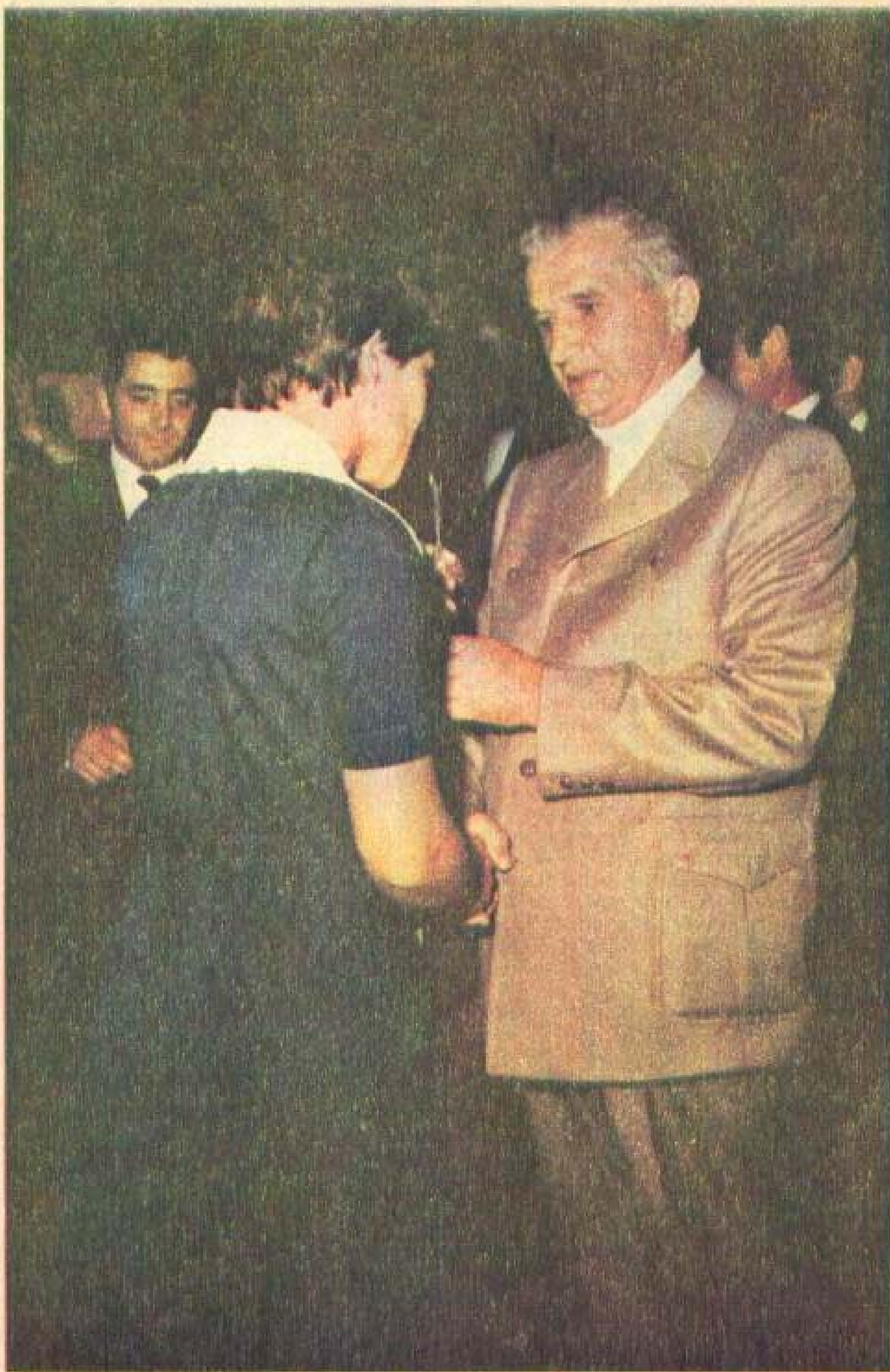
Ampla luptă dusă în acei ani de Partidul Comunist Român, de celelalte forțe progresiste, atitudinea lucidă a unor grupări politice ale cercurilor conducătoare au stăvilit ajungerea organizațiilor fasciste la putere și subordonarea țării celui de-al III-lea Reich, pînă la sfîrșitul deceniului 4 al secolului nostru. Politica de cedare în fața actelor agresive ale Germaniei hitleriste, dusă de marile puteri, a influențat însă negativ mersul evenimentelor din țara noastră, ca și din alte țări europene. În vara anului 1940, poporul român s-a aflat izolat pe plan internațional, fără nici un sprijin din afară, părăsit de toate puterile Europei. În acele momente, sub presiunea Germaniei naziste și a Italiei fasciste, României i s-au impus grele cesiuni teritoriale. Țara noastră a fost obligată să accepte condițiile nedrepte ale Dictatului fascist de la Viena din 30 august 1940, prin care partea de nord-vest a României a fost cedată Ungariei horthyste. Țara întreagă a fost cuprinsă de un puternic val de demonstrații patriotice. La București, Cluj, Sibiu, Brașov, Arad, Timișoara s-au desfășurat acțiuni prin care poporul nostru își manifesta hotărîrea de a apăra independența patriei, de a se opune politicii expansioniste și revanșarde a statelor fasciste. Manifestațiile de protest ale maselor populare, ale întregului popor față de marea nedreptate săvîrșită împotriva națiunii române demonstrau sentimentele sale potrivnice fascismului și războiului. Ele au determinat o puternică criză politică în România, caracterizată printr-o adevărată explozie a nemulțumirii maselor față de regimul de dictatură regală, prin accentuarea contradițiilor dintre diferitele grupări ale claselor dominante. În această situație internă fierbinte și în condițiile internaționale în care România fusese lăsată la chemarea Reichului hitlerist, în țara noastră, la 6 septembrie 1940, grupările și cercurile politice fasciste și prohitleriste, cu sprijinul direct al celor două state fasciste — Germania și Italia — au trecut la acapararea puterii și la instaurarea dictaturii militaro-fasciste. Pe plan

Desen antifascist, antirăzboinic de ROSS — 1939

1944 23 1984 august

40 de ani de la revoluția de eliberare națională și socială, antifascistă și antiimperialistă

1944 23 1984 august

40 de ani de la revoluţia de eliberare naţională şi socială, antifascistă şi antiimperialistă

„Noi trebuie să facem în aşa fel încît partidul nostru să rămînă permanent tînăr, să fie purtătorul celor mai înaintate năzuinţe ale naţiunii, să acţioneze întotdeauna împotriva a tot ce este vechi şi perimat, pentru promovarea noului, pentru asigurarea mersului ferm înainte spre comunism al naţiunii noastre!“

NICOLAE CEAUŞESCU

intern dictatura legionară antonesciană a trecut la lichidarea oricăror drepturi și libertăți cetățenești, la adoptarea unei legislații antidemocratice, antipopulare, la intensificarea prigoanei împotriva comuniștilor și a celorlalți luptători antifasciști. De asemenea, aceasta a schimbat cursul firesc al politicii externe românești spre alianța cu puterile Axei, la care aderă în noiembrie 1940, angajînd România, contrar voinței maselor largi populare, în războiul hitlerist contra Uniunii Sovietice.

Perioada dictaturii militaro-fasciste și a războiului dus alături de Germania hitleristă constituie anii cei mai grei din istoria modernă a patriei noastre. Subordonarea politică, economică și militară a României de către Reichul nazist a avut drept rezultat acapararea și exploatarea prădalnică a resurselor naturale, a bogățiilor țării. Industria, agricultura și transporturile au fost puse la dispoziția războiului agresiv hitlerist. Consecințele negative ale politicii regimului antonescian, ale intrării României în sfera de dominație a Germaniei hitleriste și ale participării la războiul antisovietic au fost resimțite, în primul rînd, de masele populare. În același timp, au suferit prejudicii interesele unor grupări burgheze, ale altor grupări sociale largi, au fost afectate grav interesele vitale ale întregului popor român.

Eroica rezistență

Răspunzînd voinței și sentimentelor poporului, manifestîndu-se ca cel mai consecvent și activ apărător al intereselor patriei, Partidul Comunist Român a militat pentru unirea în jurul său a celor mai largi forțe patriotice naționale, a organizat și a condus rezistența antifascistă și lupta maselor populare împotriva aservirii țării imperialismului nazist, împotriva participării României la războiul hitlerist, pentru înlăturarea dictaturii militaro-fasciste, pentru restabilirea independenței și suveranității naționale a patriei. În dezvoltarea ei, mișcarea de rezistență antifascistă și antihitleristă din România a cunoscut un curs ascendent, atît ca forme de manifestare a luptei, cît și a cuprinderii tuturor forțelor social-politice democratice, nefasciste, de la clasa muncitoare, țărănime, intelectualitate pînă la cercurile Palatului, generali și ofițeri superiori, reprezentanți ai partidelor burgheze. Mișcarea de rezistență a poporului român era o dezvoltare în noile condiții istorice a luptei duse în deceniul 4 al secolului nostru împotriva pericolului fascismului și războiului, pentru apărarea drepturilor și libertăților democratice, a independenței și integrității teritoriale a patriei. Rezistența antihitleristă începută odată cu instaurarea regimului militaro-fascist și intrarea trupelor germane în România, în toamna anului 1940, capătă o nouă amploare după angajarea țării în războiul hitlerist, în strînsă legătură cu evoluția situației politice interne, a contextului politic și militar internațional, determinată de constituirea coaliției antihitleriste, de victoriile acesteia asupra Germaniei hitleriste și a aliaților săi, de dezvoltarea și rezultatele luptei de rezistență a tuturor popoarelor cotropite.

P.C.R., apărător al intereselor supreme ale țării, a definit sarcinile generale, naționale în jurul și pe baza cărora trebuia să se polarizeze toate forțele și conștiințele patriotice în rezistența antihitleristă, a stabilit o orientare tactică și strategică realistă, elastică, afirmîndu-se ca un adevărat catalizator al voinței și acțiunii poporului român pentru înlăturarea dominației fasciste. În numeroase documente, ca manifestul din 25 iunie 1941, în Circulara din 8 iulie 1941, Platforma-program din 6 septembrie 1941, Rezoluția din ianuarie 1942, în alte materiale orientativ-programatice, Partidul Comunist a fundamentat necesitatea înfăptuirii unui amplu sistem de alianțe politice, în cadrul căruia să fie cuprinse toate forțele patriotice, naționale care, într-un fel sau altul, acționau pentru răsturnarea dictaturii antonesciene și instaurarea regimului democratic-constituțional, pentru ruperea alianței cu Germania hitleristă și eliberarea patriei, pentru restabilirea independenței și suveranității sale naționale.

„Sarcina și răspunderea istorică a Partidului Comunist Român față de poporul român – sublinia Circulara Comitetului Central al Partidului din 8 iulie 1941 – constă în organizarea luptei în România, alături (...) de celelalte popoare cotropite, pentru zdrobirea fascismului singeros german, a slujilor lui din toate țările, pentru alungarea ocupanților (hitleriști), pentru România liberă și independentă". În concepția P.C.R., cadrul organizatoric pentru ralierea tuturor forțelor democratice, antihitleriste îl reprezenta Frontul Unic Național. Astfel, în Platforma-program din 6 septembrie 1941, intitulată semnificativ „Lupta poporului român pentru libertate și independență națională", Comitetul Central al Partidului propunea „lupta comună a tuturor partidelor, gru-

părilor, persoanelor politice și tuturor patrioților români pentru realizarea FRONTULUI UNIC NAȚIONAL al poporului român contra ocupanților hitleriști și a slugilor lor". Nucleul în jurul căruia trebuia să se creeze frontul patriotic antihitlerist era frontul unic muncitoresc, căruia îi revenea rolul de polarizator și dinamizator al tuturor acestor forțe naționale. „Fără unitatea clasei muncitoare — se arăta în Circulara din 8 iulie 1941 — nu se poate organiza cu succes nici unitatea de luptă pentru dezrobirea națională a poporului român".

În interesul acestei lupte și al realizării Frontului Unic Național, Platforma-program din 6 septembrie 1941 propunea următoarele obiective : „Încetarea războiului contra Uniunii Sovietice, pace și lupta comună cu Uniunea Sovietică, Anglia, Polonia, Iugoslavia, Cehoslovacia, cu țările democratice împotriva hitlerismului cotropitor ; Oprirea producției de război, a transporturilor de trupe, arme și muniții pentru războiul lui Hitler. Recucerirea libertății și independenței naționale a României ; Răsturnarea guvernului și regimului militaro-hitlerist (...) Pentru un guvern al independenței naționale, format din reprezentanții tuturor forțelor patriotice ; Împotriva Dictatului hitlerist de la Viena asupra Ardealului (...) Amnistie generală politică, militară și agrară ; Împotriva oricăror forme de asupriri ; Deplina libertate de asociație, presă și organizare ; Restabilirea drepturilor și libertăților cetățenești și democratice". Obiectivele înscrise în acest important document, care se reîntîlnesc în toate materialele elaborate sau adresate, pe parcursul anilor 1942—1944, de către P.C.R. celorlalte partide și organizații patriotice, antihitleriste au un caracter general-democratic, în structura cărora dominante sînt cele naționale, prin realizarea cărora, poporul român înfăptuia deziderațul său fundamental din momentul istoric respectiv — eliberarea țării de sub dominația fascistă. Conținutul acestor sarcini generale, desprinse și formulate de partidul comunist, pe baza unei profunde cunoașteri a situației interne și internaționale a țării, a dispozitivului forțelor social-politice românești dovedește că partidul, în activitatea sa, era condus numai de năzuințele clasei muncitoare, ale întregului nostru popor, că, în acele grele condiții, acestea reprezentau cele mai stringente interese naționale și constituiau baza politică pentru formarea unui front național antihitlerist. Grija pentru soarta țării, înalta responsabilitate patriotică ce călăuzeau acțiunile comuniștilor și-au găsit expresia și în precizarea con-

CAPITULAREA NECONDIȚIONATA A GERMANIEI

Scânteia

ORGAN AL COMITETULUI CENTRAL al P. C. R.

VICTORIE!

ținutului documentelor prin care partidul se adresa celorlalte grupări politice în vederea realizării acestui front antihitlerist la scară națională. „Partidul nostru – se preciza în Rezoluția din ianuarie 1942 – fără să înceteze propagarea principiilor sale și a programului său final, renunță la orice acțiune sau lozincă de acțiune, care ar putea să-l despartă de celelalte partide, grupe și personalități politice, în interesul Frontului Unic Național al poporului român. Partidul nostru este gata să colaboreze cu ele și cu toți patrioții români pentru realizarea oricărei revendicări din platformă, punînd ca singurul criteriu al colaborării atitudinea față de fascismul german și războiul său tîlhăresc". Asemenea acte politice sînt expresia înaltei maturități a Partidului Comunist Român, a capacității sale de a detașa esențialul, sarcinile majore, prioritare ale etapei istorice respective, de a-și elabora linia politică generală în deplină concordanță cu realitățile interne și internaționale care alcătuiau contextul României acelor ani. El conferă specific și originalitate activității teoretice și practice a partidului nostru, reprezentînd o expresie elocventă a dimensiunilor și implicațiilor politicii partidului comunist asupra evoluției și soartei propriului său popor, atunci cînd el acționează numai sub imperativul cerințelor obiective, concrete din țara sa.

Partidul Comunist Român a desfășurat o intensă propagandă antifascistă, antihitleristă în rîndurile muncitorilor din fabrici și uzine, ale țăranilor, intelectualilor, tinerilor, soldaților și ale altor categorii de cetățeni. Rezoluția C.C. al P.C.R. din ianuarie 1942 definea astfel sarcinile partidului în organizarea și orientarea întregului tineret la lupta împotriva războiului hitlerist: „Membrii partidului nostru trebuie să ducă o muncă zilnică, fără preget, pentru organizarea tinerilor celor mai buni și curajoși din întreprinderi, sate, școli și universități în Uniunea Tineretului Comunist. Membrii și organele partidului să simtă drept o principală datorie a lor întărirea U.T.C.-ului, legarea ei cu masele largi ale tineretului, pentru organizarea și conducerea luptei sale și pentru organizarea Frontului Patriotic al Tineretului". Un rol important în activitatea propagandistică l-a avut faptul că în anii dictaturii militaro-fasciste partidul a editat peste 30 organe de presă centrale sau regionale ilegale, 111 titluri de materiale de propagandă și agitație, dintre care 57 manifeste, 27 broșuri, 27 apeluri și buletine informative, prin intermediul cărora se explica poporului român mersul evenimentelor interne și internaționale, se adresa maselor pentru mobilizarea la lupta împotriva mașinii de război hitleriste. Mobilizînd în acțiunea de rezistență zeci de mii de militanți revoluționari și patrioți, Partidul Comunist organizează grupe de sabotare a producției de armament și a transporturilor militare, precum și formațiuni de luptă patriotice care acționează pe Valea Prahovei, în munții Vrancei și Paringului, în Delta Dunării, la Constanța, în Oltenia și Banat, în Maramureș și Suceava. Prin acțiunile de sabotaj activ și pasiv, prin alte forme de rezistență, clasa muncitoare s-a manifestat ca forța socială hotărîtoare a luptei antihitleriste, însuflețind prin exemplul său masele largi populare. Țărănimea, puternic lovită de războiul hitlerist, s-a ridicat împotriva rechizițiilor forțate, a încorporărilor, contra jafului și terorii hitleriștilor. Cei mai de seamă reprezentanți ai intelectualității române, înțelegînd gravitatea situației prin care trecea țara, au protestat împotriva războiului și a prezenței trupelor naziste în România. În aprilie 1944, 66 oameni de știință, membri ai Academiei Române, profesori universitari din București, Iași, Sibiu au adresat un memoriu lui Ion Antonescu în care se arăta: „Interesele vitale ale statului și poporului nostru cer imediata încetare a războiului, oricare ar fi greutățile acestui pas. Sacrificiile pe care România ar trebui să le facă vor fi incomparabil mai mici și mai puțin dureroase decît continuarea războiului". Reflectînd nemulțumirea și revolta maselor muncitoare, în rîndurile soldaților și ale ofițerilor se accentua starea de spirit antihitleristă. Numeroși soldați refuzau să plece pe front; cadre de comandă din armată, generali și ofițeri patrioți își manifestau deschis împotrivirea față de hitleriști. Toate acestea atestau valul de nemulțumire generală împotriva dominației Germaniei hitleriste, cristalizarea tot mai puternică în conștiința maselor populare a necesității imperioase de ridicare la lupta deschisă pentru oprirea cursului evenimentelor istorice în care România fusese antrenată, pentru reluarea rolului și locului său în rîndul țărilor democratice.

Concomitent cu ampla activitate de organizare și mobilizare a oamenilor muncii la acțiuni de rezistență antihitleristă, Partidul Comunist Român a stabilit și a dezvoltat legături de colaborare cu Partidul Social-Democrat. Asemenea legături directe erau dublate de efortul partidelor muncitorești și, în mod deosebit, de cele ale partidului comunist, pentru multiplicarea căilor și modalităților de colabora-

BUCUREȘTI. Primul miting legal organizat de P.C.R. în cinstea eliberării Capitalei — 26 August 1944

re cu alte partide și organizații democratice, cu partide și cercuri politice burgheze, opuse regimului antonescian și alianței cu cel de al III-lea Reich. Ca urmare, în vara anului 1943, din inițiativa și sub conducerea P.C.R. s-a constituit Frontul Patriotic Antihitlerist, care reunea Uniunea Patrioților, Frontul Plugarilor, Partidul Socialist-Țărănesc, MADOSZ-ul, unele organizații ale Partidului Social-Democrat.

Un moment deosebit de important în realizarea largului sistem de alianțe politice, preconizat de partidul comunist, l-a reprezentat semnarea, la jumătatea lunii aprilie 1944, a Acordului de Front Unic Muncitoresc între P.C.R. și P.S.D. Manifestul de F.U.M. publicat la 1 Mai 1944 realiza o sinteză organică între interesele majore ale poporului nostru în acel moment și interesele clasei muncitoare, care se situa hotărît în fruntea mișcării naționale de rezistență. Înfăptuirea unității de acțiune a clasei muncitoare a influențat favorabil poziția și atitudinea celorlalte grupări și forțe social-politice patriotice, a impulsionat în mod deosebit procesul de coalizare a tuturor elementelor antihitleriste. In fapt, Frontul Unic Muncitoresc a devenit temelia amplelor alianțe politice, preconizate și realizate de P.C.R., care au constituit cadrul politic intern prin care s-a asigurat acel consens național în august 1944. La 26 mai 1944, s-a realizat Coaliția Național-Democrată, în care erau reprezentate : P.C.R., P.S.D., Frontul Plugarilor, Uniunea Patrioților, Partidul Socialist-Țărănesc, MADOSZ-ul, gruparea liberală Gh Tătărescu și Partidul Național Democrat al lui Gr. Topa. Declarația comună, în baza căreia s-a constituit Blocul Național-Democrat, a fost semnată de P.C.R., P.S.D., P.N.Ț. și P.N.L., la 20 iunie 1944. În prealabil, după consfătuirea din noaptea de 13 spre 14 iunie 1944, a reprezentanților partidului cu reprezentanții armatei și cercurile Palatului, la 15 iunie 1944, regele Mihai și-a dat acordul pentru planul și soluția propuse de P.C.R. în vederea înfăptuirii insurecției pentru răsturnarea guvernului Antonescu, ruperea alianței cu Germania hitleristă și alăturarea țării Națiunilor Unite. Toate aceste alianțe s-au realizat din inițiativa partidului comunist, pe baza obiectivelor general-naționale formulate de partid, care a constituit, în același timp, forța politică prezentă în toate aceste organisme. Aceste elemente conferă specificitate fron-

tului unic național realizat de P.C.R., și, totodată, sînt determinante în evidențierea rolului fundamental al partidului în organizarea și desfășurarea mișcării de rezistență a poporului român, a revoluției de eliberare națională și socială din august 1944. Subliniind rolul hotărîtor al sistemului de alianțe creat de partidul comunist pentru asigurarea cadrului organizatoric de participare a tuturor forțelor patriotice, a întregului popor la lupta de eliberare a țării de sub dominația fascismului, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta: „Realizarea Frontului Unic Muncitoresc, a Frontului Democratic, cît și contactele cu armata și Comandamentul Suprem, precum și cu alte forțe naționale, au creat condițiile necesare trecerii la înfăptuirea insurecției armate, la victoria revoluției de eliberare națională și socială, antifascistă și antiimperialistă".

Actul istoric de la 23 August 1944 s-a impus ca o necesitate arzătoare, vitală pentru însăși existența națională, pentru salvgardarea intereselor supreme ale întregului popor, pentru dezvoltarea viitoare a societății noastre. El a fost expresia voinței întregului popor, rezultatul coalizării celor mai largi forțe sociale, politice și militare, în rîndul cărora clasa muncitoare și partidul comunist au avut rolul conducător. In desfășurarea evenimentelor revoluționare din august 1944 s-a manifestat în mod strălucit capacitatea partidului nostru de a organiza și conduce toate forțele progresiste ale națiunii, cele mai largi categorii sociale, în lupta supremă pentru împlinirea deziderateIor naționale fundamentale. Infăptuind o largă unitate a forțelor democratice, patriotice, antifasciste și folosind împrejurările internaționale favorabile create ca urmare a victoriilor armatelor sovietice, ale celorlalte state din coaliția antihitleristă, Partidul Comunist Român a condus poporul nostru pe calea desfășurării victorioase a revoluției de eliberare națională și socială, antifascistă și antiimperialistă. Începută prin înlăturarea guvernului Antonescu în după-amiaza zilei de 23 August 1944, acțiunea insurecțională a dus la formarea unui guvern de reprezentanță națională sub egida politică a Blocului Național-Democrat, la întoarcerea armelor împotriva Germaniei naziste, la eliberarea țării de sub dominația fascismului, la participarea României la războiul antihitlerist, pînă la victoria finală. La 23 August 1944, pentru prima dată în istoria României, partidele politice ale clasei muncitoare, au devenit participante la guvernarea țării. Precizînd mobilurile intrării Partidului Comunist în

Defilarea trupelor române pe sub Arcul de Triumf — 23 August 1945

guvern, Declarația Comitetului Central al Partidului, publicată în ziarul „România liberă" din 24 august 1944 arăta: „Încheierea imediată a armistițiului, scoaterea României din Axă și curățirea teritoriului românesc de ocupația hitleristă, instaurarea unui regim de drepturi și libertăți publice, acestea sînt unele din obiectivele pe care Comitetul Central al Partidului Comunist Român le-a fixat încă din septembrie 1941. Aceste obiective, care formează programul actualului guvern, constituie temeiul participării P.C.R. în actuala formațiune guvernamentală".

Pe parcursul celor opt zile ale insurecției din august 1944, s-au comprimat în modul cel mai înalt evenimente care, prin semnificația și consecințele lor, s-au constituit într-un adevărat simbol a ceea ce are mai reprezentativ poporul român ca istorie, tradiție, dorință și hotărîre de luptă pentru libertate. In urma unor bătălii crincene, în zilele de 23–31 august, armata română, formațiunile de luptă patriotice, sprijinite de întregul popor, au lichidat rezistența trupelor naziste, eliberînd Capitala și cea mai mare parte a țării. In zorii zilei de 24 august unitățile române au declanșat atacul împotriva obiectivelor germane din București, operațiune ce a fost încheiată la 26 august 1944. Prin ofensiva generalizată contra grupării inamice din zona Băneasa-Oto-

peni, armata română, formațiunile patriotice au lichidat-o la 28 august. Astfel, Comunicatul Statului Major Român din aceeași zi, anunță : „În prezent capitala este complet deblocată și viața normală restabilită".

Concomitent, și cu aceeași vigoare, s-au desfășurat luptele forțelor patriotice insurecționale și în celelalte regiuni ale țării ; pînă la 31 august, ele au curățat de trupele hitleriste și au eliberat toate regiunile aflate sub controlul autorităților române : Muntenia, Dobrogea, Oltenia, Banatul și partea de sud a Transilvaniei și Crișanei. Au fost luați prizonieri 56 455 de militari germani între care 14 generali și 144 de ofițeri, ceea ce reprezintă valoarea a circa 6 divizii inamice. A fost capturată, totodată, o mare cantitate de armament și tehnică de luptă.

Prin faptele istorice din august 1944, poporul român a trecut cu succes unul din cele mai grele examene politice și militare din istoria sa, dar, în același timp, prin ele i s-au deschis perspective largi pentru afirmarea plenară, pentru făurirea viitorului său pe noi coordonate de dezvoltare. Act de voință și unitate națională „ziua de 23 august, sărbătoare națională a poporului român — scria ziarul „Scînteia" la 24 august 1945 — rămîne un simbol plin de înțelesuri și îndemnuri, un steag de luptă neîncetată pentru binele și fericirea poporului". Sînt unanime aprecierile, din perioada imediat următoare victoriei revoluției de eliberare națională și socială că actul istoric din august 1944 a însemnat „prima mare victorie a poporului român", „o unică și luminoasă piatră de hotar", „actul de curaj și demnitate al poporului român", că, prin evenimentele din acea vară fierbinte a anului 1944, „poporul român a făcut cea mai grăitoare dovadă că știe să lupte pentru libertatea lui".

Cu arma în mînă, poporul nostru și-a dobîndit dreptul la libertate și neatîrnare, dreptul de a fi deplin stăpîn pe bogățiile naționale, de a-și făuri destinele patriei, interesele și aspirațiile proprii. Revoluția de eliberare din august 1944 a inaugurat o etapă nouă, o etapă crucială în istoria poporului român, în dezvoltarea sa social-economică și politică, deschizînd calea făuririi pe pămîntul patriei a celei mai drepte și mai înaintate orînduiri — orînduirea socialistă și comunistă.

Prin dimensiunile sale interne și internaționale, prin determinările în istoria României, care circumscrie momentul declanșării procesului ireversibil al revoluției de eliberare națională și socială, antifascistă și antiimperialistă, insurecția națională, prin impactul ei asupra situației politico-militare de pe frontul sovieto-german, arena confruntării decisive în cel de-al doilea război mondial însumează caracteristicile unui eveniment major în desfășurarea marii conflagrații mondiale. România s-a alăturat, de la început, cu întregul ei potențial material și uman, coaliției antihitleriste, aducînd o contribuție de seamă la obținerea victoriei finale asupra fascismului. După ce în zilele insurecționale, forțele patriotice și unitățile militare eliberaseră Capitala și cea mai mare parte a teritoriului țării, armata română, împreună cu armata sovietică, a alungat prin lupte grele trupele hitleriste și horthyste, din partea de nord-vest a României, a luat apoi parte activă la eliberarea Ungariei și Cehoslovaciei, luptînd pînă la capitularea necondiționată a Reichului nazist. Începînd de la 23 August 1944 și pînă la încheierea războiului în Europa, efectivele angajate de țara noastră în acțiunile contra trupelor fasciste s-au ridicat la circa 540 000 de oameni, din care 170 000 s-au jertfit în confruntarea cu cotropitorii hitleristo-horthyști, pentru cauza libertății patriei, a poporului.

Moment ale cărui semnificații și consecințe îi conferă statutul de punct de cotitură în contextul general al războiului, actul revoluționar al poporului român din august 1944, ca și aportul României la înfrîngerea nazismului au avut un amplu ecou peste hotare. Acte și declarații politice oficiale, agenții și organe de presă, posturi de radio de pretutindeni comentau desfășurarea evenimentelor din țara noastră și reliefau implicațiile militar-strategice, politico-morale ale desprinderii României de puterile Axei și alăturării ei la coaliția antihitleristă pentru evoluția ulterioară a războiului. Mărturiile străine, indiferent de proveniență, sînt unanime în a atribui schimbării de la 23 August 1944 și trecerii României de partea Națiunilor Unite un rol de seamă în prăbușirea dominației hitleriste în Balcani, în scurtarea războiului și apropierea zilei victoriei asupra fascismului. „În România — scria ziarul „Pravda" la 27 august 1944 — se petrec evenimente care nu pot să nu atragă o atenție deosebită. Regimul lui Antonescu s-a prăbușit. În seara zilei de 23 August, radio București a anunțat formarea noului guvern al României (...) Evenimentele din România au produs derută la Berlin". Referitor la implicațiile militar-strategice ale evenimentelor din România, ziarul „Izvestia" aprecia că „nu poate fi

contestată de nimeni contribuția României a eliberarea Balcanilor", iar revista „Voina i rabocii Klass" scria că „înfrîngerile suferite de nemți pe frontul de sud și trecerea României de partea aliaților sînt evenimente de considerabilă importanță pentru evoluția ulterioară a războiului".

Semnificative aprecieri în legătură cu actul insurecțional al României s-au făcut și în celelalte țări ale coaliției antifasciste. Astfel, la 24 august 1944, postul de radio Londra făcea următorul comentariu: „Prin ieșirea României din luptă, întregul edificiu al nazismului din Balcani începe să se năruie, consecințele pentru întregul curs al războiului sînt incalculabile (...) Gestul României va fi un exemplu de urmat pentru Bulgaria, Finlanda și Ungaria". La rîndul său, ziarul parizian „Le Figaro" aprecia acțiunea poporului român ca „un eveniment de o însemnătate considerabilă, care a dat o lovitură din cele mai grele celui de-al treilea Reich".

★

Privit prin perspectiva celor patru decenii care au trecut de la revoluția de eliberare națională și socială, antifascistă și antiimperialistă, 23 August 1944 își dezvăluie întreaga sa însemnătate ca eveniment crucial, generator de profunde mutații în dezvoltarea poporului român, ca zi de biruință și un izvor de propășire națională. România s-a angajat pe calea dezvoltării democratice, socialiste, a libertății și progresului. Prin efortul său creator, poporul nostru a parcurs mai multe etape istorice, a înfăptuit revoluția democratică și revoluția socialistă, jalonată de prefaceri radicale în toate domeniile vieții economico-sociale și politice ale țării, a trecut la dezvoltarea multilaterală a societății socialiste. În această epocă de mari transformări revoluționare, au fost lichidate, pentru totdeauna, proprietatea capitalistă-moșierească asupra mijloacelor de producție, exploatarea și asuprirea de clasă, s-a realizat o economie socialistă unitară în industrie, agricultură, bazată pe proprietatea comună a oamenilor muncii, ca proprietate a întregului popor, și pe proprietatea cooperatistă asupra mijloacelor de producție; s-a asigurat înfăptuirea principiului socialist de repartiție a produsului social și a venitului național. Pe această bază, forțele de producție au cunoscut o dezvoltare puternică, România transformîndu-se într-un stat industrial-agrar, cu o industrie puternică în continuă dezvoltare și cu o agricultură în plin proces de modernizare, cu un nivel de civili-

IAȘI. Mitingul cu lozinca „Totul pentru front, totul pentru victorie"

zație materială și spirituală tot mai ridicat. Aceste realizări își au izvorul în justețea politicii partidului nostru, în capacitatea lui de a conduce clasa muncitoare, întregul popor, la împlinirea celor mai înalte aspirații și idealuri ale celor ce muncesc.

Anii de transformări revoluționare, fără precedent în viața țării, de un dinamism fără egal în dezvoltarea întregii societăți românești sînt cuprinși în perioada inaugurată de Congresul al IX-lea al P.C.R. de cînd în fruntea partidului se află tovarășul Nicolae Ceaușescu. Măreţele înfăptuiri obținute în această perioadă sînt indisolubil legate de opera teoretică și practică a tovarășului Nicolae Ceaușescu, de acțiunile sale de istorică anvergură, prin care uriașele hotărîri preconizate în documentele congreselor și conferințelor naționale ale partidului și care au înarmat poporul cu o gîndire profund revoluționară, înnoitoare, devin realitate vie, dătătoare de încredere a poporului în partid, în politica sa de ridicare a României pe noi culmi de progres și civilizație. În perioada care a trecut de la Congresul al IX-lea al Partidului, din iulie 1965, au avut loc schimbări radicale, atît în dezvoltarea bazei materiale a economiei, în nivelul și calitatea forțelor de producție, cît și în structura socială, în creșterea continuă a calității vieții și muncii oamenilor.

Dimensiunile acestor mari schimbări sînt oglindite de faptul că în 1982 industria realiza o producție de 50 de ori mai mare decît în 1938, iar producția agricolă era de 3,5 ori mai mare. Aceasta a asigurat creșterea venitului național de 15 ori, ceea ce a făcut posibilă realizarea unor programe de dezvoltare puternică a țării și, totodată, de ridicare a nivelului de trai al poporului. Industria participă cu aproape două treimi la realizarea produsului social și asigură peste 75 la sută din mașinile, utilajele și instalațiile necesare procesului de investiții în economia națională. Fondurile fixe existente în economia României în 1982 se ridicau la peste 2 000 miliarde lei, din care peste 80 la sută s-au realizat după anul 1965. Faptul acesta evidențiază pregnant direcționarea prioritară a investițiilor spre sectoarele productive, preocuparea permanentă pentru modernizarea bazei tehnico-materiale a economiei.

În această perioadă istorică au avut loc schimbări structurale în geografia economică a țării, s-a intensificat procesul de dezvoltare armonioasă a forțelor de producție, concretizat îndeosebi prin apropierea treptată a nivelului de dezvoltare a județelor în ceea ce privește valoarea producției materiale. Dacă în 1968, doar 4 județe înregistrau o producție industrială de peste 10 miliarde lei, astăzi acest nivel a devenit limita inferioară de la care se pornește în aprecierea gradului de dezvoltare a tuturor județelor. Dezvoltarea puternică a industriei socialiste, amplasarea forțelor de producție și progresul industriei în toate județele au constituit și constituie factorul esențial al victoriei socialismului, al trecerii la făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintarea spre comunism. Acumulările cantitative în dezvoltarea industriei și agriculturii au fost însoțite de mutații privind accentuarea proceselor calitative din economie, îmbunătățirea continuă a structurii producției materiale, dezvoltarea ramurilor și subramurilor purtătoare de progres, promovarea revoluției tehnico-științifice, sporirea gradului de eficiență a întregii activități economice, a posibilităților de participare a României la diviziunea internațională a muncii.

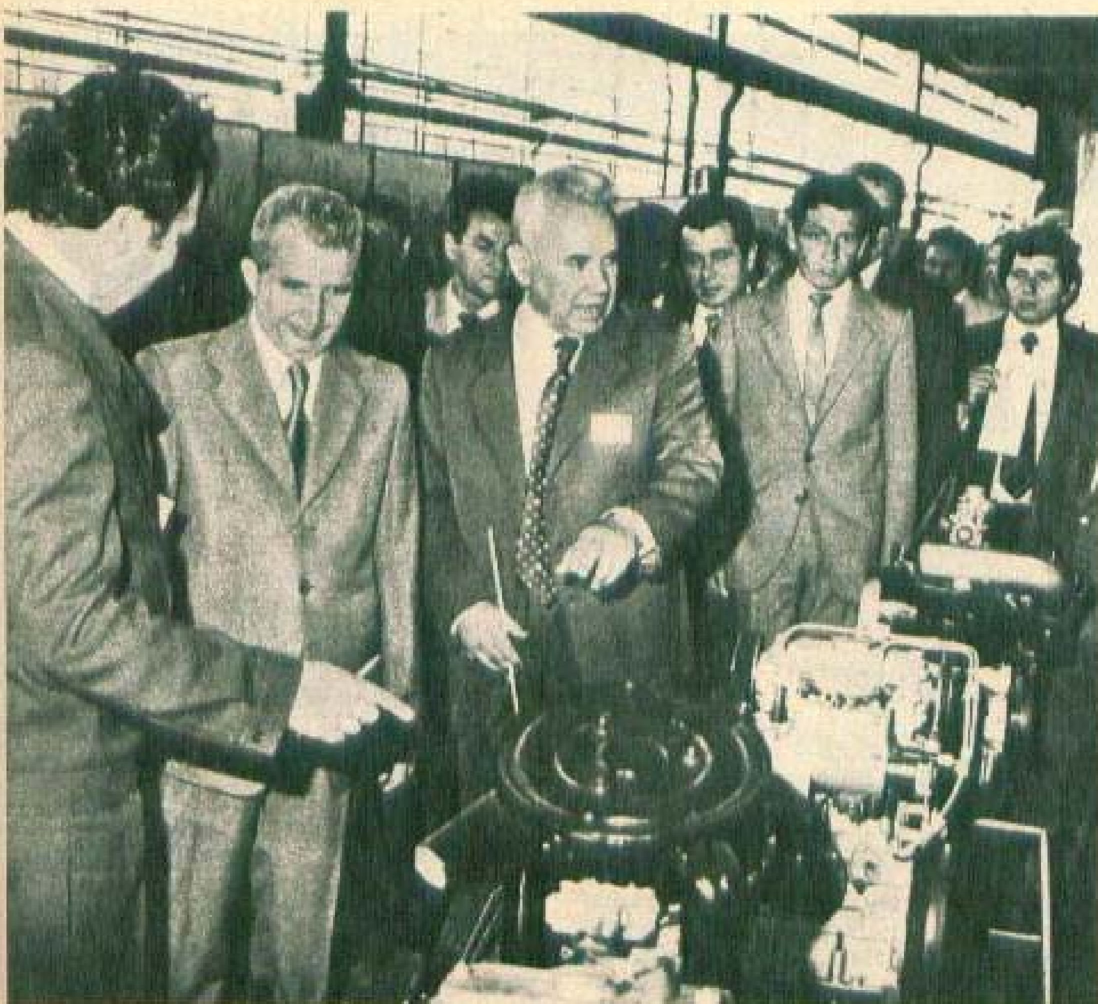
Glorioasa epocă

Victoria socialismului, făurirea economiei socialiste unitare și dezvoltarea puternică a forțelor de producție au determinat profunde modificări în structura societății românești, realizarea unor noi relații sociale, bazate pe comunitatea de interese a tuturor oamenilor muncii. În anii construcției socialiste, clasa muncitoare s-a dezvoltat continuu apărînd noi categorii de muncitori, legate de crearea unor noi ramuri industriale de înaltă productivitate. Totodată, a avut loc ridicarea nivelului calificării profesionale și tehnice, al conștiinței muncitorești. Clasa muncitoare a devenit și numericește cea mai puternică clasă a societății socialiste românești, reprezentînd în 1982 peste 50 la sută din totalul populației active. Toate acestea au dus la creșterea rolului conducător al clasei muncitoare în opera de făurire a socialismului multilateral dezvoltat. În același timp, ca urmare a schimburilor intervenite în structura economiei naționale prin creșterea puternică a industriei și a altor sectoare de activitate, ponderea țărănimii a ajuns de la 80 la sută la mai puțin de 30 la sută, continuînd însă să fie a doua clasă socială atît ca număr, cît și ca importanță în viața economico-socială a țării. Mecanizarea, introducerea în producția agricolă a cuceririlor științei au dus la ridicarea nivelului de

cunoștințe agricole, tehnice, de pregătire profesională și de cultură generală ale țărănimii. Datorită creșterii puternice a forțelor de producție, progresului științei, învățămîntului, culturii, o remarcabilă dezvoltare a cunoscut intelectualitatea care reprezintă a treia forță a societății noastre socialiste și ocupă un loc de importanță deosebită în întreaga activitate de producție materială și creație spirituală. Structura socială actuală a societății românești exprimă nivelul de dezvoltare a forțelor de producție, locul pe care diferite ramuri le ocupă în sfera vieții social-economice a țării. Unitatea moral-politică a întregului popor în jurul partidului a constituit și constituie chezășia înfăptuirii neabătute a Programului Partidului, a ridicării țării noastre pe noi trepte de progres și civilizație.

Industrializarea țării, dezvoltarea celorlalte ramuri economice, progresul puternic al agriculturii au constituit factorii esențiali care au asigurat creșterea continuă a nivelului de viață și de muncă al întregului popor. Față de 1950, veniturile totale reale ale oamenilor muncii au crescut de peste 6 ori, veniturile reale ale țărănimii de aproape 4,5 ori, iar desfacerile de mărfuri de 15 ori. A sporit consumul populației la produse alimentare de bază concomitent cu creșterea gradului de înzestrare a populației cu obiecte de folosință îndelungată. Astfel, la o serie de produse alimentare și industriale, consumul a ajuns la nivelul multor țări dezvoltate. Pînă în 1982, peste 70 la sută din populația țării a beneficiat de locuințe noi. Toate aceste realizări demonstrează forța și capacitatea clasei noastre muncitoare, a întregului popor, condus cu grijă și fermitate de Partidul Comunist Român, de a asigura progresul continuu al patriei, făurirea în mod conștient a propriului viitor liber. Relevînd faptul că rezultatele obținute de țara noastră în dezvoltarea sa generală se datoresc muncii și eforturilor propriului popor, tovară-

șul Nicolae Ceaușescu aprecia în modul cel mai înalt contribuția și rolul tinerei generații în această epopee constructivă. **„În toate etapele de transformări revoluționare, de construcție socialistă și trecere la făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate în România, organizațiile revoluționare ale tineretului, Uniunea Tineretului Comunist și Uniunea Asociațiilor Studenților Comuniști din România, intre-**

gul tineret au participat cu intreaga forţă, impreună cu toţi oamenii muncii, fără deosebire de naţionalitate, cu intregul popor, la infăptuirea politicii Partidului Comunist Român de dezvoltare economico-socială a ţării, de ridicare continuă a bunăstării materiale şi spirituale a intregii noastre naţiuni".

Realitățile României socialiste ilustrează cu puterea faptelor, adevărul că socialis-

ționare, de construcție socialistă și trecere Studenților Comuniști din România, intre-

mul, într-o perioadă istorică relativ scurtă a creat condițiile necesare lichidării rapide a rămînerii în urmă, a subdezvoltării și a asigurat progresul impetuos al României în toate domeniile de activitate.

Congresul al XII-lea al partidului a stabilit ca obiectiv fundamental trecerea României la un nou stadiu de dezvoltare, realizarea unei calități a muncii și vieții în toate domeniile de activitate, dezvoltarea mai puternică a bazei energetice și de materii prime a țării. Conferința Națională a partidului din decembrie 1982 a adoptat documentele cu privire la stadiul actual al edificării socialismului în țara noastră, la problemele teoretice, ideologice și activitatea politico-educativă a partidului, care au devenit astfel parte componentă a Programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. Programele și măsurile adoptate de Congresul al XII-lea, hotărîrile și documentele Conferinței Naționale trasează cu claritate deplină un larg program de activitate în vederea dezvoltării, în continuare, pe multiple planuri a societății noastre.

Sărbătorirea a 40 de ani de la victoria revoluției de eliberare națională și socială, antifascistă și antiimperialistă are loc în condițiile unei puternice angajări a clasei muncitoare, a țărănimii, intelectualității, a tuturor oamenilor muncii în vasta operă de înfăptuire a obiectivelor stabilite de Congresul al XII-lea și de Conferința Națională. Anul 1984, anul glorioasei aniversări, este anul desfășurării lucrărilor Congresului al XIII-lea al Partidului Comunist Român, care va deschide noi și minunate perspective întregului popor în ridicarea României la cotele cele mai înalte ale civilizației socialiste și comuniste, în afirmarea ei tot mai activă în rîndul statelor lumii, ca țară a construcției pașnice, ca militantă consecventă pentru pace și cooperare internațională, pentru respectarea libertății și egalității între popoare.

dr. ELISABETA SIMION

PATRUZECI DE ANI de istorie nouă PATRUZECI DE TREPTE ale puternicei dezvoltări economice a țării

Cei patruzeci de ani trecuți de la acea zi istorică a fierbintelui august 1944 sînt tot atîtea etape ale mersului nostru ascendent, tot atîtea momente generatoare de încredere, de tărie în ascensiunea neîntreruptă a țării pe drumul construirii socialismului și comunismului. Producția industrială a țării a crescut în acest timp de cîteva zeci de ori. Pe întreg teritoriul țării s-a construit, mai cu seamă în timpul de după Congresul al IX-lea al partidului, într-un singur an cît altădată într-un secol. S-au dezvoltat puternic știința, învățămîntul, cultura. Dezvoltîndu-se industria au fost create milioane de noi locuri de muncă, numărul personalului muncitor fiind în 1982 de 7 553 000 persoane. Apoi, iată, astăzi mai bine de 25 la sută din populația țării învață. Orașe întregi, noi localități au fost ridicate mîndru spre soare, de la un capăt la altul al patriei. Prezentînd succint aici o parte din înfăptuirile acestor ani, din marile succese repurtate de poporul român în cei patruzeci de ani trecuți de la 23 August 1944, în cei patruzeci de ani de luptă și muncă eroică sub conducerea încercată a Partidului Comunist Român, ne însușim o bogată experiență a bărbăției, îndreptîndu-ne cu recunoștință gîndul spre înaintașii care au făcut posibil acest mare prezent. Privind de la înălțimea lui, ne examinăm de fapt statura, înfăptuirile, dimensiunea proiectelor și succeselor noastre.

1944 **La 23 August, zi devenită simbol prin inițierea amplului proces de transformări revoluționare și prefaceri înnoitoare care a schimbat din temelii identitatea umană și materială a României, se declanșează revoluția de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, eveniment de importanță epocală pentru destinele poporului român, înscris pentru totdeauna cu litere de aur în istoria sa multimilenară.** O zi de eternă referință prin împlinirile pe care le-a făcut posibile, transformînd în realitate idealurile supreme ale clasei muncitoare, ale întregului popor român, interesele vitale ale țării. **Tot ceea ce sîntem astăzi, tot ceea ce putem și știm că vom putea fi mîine își află obîrșia în ziua de 23 August 1944.** Tot în acest an, la 25 octombrie, întreg teritoriul țării este eliberat de sub ocupația hitleristo-horthystă, trupele române alături de cele sovietice continuînd ofensiva eliberatoare pentru înfrîngerea definitivă a dușmanului.

1945 După ce în luna ianuarie au loc primul Congres al Sindicatelor Unite, prilej cu care se creează Confederația Generală a Muncii, și prima Conferință pe țară a femeilor muncitoare, masele largi populare de la orașe și sate, sub conducerea P.C.R., înlătură primarii și prefecții reacționari, în 52 de județe, din cele 58 existente atunci, fiind instalați primari aparținînd forțelor democratice. În București și în alte localități au loc mari demonstrații pentru instaurarea unui guvern democratic. **Guvern care se formează la 6 martie, sub conducerea doctorului Petru Groza, fiind primul guvern din istoria țării, în care clasa muncitoare are rolul conducător.** Tot acum, la 23 martie, are loc Reforma agrară, aproape 1 milion

Patruzeci de ani de istorie nouă, patruzeci de trepte ale puternicei dezvoltări economice a țării

de țărani săraci fiind împroprietăriți. Se sărbătorește primul 1 Mai liber, apoi, la 9 Mai ziua victoriei asupra Germaniei hitleriste. La Uzinele I.A.R. din Brașov începe fabricarea primelor tractoare românești. După 20 de ani de ilegalitate, **în zilele de 16—21 octombrie se desfășoară lucrările Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român,** care trasează căile reconstrucției economice și ale dezvoltării democratice a țării, ale consolidării puterii populare și ale construirii unei puternice industrii și electrificării.

1946 În zilele de 27—29 ianuarie are loc Plenara C.C. al P.C.R. în care se hotărăște prezentarea unită în alegerile parlamentare a tuturor forțelor democratice componente ale guvernului democrat instaurat la 6 martie 1945. La 17 mai se constituie Blocul Partidelor Democratice. La Brașov are loc, în zilele de 10—14 august, primul Congres al tineretului Democrat din România. Sînt produse primele motoare electrice fabricate în România. Blocul Partidelor Democratice obține o categorică victorie în primele alegeri parlamentare postbelice, organizate în noiembrie, la 1 decembrie deschizîndu-se primul parlament democratic, liber ales, al poporului român.

1947 În 4 ianuarie, Consiliul Superior al Economiei Naționale aprobă planul de înzestrare a agriculturii cu unelte, mașini și semințe. **Se constituie Uniunea Tineretului Muncitor, cu prilejul primei Conferințe Naționale a acestei organizații, desfășurată în zilele de 14—15 martie.** Sînt fabricate primele tancuri petroliere, mașini de cusut, se pune în circulație linia ferată București — Caracal — Craiova. Brigăzile de tineri de pe Șantierul național Agnita — Botorca termină cu 14 zile mai devreme ultimele lucrări la instalarea conductei de gaz metan. La 30 decembrie este abolită monarhia, fiind proclamată Republica Populară Română, moment care marchează încheierea etapei desăvîrșirii revoluției burghezo-democratice și trecerea la înfăptuirea sarcinilor revoluției socialiste.

1948 Între întreprinderi din București și din țară au loc primele întreceri, se organizează alte 5 noi șantiere de muncă patriotică ale tineretului. La Reșița intră în funcțiune furnalul înalt nr. 1. În Capitală se dă în folosință primul bloc de locuințe muncitorești. **În zilele de 21—23 februarie are loc Congresul de unificare a P.C.R. și P.S.D. și de creare a Partidului unic al clasei muncitoare.** Pentru prima dată în țară se produce mai multă fontă și oțel decît în 1938. Se inaugurează Fabrica de confecții, fostă APACA. La 1 aprilie se deschid 3 noi mari șantiere naționale ale tineretului. **Marea Adunare Națională votează, la 11 iunie, Legea pentru Naționalizarea întreprinderilor industriale, miniere, bancare, de asigurări și de transporturi.** La Hunedoara intră în funcțiune furnalul nr. 4, cel mai mare din țară, și este inaugurată la sfîrșitul lunii octombrie linia ferată Bumbești — Livezeni.

1949 La Reșița se pune în funcțiune cel mai mare cuptor Siemens-Martin din țară. În ședința plenară a C.C. al P.C.R. din 3—5 martie se adoptă Rezoluția asupra sarcinilor partidului în lupta pentru întărirea alianței clasei muncitoare cu țărănimea muncitoare și pentru transformarea socialistă a agriculturii. În 24 iulie se inaugurează primele gospodării agricole colective. Se construiește prima combină de fabricație românească și se pune în circulație linia ferată Salva — Vișeu.

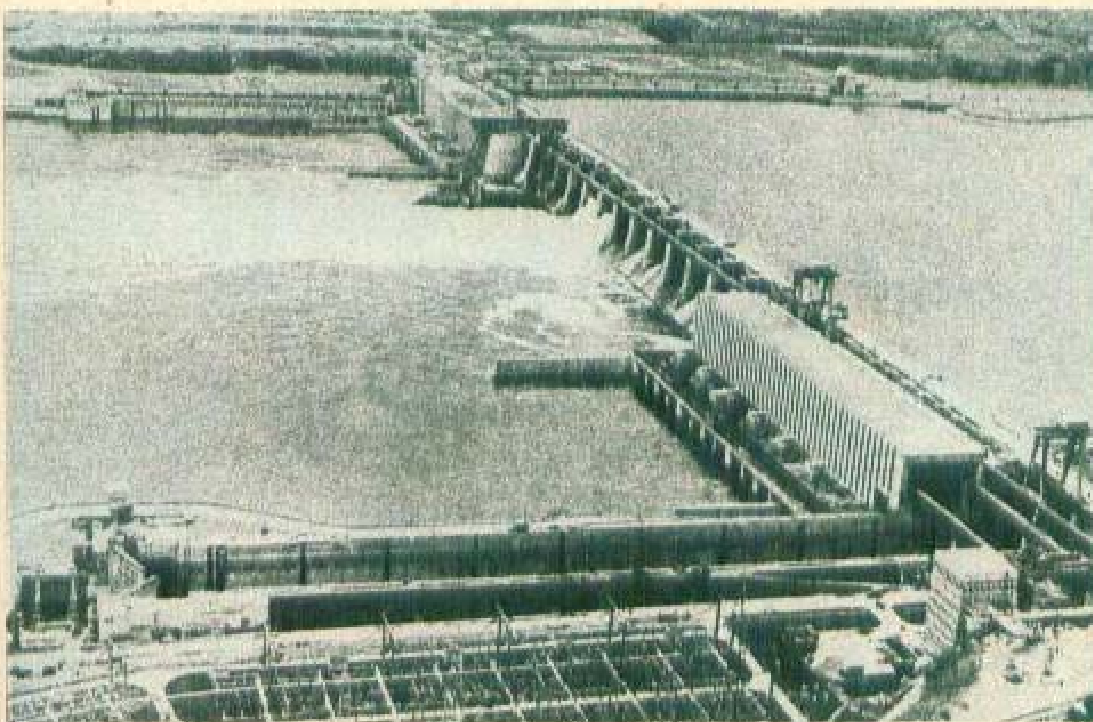
1950 La Combinatul siderurgic Hunedoara intră în funcțiune furnalul nr. 2 reconstruit, pentru prima dată unitatea funcționînd cu patru cuptoare. Se publică Hotărîrea C.C. al P.C.R. și a Consiliului de Miniștri asupra măsurilor pentru creșterea productivității muncii și îmbunătățirea condițiilor de trai ale muncitorilor, inginerilor și tehnicienilor. Se votează legea Codului Muncii. La 26 octombrie Plenara C.C. al P.C.R. dezbate și aprobă Planul de electrificare a țării (1951—1960). Începe construcția Hidrocentralei „V. I. Lenin" de la Bicaz. Plenara C.C. al P.C.R. din 12—13 decembrie adoptă Hotărîrea asupra Planului cincinal de dezvoltare a economiei naționale pe perioada 1951—1955.

1951 Intră în funcțiune Fabrica de ciment din Medgidia. Se instituie titlul de „Erou al Muncii Socialiste" și Medalia de aur „Secera și Ciocanul". În Capitală are loc primul Congres al Cooperației de producție meșteșugărească.

1952 Intră în funcțiune Termocentrala de la Doicești, apoi Termocentrala Ovidiu II. Tot acum începe să producă uzina „Carbochim" din Cluj-Napoca și Fabrica de tananți „Argeșul" din Pitești. Marea Adunare Națională votează noua Constituție a țării. La Hunedoara se pune în funcțiune un nou furnal, iar la 15 decembrie se deschide la București expoziția „Economia planificată a țării noastre în plin progres". Începe construcția orașului Onești, astăzi Gheorghe Gheorghiu-Dej.

1953 În București au loc cel de-al treilea Congres al Sindicatelor din România și Consfătuirea pe țară a inginerilor agronomi și mecanici din agricultură. Intră în funcțiune hidrocentrala de la Moroieni, Fabrica de rulmenți Bîrlad, alte unități economice. În zilele de 19—20 august Plenara C.C. al P.C.R. adoptă programul cu privire la „sarcinile partidului în domeniul dezvoltării economiei naționale și ridicării nivelului de trai material și cultural al oamenilor muncii".

Patruzeci de ani de istorie nouă, patruzeci de trepte ale puternicei dezvoltări economice a țării

1954 Intră în funcțiune Termocentrala Sîngeorgiu de Pădure. Se inaugurează la 27 iunie „Podul Prieteniei" între Giurgiu și Russe. Se fabrică primele autocamioane românești la uzinele „Steagul Roșu" din Brașov.

1955 Sînt organizate școlile profesionale de ucenici, școlile tehnice și de maiștri. La 10 iulie se înființează Comitetul pentru energie nucleară de pe lîngă Consiliul de Miniștri. Intră în funcțiune uzina cocso-chimică din cadrul C.S. Hunedoara și primele capacități ale uzinelor de la Călan. Se străpunge tunelul de aducțiune al Hidrocentralei de la Bicaz și intră în funcțiune Hidrocentrala Sadu 5. În zilele de 23—28 decembrie se desfășoară lucrările celui de-al VII-lea Congres al P.C.R., stabilindu-se drept sarcină principală, pentru perioada 1956—1960, făurirea economiei socialiste unitare, continuarea industrializării țării și a transformării socialiste a agriculturii.

1956 Încep să funcționeze Termocentrala Paroșeni, Centrala termoelectrică Borzești, Fabrica de azbociment de la Bicaz, alte importante capacități de producție. **Are loc al II-lea Congres al U.T.C.** Încep explorările noului zăcămînt petrolifer descoperit în județul Argeș.

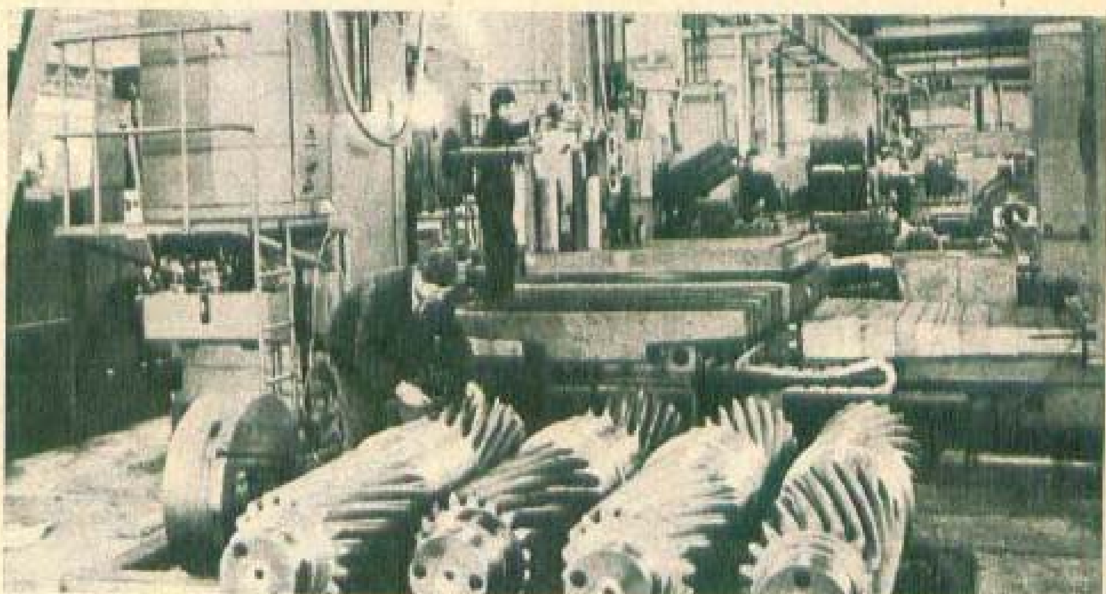
1957 Intră în funcțiune prima stație de televiziune din țara noastră. Tot acum încep să producă noi capacități în localitățile Copșa Mică, Mediaș, Jilava, Livezi. Se încheie cooperativizarea Dobrogei. Intră în funcțiune reactorul atomic românesc.

1958 La Constanța are loc Consfătuirea pe țară a țăranilor și lucrătorilor din sectorul socialist al agriculturii. Începe să producă primele cuptoare ale oțelăriei Siemens Martin de la Hunedoara, uzina de acid sulfuric și superfosfați de la Năvodari.

1959 Sînt lichidate rămășițele oricăror forme de exploatare a omului de către om în agricultură. La Reșița al treilea cuptor Martin începe să producă. Sînt stabilite în cadrul Ședinței plenare a C.C. al P.C.R. noi măsuri pentru dezvoltarea economiei naționale, pentru ridicarea nivelului de trai al poporului. Se publică hotărîrile privind majorarea salariilor. La Institutul de fizică atomică intră în funcțiune primul betatron construit în țara noastră.

1960 Intră în funcțiune o nouă fabrică în cadrul Combinatului chimic Făgăraș, Fabrica de zahăr Luduș, Fabrica de mobilă Iași. **La București se desfășoară în**

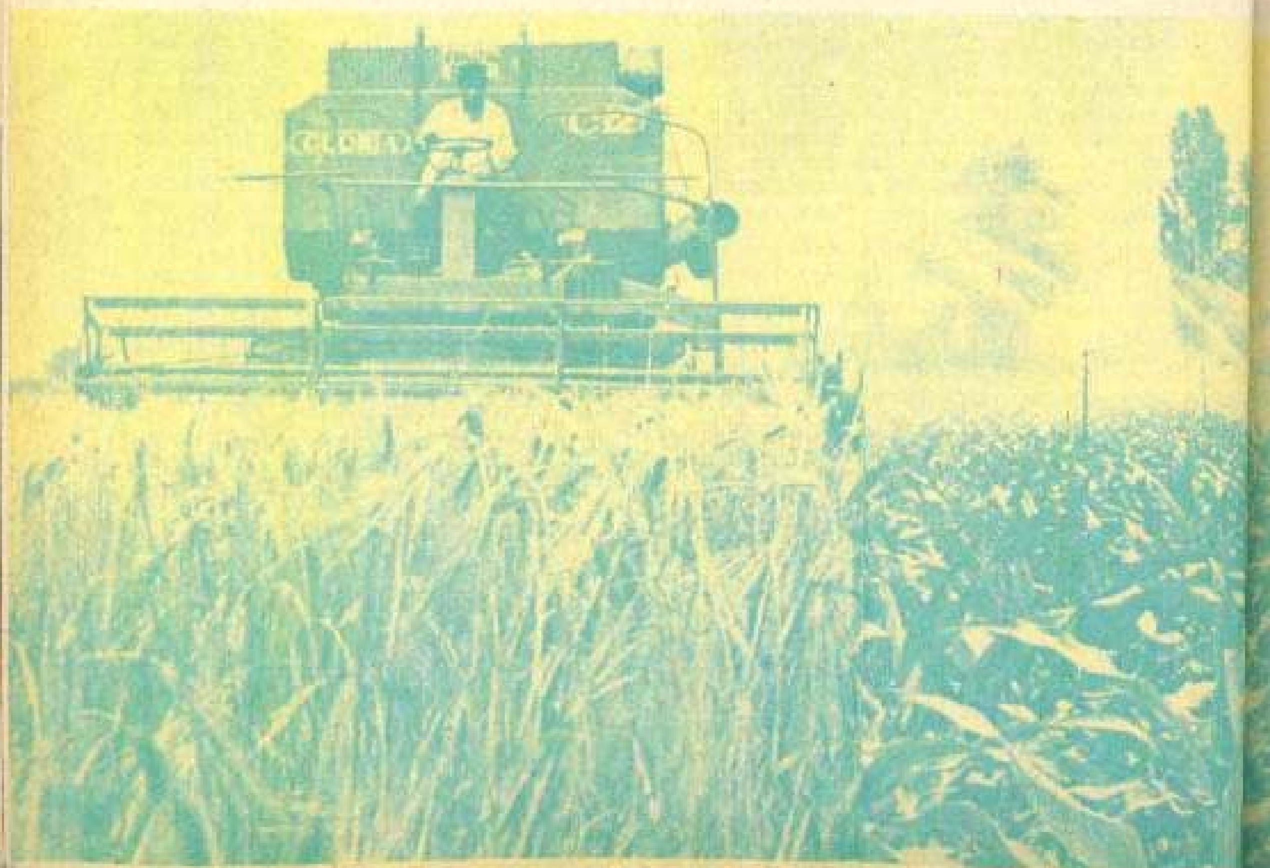
Patruzeci de ani de istorie nouă, patruzeci de trepte ale puternicei dezvoltări economice a țării

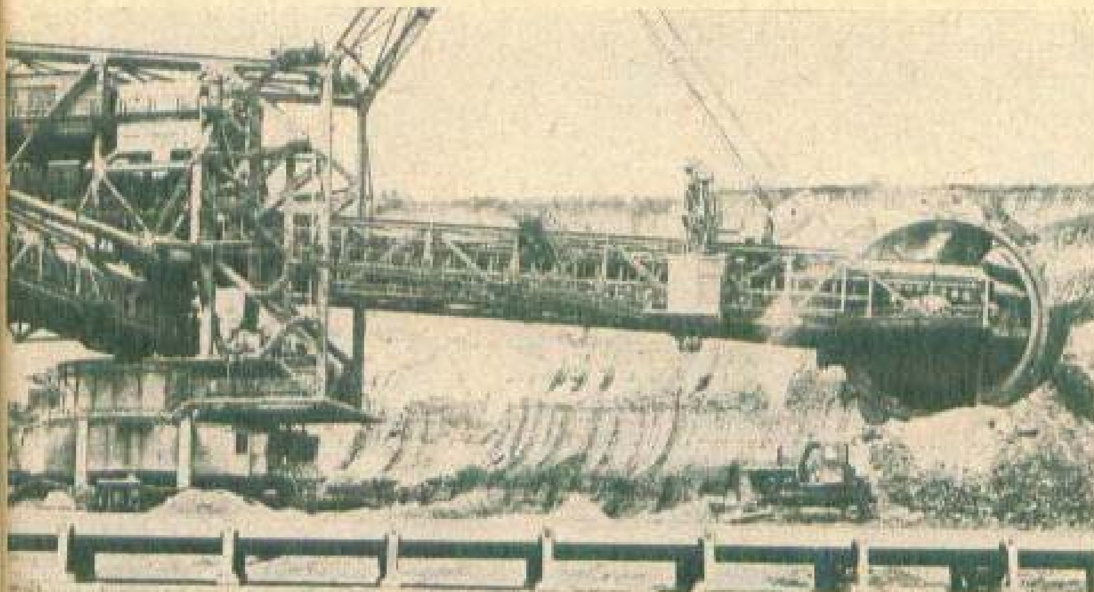

zilele de 20—25 iunie lucrările Congresului al VIII-lea al P.C.R. care adoptă Directivele cu privire la planul de dezvoltare a economiei naționale pe anii 1960—1965. Începe construcția noilor cartiere Balta Albă și Drumul Taberei din București. La „Electroputere" Craiova începe fabricarea locomotivelor Diesel-electrice de 2 100 C.P.

1961 Noi capacități încep să producă pe platforma Pipera, la C.S. Reșița, la C.P.L. Blaj și Gherla. Ies de pe banda de montaj primele televizoare românești fabricate la „Electronica".

1962 La București se desfășoară în zilele de 27—30 aprilie sesiunea extraordinară a Marii Adunări Naționale la care participă 11 000 de țărani, consacrată încheierii procesului de cooperativizare a agriculturii. La „Tractorul" Brașov, se montează al 100 000-lea tractor românesc.

La Hunedoara și Reșița intră în funcțiune noi furnale și cuptoare.

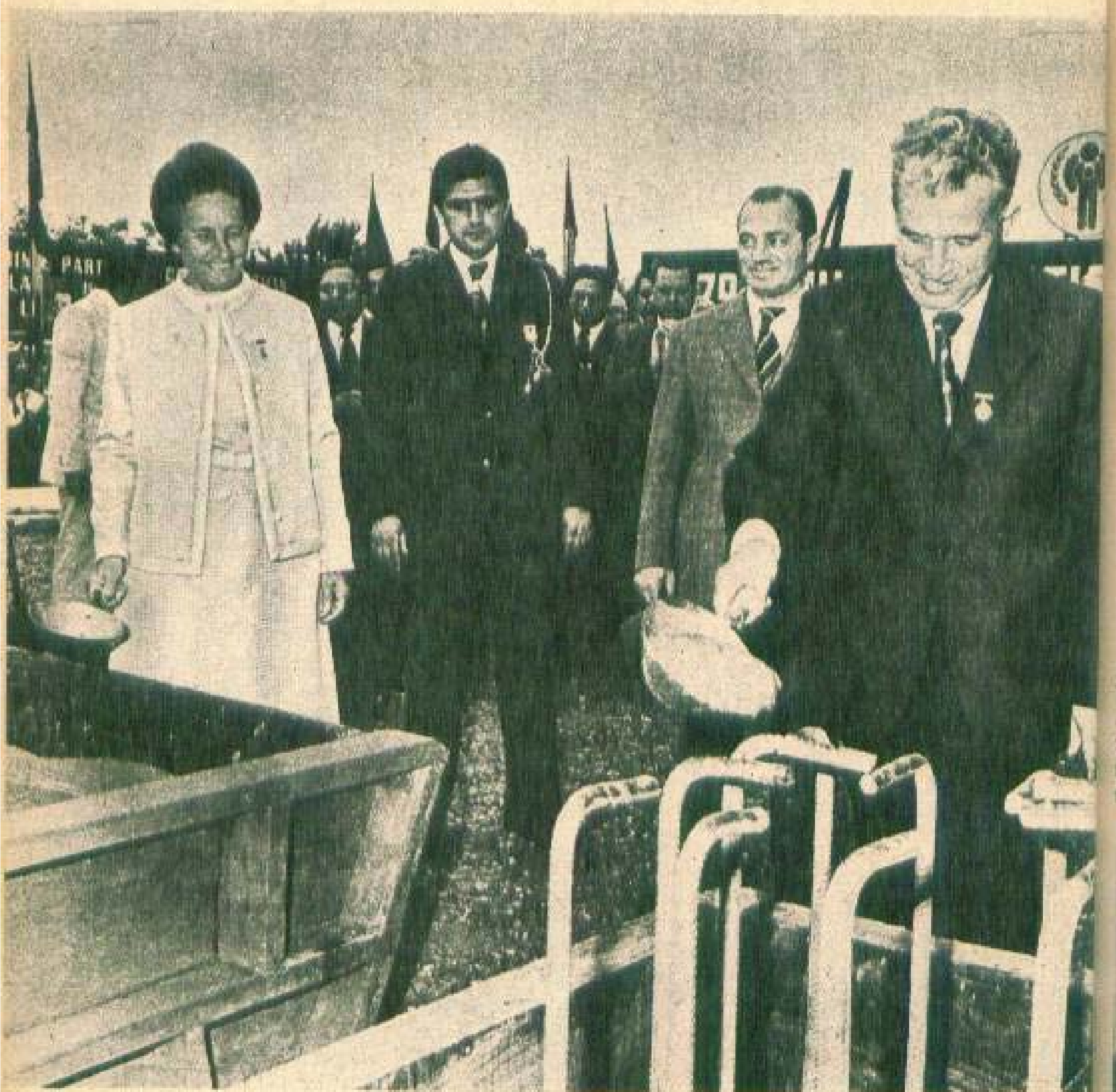
1963 Hidrocentrala Roznov I produce cu întreaga capacitate. Se semnează acordul româno-iugoslav și celelalte documente privind construcția Complexului hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier. Cargoul „București" se întoarce în portul Constanța după o călătorie făcută de primul vas românesc în jurul lumii.

1964 La Tîrgul internațional de la Leipzig este premiată cu „aur" instalația românească de foraj 3-DH 200. Încep să producă noi fabrici la Borzești, Pitești, Turnu Măgurele, Craiova. La Danubiana este inseriată anvelopa cu nr. 1 000 000. Se inaugurează lucrările la Sistemul hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier.

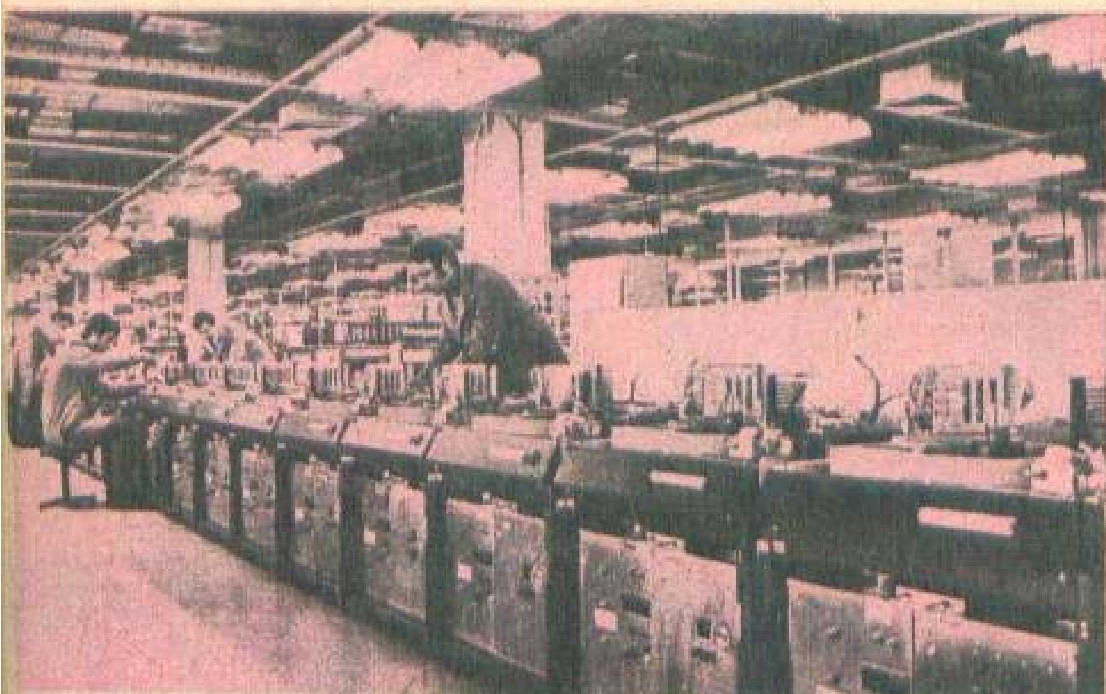

1965 An care marchează începutul celei mai fertile epoci din istoria milenară a țării noastre. **Plenara C.C. al P.C.R. din 22 martie alege în funcția de prim-secretar al C.C. al P.C.R. pe tovarășul Nicolae Ceaușescu. În zilele de 19—24 iunie la București se desfășoară lucrările Congresului al IX-lea al partidului.** Se adoptă cu acest prilej hotărîri importante, obiective majore și sarcinile de viitor ale politicii interne și externe, direcțiile de dezvoltare ale României în vederea continuării pe o treaptă superioară a construcției socialiste în toate domeniile de activitate ; se adoptă Directivele Congresului al IX-lea cu privire la dezvoltarea economiei naționale în perioada 1966—1970. Tot acum se adoptă Statutul P.C.R., alte importante documente. Se hotărăște ca Partidul Muncitoresc Român să se numească Partidul Comunist Român. Tovarășul Nicolae Ceaușescu este ales secretar general al C.C. al P.C.R. La 21 august Marea Adunare Națională adoptă Constituția R.S.R. Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., întreprinde primele vizite de lucru în județele țării, deschizînd astfel rodnicul și fructuosul dialog purtat de atunci consecvent cu oamenii muncii, cu întreg poporul. Sînt puse în funcțiune noi fabrici, uzine moderne la Craiova, București, Tîrgu Mureș, Alba Iulia.

1966 În zilele de 7—9 martie, la București are loc Congresul cooperativelor agricole de producție care adoptă „Actul constitutiv al Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție" din țara noastră, alte documente care reglementează activitatea membrilor cooperativelor agricole de producție. **La 23 martie încep lucrările Congresului al VIII-lea al U.T.C.** Se constituie Uniunea Generală a Sindicatelor din România, cu prilejul congresului sindicatelor desfășurat în zilele de 16—19 mai. Se inaugurează punerea în funcțiune a unor noi capacități în cadrul

C.S. Galați, Combinatului chimico-metalurgic Baia Mare, C.S. Hunedoara. Se încheie amenajarea hidroenergetică a Bistriței, iar la 9 decembrie are loc inaugurarea Hidrocentralei de pe Argeș. Încep lucrările la construcția Hidrocentralei Lotru.

1967 Intră parțial în funcțiune Uzina de sîrmă din Buzău, se termină electrificarea căii ferate Brașov — Ploiești. Prima locomotivă electrică românească de 5 100 kW (6 950 C.P.) realizată la Electroputere Craiova pornește în prima cursă. **La București, în zilele de 6—8 decembrie, are loc Conferința Națională a Partidului Comunist Român.** Se adoptă „Directivele cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale corespunzător noii etape de dezvoltare a României", precum și Principiile de bază ale îmbunătățirii organizării teritorial-administrative a României și ale sistematizării localităților rurale. **Marea Adunare Națională alege la 9 decembrie pe tovarășul Nicolae Ceaușescu în funcția de președinte al Consiliului de Stat.**

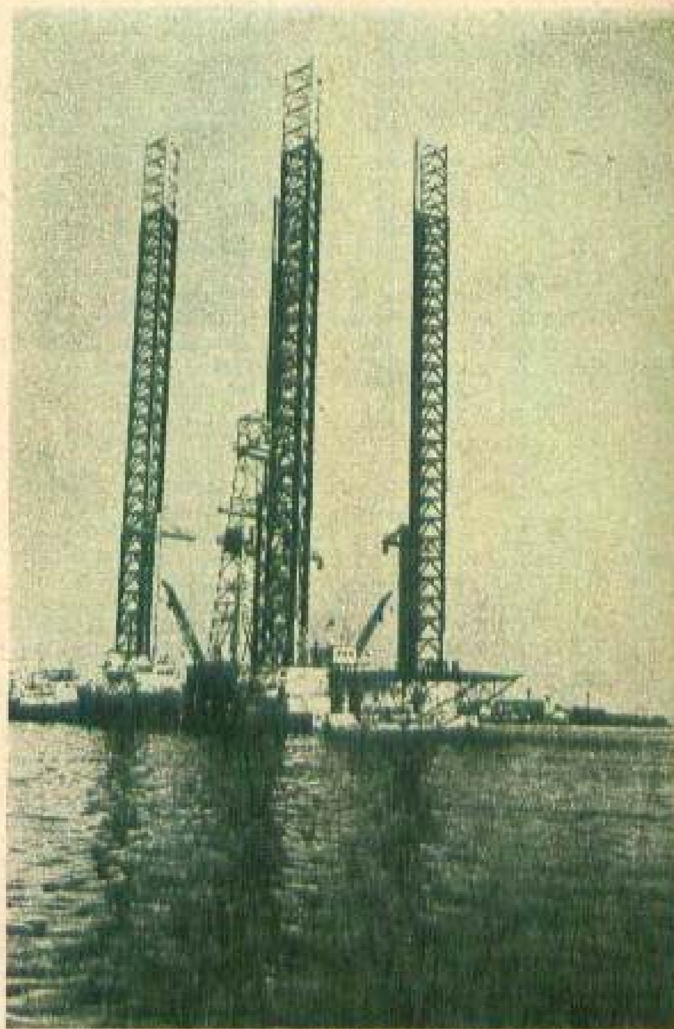

Patruzeci de ani de istorie nouă, patruzeci de trepte ale puternicei dezvoltări economice a țării

1968 Începe construcția sistemului de irigații dintre Buzău și Dunăre, pe Terasa Brăilei. În zilele de 9—10 februarie se desfășoară Consfătuirea pe țară a U.T.C. care dezbate Hotărîrea C.C. al P.C.R. cu privire la îmbunătățirea activității Uniunii Tineretului Comunist și a muncii de educare a tinerei generații. Încep să producă noi capacități la C.S. Galați, Combinatul de sodă Govora, Întreprinderea Republica. În ziua de 20 august are loc inaugurarea Întreprinderii de autoturisme Pitești.

1969 Încep să producă Întreprinderea de utilaj chimic din Găești, Întreprinderea de fibre sintetice Iași. **În zilele de 6—12 august se desfășoară lucrările Congresului al X-lea al P.C.R. Congresul a evidențiat marile succese obținute de oamenii muncii, sub conducerea partidului comunist, în lupta pentru transformarea societății noastre, a fixat drept obiectiv fundamental lărgirea și perfecționarea continuă a bazei tehnico-materiale, perfecționarea permanentă a relațiilor de producție, făurirea societății socialiste multilateral-dezvoltate. Tovarășul Nicolae Ceaușescu este ales secretar general al Partidului Comunist Român.** Este dată în funcțiune ecluza de pe malul românesc, la Porțile de Fier I. Intră parțial în funcțiune rafinăria de pe platforma petrochimică Pitești.

1970 Se publică Hotărîrea Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., a Consiliului de Stat și al Consiliului de Miniștri cu privire la majorarea unor retribuții tarifare, reducerea și reașezarea impozitului pe venituri. Primul agregat al puternicei Hidrocentrale Porțile de Fier este conectat la sistemul energetic național. Începe să producă Laminorul de benzi la rece, din cadrul C.S. Galați, iar în ziua de 22 decembrie este inaugurat podul peste Dunăre de la Giurgeni — Vadul Oii.

Patruzeci de ani de istorie nouă, patruzeci de trepte ale puternicei dezvoltări economice a țării

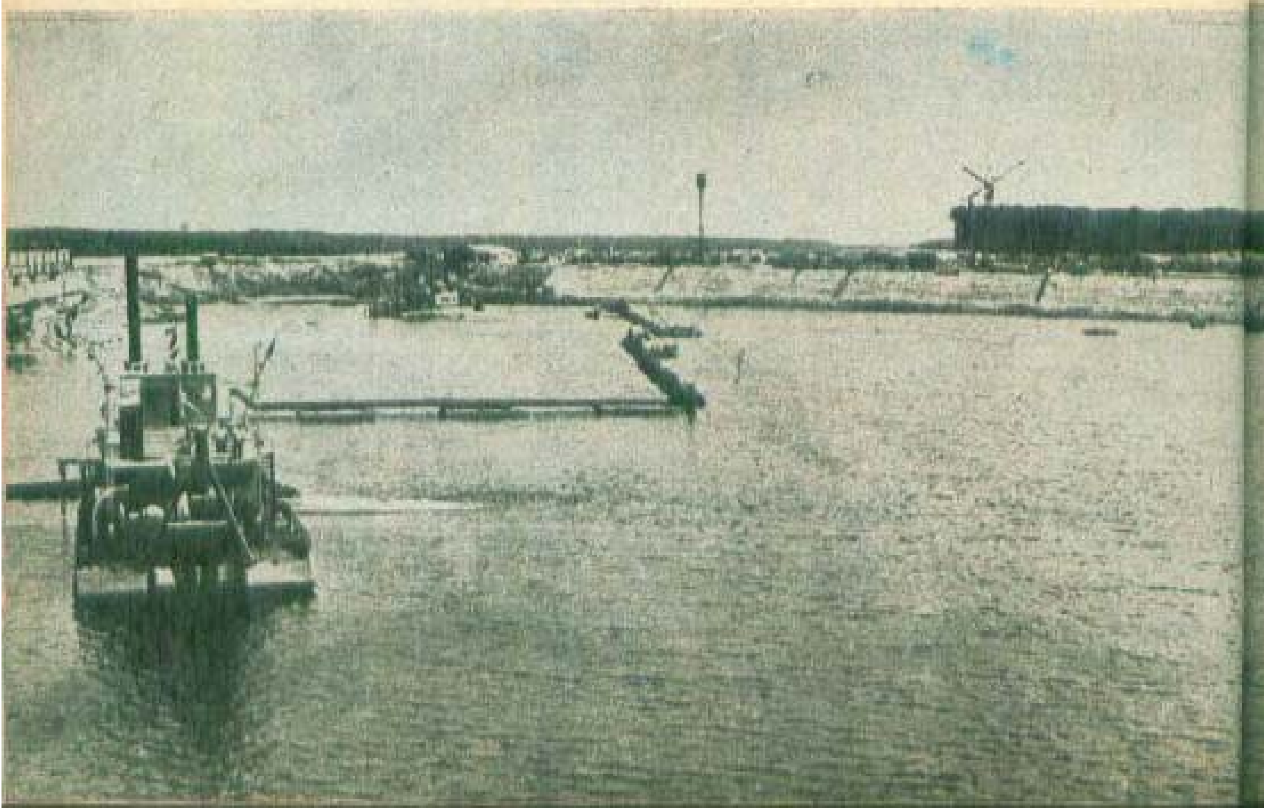
1971 Încep să producă Filatura de bumbac de la Slobozia, Întreprinderea de aluminiu Slatina, Fabrica de osii și boghiuri Balș, se conectează la sistemul energetic național alte hidroagregate ale Uzinei de la Porțile de Fier. **Se desfășoară lucrările Congresului al IX-lea al U.T.C. și ale Conferinței a VIII-a a U.A.S.C.R. În zilele de 3—5 noiembrie are loc Plenara C.C. al P.C.R. în cadrul căreia tovarășul Nicolae Ceaușescu a prezentat Expunerea cu privire la Programul P.C.R. pentru îmbunătățirea activității ideologice, ridicarea nivelului general al cunoașterii și educarea socialistă a maselor, pentru așezarea relațiilor din societatea noastră pe baza principiilor eticii și echității socialiste.**

1972 Este conectat la sistemul energetic național turboagregatul nr. 1 de 200 MW de la C.E.T. Rovinari. Se inaugurează Sistemul hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier. **În zilele de 19—21 iulie se desfășoară lucrările Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român.** Sînt adoptate rezoluții și hotărîri de importanță istorică pentru accelerarea progresului economic și social al țării, pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate.

1973 Începe construcția Termocentralei de la Turceni și a unor noi uzine electrice pe Olt. Este terminat Barajul de la Vidra al Hidrocentralei de pe Lotru. Alte capacități încep să producă la C.S. Galați, Uzina de alumină Tulcea.

1974 Se fabrică autoturismul Dacia 1 300 cu nr. 100 000 **La 28 martie Marea Adunare Națională, consacrînd prin votul său unanim voința națiunii noastre socialiste, alege pe tovarășul Nicolae Ceaușescu președinte al Republicii Socialiste România.** Se produce tractorul cu nr. 400 000. Se publică Proiectul Programului Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, precum și Tezele Comitetului Central al Partidului Comunist Român pentru Congresul al XI-lea al P.C.R. **În zilele de 21—25 noiembrie la București se desfășoară cel de-al XI-lea Congres al P.C.R. care va rămîne în istoria patriei noastre, în primul rînd prin faptul că a adoptat Programul Partidului Comunist Român — Carta fundamentală ideologică, teoretică și politică a partidului — care deschide perspectiva unei epoci noi în dezvoltarea economico-socială a României, trasează linia strategică generală și orientările tactice pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a țării spre comunism.** Se inaugurează Transfăgărășanul, drumul cel mai înalt al Carpaților.

1975 Încep să producă noi capacități industriale la Tîrgu Mureș, Năsăud, Botoșani, Adjud, C.S. Hunedoara, Șantierul naval Oltenița. La „Tractorul" Brașov se realizează tractorul cu numărul 450 000 iar la Ș.N. Constanța este lansat la apă al doilea mineralier de 55 000 tdw. **În zilele de 3—5 noiembrie au loc Congresul al X-lea al U.T.C., a X-a Conferință a**

Patruzeci de ani de istorie nouă, patruzeci de trepte ale puternicei dezvoltări economice a țării

U.A.S.C.R. și cea de-a treia Conferință Națională a Organizației Pionierilor.

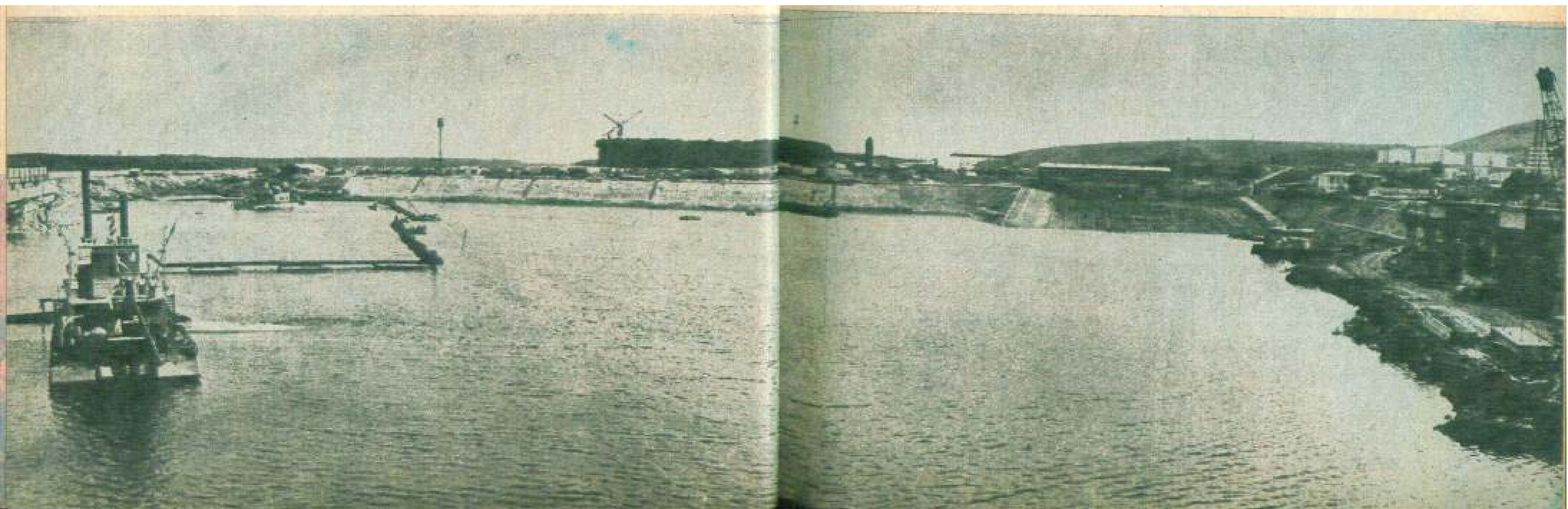
1976 La I.M.R. Roman se realizează primul strung carusel de 2 000 mm. Se lansează cel de-al treilea mineralier de 55 000 tdw. „Gloria", prima platformă românească de foraj marin, pornește spre Marea Neagră. Constructorii de tractoare din Brașov montează cel de-al 500 000-lea tractor. Județul Ialomița este distins cu titlul de Erou al Muncii Socialiste și medalia de aur „Secera și Ciocanul" pentru obținerea în anul 1975 a unei producții medii de 5 082 kilograme porumb boabe la hectar pe întreaga suprafață însămînțată. „ARO 240" este distins cu medalia de aur la Tîrgul internațional de la Zagreb. La Întreprinderea de autocamioane din Brașov este realizat cel de-al 50 000-lea autocamion echipat cu motor diesel. La Pitești, de pe banda de montaj, este lansat autoturismul Dacia 1 300 cu numărul 300 000.

1977 Încep să producă noi capacități pe platforma chimică din Săvinești, la Întreprinderea de tractoare Brașov, Întreprinderea de tractoare și mașini agricole Craiova. În zilele de 18—20 aprilie, la București, se desfășoară lucrările primului congres al Consiliilor de conducere ale unităților agricole socialiste, al întregii țărănimi. **În perioada 11—13 iulie, în Capitală a avut loc congresul Consiliilor oamenilor muncii din industrie, construcții și transporturi.** Sînt lansate la apă două noi nave de 55 000 tdw, iar la Întreprinderea „Tractorul" se montează al 10 000-lea tractor pe șenile de 150 C.P. **În perioada 7—9 decembrie se desfășoară lucrările Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român.** Sînt adoptate cu acest prilej importante hotărîri privitoare la înfăptuirea măsurilor suplimentare de dezvoltare economico-socială pînă în 1980, orientările generale pentru întocmirea planului de dezvoltare economico-socială în perioada 1981—1985, creșterea nivelului de trai, reducerea săptămînii de lucru, perfecționarea conducerii tuturor sectoarelor de activitate.

1978 La Galați se obține prima șarjă de fontă din furnalul nr. 5, de 2 700 mc, cel mai mare furnal din țară. La Galați și Constanța sînt lansate două noi mineraliere de 55 000 tdw. La Reșița se construiește motorul naval de 20 000 C.P. Turbogeneratorul nr. 1 de 330 MW de la Turceni este conectat la sistemul energetic național. La Întreprinderea „Progresul" Brăila este realizat excavatorul electric de 8—10 mc, cel mai mare de acest fel, realizat pînă acum. Începe să producă Întreprinderea „Hidromecanica" II din Brașov.

1979 La Brașov este montat autocamionul cu numărul 500 000, iar la I.A. Pitești autoturismul cu numărul 450 000. La Tîrgu Lăpuș începe să producă o filatură de bumbac cardat. Autoturismul „ARO" cu numărul 150 000 rulează pe drumurile țării. Sînt publicate Proiectul de Directive ale Congresului al XII-lea al P.C.R., Proiectul Programului directivă de cer-

Patruzeci de ani de istorie nouă, patruzeci de trepte ale puternicei dezvoltări economice a țării

cetare științifică, Programul directivă de cercetare și dezvoltare în domeniul energiei, Proiectul Programului directivă de creștere a nivelului de trai în perioada 1981—1985 și de ridicare continuă a calității vieții, Proiectul Programului directivă de dezvoltare economico-socială a României în profil teritorial în perioada 1981—1985. În ziua de 20 octombrie, la Pitești este montat autoturismul cu numărul 500 000. **În zilele de 19—23 noiembrie, la București se desfășoară Congresul al XII-lea al Partidului Comunist Român, prilej cu care se adoptă hotăriri și măsuri importante în ce privește dezvoltarea economico-socială a României în cincinalul 1981—1985 și orientările de perspectivă pînă în 1990, cuprinzătoare programe de înflorire multilaterală a țării.** Se dă în funcțiune primul tronson al Metroului bucureștean.

1980 La C.P. Pitești începe să producă complexul de normal-parafine, primul obiectiv de acest fel din țara noastră. Este lansată a doua platformă de foraj marin „Orizont". **În zilele de 5—7 mai au loc lucrările Congresului al XI-lea al U.T.C., Conferinței a XII-a a U.A.S.C.R. și ale celei de-a patra Conferințe Naționale a Organizației Pionierilor.** Se pune în circulație un nou tronson de cale ferată electrificată între Bacău și Roman.

1981 În bazinul carbonifer al Gorjului sînt puse în exploatare noi capacități. Pe Olt noi hidrocentrale sînt conectate la sistemul energetic național. **În perioada 24—26 iunie se desfășoară lucrările celui de-al doilea Congres al Consiliilor Oamenilor Muncii din industrie, construcții, transporturi, circulația mărfurilor și finanțe.**

1982 Este lansat primul avion de linie ROMBAC 1—11, realizat în cadrul programului de dezvoltare a fabricației de avioane de pasageri din țara noastră. Pentru prima dată în istoria țării se realizează o recoltă de cereale de 1 000 kilograme cereale pe locuitor. Agricultura românească dispune de peste 150 000 de tractoare. **În perioada 16—18 decembrie se desfășoară lucrările Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român. Așa cum se subliniază în raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu cu acest prilej, în anii construcției socialiste producția industrială a țării a crescut de circa 50 de ori, iar producția agricolă de 3,5 ori, ceea ce a asigurat creșterea venitului național de 15 ori. Fondurile fixe existente în 1982 au o valoare de peste 2 000 miliarde lei, peste 80 la sută din acestea realizîndu-se în ultimii 15 ani.**

1983 Sînt adoptate importante programe de măsuri pentru sporirea producției de cărbune și țiței. În acest scop se trece la reorganizarea activității din abataje, cariere și schele de extracție. Pe șantierul Canalul Dunăre — Marea Neagră sînt date circulației mai multe poduri, adevă-

Patruzeci de ani de istorie nouă, patruzeci de trepte ale puternicei dezvoltări economice a țării

rate opere arhitectonice. Se adoptă noi documente referitoare la aplicarea fermă a principiilor autoconducerii muncitorești și autogestiunii, perfecționarea mecanismului economico-financiar, a sistemului de retribuire a muncii și creșterea retribuției în acest cincinal. Pentru asigurarea unor producții agricole sigure și stabile se adoptă Programul național privind creșterea potențialului productiv al pămîntului, mai buna organizare și folosire în mod unitar a terenurilor agricole, a întregii suprafețe a țării, realizarea irigațiilor pe circa 55—60 la sută din suprafața arabilă, a lucrărilor de desecări și combaterea eroziunii solului.

Grupaj realizat de
NICOLAE MILITARU

(Au fost consultate, pentru întocmirea acestui grupaj, colecțiile ziarelor „SCÎNTEIA", „ROMÂNIA LIBERĂ" și „SCÎNTEIA TINERETULUI", Almanahul „Scînteia", edițiile 1974—1983)

energia

prezent şi viitor

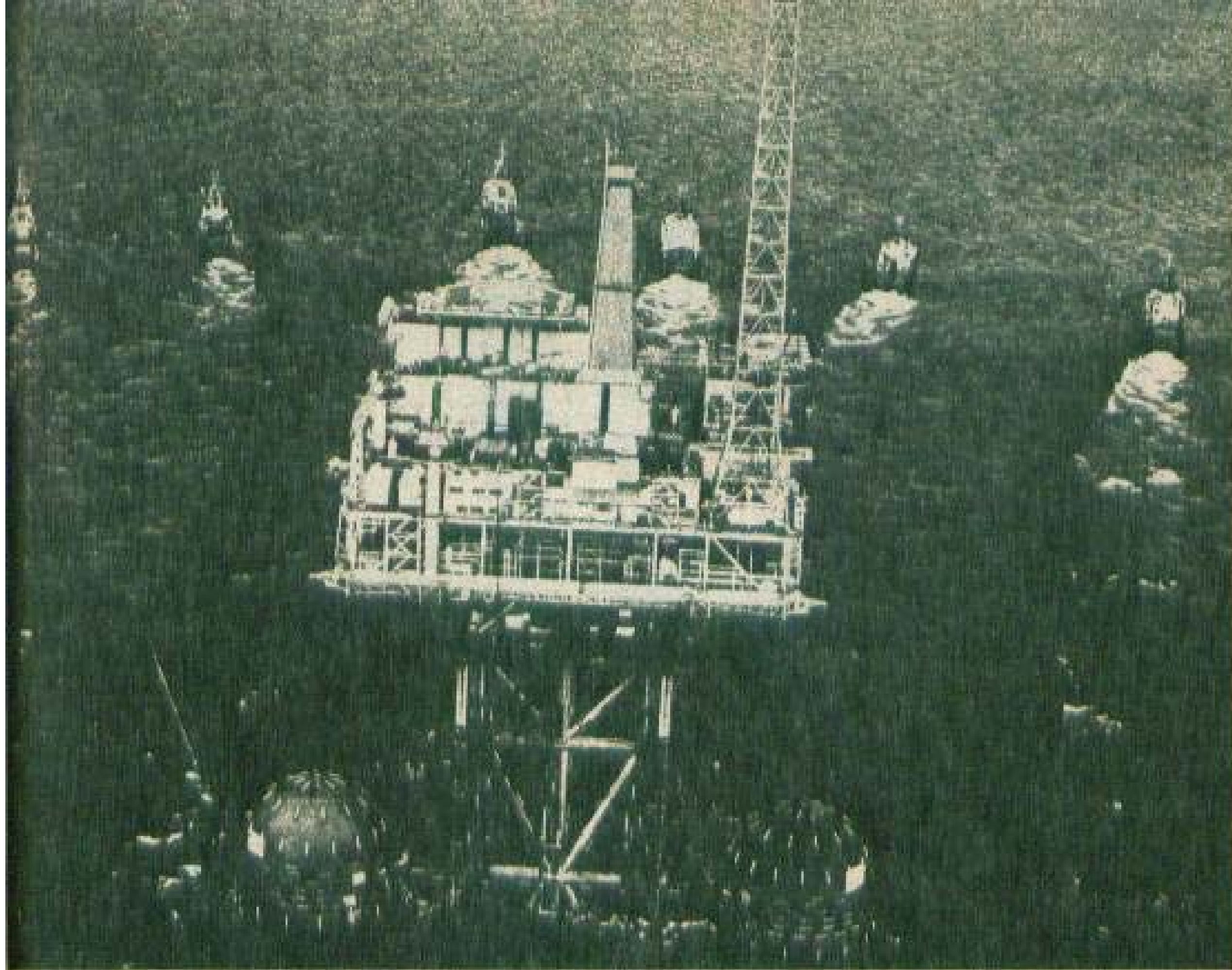
Un lucru este cert: energia este şi va continua să fie un element hotărîtor al progresului societăţii umane. Iată suficiente argumente pentru ca problema asigurării cu resurse energetice să deţină locul întîi în agenda preocupărilor din întreaga lume. Chestiunea este cu atît mai urgentă cu cît fenomenul crizei a lovit aproape peste noapte societatea de consum – principala consumatoare de energie – aceasta nefiind capabilă să răspundă prompt cu soluţii corespunzătoare. Trezită în faţa acestei tragice realităţi, omenirea a început să înţeleagă că semnalele de alarmă ale unor numeroşi oameni de ştiinţă care susţineau cu ani în urmă că resursele naturale ale planetei nu sînt inepuizabile, au fost pe deplin întemeiate. Ca atare, în aproape toate ţările lumii au fost adoptate programe pe termen lung vizînd găsirea şi aplicarea unor soluţii care să atenueze efectele crizei. În toate acestea se reafirmă că una din căile cele mai eficiente pentru asigurarea cu energie este economisirea acesteia. La fel şi în ţara noastră, unde, încă înainte de anul 1973, au fost adoptate programe ce vizau mai buna gospodărire a energiei, legiferate prin acte normative. Ele au fost apoi urmate de altele, între care fundamental prin orientările date este Programul energetic, ale cărui prevederi vizează măsuri pînă în anul 2000. Alături de identificarea şi valorificarea superioară a unor noi zăcăminte, un rol esenţial în cadrul programului energetic revine cercetării ştiinţifice, care are ca sarcină între altele de a face cît mai repede competitive unele dintre noile surse de energie.

Aşadar, o problemă la ordinea zilei. Mijloacele de informare în masă ne aduc aproape zilnic noi informaţii despre realizări de excepţie în acest domeniu. Un argument că inteligenţa umană este şi va fi un preţios „combustibil" pentru societate, dar şi un îndemn spre colaborare între savanţii din întreaga lume, între toate statele lumii.

ŞOCUL PETROLIER

În pofida faptului că extracţia ţiţeiului cunoaşte în ultima vreme o oarecare încetinire, că preţurile au mai scăzut, cuvîntul energie continuă să fie sinonim cu petrolul. Este şi firesc; ţiţeiul deţine încă primul loc între sursele energetice ale omenirii. Bazîndu-se la un moment dat aproape în totalitate pe utilizarea petrolului, producţia mondială a crescut constant, ajungîndu-se în momentul de faţă la o producţie de aproape 30 de ori mai mare decît în 1900, putînd chiar să se dubleze pînă în anul 2000.

Nu mai departe de începutul acestui secol, cînd motorul cu explozie îşi începe marşul său neîntrerupt, problema epuizării rezervelor părea de domeniul fantasticului, deşi savanţi de renume — între care şi români — au avertizat asupra acestui pericol. De ce se oscilează încă pentru ca toată lumea să înţeleagă că „sacul" nu este fără fund? Între altele, pentru că rezerve de petrol continuă a fi puse în valoare. Alasca, Siberia de vest, litoralul atlantic mexican, Marea Nordului sînt numai cîteva dintre acestea. De asemenea, petrolul extras din subsolul marin reprezintă la ora actuală 20 la sută din cererea mondială. La nivelul actual, producţia petrolului marin depăşeşte de 3 ori producţia mondială de electricitate şi hidraulică. După estimările actuale, ţinînd cont de evoluţia extracţiei şi a consumului, se apreciază că în jurul anului 2000 se va obţine pe această cale o producţie de circa 1 miliard tone, adică o treime din producţia mondială. Este mult sau puţin? Specialiştii n-au reuşit să ajungă la o concluzie unanimă privind momentul sfîrşitului. Aceasta ar putea surveni cel mai repede peste circa 35 de ani în medie pe Terra. Desigur, în bazinele intens exploatate rezervele vor seca mai repede chiar de 30 de ani, în altele, mai ales unde factorul de recuperare ar urca pînă la 50 la sută, ar face ca ele să mai ţină poate peste 100 de ani. Mai mult! Mitul energiei ieftine a fost şi el spulberat peste noapte. În 1938 barilul costa 1,5 dolari, în 1973 — 3,11 dolari, în 1974 — 12 dolari, în 1976 — 24 de dolari, în 1983 — în jur de 30 dolari. Desigur, în acest caz şi cheltuielile de extracţie vor creşte, dacă nu vor interveni tehnologii mai eficiente. Ca urmare, reconsiderările energetice au devenit nu numai o problemă de opţiune, ci şi un imperativ de stringentă actualitate. Aceasta şi explică declanşarea unor acţiuni fără precedent în aproape toate statele, inclusiv în cele în curs de dezvoltare, ale căror datorii externe sînt uriaşe. Altfel spus, o chemare către ştiinţă, către politică, către economie, de a găsi cele mai eficiente metode de ieşire din criză. Măsuri care să aibă în vedere în primul rînd raţionalizarea consumului, eliminarea risipei, obţinerea aceluiaşi efect economic şi chiar a unuia mai mare cu un consum energetic mai redus. Un viitor energetic care stă în mîna omului.

Marea ascunde încă resurse nebănuite de hidrocarburi, în special de petrol. Exploatarea sa presupune însă investiții mari și eforturi spectaculoase

REABILITAREA CĂRBUNELUI

Așadar, după ce a „făcut" revoluția industrială, cărbunele își pierde importanța în fața noului monstru sacru — petrolul. Astfel, de la 60 la sută cît deținea în balanța energetică mondială în 1945, în anul 1970 ajunsese la 20 la sută. Cîte zguduiri a adus această restructurare sînt acum binecunoscute. A trebuit să vină momentul 1973, cînd avantajele oferite pînă atunci de prețul petrolului au fost brusc anulate, cărbunele începînd să fie din nou căutat. Nu numai că prețul acestuia este avantajos, dar și rezervele sale sînt încurajatoare. Numai cele cunoscute, în condițiile creșterii consumurilor, se apreciază că vor ajunge pentru 225 de ani, iar dacă se iau în considerație și rezervele estimate, gradul de asigurare ar urca pînă la 600 de ani. Se descoperă noi rezerve, altele — odinioară abandonate — sînt readuse în circuitul economic. Creșterea producției este în mare măsură favorizată de mecanizarea extracției și chiar automatizarea ei. Conform aprecierilor Agenției internaționale pentru energie (A.I.E.), în preajma anului 2000 consumul de cărbune va crește de două ori față de 1980. Centralelor electrice le revine cea mai mare parte a consumului (circa 60 la sută din cererea totală); și tendința va fi de creștere a acestui procent. Firește și țara noastră a adoptat această politică de construire a unor mari unități avînd drept combustibil chiar cei mai inferiori cărbuni.

Între marile promisiuni ale valorificării cărbunelui se înscrie și **magnetohidrodinamica**, o metodă care permite obținerea directă a electricității din gazele fierbinți. Principiul respectiv se bazează pe arderea cărbunelui la o presiune de circa 7 atmosfere. Gazele fierbinți rezultate sînt absorbite de o conductă în care există un cîmp magnetic ridicat. Această „combinație" face ca în interiorul conductei să se formeze un jet de plasmă ionizată, care, după cum se știe, posedă o conductibilitate electrică ridicată. Situația creată în acest fel dă evident naștere unui curent electric, care poate fi captat de celălalt capăt al termogeneratorului prin intermediul unui catod și al unui anod. Ieșind din instalație, gazele sînt răcite într-un schimbător de căldură, rezultînd abur, care, la rîndul său, e utilizat pentru a produce electricitate, prin intermediul unei turbine. Integral, ansamblul are un randament de 50-60 la sută, net superior oricărui alt procedeu în centralele clasice. În plus reținem aspectul de ordin ecologic. Din păcate realizarea pe scară largă a unor asemenea unități va mai întîrzia din considerente de ordin tehnologic. Printre altele, va trebui găsit un aliaj special — rezistent la temperaturi ridicate și coroziune — pentru care funcționarea conductelor respective, precum și a unor magneți de mare forță. Oricum, primii pași au fost făcuți — în U.R.S.S. și S.U.A. au fost realizate instalații de 25 și 50 kW, iar în țara noastră, experimental, una de 1 MW — aceste unități pot deveni realitate înainte de sfîrșitul secolului.

Una dintre cele mai spectaculoase și mai la îndemînă de realizat căi pentru valorificarea cărbunilor o constituie gazeificarea subterană. Deși veche de cîteva decenii, ideea n-a fost luată serios în practică decît în anii din urmă. Operațiunea impune mai întîi forarea unor puțuri obișnuite de sondă prin care se insuflă aer. Printr-un procedeu special (aici trebuie să subliniem că specialiștii români dețin un brevet de invenție) stratul de cărbune este aprins, aerul avînd rolul de a întreține arderea, ardere

care e permanent controlată. Rezultă un gaz natural, cu o energie termică mai redusă decît metanul, dar oricum mult mai avantajos decît petrolul. Programe avansate sînt în U.R.S.S., unde funcționează deja 5 instalații mari; în S.U.A. a fost elaborat un program care să permită o producție zilnică de circa 1,8 miliarde m.c. de gaz. Să reținem faptul că în Franța și R.F.G. au fost inaugurate mari uzine de fabricare a benzinei sintetice din cărbune, la un preț mai avantajos decît cel al benzinei din petrol.

Preocupări similare în acest domeniu există și în țara noastră, care și-a elaborat un program ferm, ce are în vedere valorificarea cărbunilor inferiori. Între altele, se urmărește elaborarea unui complex industrial de gazeificare menit să facă să se obțină dintr-o tonă de lignit inferior 150 m.c. gaz metan sau 540 kWh.

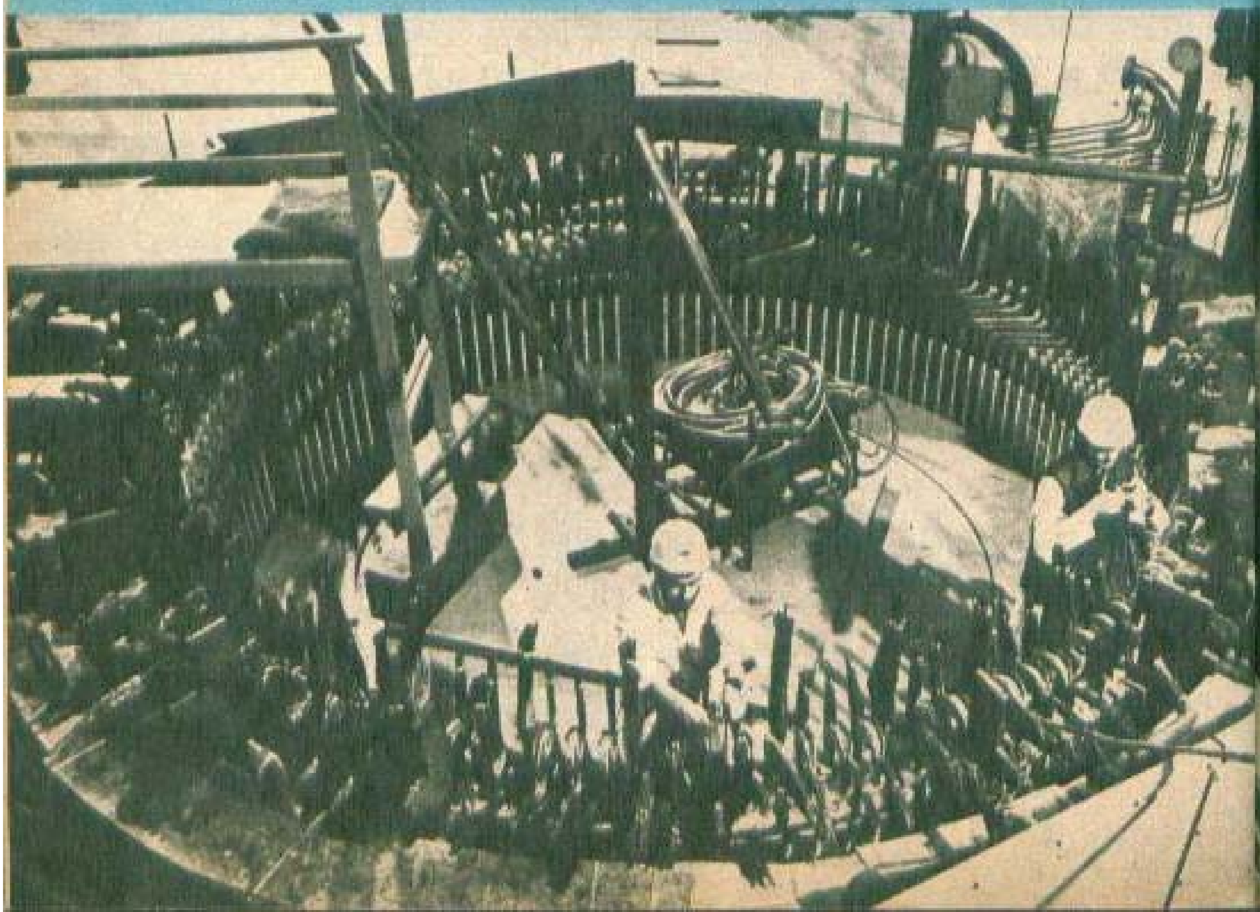
HIDROENERGIA – O SURSĂ SIGURĂ, STABILĂ

Văzută de departe, din spațiul cosmic, Terra noastră este... albastră, culoarea i-o dă uriașa masă lichidă care ocupă circa 71 la sută din suprafața planetei. Acest colosal volum de apă reprezintă o sursă energetică deosebită. Din punct de vedere al posibilităților concrete, pe prim plan se situează forța apei în curgere gravitațională, respectiv a fluviilor și rîurilor; aceasta în pofida faptului că ele reprezintă numai 1 la sută din volumul total de apă de suprafață. După ce mai întîi, în zorii civilizației, apa a fost utilizată ca agent dinamic la morile de cereale, în epoca modernă s-a trecut la utilizarea acestor agenți pentru producerea de electricitate. Dar, deși energia produsă pe această cale este foarte ieftină, construirea de hidrocentrale s-a văzut puternic concurată de prețul scăzut al țițeiului și gazelor naturale, pentru utilizarea cărora nu sînt necesare investiții mari, ca în cazul centralelor hidraulice. Și în acest caz, anul 1973 a făcut să fie reconsiderate datele problemei. Pentru a sublinia și mai clar importanța acestei surse de energie, practic inepuizabilă, să reținem că potențialul hidroenergetic mondial, utilizabil din punct de vedere economic, este apreciat la 2,5 miliarde Kw. Ceea ce în conjunctura actuală a făcut și face ca ponderea acestei surse de energie să crească continuu.

La fel se pun problemele și pentru țara noastră, potențialul său hidroenergetic amenajabil fiind capabil să producă peste 35 miliarde kWh anual. Deșaltfel, Programul național de amenajare a bazinelor hidrografice, elaborat pe baza unor minuțioase studii și cercetări, evidențiază ca necesare numeroase amenajări de acest gen. De acest document s-a ținut seama și în elaborarea Programului energetic în cincinalul 1981—1985 (cu bătaie pînă în 1990). Potrivit acestui program care are ca scop asigurarea independenței energetice a țării, în următorii ani se are în vedere printre altele a se construi pînă în 1985 capacități hidroelectrice însumînd circa 2 500 MW, iar perioada 1986-1990 de circa 3 500 MW. Prin realizarea acestor capacități, gradul de utilizare a potențialului hidroenergetic național va crește de la 30 la sută în 1980, la 45 la sută în 1985 și la 65 la sută în 1990. Astfel, dacă în 1982 hidroenergia ocupa 17,5 la sută din producția de energie electrică, în 1985 nivelul atins va fi de 21,2 la sută, iar în 1990 de 34 la sută.

Un loc important în această amplă preocupare îl ocupă programul de construire a microhidrocentralelor. Astfel după studii aprofundate, s-a inventariat că pot fi amenajate în condiții de eficiență circa 1 900 microhidrocentrale, cu o putere instalată de 900 000 kWh și o producție totală de 2,2 milioane kWh pe an. Plenara C.C. al P.C.R. din martie 1980 a trasat sarcina ca în deceniul '80 să se construiască 1 500 unități, dintre care cel puțin 525 pînă în 1985. În acest context, la jumătatea anului 1982 se puseseră în funcțiune 70 microhidrocentrale cu o putere de 3 321 kW.

Așadar o direcție generoasă care se racordează eforturilor de rezolvare a problemelor energetice ale țării, de asigurare pe această cale a progresului.

Energia viitorului se conturează a fi cea nucleară. Deja reactoarele bazate pe fuziunea nucleului au devenit o realitate. Marea speranță stă însă în fuziune...

ENERGETICA NUCLEARĂ – O MARE PROMISIUNE

Să facem mai întîi, pentru aducere aminte, precizarea că exploatabilitatea atomului ar însemna asigurarea cu energie, în cantități, practic, nelimitate. Intrată abia după 1960 într-o fază efectivă de dezvoltare, producția de energie obținută din atom se conturează ca o alternativă energetică de prim ordin. Cu toată teama care mai persistă în legătură cu prezența acestor unități, tot mai numeroase state ale lumii și-au propus programe ambițioase de dezvoltare a energeticii nucleare. Programe care se prezintă firește însoțite de garanțiile de securitate respective. Să reținem astfel că, în prezent, conform datelor publicate de A.I.E.A., existau la începutul acestui an 294 reactori atomici însumînd peste 170 000 MW. Aceasta înseamnă peste 10 la sută din consumul global de energie. Aceiași experți estimează pentru 1985 peste 300 000 MW instalați, adică 16 la sută din necesarul de consum al lumii sau echivalentul a 400 milioane tone de petrol. Desigur, statele industrializate au investit și continuă să investească în acest sector. Așa spre exemplu Franța construiește, pe lîngă cele 17 centrale aflate în funcțiune, 23 reactoare a 900 MW fiecare și 7 reactoare de cîte 1 300 MW, astfel ca în jurul anului 2000 puterea instalată să fie de circa 100 000 MW. Japonia, care are deja instalați peste 15 000 MW și-a propus să atingă în 1990 circa 46 300 MW. U.R.S.S. are de asemenea în desfășurare un program vast, care vizează realizarea pînă în 1990 a circa 80 000 MW, în centrale care să producă atît energie electrică, cît și căldură. Canada, care își va adăuga pînă în 1990 circa 9 000 MW la cei 5 500 MW deja instalați, preconizează între altele punerea la punct a unor microcentrale atomice care să permită încălzirea unor cartiere, la un preț inferior electricității nucleare obținute prin mijloace clasice. Se afirmă că aceste unități vor prezenta o securitate deplină, ele putînd fi instalate chiar în subsolul unor blocuri. În ce privește ponderea acestui tip de energie în consumul național, pe primul loc este în prezent Finlanda (!), cu 40,3 la sută din total, urmată de Franța (38,7 procente). S.U.A. se află abia pe locul 10, fiind devansată chiar și de Bulgaria care se găsește pe locul 6.

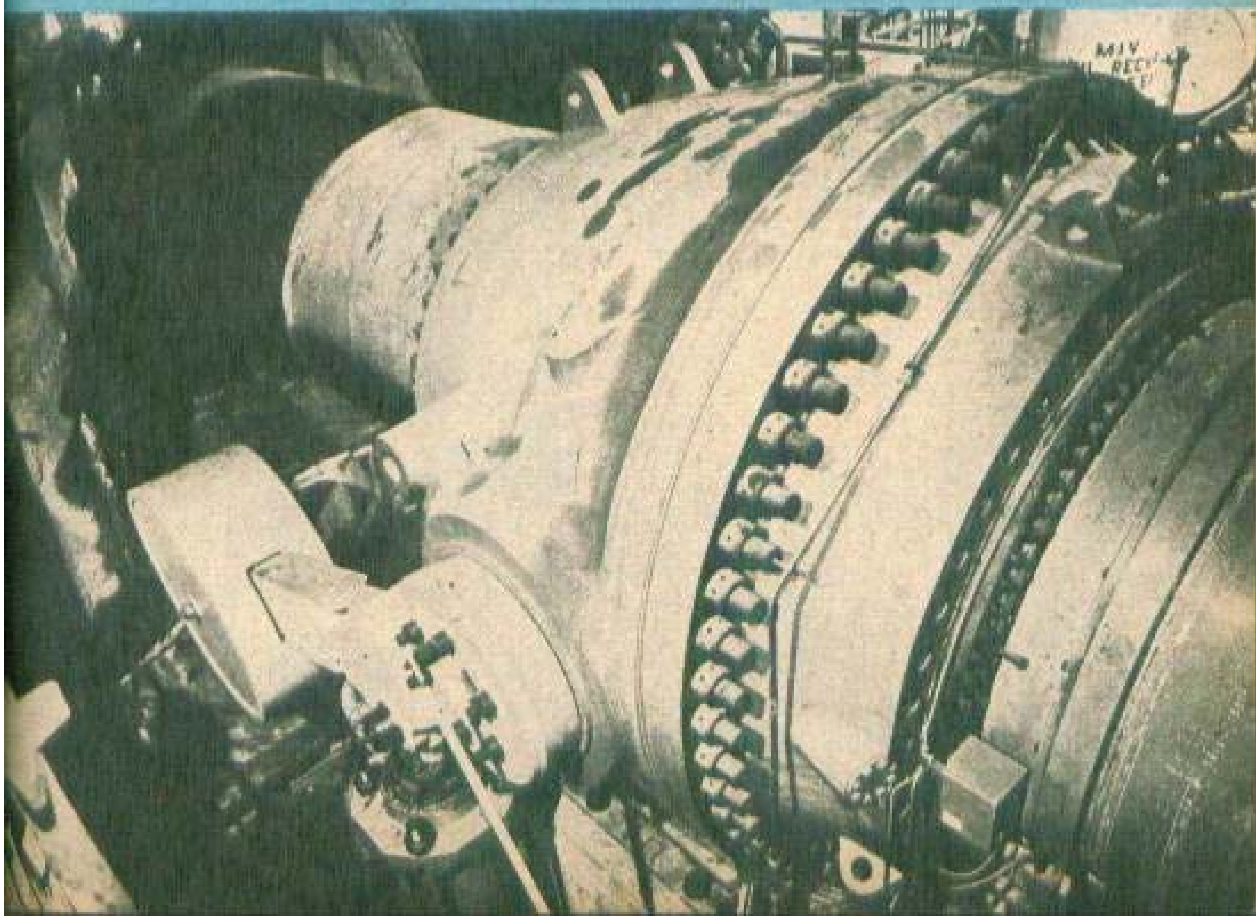
Ce ne rezervă viitorul în acest domeniu? Oamenii de știință sînt în unanimitate de acord că realizarea în viitor a fuziunii nucleare va permite asigurarea de energie în cantități practic nelimitate.

Să începem așadar cu unele necesare precizări. Fuziunea nucleară constă în contopirea a două sau mai multe nuclee atomice active neglijabile, singurul deșeu fiind însoțit de o pierdere de masă, care se transformă în energie. În natură cel mai cunoscut proces de acest gen îl constituie Soarele. Cum pe Terra va fi practic imposibil să se realizeze fuziunea nucleelor de hidrogen (pentru a rezulta ca în Soare, temperaturi de sute de milioane de grade), se va recurge la fuziunea dintre deuteriu (sau hidrogenul greu), care se găsește în apa mării (fiind deci inepuizabil) și tritiu (un izotop greu al hidrogenului). Combustia acestui amestec va permite obținerea unei energii uriașe, în condițiile unei emisii radioactive neglijabile, singurul deșeu fiind un gaz inofensiv — heliu. Pentru a ne face o idee despre energia care „zace" în deuteriul din apă este suficient să arătăm că deuteriul ce se găsește în 3 litri de apă este echivalent cu 11 litri de benzină, energie care poate fi extrasă cheltuind numai cîțiva cenți.

Mijlocul de a realiza fuziunea constă în imprimarea unor viteze uriașe nucleelor, iar mijlocul de a obține aceste viteze este încălzirea; de unde și denumirea de reacție termonucleară. Pentru a o realiza este necesară o temperatură de 150 milioane de grade, ceea ce impune existența unor instalații sofisticate, unde temperatura să poată fi controlată pentru a nu provoca dezastre.

Și totuși omul e departe de a face din această perspectivă îndepărtată o realitate firească.

O valorificare superioară, eficientă, curată a cărbunelui se anunță a fi metoda magnetohidrodinamică

RUPIA DIN SOARE, TERRA REVINE LA SOARE

Pînă la producerea pe Pămînt a energiei de tip solar este mai aproape de noi folosirea energiei ce vine de la Soare. Specialiştii apreciază că fiecare centimetru pătrat al Terrei primeşte într-o oră de la Soare circa 2 calorii, ceea ce echivalează cu aproximativ 170 milioane MW. Cantitatea de energie primită de planeta noastră într-o singură zi este suficientă pentru a asigura necesităţile energetice ale omenirii pentru 60 de ani. Soarele este practic la originea tuturor celorlalte forme de energie de care oamenii s-au folosit şi se folosesc în continuare. Aşadar, o sursă gratuită, practic inepuizabilă. Limitele sînt legate de faptul că are intensitate scăzută şi depinde de condiţiile atmosferice. Rezultă de aici că problemele practice se referă la captarea şi înmagazinarea acestei energii.

În privinţa captării, cea mai simplă posibilitate este aceea de a prelua căldura solară cu ajutorul unor panouri cu suprafaţă plană, cu ajutorul acestora se asigură apa caldă menajeră. O altă modalitate de utilizare, superioară ca eficienţă, este de a concentra razele Soarelui pentru a încălzi anumite substanţe, energia termică acumulată de acestea servind la producerea de electricitate. S-au creat sisteme de focalizare ce concentrează razele Soarelui, canalizîndu-le spre aşa-numite cuptoare ori cazane solare unde acestea încălzesc apa (transformînd-o în vapori, temperaturile depăşind 3 000 grade C), care astfel pot pune în mişcare turbine pentru producerea de electricitate. Mult mai interesantă însă decît metoda termică se consideră a fi cea fotovoltaică, aceea care asigură transformarea directă a energiei calorice solare în electricitate. Celulele sau pilele fotovoltaice sînt deja utilizate pentru alimentarea cu energie a navelor spaţiale. Dar randamentul lor, mai ales la sol, este încă redus (circa 15 la sută), costul fiind de asemenea foarte ridicat. Se consideră că abia după 1990 tehnologia va permite realizarea unor randamente ridicate la un cost competitiv cu alte surse. Dar cercetările în curs sînt încurajatoare pentru depăşirea acestui prag. Astfel, de la unităţile mici, cu doar cîţiva KW putere instalată s-a trecut la complexe gigant. În S.U.A. spre exemplu se va construi o asemenea centrală cu o putere instalată de 300 MW. Proiecte mari au şi alte ţări, cum ar fi Franţa, Spania, Arabia Saudită, unde sînt în fază avansată unităţi de mare putere. România este şi ea integrată acestui efort. Reţinem numai un aspect : potenţialul său economic amenajabil echivalează cu 1 milion tone combustibil convenţional. Numeroase institute de cercetări, unităţi economice lucrează la punerea în practică a programului de valorificare a acestei energii. O serie de creaţii naţionale fiind premiere mondiale, sînt achiziţionate în străinătate sau premiate cu diverse prilejuri.

Viitorul rezervă pe bună dreptate o mare dezvoltare acestei forme de energie. Deşi la ora actuală ea deţine abia 1 la sută din energia consumată în lume, spre sfîrşitul acestui mileniu ea va fi un adevărat motor al progresului.

CĂRBUNELE ROŞU

De milioane de ani, un imens potenţial energetic se află acumulat în adîncurile scoarţei. Se ştie demult că apele care se infiltrează în pămînt pe zone de fractură se încălzesc cu cît coboară mai mult, (mai precis cu 1 grad la fiecare 30 metri). S-au creat astfel adevărate „mări" de apă fierbinte, un fabulos potenţial energetic, a cărui valorificare e în atenţia a numeroase state.

Deocamdată, această energie este utilizată în cea mai mare parte sub forma în care ajunge la suprafaţă, pentru încălzitul locuinţelor, apoi pentru diferite întrebuinţări economice şi abia circa 20 la sută pentru producerea de electricitate. Între statele care folosesc intens această formă de energie se numără : Islanda — unde peste 60 la sută din totalul locuinţelor sînt astfel încălzite, Noua Zeelandă, Japonia, Chile, S.U.A. Franţa, U.R.S.S., Ungaria ; între ţările care produc energie electrică pe această cale pot fi menţionate S.U.A., Italia, Noua Zeelandă, Japonia, Indonezia. Cea mai veche şi mai cunoscută este Italia la Larderello, unde centrala, cu o putere instalată de 330 MW, utilizînd aburii de 200 grade C., produce 2,5 miliarde kWh anual.

Perspectivele valorificării pe scară largă a energiei apelor geotermale impun încă depăşirea unor elemente de ordin tehnologic, care să facă din ea o formă ieftină şi uşor de utilizat. Între altele este vorba de folosirea, pe cale artificială a căldurii din a-

Un zîmbet pentru mai tîrziu — bicicleta solară.

dincuri. Procedeul, care experimental a dat rezultate foarte promițătoare, constă în pomparea apei la mari adîncimi (în special în zone cu ape termale sau vulcanice), de unde aceasta ar ieși sub formă de vapori încălziți la sute de grade C., vapori ce ar putea pune în mișcare turbine.

Țara noastră are și ea un important program în acest domeniu. Lucrul este cît se poate de firesc, deoarece, după cele mai recente estimări, căldura acumulată în apele geotermale din țara noastră ar putea debita anual o energie echivalentă cu 962 500 tone combustibil convențional. Zona de vest a țării concentrează cea mai mare parte a acestui potențial. O imensă pînză freatică fierbinte cantonează la adîncimi cuprinse între 1 500—2 000 metri adîncime. Pe drept cuvînt se apreciază că acest teritoriu „plutește pe o mare de apă" termală ; echivalentul său energetic este de circa 700 000 tone c.c. anual. Ca importanță ar urma zona de est a Cîmpiei Române, apoi zone din Carpații Meridionali și Apuseni etc.

Intr-o serie de zone din Carpații Orientali au fost identificate perimetre cu „căldură uscată", ce vor permite în viitor injectarea de apă și obținerea de apă fierbinte sau abur care să pună în mișcare turbine. Ca atare, în numeroase locuri din țară s-a trecut la valorificarea acestei prețioase resurse. Sînt de semnalat aici inițiativele din județele Arad, Bihor, Timiș, unde apele fierbinți au fost puse la lucru pentru diferite utilități economice și în scopuri menajere. Desigur la ora actuală nivelul valorificării este încă redus — el nu depășește 50 000 tone c.c. ca echivalent energetic. Există însă un început și, în pofida unor rețineri, noua sursă de energie își face loc. Să reținem numai un fapt care evidențiază eficiența utilizării acesteia : apele cu temperaturi ridicate vor pune în mișcare turbinele unor centrale electrice, de aici apa, cu o temperatură mai scăzută va avea diferite utilizări industriale, apoi va putea fi dirijată spre îmbunătățiri menajere și locuințe, în sere, în balneologie, apoi spre canalele de irigații etc. Dar chiar dacă un asemenea proiect ar părea unora greu de realizat, să nu uităm că, chiar utilizatorii izolați ce ar apela la această resursă, și care se vor înmulți în curînd, vor face să scadă „greutatea" notelor de plată ale petrolului importat.

ALEXANDRU STROE

Mozaic tehnico-științific

■ Specialiști ai unei firme elvețiene au realizat un tip special de ambalaj, capabil să păstreze alimentele în stare proaspătă timp îndelungat. Este vorba în primul rînd de un material cu proprietăți termoizolante deosebite. Mai mult, pelicula de ambalaj este deosebit de rezistentă, deși este foarte subțire. La menținerea proprietăților respective — gust, culoare, prospețime — contribuie și faptul că ambalarea alimentelor se face sub vid.

■ În Australia, specialiștii în lupta cu incendiile au creat un mijloc de atenuare a efectelor flăcărilor. La prima vedere este o pătură obișnuită. Ea este însă îmbibată cu un lichid special, care face ca odată aruncată asupra flăcărilor să le stingă aproape instantaneu. De asemenea, înfășurată în jurul celor ce au suferit arsuri, calmează durerile, avînd, totodată, și efect antiseptic.

■ Tot mai mult Terra redescoperă Soarele. Iată spre exemplu că energia acumulată ziua, poate fi utilizată noaptea. În orașul japonez Kyoto au fost instalați stîlpi de iluminat care au ca sursă de energie baterii de celule fotovoltaice. Situate în vîrful stîlpului acestea captează energia calorică pe care o stochează în baterii, cantitate suficientă pentru a asigura iluminatul pentru toată noaptea.

■ O echipă de cercetători și medici americani au pus la punct un tip special de bisturiu, care are ca principal avantaj limitarea sîngerărilor în timpul intervențiilor chirurgicale. Noul instrument, de mărimea celor obișnuite are capacitatea de a produce microunde care produc căldură, ceea ce permite cauterizarea sîngerărilor de-a lungul inciziei.

■ Compozitorii vor avea de acum înainte posibilitatea să-și bată singuri la mașină creațiile muzicale. Aceasta, grație unei mașini de scris avînd imprimate toate semnele muzicale, realizată în Marea Britanie. Pe lîngă semnele muzicale mașina poate imprima și portativele respective.

■ Specialiști sovietici în industria hîrtiei au conceput o tehnologie care permite obținerea unei hîrtii sau cartoane care au ca principală proprietate aceea că nu ard. Aceste caracteristici se obțin prin tratarea pastei de hîrtie cu o substanță specială.

■ O firmă britanică a pus la punct un dispozitiv care permite depistarea rapidă a banilor de hîrtie falși. De mărimea unei gume obișnuite, aparatul acționează ca un detector magnetic, reacționînd la particulele metalice din cerneala cu care sînt tipăriți banii. Cînd trece pe deasupra unei bancnote originale, un senzor optic face să se aprindă un beculeț. La bancnotele false, beculețul nu se aprinde. Un instrument util casierilor și vînzătorilor din magazine.

■ Un grup de medici și specialiști în electronică din București au conceput și realizat un aparat pentru determinarea hemoglobinei din sînge. Față de alte tipuri de asemenea aparate, acesta efectuează analizele cu 50 la sută mai repede și cu precizie maximă.

■ Un sistem inedit de distrugere a stîncilor și a altor zone accidentate, cu aplicații largi și în minerit sau construcții de drumuri, a fost pus la punct în Japonia. Este vorba de o substanță care se bazează pe reacția rapidă dintre oxidul de calciu și apă. Introducînd într-o crăpătură în care se bagă și apă o capsulă specială, se ajunge să se provoace o presiune de peste 3 000 tone în 24 de ore, măcinînd lent dar metodic cantități mari de material.

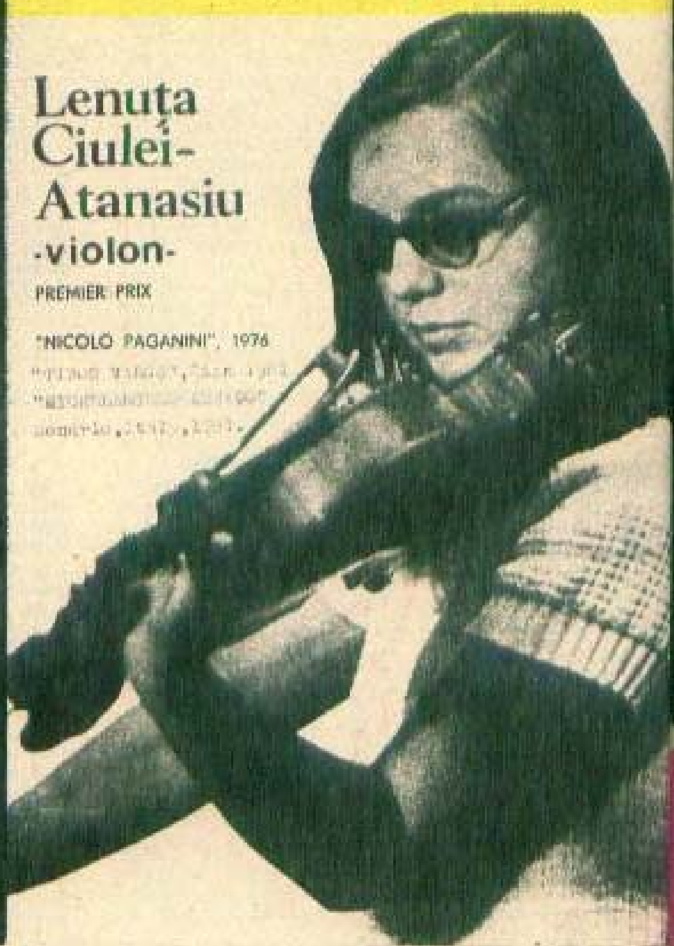
■ În Bulgaria a început să fie produs un nou tip de material termoizolant. El este alcătuit dintr-o combinație de sticlă lichidă și diverse minerale. Densitatea sa este de 5 pînă la 20 ori sub cea a apei. Este, totodată, rău conducător termic și fonic, nu putrezește, rezistînd la temperaturi între 80 și 450 grade C; peste temperatura maximă se topește fără a rezulta însă gaze toxice. Noul material este, de asemenea, foarte rezistent în timp, ușor de prelucrat, aderă lesne la orice material de construcție.

■ Pentru a limita riscurile de furt ale autoturismelor, în Franța s-a adoptat metoda gravării numerelor de înmatriculare și pe parbrizele mașinilor. Operația constă în aplicarea — cu ajutorul unei substanțe speciale — a unui gen de tatuaj care transformă în zone mate cifrele și literele ce constituie numărul de circulație.

S. ALEXANDRU

Mică antologie ilustrată a artei tinere

Lenuța Ciulei-Atanasiu

-violon-

PREMIER PRIX

"NICOLÒ PAGANINI", 1976

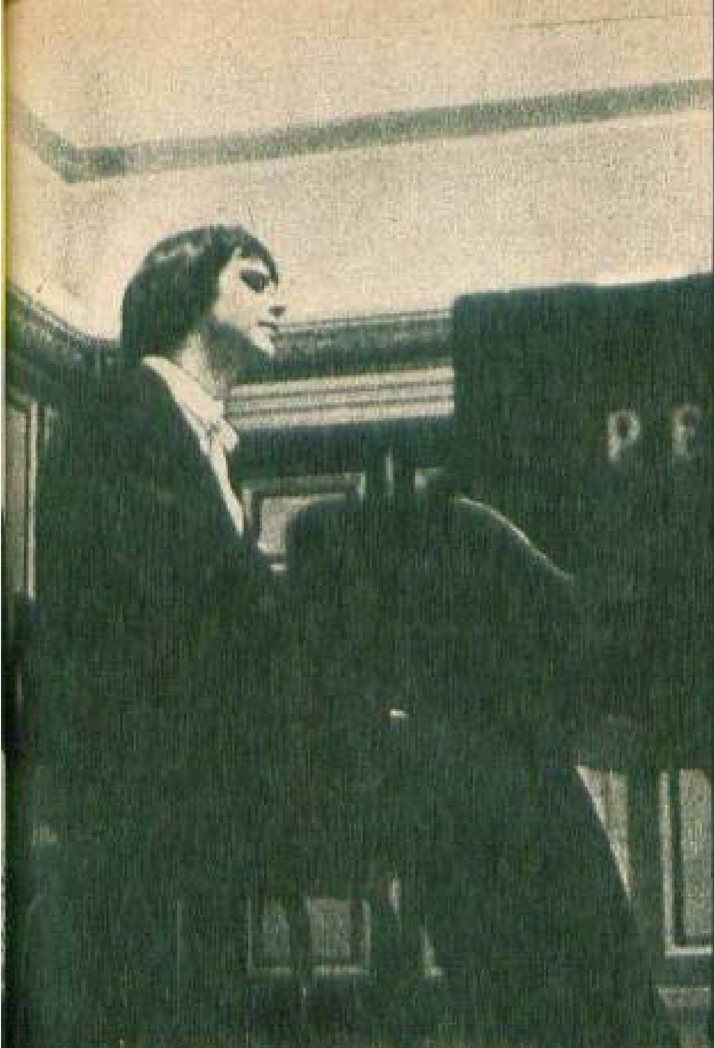
LENUȚA CIULEI-ATANASIU

Talentata noastră violonistă, deținătoarea unor prestigioase premii internaționale de interpretare, printre care a Concursurilor internaționale **„Jan Sibelius"** și **„Nicolo Paganini"** a fost în Conservator studenta profesorilor **Radu Paraschivescu** și **George Manoliu** și nu-ncetează să amintească acest lucru cu fiecare ocazie. Actuala solistă a **Filarmonicii din Ploiești** este un talent de mare valoare, deține o tehnică admirabilă. O adevărată probă de virtuozitate, de luciditate organizatoare. Lenuța Ciulei-Atanasiu a entuziasmat nu numai sălile noastre de concert, ci și exigentul public meloman din Moscova, Minsk, Vilnius, Helsinki, Gênes. Cu un repertoriu vast și divers, cu o mare disponibilitate interpretativă, această violonistă este, incontestabil, unul din numele răsunătoare ale muzicii românești contemporane.

GHEORGHE VISU

O notă de insolit aduce acest tînăr actor de la Teatrul Mic, un stil convingător, o anume mină contorsionată, o tensiune, o neliniște de-a dreptul existențială pe care o provoacă spectatorului. Visu e un actor complet, el joacă teatru și film, capabil să-ncerce mereu, nerepetindu-se. Bucurîndu-se de colaborarea cu două regizoare de excepție ale scenelor noastre, este vorba despre Sanda Manu și Cătălina Buzoianu, Gheorghe Visu a reușit în teatru roluri de factură diferită, roluri de mare dificultate, dovedind o mișcare scenică și-o adaptabilitate cu totul remarcabile.

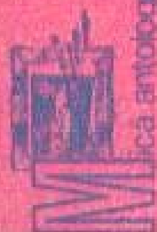
VINICIU MOROIANU

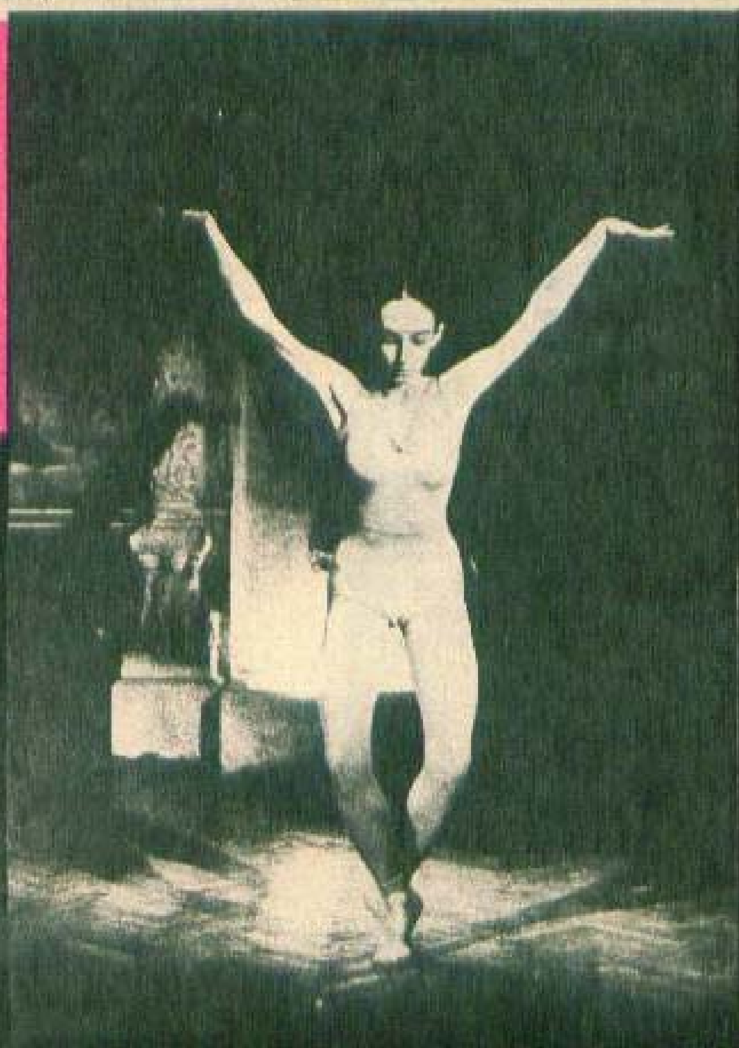
La cei 21 de ani ai săi, tînărul Viniciu Moroianu, încă student al Conservatorului **„Ciprian Porumbescu"** din București, la clasa profesorului Gabriel Amiraș, este deja o certitudine a artei românești interpretative. Un exemplu spectaculos de fantezie artistică, un talent muzical neobișnuit, o adevărată forță de impresionare a publicului din sala de concert.

Cînd cîntă la pian Viniciu Moroianu, acompaniat de marea orchestră a Filarmonicii **„George Enescu"** liniștea și emoția se cristalizează parcă peste sala înfiorată.

Un amănunt cel puțin insolit pentru biografia acestui pianist: la paisprezece ani a publicat o carte de povești pentru copii, care se numea **„Diezul de aur"**, o probă de fantezie debordantă, o carte plină de farmec și de simboluri îmbătătoare.

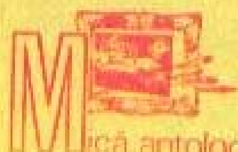
Dar Viniciu este acum un adevărat magician al pianului.

RALUCA IANEGIC

...este o adevărată poemă a dansului, este însăși puterea concentrării pasiunii și-a trecerii dansului dincolo de el insuși. Parcă spre altceva. Atunci cînd acesta devine stare esențializată. **Raluca Ianegic** este o balerină care caută și problematizează, pentru care mișcarea și armonia, nuanța și emoția artistică sînt puncte obsesive ale efortului ei artistic de zi cu zi.

ION IVAN RONCEA

este unul dintre cele mai strălucitoare nume ale artei interpretative românești contemporane. Un artist excepțional, o conștiință artistică.

Recitalurile sale din țară și din străinătate (Bulgaria, Cehoslovacia, Iugoslavia, R.F.G., Austria, Olanda, Belgia, Marea Britanie, Spania, Italia, Israel, S.U.A.), numeroasele premii internaționale, înregistrările și programele susținute la renumite posturi de radio și televiziune, discurile editate nu fac altceva decît să confirme, mereu și mereu, marele talent al acestui artist de-o sensibilitate unică.

Roncea farmecă lingă harpa sa sălile arhipline, înfiorate de puritatea muzicii sale, de limpezimea divină a sonurilor sale. Solistul Filarmonicii bucureștene este în același timp profesor de harpă la Conservatorul **„Ciprian Porumbescu"**. O asigurare deci că tradiția harpei în țara noastră va continua, spre bucuria publicului iubitor de muzică adevărată.

IANCU DUMITRESCU

...sau compozitorul și cronicarul muzical întruchipați în una și aceeași persoană. Valorificînd teme și motive de muzică veche, explorînd teritoriile noi, post-serialiste și post-dodecafonice, conducînd renumitul Ansamblu **Hyperion**, Iancu Dumitrescu este un adevărat „punct fierbinte" printre tinerii compozitori de muzică simfonică. Comentator obiectiv al vieții muzicale, încurajîndu-și colegii și cîntîndu-le lucrările cu ansamblul pe care-l conduce, Iancu Dumitrescu este un fermecat de muzică, un admirator al lui Sergiu Celibidache, un mesager al artei noastre peste hotare.

Mică antologie ilustrată a artei tinere

DRAGOȘ VIȚELARU

Balena de pe șevalet, pe care pictorul tocmai a terminat-o, face parte dintr-un amplu ciclu de lucrări care inspiră o nostalgie a mării, a radiografiei adîncului, o chemare a naturii, o exultanță a clorofilei, o senzație de măreție insinuată cu blîndețe. Liniile și culorile acestui pictor evocă o anume generozitate artistică, ele caută labirintele emoției. O artă constituită, care emană vitalism, încredere și care nu-l exclude pe privitor, ba dimpotrivă, îl presupune, prin însăși bucuria pe care intenționează s-o declanșeze.

MONICA RISTEA

sau o revelație recentă, datorată și realizatorilor cunoscutului serial **„Lumini și umbre"**. V-o mai amintiți ? Putem să vă spunem că Monica Ristea este studentă la **Institutul de artă teatrală din Tîrgu Mureș** unde, alături de alți colegi de-ai ei, ca **Sorin Dinculescu** și **Ander Zoltan** (secția maghiară) face parte dintr-un colectiv pasionat de teatru și pus pe fapte mari. Rolul ei recent din **„Mobilă și durere"**, de Teodor Mazilu, evidențiază diversitatea mijloacelor de exprimare, capacitatea de-a se concentra total, de-a se desovîrșa de reminiscențele unui rol vechi atunci cînd începe lucrul la un nou personaj.

MARIA PLOAE

o actriță de o reală sensibilitate, interiorizată, profundă, care mizează pe sugerarea subtilă a stărilor ; o adevărată expresie a feminității. În **„Doi pe-un balansoar"** de **W. Gibson**, alături de Dan Condurache, Maria Ploae a creat un personaj, Gittel Mosca, complex, de-a dreptul tulburător pentru care a primit Premiul de interpretare al Festivalului spectacolelor de teatru pentru tineret de la Tîrgu Mureș. Iat-o într-un cadru din **„Ștefan Luchian"**, într-un costum romantic și cu o privire de-o melancolie anume.

ȘTEFAN HAGIMĂ

alături de fosta lui colegă de institut și actuala lui colegă de la Teatrul „Ion Vasilescu", Julieta Szönny, în „Vilegiaturiștii". După ce a jucat pe scena teatrelor din **Oradea, Satu-Mare, Galați** și **Bacău, Ștefan Hagimă** ne asigură că nu există școală de teatru mai bună decît cea oferită de... schimbarea colectivelor teatrale, lucru care îl obligă pe actor să fie mereu altul, mereu altfel. Tonic și încrezător, plin de viață și disponibil pentru genuri diverse — de la revistă la piesa shakespeariană, Ștefan Hagimă este în același timp un foarte iubit și apreciat... prezentator al emisiunilor de radio pentru tineret.

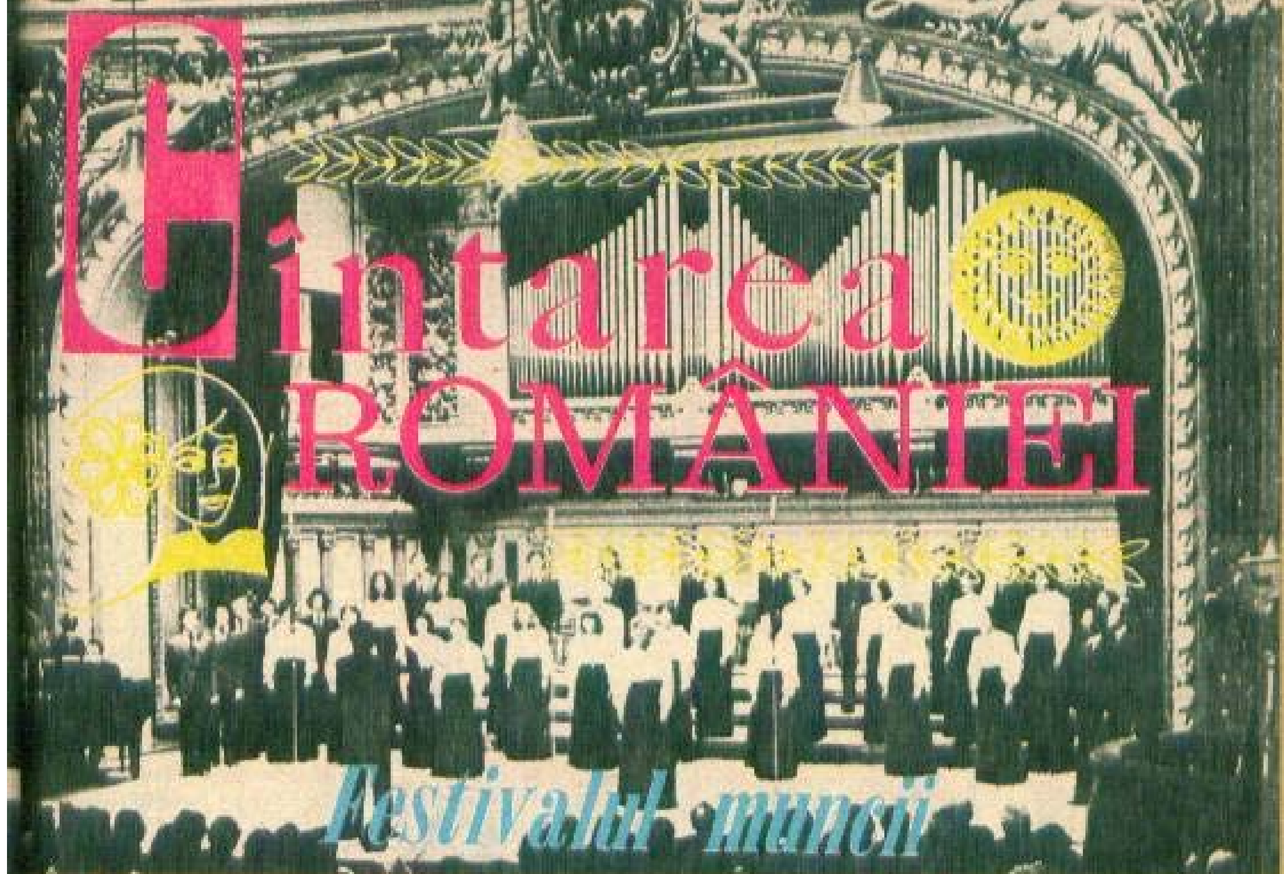

LUMINIȚA FRĂȚILĂ

Pictura ei pare o conspirație sublimă, o complicitate diafană cu lumina. De la geamul atelierului ei, Luminița Frățilă ne anunță cu surîsul pe buze că pictura ei a intrat într-o nouă etapă. Noile pînze aduc acum o relație care se folosește priceput de lumină și culoare, o relație între obiect și natură, o translatare înceată de impresie, o rarefiere peste unghiuri și rotunjimi. Pictura acestei tinere pictorițe, premiata Suplimentului literar-artistic, are forța fragilității, puterea diafanului. Pictura ei este pentru că este și nevoie de fericire, de bucurie de suflet, nevoie de încîntare. Pictura ei este și mai ales este de văzut.

Cîntarea ROMÂNIEI

Festivalul muncii și creației libere, revoluționare

Pornit din luminoasa inițiativă a secretarului general al partidului, Festivalul național „Cîntarea României", amplă competiție de anvergură, complexitate, calitate, diversitate și încărcătură problematică a manifestărilor fără precedent, a demonstrat, prin saltul produs la toate nivelele de la o ediție la alta, o valorificare tot mai intensă a capacității creatoare a poporului, în primul rînd a acelora ale căror însușiri sînt în curs de revelare, a căror personalitate se află în plin proces al formării, așadar a tinerilor. O simplă recurgere la cifre este edificatoare asupra acestui proces de creștere a numărului participanților. Dacă în prima ediție au activat pe întreg cuprinsul țării 81 588 de formații, totalizînd 1 751 868 de artiști amatori, in ediția a II-a numărul celor dintîi a fost de 122 263 și al interpreților de 2 489 815. În ediția a III-a a festivalului numărul formațiilor a fost de 124 024 pentru ca în ultima ediție el să crească la 142 342. Numărul interpreților pe tot cuprinsul țării s-a ridicat, de asemenea, de la 2 925 500, în penultima ediție, la 3 341 908 în ultima. Români, maghiari, germani, tineri și mai puțin tineri de pe tot cuprinsul țării, ei cîntă vîrsta însorită a patriei, bucuria muncii înfrățite.

Aceleași creșteri continue le cunosc cercurile și cenaclurile de creație artistică. Dar inutil a aglomera pagina cu cifre. De la an la an, sporirilor cantitative — și acesta este lucrul cel mai important! — le-a corespuns tot mai mult cîștigul în calitate, concretizat în îndepărtarea zgurii formalismului, a superficialității, a atracției temelor periferice și a efectelor ieftine. Asistăm la o progresivă accentuare a ponderii genurilor de amplă reverberație ideologică — brigada artistică, dansul dematic etc. — a ridicării nivelului programelor acestor formații, menite a avea o expresă finalitate formativă, educativă, prin mesajul lor pătruns de o densă încărcătură ideatică, reverberind universul problematic al contemporaneității, cîntînd munca, înalta conștiință etică și politică a constructorilor socialismului. S-a intensificat colaborarea între artiștii amatori și profesioniști, primii oferind sugestii competente de specialitate, iar cei din urmă ajutîndu-i pe profesioniști să cunoască mai aprofundat viața semenilor lor cu idealurile, împlinirile și aspirațiile lor.

În ceea ce privește genurile artistice inspirate din tezaurul inepuizabil al artei populare s-a mers pe o valorificare atentă a creației folclorice, respectîndu-se cu subliniată acuratețe autenticitatea, timbrul specific al unei zone sau alteia. O serie întreagă de manifestări de diferită amploare, de diferit caracter, cel mai adesea sub forma unor festivaluri-concursuri, beneficiind de o periodicitate respectată fără greș, au dus la perfecționarea pregătirii artiștilor amatori, la îmbogățirea schimbului reciproc de experiențe. Tot mai prezentă e creația originală a amatorilor în literatură și în di-

verse ramuri ale artei, manifestîndu-se o firească predilecție pentru o tematică ancorată în problematica majoră a contemporaneității. În paralel străduința creatorilor a fost tot mai sublimat aceea de a plămădi lucrări corespunzătoare calitativ tensiunii lor ideatice.

În cadrul festivalului s-a manifestat creșterea preocupării, concretizate în rezultate palpabile, pentru creația tehnico-științifică, pentru impulsionarea gîndirii îndrăznețe a tinerilor în activitatea lor de producție, ceea ce constituie, în afara beneficiilor materiale, o formă de promovare a gîndirii noi, originale, refuzînd clișeul și inerția.

Unei atare gîndiri îi este expresie în ultimă instanță întreg festivalul, a cărui vastă gamă de acțiuni cultural-artistice și politico-ideologice — concretizate în cicluri tematice de manifestări, simpozioane, mese rotunde, dezbateri active pe marginea politicii interne și externe a partidului, a rolului României în lume, a prestigioasei activități, înscriindu-se ca un permanent exemplu mobilizator, a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu — este menită plămădirii omului nou, un om pe măsura evului pe care îl trăim.

VICTOR ATANASIU

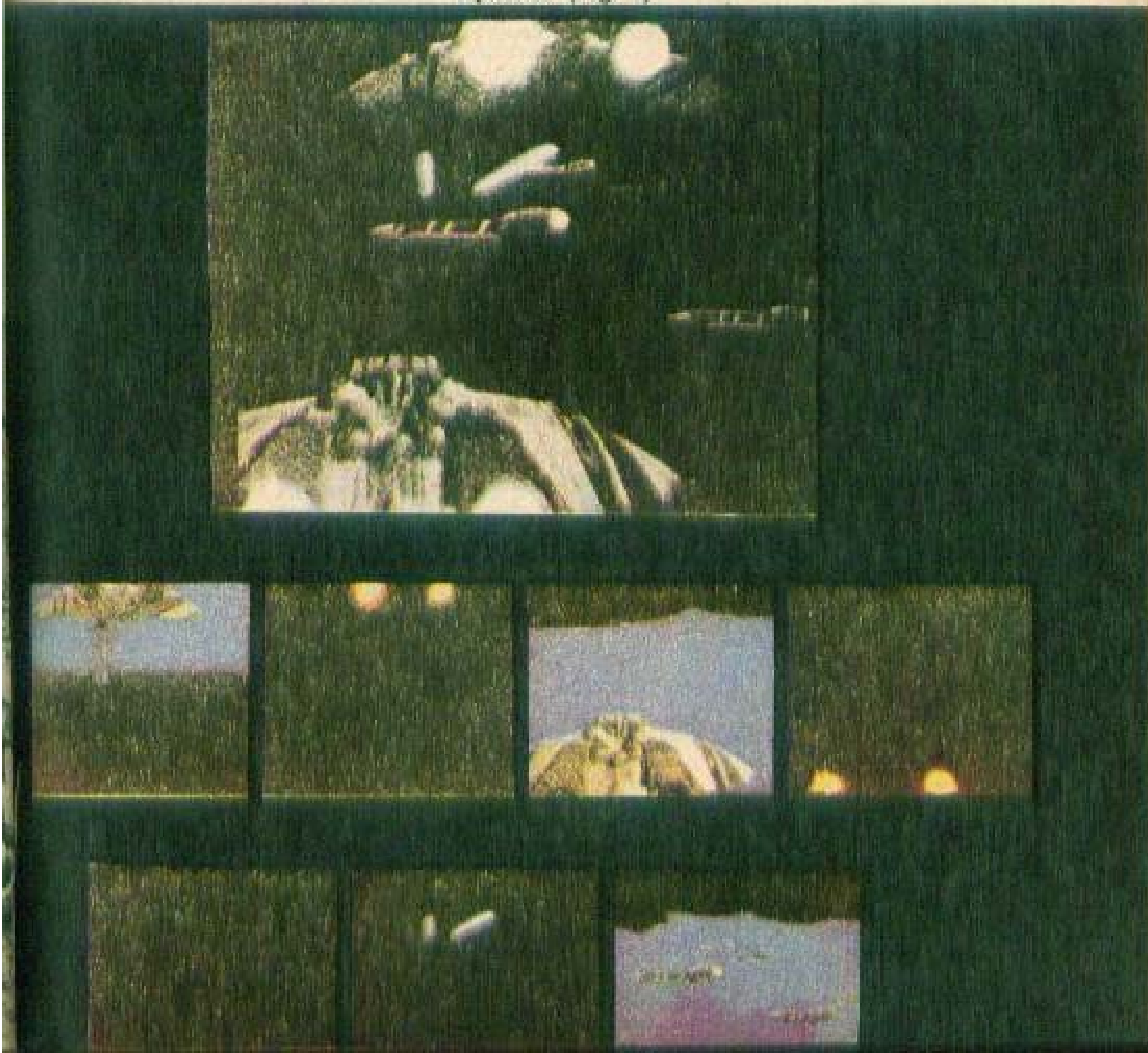
Din culisele trucajelor S. F.

În istoria cinematografului genul SF (de la science-fiction) este în prezent suficient de bine conturat în ciuda controverselor ce mai opun pe admiratorii fantasticului pur suporterilor de ficțiuni științifice. De altfel, o sumară trecere în revistă a categoriilor, motivelor și personajelor ce traversează peliculele SF ar trebui să dea de gîndit viitorilor teoreticieni ai celei de a 7-a arte. Lumile necunoscute, relația om-spațiu extraterestru, societățile viitorului, știința (sau științele) mileniilor următoare etc., etc. sînt tot atîtea direcții fertile în SF-ul cinematografic contemporan, în același timp, de neconceput, fără progresele incontestabile făcute de tehnica trucajelor (mai bine zis, a efectelor speciale). Și fiindcă pe ecranele noastre au rulat deja multe filme de referință din genul SF, vă vom prezenta o scurtă biografie a trucajelor folosite în Războiul stelelor și Imperiul contraatacă.

Multe exterioare din Războiul stelelor au fost realizat în sudul Tunisiei la marginea deșertului saharian, iar restul, pe 45 de platouri răspîndite în 11 studiouri engleze. A fost creată o adevărată industrie a trucajelor reprezentată de Industrial Light and Magic Corporation, al cărei conducător, John Dykstra, a supervizat punerea la punct a unui sistem special computerizat. Acesta a permis realizarea a peste 350 de planuri distincte cu efecte speciale ce acoperă (pentru Războiul stelelor) mai bine de jumătate din timpul filmului.

Pentru Războiul stelelor în timpul post-producției machetatorii de la Industrial Light and Magic Corporation au creat navele spațiale utilizînd o seamă de jucării construite din piese detașabile, cum ar fi fragmente din Kenworth Tractors, Kandy Vans, Panzer Kampfwagens și chiar din Ford Galaxy 500 SXL. Aceste fragmente de jucării se pot observa în marea bătălie finală ce ocupă ultimul sfert de oră al filmului Războiul stelelor, seo-

7 imagini separate sînt combinate într-o singură fotogramă (b) pentru a oferi spectatorilor iluzia completă a spectaculoaselor bătălii spațiale re-create de John Dykstra. (Fig. 1)

ventă inspirată, de asemenea, din marile bătălii aeriene petrecute în timpul celui de al doilea război mondial.

Toate bătăliile aeriene existente în circa 50 de filme de război au fost unificate pe o bandă video pentru a deveni un util material documentar pentru secvența citată.

Iată ce declara autorul efectelor speciale, John Dykstra : Între regizorul filmului și regizorul efectelor speciale există întotdeauna un conflict nemaipomenit, deoarece el concepe ceva, iar eu știu ce se poate realiza și ce nu. Încă de la prima întîlnire cu Lucas am vorbit despre imaginile de luptă aeriană care presupuneau multă acțiune, mișcare continuă, aparat mobil, loopinguri, prăbușiri și tot soiul de lucruri asemănătoare. Dar cînd trebuie să le realizez din trucaj avînd în imagine nave spațiale, planete și stele apar nenumărate dificultăți din cauza deplasării unghiulare, a imaginilor suprapuse și a profunzimii cîmpului.

Întreprinderea de efecte speciale consta inițial dintr-un atelier de tîmplărie și unui mecanic care au avut de realizat sau de modificat aparatură de filmare și accesorii de o complexitate puțin întîlnită pe platouri.

Efectele speciale s-au făcut remarcate și la nivelul coloanei sonore unde un autentic vrăjitor al ambianței Ben Burt a mixat mormăitul urșilor, răgetul leilor, strigătul cămilelor și morselor pentru a obține straniile zgomote emise de personajele spațiale, dezvoltate din savante combinații ce amintesc de un pseudolimbaj străvechi. Ceea ce rămîne memorabil pentru realizarea unui astfel de film, cu secvențe extrem de complexe și dinamice, nu numai la nivelul acțiunii, al relațiilor între personaje, ci și în ceea ce privește raporturile personajelor cu decorurile, cu ambianța, cu universul sonor ce îmbracă narațiunea este extrema minuție a planurilor filmate la o precizie de o fotogramă (1/24 s).

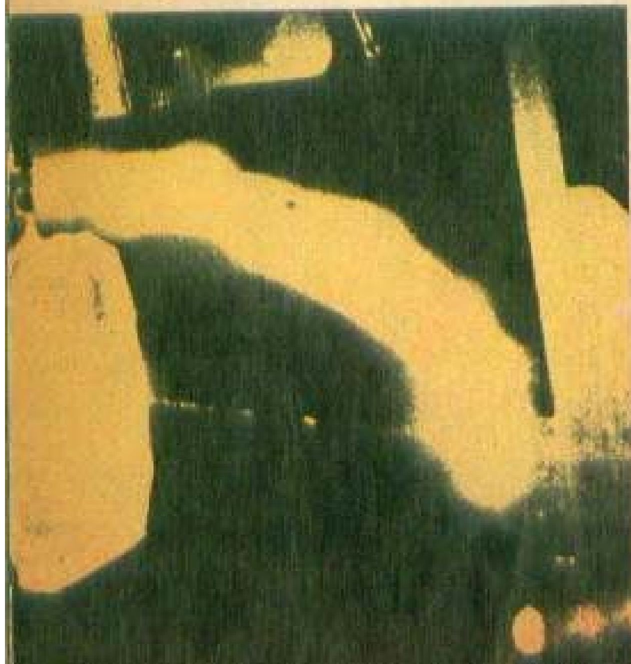
S-au utilizat tehnici frecvent folosite de cineaștii din animație, combinarea complexă a elementelor de decor dublată de mobilitatea extremă a unui aparat de filmat dotat cu memorie electronică a mișcărilor anterioare și înregistrărilor precedente începînd cu prima fotogramă turnată, a angulației și elementelor constituente de impresionare a peliculelor (lumină, viteză de filme, calitatea ambianței, etc., etc.). Virtuozitatea înregistrării efectelor speciale fac ca în nici un moment spectatorul să nu-și dea seama dacă este vorba de o filmare în interior sau exterior, dacă sunetul este înregistrat în priză directă sau cu play-back, dacă este natural sau artificial, unde s-au utilizat machete și unde s-au făcut reconstituiri la scara 1/1, etc., etc.

Mulți autori de imagine, operatori experimentați ai Hollywood-ului și-au mărturisit deschis incapacitatea explicării rezultatelor obținute de John Dykstra. În bătălia efectelor speciale lucrul nu este deloc ieșit din comun, (este suficient să amintesc că în urmă cu peste 76 de ani, James Stuart Blackton anima obiecte, filmîndu-le fotogramă cu fotogramă, fapt ce dăduse mult de furcă cineaștilor francezi, care au studiat de mii de ori pelicula cumpărată cu mari sacrificii, căutînd sforile cu care erau mișcate obiectele !). De altfel, filmările „imagine cu imagine" sînt și astăzi utilizate cu deosebit succes, animația fiind insesizabilă în nolanul de efecte ce concură la realizarea unei singure secvențe de film SF.

Însoțind a șaptea artă pe parcursul întregii sale existențe efectul special (sau trucajul) a fost abordat cu suficientă neîncredere de marii regizori ai ecranului. Doar explozia recentă a genului SF (în care s-au înregistrat numai în ultimii ani cîteva remarcabile succese ca 2001, o odisee spațială, Întîlnire de gradul trei, Războiul stelelor etc.) a repus în drepturi o componentă indispensabilă a spectacolului cinematografic, în multe filme efectele speciale devenind cu adevărat principalul personaj cu „efecte" hotărîtoare pentru destinul artistic al operelor.

Chiar dacă uneori genericele lasă în umbră pe creatorii de trucaje, specialiștii contemporani trebuie să admită faptul că realizatorii de efecte speciale sînt de fapt adevărați co-autori a numeroase filme de mare succes.

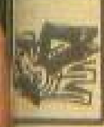
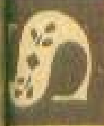
C. STĂNCULESCU

Concentrarea unui fascicul de raze laser ce traversează o bucată de sticlă simulează luminile aștrilor prezenți în peliculele SF (Fig. 2)

Camera electronică cu care John Dyskstra a înregistrat nemărginirea universului (aici figurată de numeroasele împunsături de ac într-o catifea neagră ce servește drept fundal filmărilor combinate).

Serbările Scînteii tineretului

Ne dă ghes statistica ! Oare ce unitate de măsură, ce indicator ar fi cu adevărat relevant pentru spectacolul-dialog „Serbările Scînteii tineretului" ? Să fie anii de cînd ființează acest spectacol-dezbatere ? 18 ani înseamnă exact tinerețea, majoratul dacă ne gîndim bine. Să fie numărul de spectacole realizate ? Și numărul de spectacole ar putea însemna ceva. Ar putea face cît zilele unui an ! Numai din primăvara lui 1981, numai de la reluarea „Serbărilor Scînteii tineretului" în această nouă și cea mai cuprinzătoare ediție au fost susținute circa 300 de spectacole în toate orașele țării și în mari localități rurale. O dimensiune deloc de neglijat, poate cu adevărat și-adevărat relevantă ar putea fi numărul de spectatori – atîția și-atîția oameni tineri, între 10 și 100 de ani au fost prezenți la „Serbările Scînteii tineretului" ! Poate c-ar fi un milion. Numai de la începerea noii ediții, din aprilie 1981 – o dată de referință în dezvoltarea acestei „ediții de scenă" a ziarului „Scînteia tineretului" – au plătit cotizație de entuziasm în „Serbări" aproximativ trei sferturi de milion de tineri. E o cifră robustă, o cifră ce dă încredere și care ne duce cu gîndul la un indicator mai modest, un indicator care ne leagă de ambiții și viitor. E vorba despre kilometrii parcurși cu „Serbările Scînteii tineretului". Dacă am socoti și am socoti, am vedea că n-avem la activ nici 200 mii de kilometri. Un drum lung, desigur, dar în fața căruia departe-i tare milionul. Era cîndva în transporturi o sintagmă care cucerea pe mulți și ținea de aspecte strict tehnice în primul rînd. Și dincolo de aceste aspecte ce putea fi ? Un om ! Un milion de kilometri parcurși fără „reparații capitale" e gloria deloc efemeră a oricărui om căruia-i stă bine cu drumul, care merge cu o torță în întîmpinarea altor oameni, căutînd prietenie, lumină, construind demnitate, cultivînd adevăr. E sensul metaforic al sintagmei, ceva din rezonanța unui maraton, a unei întreceri cu sine. Alergăm spre un milion de kilometri de tinerețe cu „Serbările Scînteii tineretului", un maraton al muzicii, al poeziei, al artelor reunite sub semnul de flacără al tinereții, al romantismului revoluționar, al artei autentice. Un mănunchi de oameni-talent, maratoniști ai „Serbărilor Scînteii tineretului", actori, poeți, cîntăreți și autori de muzică tînără, soliști de muzică populară, pianiști, chitariști, o lume în culoare și frumos, și-un gînd de tinerețe concretizat într-o garoafă roșie, într-un cîntec, un tînăr artist înflorind...

In exclusivitate!

9 PERSONALITĂŢI ARTISTICE ALE „SERBĂRILOR SCÎNTEII TINERETULUI"

CPT. COSMONAUT DUMITRU PRUNARIU

ION CARAMITRU

„Țin foarte mult la publicul tînăr și cred că și publicul tînăr răspunde acestui sentiment. E o relație biunivocă foarte importantă pentru mine" Ion Caramitru — un artist de excepție dăruit artei tinere. Pe acest motiv susține o navetă complicată între Teatrul „Bulandra", Ateneul Român, Filarmonica „G. Enescu", platourile de filmare și „Serbările Scînteii tineretului" care îndeobște n-au spectacol la Casa Scînteii, ci pe undeva prin țară, de multe ori la sute și sute de kilometri depărtare de Capitală.

FLORICA BRADU

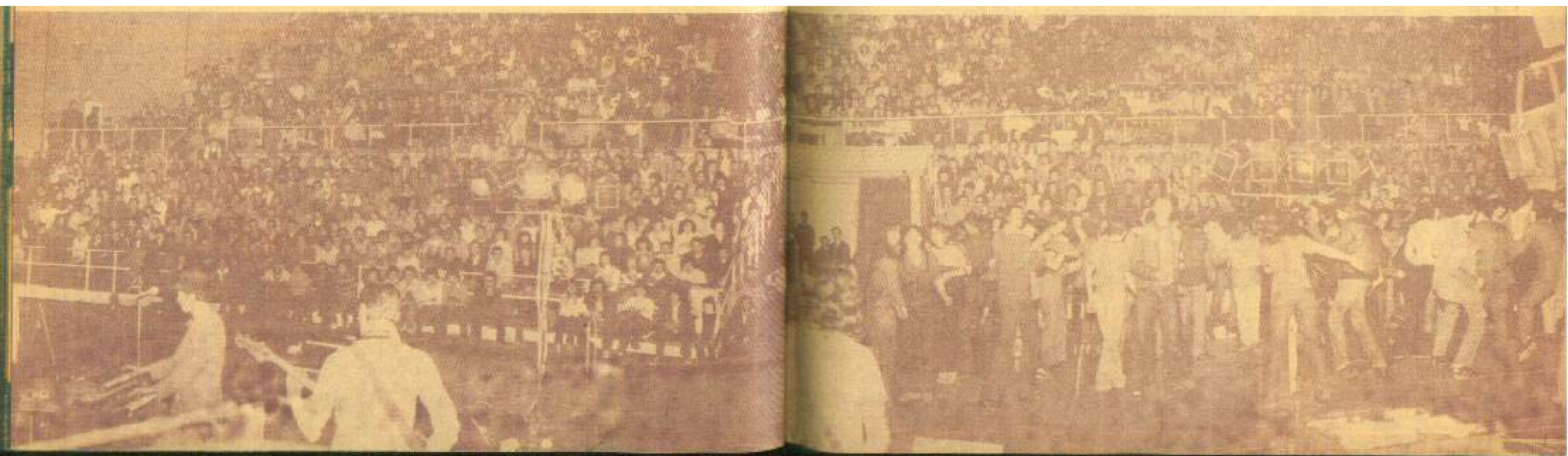
„Mă bucur enorm ori de cite ori ziarul „Scînteia tineretului" anunță la rubrica „Azi" un nou turneu al „Serbărilor". Asta înseamnă că mi se oferă posibilitatea să mă reintîlnesc din nou cu mii și zeci de mii de tineri. Pentru ei cînt pe scena „Serbărilor" piese nestemate din marea comoară a sufletului nostru — muzica populară românească".

VICTOR SOCACIU

Inginer de profesie, om ciştigat pentru totdeauna de scenă, de muzică şi sentimente, de muzică şi poezie, de chitară şi compoziţii de veritabil profesionism, Victor Socaciu este in „Serbări" un coleg de excepţie. Un coleg generos pentru cei din culise care cu inima bob de rouă aşteaptă intrarea in scenă, un prieten pentru tinerii de toate virstele din sală care-i validează talentul dind foc corăbiilor cu entuziasm.

GEORGE MIHĂIŢĂ

Te făcuşi ziarist, dragă George Mihăiţă. Şi George recunoaşte şi ii place remarca. Crezi că e uşor să ţii o cronică artistică ? Da de unde ?! În „Serbări" insă, George Mihăiţă e actorul care pedalează in numai 5 minute de la ris la plins, de la tragedie la comedie, de la „poantă" la marele act artistic. În „Serbări" George Mihăiţă e actor şi... automobilist. La „Scinteia tineretului", in redacţie, e ziarist. Acasă e fost actor, fost automobilist, fost pieton. La Comedie e iarăşi actor. George Mihăiţă incercind dialectica !

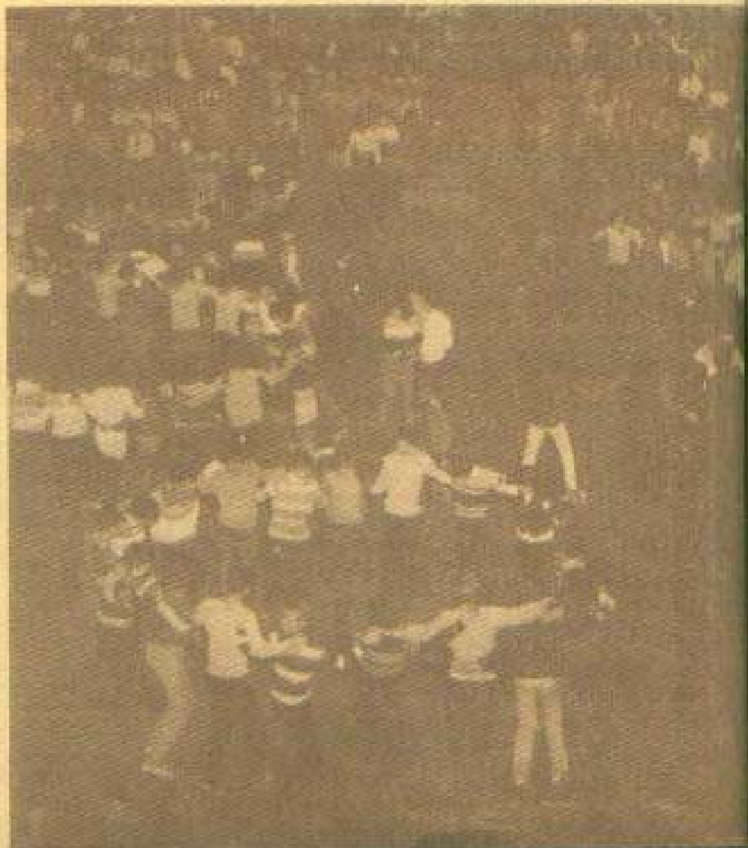
LIVIU TUDAN

Organizator de spectacole. Absolvent de Conservator cu o lucrare avind ca temă un spectacol. Chitară bas — cind formaţia „Roşu şi Negru" e „lipsă un om". Cintă la moog şi strings. Compune la pianul de-acasă, numai şi numai la pianul de-acasă. Îi inspiră. Înainte de inceperea spectacolelor cu „Serbările", cel puţin două ore, montează staţiile şi instalaţiile de amplificare şi lumini. «„Serbările Scinteii tineretului" sint casa mea de suflet». Liviu Tudan — un artist impătimit de muzică.

SIMONA MOISE

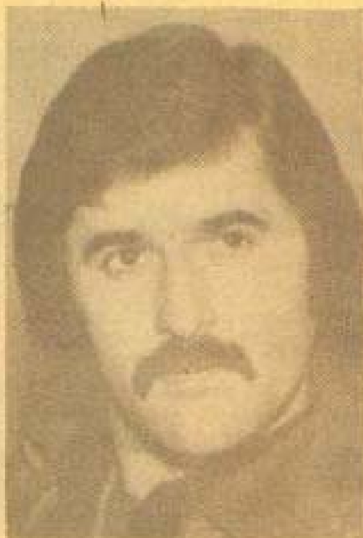
Nu vă doresc mai mult decit să ascultaţi „Gopak" de Mussorgski cintat de Simona Moise. Aici se poate vedea măsura talentului ei. Violonista de 18 ani deţine premii internaţionale de interpretare. „Şcoala scenei" a făcut-o in „Serbări". Şi este o absolventă de marcă.

FLORINA CUPȘA

„Fata neichii fată", „Floricică de pe apă", „Aș vrea doar să dansez", „Serbările Scinteii tineretului" la Sala Sporturilor din Baia Mare. O fată zveltă, voluntară, puțin cam alintată (de bunica, ne spune) cere „cale liberă", „undă verde" spre scena „Serbărilor". I se acordă credit și, după numai citeva minute, soprana Florina Cupșa, acompaniindu-se singură la orgă electronică, înmărmurește sala. Un debut mai rar intilnit !

GH. GHEORGHIU

„Prima mea compoziție se cheamă „Poveste veche". Un cintec pe care l-am scris în adolescență. Într-o zi poetul Lucian Avramescu îmi spunea că obișnuiește să fredoneze o melodie căreia nu-i știe numele. Era „Poveste veche". Așa am început să scriu cintece pe versuri de Lucian Avramescu. „Treziți-vă, oameni", „Numai iubirea", „Autostop în Univers", „Bună seara" sint doar citeva. Îmi place reciprocitatea !".

DAN BACINSCHI

Vă rog să fiți atenți, să vă concentrați mult-mult și să observați dacă veți putea și nu veți izbucni în ris, că Dan Bacinschi ride foarte puțin sau aproape deloc pe scenă. Dar sint sigur că nu veți putea fi atent și nu vă veți putea concentra. Cind e Dan Bacinschi pe scenă, e imposibil să nu te potopească risul. Aș pentru Dan Bacinschi !

Grupaj realizat de EUGEN MIHĂESCU
Fotografii : ORESTE PLECAN

Un autor, o poezie

Închinare meşterului François Villon

bătrîne bard mă simt ca tine
căci zilnic fac cu moartea tîrg
şi ştreangul dragostei cu sîrg
mi-l leg de gît să văd cît ţine

boem nebun, cin' să te-aline
la mustăria cu-ntîmplări
tu fierbi trăznăi şi dulci ocări
din care ieşi nu tocmai bine

François Villon, n-au fost în lume
nici prinţi de capă, nici femei
să nu slăvească pîn-la zei
aprig plebeul tău renume

François Villon, nu ştiu să fie
pungaş ca tine mai de soi
de-aceea te păstrăm în noi
făr-a-ţi pretinde vreo simbrie

François Villon, prinţ de mizer
François Villon, nebune bun
te-aş duce pe-un afet de tun
pentru-a te instala în cer

chiar de-ai compus pe-un prag de vie
în birt, dugheană sau şopron
sufletul tău n-a fost afon
ai scris cum altul nu mai ştie.

LUCIAN AVRAMESCU

Poem cu şi fără motan

Pe un taburet doarme motanul imaginar.
Versurile se înghesuie lîngă el,
vor să-i capteze somnul
sau mai curînd somnolenţa lui visătoare,
starea lui de semiveghe,
dar în acelaşi moment soneria
sparge atmosfera creată
cu prea multă premeditare,
dărîmă singurătatea improvizată
şi gata, motanul a fost salvat
şi poemul de faţă rămîne fără motan.
În seara aceasta criza de veşnicie
se simte mai acut ca oricînd.

NASTASIA MANIU

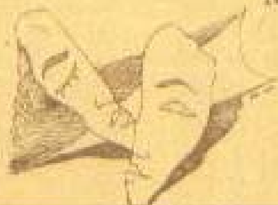
Palida amintire

cum apari tu
în aerul dilatat
al ploii dinspre
seară —
înger al nopţii
palidă amintire
pe care o recompun
cu întreaga mea
disperare —
cum apari tu
mantie a dragostei
veşmînt al ei
de care nu mă
desparte nici
măcar cel mai în-
depărtat sunet
nici măcar o
secundă
a somnului meu
injectabil
inventat
nici măcar
somnul meu
fără somn
cum apari tu —
niciodată străină
niciodată aproape —
beznа se topeşte
în sufletul meu
muzica pe care o aud
nu mai are hotar.

înger alb sînt eu.
cămaşa ta purpurie.

LAURENŢIU CÂRSTEAN

Joc

doamnelor şi domnilor
les jeux sont faits
rien ne va plus
soarele se învîrte
rien ne va plus — poezia
e un joc cinstit
al întîmplării

şi totuşi în fiece noapte
trişorii
sînt împuşcaţi de stele
în cîmp

TUDOR CRISTEA

Mică antologie ilustrată a artei tinere

MIHAI BORODI

„Nu, nu e deloc ușoară munca de sculptor", pare să spună Mihai Borodi într-o pauză de lucru, în tabăra de sculptură de la Măgura. Lucrările acestui tînăr sculptor de la Sighetu-Marmației devin firești și de nelipsit acolo unde sînt amplasate. Plac fără ca publicul să problematizeze excesiv, au o naturalețe, o limpezime, o fermitate senină. Sînt ca limba română tradusă în lemn, în acel nord sublim unde creează Mihai Borodi. Sculpturile sale sînt de fapt o formă de Maramureș decantată, trecută spre altceva, o parte de Maramureș istoric, acel spațiu spiritual coagulat și întreg, în ordinea imanentă a firii din care nimic nu se poate dezlipi.

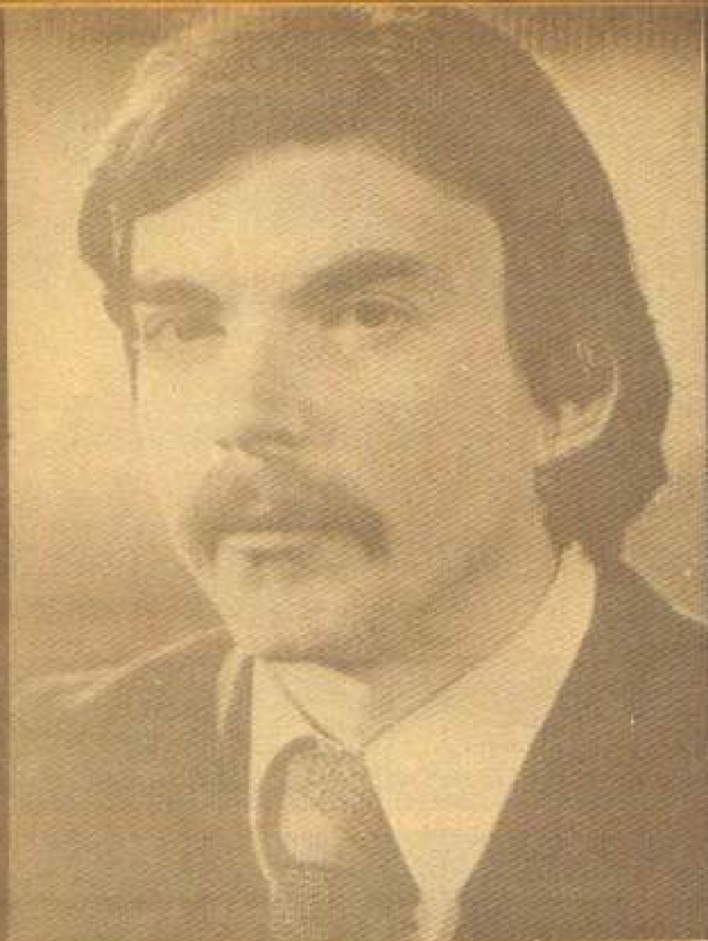
PRO MUSICA

Cvartetul de coarde al Filarmonicii „George Enescu" din București, adică: vioara întîi **Cristian Ifrim**, vioara a doua **Cezar Marin**, violă – **Gabriel Bălă-Ciolănescu**, violoncel **Dan Cavassi (conducătorul formației)** sau muzica de cameră interpretată cu un profesionalism remarcabil, impresionantă acuratețe, pasiune și flacără rară.

Laureați ai concursurilor internaționale pentru cvartete, acești atît de îndrăgiți instrumentiști reprezintă în viața noastră muzicală expresia unei reale pasiuni pentru literatura de cvartet, o pasiune transfigurată într-un adevărat rafinament interpretativ. Desigur, zecile, sutele, miile de ore de repetiții obositoare, de ambiție și obstinare artistică nu se văd, se vede și, mai ales, se aude doar sunetul de argint al **„Pro Musicii"**.

O pledoarie pentru înalta profesionalitate. Pentru interpretările strălucite ale unor cvartete de Beethoven, Dvorak, Ravel, Haydn, Turina, Enescu, Bela Bártok sau lucrări semnate de compozitori români contemporani ca Tudor Ciortea, Mihai Moldovan, Lucian Mețianu, Dinu Petrescu, Șerban Nichifor, Wilhelm Berger, **„Pro musica"** a primit premiul pentru interpretare al Suplimentului literar-artistic al Scînteii tineretului.

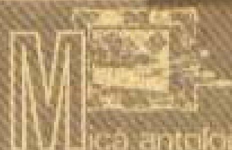
GEIRUN ȚINO

Tînărul regizor de la Bacău este un adept al experimentului. Spectacolele puse de el în scenă, serile de poezie, muzică și mișcare, dezbaterile frecvente pe teme de teatru și literatură, adăpostite de **Teatrul din Bacău** dovedesc cît **de căutător** și de frămîntat este **Geirun Țino,** cît de devotat meseriei sale.

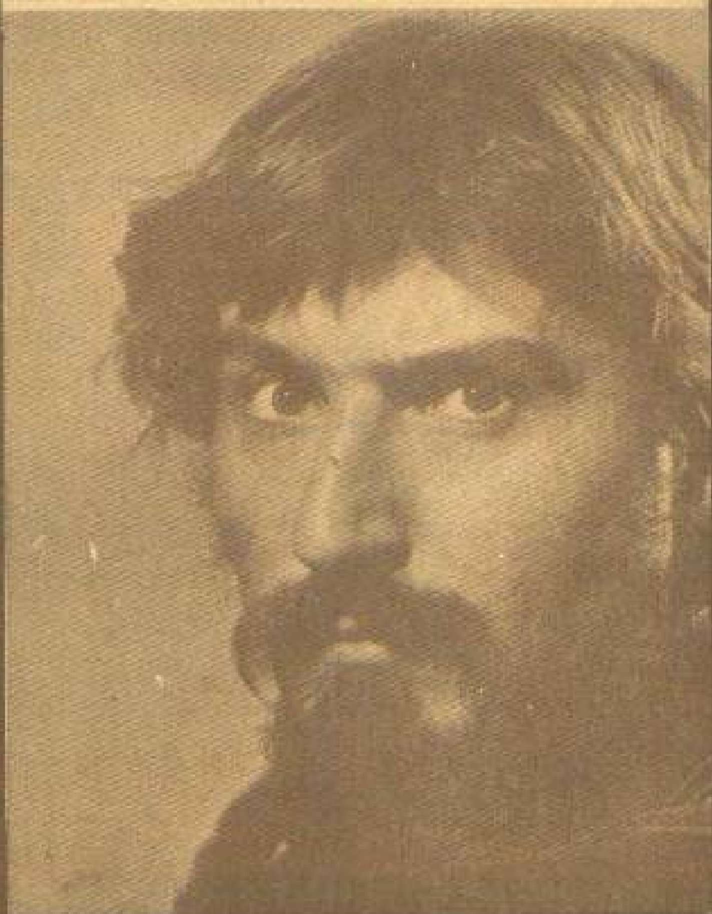
Niciodată lucrul comun nu este cel preferat, mereu e în căutarea noului, a experimentului, a acelui **„ceva"**, inefabil care să șocheze publicul, să-i dea de gîndit, să-l incite și să-l atragă mereu și mereu spre sala de spectacol, care devine deci un spațiu al căutării, al experimentului. O garanție în plus pentru Geirun Țino, regizorul Teatrului băcăuan **„George Bacovia"**.

VALENTIN MIHALI

Actor la **Teatrul Național din Craiova,** Valentin Mihali a jucat în cei cîțiva ani de teatru pe scena craioveană roluri extrem de diverse. Expresia atît de necruțătoare din fotografia alăturată este desigur din timpul unei repetiții pentru o piesă de epocă. În realitate, Valentin este un băiat tonic, vesel, îndrăgostit de meseria lui. Remarcabil în **„Elio"** din **„Fluturi... fluturi"** de Aldo Nicolaj (regia Remus Mărgineanu) sau în rolul primului băiat din **„Politica"** de Theodor Mănescu (regia Mircea Cornișteanu), Valentin Mihali este un actor care nu e deloc inhibat de unele etichete pe drept cuvînt nedrepte cum ar fi aceea de „teatru de provincie". Alături de toată trupa actoricească de la Craiova, demonstrează că teatrul adevărat se poate face acolo unde este pasiune, dăruire.

Mica antologie ilustrată a artei tinere

ADRIAN PINTEA

În armură, adică interpretînd rolul lui **Ahile** din „Ifigenia" de Mircea Eliade, Adrian Pintea ne-a demonstrat încă o dată diversitatea, valențele talentului său actoricesc. Pe scenă, în film, în teatrul tv, el este actorul nuanței și-al căutării, al neliniștii și-al frămîntării existențiale. Așadar, succesul și marea simpatie a publicului spectator sînt pe deplin îndreptățite.

LEONARD RACHITĂ

Profesionist remarcabil, sculptor elaborat, convingător, Leonard Răchită are o elocință expresivă de excepție, o înclinare spre metaforă și simbol, cultivînd puritatea, austeritatea formelor, eliminînd neesențialul, exacerbînd grația interioară a materialului, diversificînd mereu mijloacele. Iată-l în timpul lucrului la una din cele mai apreciate lucrări ale sale, executată în timpul taberei de sculptură de la Kornaria (R.S.F. Iugoslavia), e vorba despre „Helepola", lucrare de mari dimensiuni, expresia unui fel de realism al inteligenței emoționate, caracterizată de acea amplcare și spectaculozitate a

simplificării ca mai toate lucrările lui executate în lemn, piatră sau marmură. Leonard Răchită, așadar, o forță a plasticii noastre tinere.

Mică antologie ilustrată a artei tinere

ȘERBAN NICHIFOR

Nu numai pentru că este deținătorul Premiului pentru compoziție al U.T.C. pe anul 1982 pentru lucrarea **„Simfonia"**, Șerban Nichifor a avut un an foarte plin în bucurii! Compozițiile sale de muzică simfonică, lucrările corale, madrigalele, opera recent încheiată „Domnișoara Christina", după nuvela cu același titlu de Mircea Eliade, recunoașterea internațională a valorii compozițiilor sale concretizată în premii internaționale și în cronici elogioase, prezența lui activă, tonică, îmbucurătoare în viața noastră concertistică, toate acestea fac din Șerban Nichifor un nume de primă mărime. Compozitor de mare talent, imaginativ, divers, cu mari disponibilități, el înseamnă la cei 29 de ani ai săi o certitudine. Un nume care alături de Adrian Iorgulescu, Liana Alexandra, Călin Ioachimescu, Cristian Petrescu, Adrian Pop, Cristian Misievici, Carmen Cârneci consolidează o generație veritabilă de tineri compozitori.

DAMO ISTVAN

...e un artist preocupat de marea aventură umană, de redarea sensurilor vieții într-un limbaj plastic cît mai original și mai expresiv. Grafica lui are o anumită acuitate a simbolurilor, un mister al atmosferei, o echivocitate fascinantă. Contorsiunea din ceea ce gîndește și desenează premerge o posibilitate de depășire, de scoatere din ascundere, de căutare îngîndurată. Damo Istvan, deținătorul Premiului pentru grafică al **„Suplimentului literar-artistic"** pentru anul trecut, face de asemenea și ilustrație de carte, iar experiența vieții și experiența lecturii se conjugă fericit în lucrările sale. Impactul cu literatura declanșează emoția constructoare. Fascinația implicării este extremă. Actul creării, unul deplin responsabil.

ALEXANDRU TOCILESCU

Inventiv, cu o imaginație debordantă, căutător, frămîntat, Alexandru Tocilescu, sau **Toca**, așa cum îi spun prietenii, este desigur regizorul zilei. Pentru el teatrul e un spațiu al încercării artistice, al luptei cu orice fel de rutină și inerție. Nu alege niciodată o soluție facilă acest adevărat artist. Nu se mulțumește niciodată cu aparențele. El propune o cheie a spectacolului și își alege textul cu infinită atenție, își caută actorii cu precizie de radar. El probează puterea regizorului creator. Poate de aceea e atît de iubit Tocilescu. Și desigur, pentru adevărata lui vocație a prieteniei.

Un autor, o poezie

Cine ești?

Inventez un bal în care
Singură să pot dansa —
Curge roșie sudoare
Pe frunte, pe gura mea.

O făptură ca o boare
Semănînd la duh cu mine
Se rotește, orbitoare
Pe ruine de lumine.

Cine ești
de ești ca mine
Dar dansînd cu mulți mai bine
Fiindcă trupul nu te ține?...

MARCELA MARIANA MILCU

Telefonează-mi

În clipa asta în iulie în deceniul nouă
În ceața toridă a zilei înalte
Vreau să vorbesc la telefon cu dragostea mea
Cu iubita mea înveșmîntată de seceta nopții
În haine secetoase de rouă.

Alo?... Dar abisul parcă se sparge
În văi de piatră mîncate de razele
Soarelui bîntuit de molime
Precumpănit solitare ca noaptea pe mări
Singurătăți inhibate de iluziile de pe catarge.

Alo? Vreau să-mi răspundă dragostea mea
Viu sînt și doresc din suflet vorbirea.
...Dar dacă ea nu mai este? Dar dacă ea!
Alo? Nu e nimeni la capătul nopții.
Poate neantul sau poate totuși
și totuși și totuși iubirea.

DUMITRU TITUS POPA

Serile

serile cînd culegătorii de grîu se împușcă
cu maci albi jgheaburile fîntînii tresar se
clătina temelia casei mirosul pe pîine vine
tiptil ca o dropie învinsă de somn s-așterne
în postăvuri întinse și adînci și explodează
vai explodează cînd mîna mamei alintă miriștea

să fi atacat noaptea la drumul mare de o miriște
cu dropii departe departe în poiana cu aluni o
ciocîrlie subțire o rază de lună

CONSTANTIN PREDA

Focuri de primăvară

Te-nduioșează, știut bine, focurile de primăvară,
Sacrificarea broderiilor de omizi din gherghefui frunzelor noi,
Fumul lor urcător, poate prieten cu îngerii,
Vizitîndu-i prin încăperi așa-zise cerești.

Mică din nou de-aș mai fi, ți-aș întinde cinci degețele:
Copil ducînd de mînă un moșneag;
Purtîndu-i de grijă la intersecții.
Așa am putea arăta amîndoi.

Dar eu nu mai sînt o fetiță; iar tu nu ești încă
Destul de bătrîn pentru scena aceasta.
(De tine uneori mi-atît de dor,
Dragă tată!)

CAROLINA ILICA

Grîul aspru

Abordat vehement în ședințe
grîul își vede de treabă pe cîmp
(cu acea simplitate cu care
țăranul fluieră în timp ce muncește)
uluind lumea cu felul său simplu de-a fi
aspru-n pămîntul arid
sub cerul înalt din care cad ciocîrliile
ca meteoriții
sub soarele torid și enorm
cît ochiul unui bou înjunghiat la bătrînețe
cînd nimeni nu mai are nevoie de viața lui
monumentală ca o miriște-n flăcări.

MARIN LUPȘANU

Deznoptare

În mijlocul metropolei, un cal,
adulmecînd prin rouă miezul cel de
cu amiros de-asfalt și ierburi coapte
și-albastru de lumină, ireal.

E pace de duminică. Arar,
mai trec automobile foșnitoare
prin liniștea cea dulce care doare
precum o mușcătură de ogar.

Și vine dimineața ca un dar,
încet, abia, ghicită prefirare,
tămăduindu-ne de preainsingurare
și de minunea fostă în zadar.

GABRIELA HUREZEAN

Un autor, o poezie

Poem

Ascultă cîntecul trist pe care îl cînți la bucurie.
Îndată te vei speria. Ai să vrei să rostești
cuvinte tari ca izvoarele sub care iți lăsai trupul gol
și prin care iți auzeai vîrsta
în șuvoaiele sparte de șolduri și de umeri.

Ascultă cîntecul trist pe care îl cînți la bucurie,
ascultă-ți apoi trupul sub apa izvoarelor.
Nu vei mai auzi nimic. Ce din tine s-a speriat,
ce a dispărut definitiv din apele reci?

Acest ce are forța morților din vremuri imemoriale,
seninul lor și dreptatea;
el arde cîmpia pînă la floare, arde muntele pînă la lo
acest ce e deasupra tuturor lucrurilor neclintite.

Cel mut și orb te va crede. Dintotdeauna a vrut
să odihnească în umbra cuvintelor,
și cu vîrful degetelor abia a putut
să pipăie cuvintele tîrziu aflate.

Nu de cuvintele pe care și tu le știi
îți va fi teamă,
ci doar de acelea pe care doar el le știe.

Ce putere are omul acesta caraghios?
Femeile îl abandonează dînd vina pe urîțenia lui,
neștiind că le e frică.

Nu ele aduc bucuria. Privește seninul
din ochii copilului trezit în zori și liniștea lui.
Cum pe pînza unui șevalet poate fi pictat
orice tablou,
el este pictorul făcînd — și autoportretul
și folosind în loc de pensulă privirea.
Lui îi ajung cuvintele. Și totuși,
de ce plînge fără motiv
și de ce de nimic dinafară
nu poate fi oprit din plîns?

Ascultă cîntecul trist pe care îl cînți la bucurie,
gîndurile moarte ducînd pe dedesupt armura albă
a eternității.

AURELIAN TITU DUMITRESCU

Porți de ploi

Porțile mai strîng în ele ploi
în subțiori, în tălpi, în veșnicie
cîte-o ciupercă mai trimite din pădure
prin spori ei de lapte, încet, cîte-o solie.

Simt porțile cum strîng în ele ploi
rulînd în lemn de oboseală valuri,
îndoliate porți de ploi
mărunt bătînd în lemnul lor pe dealuri...

ARETA ȘANDRU

Terasă la mare

Orchestra nu mai știe ce-i destul
Arcușul umed mîngîie liane
Maestrul face versurile sul
La subțiori de lîncede capcane

Orchestra nu mai știe de nimic
Maestrul știe mersul la bancnote
Eu de sub clopot dau să mă ridic
Tu dai să-mi spui știute anecdote

Maestrul știe rolul pe de rost
Orchestra — spun mesenii — nu există
Și-n limitele prețului de cost
Vă rog scuzați această seară tristă

DRAGOMIR MAGDIN

În prund, stele

Jocul cu noi
Se joacă în doi
De-a nemuririle
De-a ierburi, de-a firele,

De-a înserarea
Și de-a amînarea
Pînă în zori,
Cînd roua pe flori.

Sărută-le genele
Și buzele, gemene
Femeie și teamă
Rostire și vamă.

Jocul cu noi
Nevoie de ploi
Ploaia cea repede
Zilele-ncepe-le:

Fiind rîul, repede
Fiind pietrele, pietrele
Dragostea-n prund
Stele-o pătrund.

MIHAI BĂRBULESCU

Calote albe

Ce a făcut meșterul din trupul tău?
Patru calote albe opuse, complementare
pe axa lumii.

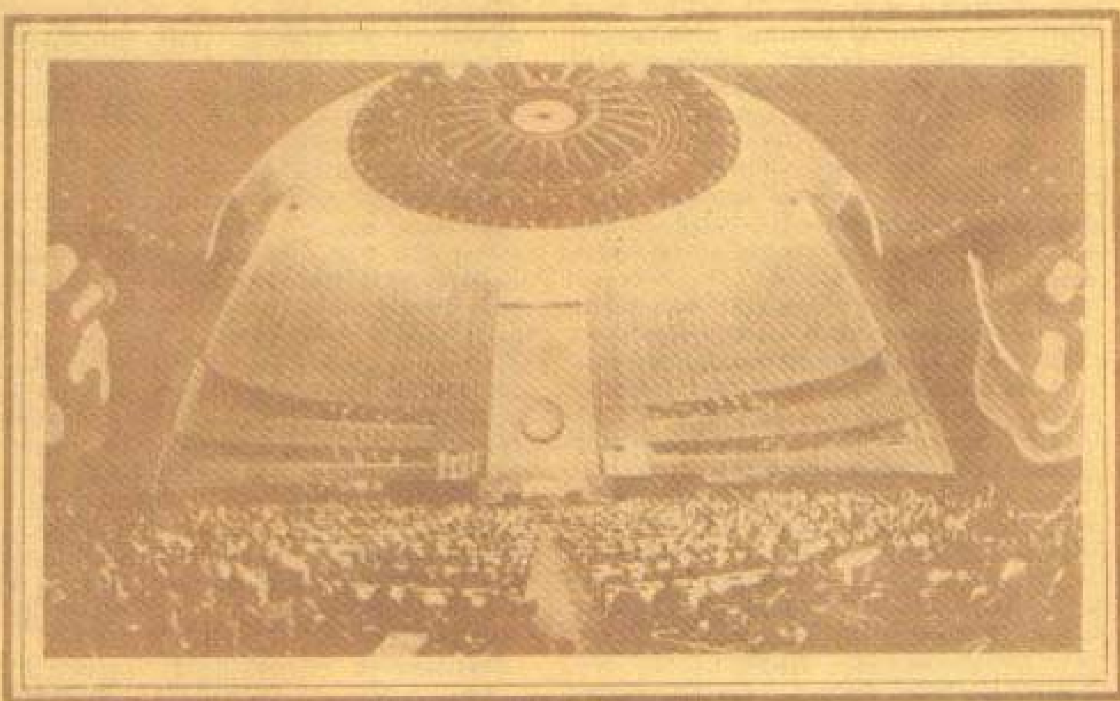
Oricum ai privi le vezi
cum se multiplică la infinit
sau se reduc la zero.

De gingășia lor se sfarmă munții
în asfințit
și valurile mării se năpustesc oarbe
asupra malurilor pe care stai.

Ce delirează ele?
Că le-ai furat spuma și-ai dus-o
acolo sus?...

Dar meșterul, meșterul? de ce a coborît
treptele mării și s-a scufundat
în valuri?...

DUMITRU BĂLĂEȚ

Anul internațional al tineretului

La 17 decembrie 1979, orele 10,45, Adunarea Generală a O.N.U. își reluase lucrările în plen. Între cele 125 de puncte înscrise pe ordinea de zi a acestei a XXXIV-a sesiuni — toate vizînd probleme cardinale ale epocii — se afla și punctul intitulat „Proclamarea Anului Internațional al Tineretului" inițiat de România și avînd drept coautoare alte 82 de state. Alături de marile probleme ale dezarmării, dezvoltării, democratizării vieții internaționale, existenței conflictelor în diverse zone ale planetei, Adunarea Generală lua în dezbatere problematica deosebit de complexă a tinerei generații. O problematică ce angajează, de asemenea, în cel mai înalt grad, viitorul civilizației umane. În mod semnificativ, proiectul de rezoluție inițiat de țara noastră este votat în unanimitate. Conform uzanțelor O.N.U., noua rezoluție primește o cotă 34/151 care o va însoți în orice referire ulterioară.

Încununare a unei strălucite inițiative românești

S-a scris mult, în ultima perioadă, despre ampla manifestare ce va fi marcată — în virtutea rezoluției amintite — în anul 1985 sub generoasa și mobilizatoarea deviză „Participare-Dezvoltare-Pace". Ecourile deosebit de favorabile ale oportunității propunerii românești nu s-au stins însă nici pînă astăzi. Unanimitatea întrunită la 17 decembrie 1979 a fost doar o primă recunoaștere. De atunci, ilustre personalități ale vieții internaționale, numeroși reprezentanți ai unor organizații de tineret nu au încetat să salute evenimentul din 1985, subliniind, în context, strădania neostenită a României, a președin-

telui Nicolae Ceaușescu de a promova fondul de opțiuni și interese fundamentale ale tinerei generații contemporane, grija, inspirată de un autentic și profund umanism, pentru viitorul omenirii, pentru ca tineretul să trăiască într-o lume ferită de spectrul amenințător al unei conflagrații nucleare, o lume a egalității, progresului și colaborării, mai justă și mai fericită pentru toți cetățenii planetei noastre.

Interesul major al comunității mondiale este ilustrat, pe de altă parte, și de modul în care au demarat pregătirile concrete în vederea marcării Anului Internațional al Tineretului. Un prim pas important în această direcție a fost făcut prin crearea Comitetului consultativ al O.N.U. pentru A.I.T., comitet din care fac parte 24 de state, între care și România. Și tocmai ca o înaltă recunoaștere a contribuției valoroase a țării noastre în promovarea problematicii tinerei generații în sistemul Națiunilor Unite și în alte forumuri internaționale, reprezentantul țării noastre, tovarășul Nicu Ceaușescu, secretar al C.C. al U.T.C., a fost ales în funcția de președinte al Comitetului consultativ al O.N.U. În virtutea rezoluției nr. 35/126 a Adunării Generale, pe baza propunerilor statelor membre ale forului mondial și în urma consultării cu organizațiile internaționale interesate, inclusiv cu organizațiile de tineret, secretarul general al O.N.U. a întocmit un raport preliminar privind tineretul în anii '80, raport care a fost dezbătut și aprobat în cadrul primei sesiuni a Comitetului consultativ — Viena, 1981. Primind indicativul A/36/215 și titulatura de „Program concret de măsuri și activități ce urmează a fi întreprinse înaintea și în timpul Anului Internațional al Tineretului", documentul reprezintă o platformă de acțiune realistă și eficientă în vederea pregătirii pe plan local, național, regional și internațional a A.I.T., avansînd un set de principii și recomandări pertinente în vederea materializării nobilelor interese și aspirații ale generației viitorului. În ceea ce privește strategia pentru A.I.T. — așa cum este ea definită în Programul de măsuri și activități — se preconizează inițierea și desfășurarea unor ample acțiuni în intervalul 1980—1985, în așa fel încît 1985 să fie nu doar anul marcării propriu-zise a evenimentului, ci pivotul unei „strategii de perspectivă". Pivot, în sensul transformării Anului atît într-o etapă de evaluare a realizărilor perioadei anterioare, cît și de stabilire a unei strategii de perspectivă.

În 1982 a avut loc, tot la Viena, cea de-a doua sesiune a Comitetului consultativ al O.N.U. pentru A.I.T., sesiune în cadrul căreia tovarășul Nicu Ceaușescu a fost reconfirmat în funcția de președinte al Comitetului. Printr-o activitate laborioasă a participanților la această sesiune, Programul de măsuri și activități a fost îmbogățit cu o serie de noi și importante sugestii și recomandări. Este semnificativ de arătat în acest sens că majoritatea elementelor noi incluse în Program au fost inițiate sau au avut drept coautor România. Astfel, Comitetul a dezbătut proiectul „Declarației privind drepturile și responsabilitățile tinerei generații", document care, după o largă consultare, urmează a fi supus aprobării Adunării Generale a O.N.U. Dar, înainte de aceasta, respectivul proiect de declarație va fi supus analizei participanților la cele cinci reuniuni regionale din acest an, organizate tot în urma unei propuneri românești, pentru a se asigura o și mai bună pregătire Anului Internațional al Tineretului. Dealtfel, la ora cînd predăm tiparului aceste rînduri s-au desfășurat deja reuniunile regionale africană — la Addis Abeba și asiatică — la Bangkok, iar în țara noastră se desfășoară intense pregătiri în vederea desfășurării la Costinești a reuniunii europene.

Referindu-ne la contextul pregătirilor pentru A.I.T., se cuvine să relevăm de asemenea că în zeci de țări au luat ființă comitete naționale a căror sarcină este transpunerea în fapt a rezoluțiilor O.N.U. și a programului de măsuri și activități. În noiembrie 1981 în țara noastră a fost constituit Comitetul național român pentru Anul Internațional al Tineretului, organism de largă reprezentare, format din 107 membri, cuprinzînd reprezentanți ai tuturor categoriilor socio-profesionale ale tinerei generații din toate județele, precum și reprezentanți ai organizațiilor de copii, studenți și tineret, ai unor instituții centrale cu responsabilități în domeniul tineretului.

De ce un An Internațional al Tineretului?

Vorbeam la începutul acestor rînduri de largul ecou internațional al inițiativei românești de proclamare a A.I.T. De interesul major manifestat de toate țările membre ale Națiunilor Unite față de această propunere. Ca și de numeroasele declarații privind oportunitatea, marea actualitate a unei asemenea manifestări. Răspunsul la întrebarea — pentru noi, evident retorică: „de ce un A.I.T.?", ni-l oferă însăși situația tineretului contemporan, problematica deosebit de complexă pe care o prezintă, astăzi, „dosarul tineretului".

În lume erau recenzați, în 1975, peste 735 de milioane de tineri între 15—24 de ani. Experții O.N.U. estimează că pînă la sfîrșitul mileniului această cifră va depăși un miliard de persoane, tineretul urmînd

deci a deține o și mai importantă pondere în ansamblul populației mondiale. Simpla reafirmare a unei aprecieri esențiale din concepția partidului, a tovarășului Nicolae Ceaușescu privind statutul, locul și rolul tinerei generații în lumea contemporană — acela de puternică forță socială, vital interesată într-o participare și mai activă la modelarea propriului viitor, la edificarea unei lumi a păcii, progresului și colaborării — oferă un solid și de netăgăduit argument în sprijinul unei acțiuni la scară mondială care să sensibilizeze guvernele, factorii responsabili, pe plan național și internațional, față de interesele, opțiunile și aspirațiile fundamentale ale tinerei generații. Acțiune menită a spori și mai mult cadrul participativ al tineretului la modelarea societăților de astăzi și a celor în care vor trăi, menită a mobiliza energiile tinerești pe cele trei direcții de bază: participarea, dezvoltarea, pacea.

O asemenea acțiune coerentă, cum este Anul Internațional al Tineretului, se recomandă totodată prin marile și acutele probleme pe care le înfruntă sute de milioane de tineri de pe planeta noastră. Cursa înarmărilor, nu numai că amenință grav pacea lumii, viitorul popoarelor, dar reprezintă și o povară de nesuportat, care grevează asupra situației economice a tineretului. Pe întinse zone ale planetei, tinerii sînt confruntați dramatic cu flagelul subdezvoltării, cu foametea, maladiile și analfabetismul, cu sărăcia și șomajul. În țările capitaliste un mare număr de tineri acuză din plin consecințele exploatării, ale crizei structurale a societății, privarea de o serie de drepturi fundamentale cum sînt dreptul la educație, la muncă etc.

Desigur, marile dosare ale tinerei generații contemporane nu își pot găsi soluții corespunzătoare decît în contextul rezolvării problemelor ce confruntă în prezent întreaga umanitate. Dar acțiunile înscrise de către forumul mondial pe care-l reprezintă Națiunile Unite, în perimetrul celor trei faze ale A.I.T. — pregătitoare, de marcare propriu-zisă și de perspectivă — pledează, prin conținutul lor nobil tocmai spre intensificarea eforturilor responsabile ale statelor și guvernelor, ale oamenilor politici în vederea construirii unei lumi fără arme și războaie, ferită de nedreptăți, o lume a înțelegerii și progresului. De o asemenea configurație calitativ superioară a lumii ar beneficia evident, în primul rînd, tineretul. Pe de altă parte, A.I.T. instituționalizează o preocupare specifică pentru problemele tineretului, lansează programe concrete, posibil de realizat, menite a îmbunătăți viața a milioane de tineri, a le deschide porți tot mai largi de afirmare în societate, de participare la viața națională și internațională, de a-și asuma responsabilități sporite, în conformitate cu statutul de puternică forță a progresului și înnoirilor, de sinonim al viitorului pașnic și prosper.

Prin proclamarea Anului Internațional al Tineretului, grija deosebită, cu adevărat părintească a țării noastre, a tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru viitorul omenirii, pentru destinele tinerei generații și-a găsit o nouă și strălucită confirmare. Iar amplele pregătiri ce au loc pretutindeni în lume acreditează speranța că A.I.T. se va solda cu roade dintre cele mai benefice asupra destinului generației viitorului.

AUREL PERVA

PACEA aspirație vitală a tuturcr popoarelor

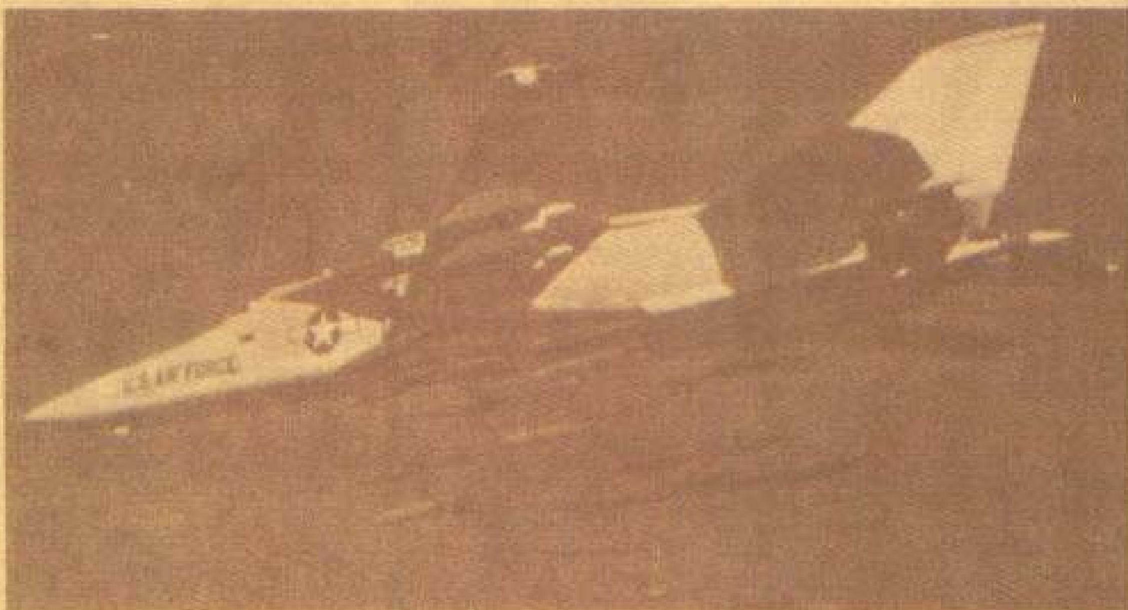

1983 — an decisiv pentru pacea lumii

Revolta omului împotriva războiului este aproape la fel de veche ca și războiul însuși, fiind documentată din antichitate și pînă în zilele noastre de nenumărate opere și autori iluștri. De la Homer și Aristofan la Tolstoi sau Picasso, mințile cele mai geniale pe care le-a dat omenirea s-au arătat obsedate de grozăviile acestei „continuări a politicii cu alte mijloace", cum l-a definit Clausewitz, și traumatizate de nonsensul că specia umană, singura care a atins treapta cea mai de sus a vieții, treapta rațiunii, este în același timp singura în cadrul căreia semenii se ucid reciproc — și singura care produce mijloace (și ce mijloace !) pentru propria-i distrugere !

Această revoltă împotriva războiului, care a avut timp de secole trăsăturile unui act individual, în ultimii ani s-a transformat treptat într-o mare mișcare de masă. Dar de ce abia în ultimii ani ? Pericolul de nimicire a întregii civilizații umane nu este chiar atît de nou. Un potențial „suficient" în această privință există, ca urmare a absurdei curse a înarmărilor, îndeosebi în domeniul armelor nucleare, de cel puțin un sfert de secol. O mișcare împotriva războiului a existat și în deceniile trecute. Istoric, ea poate fi documentată încă din perioada dinaintea primului război mondial. Să amintim în acest sens opoziția fermă a socialiștilor și comuniștilor față de politica de război, sau mișcarea pacifistă. Dar forțele războiului, ale imperialismului s-au dovedit mai puternice.

Tocmai acest lucru trebuie acum împiedicat cu orice preț. Acesta este mesajul pe care-l transmit marile acțiuni pentru pace și dezarmare ce au loc în prezent pe toate continentele. Ele marchează conștientizarea, oarecum tîrzie, dar cu atît mai profundă și mai manifestă, a majorității populației planetei în legătură cu pericolele grave ce o pîndesc din umbra densă a arsenalului militar, mai ales nuclear. Cele cîteva mii de participanți pe care-i raliau în deceniile trecute demonstrațiile și marșurile pentru pace s-au multiplicat în ultimii ani în progresie geometrică. Participarea la acțiunile de stradă este acum de ordinul sutelor de mii, iar semnăturile pe apelurile pentru pace se numără cu sutele de milioane. Comuniștii și socialiștii nu mai sînt

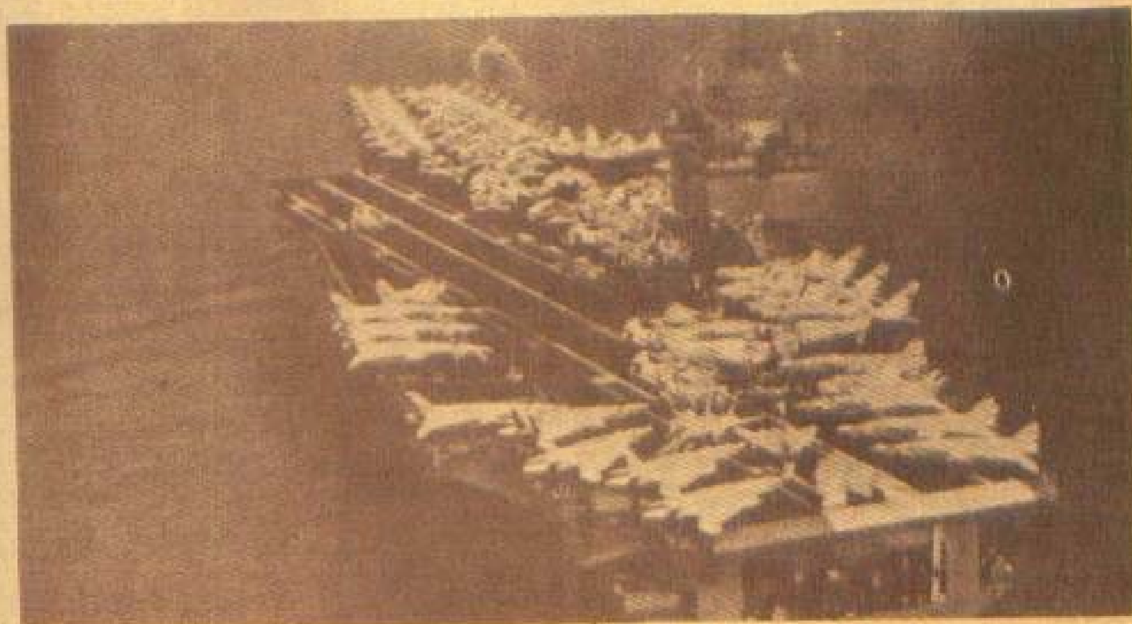

acum singuri, mișcarea a cuprins toate straturile societății, organizații și persoane de cele mai diverse orientări și tendințe — comuniști și socialiști, social-democrați, ecologiști, radicali, liberali, creștin-democrați, conservatori, organizații de tineret, femei, artiști și savanți de renume mondial, parlamentari, personalități marcante ale vieții politice, membri ai guvernelor și chiar guverne ca atare : „Campania pentru dezarmare nucleară" din Marea Britanie a căpătat amploare națională, sute de localități din această țară proclamîndu-se deja „zone denuclearizate" ; la marșurile pentru pace din primăvara acestui an au participat numai în R.F. Germania 750 000—800 000 de persoane, iar pe „Apelul de la Krefeld" pentru pace și dezarmare s-au strîns deja milioane de semnături ; mișcarea pentru înghețarea înarmărilor nucleare, avînd în frunte personalități politice marcante precum senatorii Kennedy și Hatfield, a prins rădăcini puternice și a luat amploare de masă în S.U.A. ; poporul japonez, care nu a uitat tragediile de la Hiroshima și Nagasaki, dă aproape săptămînal dovada împotrivirii sale categorice față de războiul nuclear ; în Grecia crește continuu mișcarea pentru desființarea bazelor militare străine de pe teritoriul său, în Spania opoziția față de aderarea țării la N.A.T.O., în Scandinavia ideea transformării regiunii într-o zonă denuclearizată... Exemplele sînt multe și spațiul nu ne permite enumerarea tuturor formelor în care popoarele lumii își manifestă hotărîrea de a se pune capăt politicii înarmărilor, cursei spre dezastrul nuclear.

Dimensiunile uriașe ale cursei înarmărilor

Și totuși, de ce abia în acești ani, dacă pericolul este de dată mult mai veche ?

Răspunsul la această întrebare este important, deoarece ne dă cheia mutațiilor care s-au petrecut în atitudinea maselor largi față de cursa înarmărilor. Impresionanta mișcare mondială pentru dezarmare și pace a început, nu întîmplător, în Europa, continentul cu cea mai mare concentrare de capacități de distrugere pe locuitor și pe metrul pătrat — capacitate suficientă pentru a ucide fiecare locuitor al Europei de 114 mii de ori ! Și, de asemenea, într-un moment semnificativ : după anunțarea deciziei N.A.T.O., la sfîrșitul anului 1979, de a amplasa în Europa occidentală noile rachete cu rază medie de acțiune de tip „Pershing-2" și „Cruise". Această decizie a mobilizat imediat masele, deoarece are implicații din cele mai grave. În primul rînd, aplicarea ei ar spori și mai mult potențialul distructiv existent în Europa, continentul cel mai înarmat. Dar, și mai important, prin amplasarea noilor rachete americane cu rază medie de acțiune pe continent, Europa ar deveni principalul teatru al unui eventual război termonuclear. În cazul unui asemenea conflict, teritoriul sovietic ar putea fi lovit nu cu arme nucleare strategice, (rachete intercontinentale și bombardiere cu rază lungă de acțiune), cu baza în S.U.A., ci cu rachete „Pershing-2" și „Cruise" staționate în Europa occidentală și care, din aceste motive, sînt în realitate arme „eurostrategice". Într-un asemenea caz, contralovitura ar viza în primul rînd bazele din Europa de la care ar fi declanșată „prima lovitură". Războiul nuclear s-ar purta așadar pe continentul european și ar însemna distrugerea totală a acestuia. În acest context au „căzut" și declarațiile, provenind din cercurile N.A.T.O. și Pentagonului, privind posibilitatea unui „război nuclear limitat", a unei „prime lovituri nucleare demonstrative" etc. care, avînd în vedere și faptul că Washingtonul ezită încă să-și asume angajamentul de a nu folosi primul arma nucleară, au avut rolul unui semnal de alarmă, incendiind conștiințele a milioane și milioane de oameni. Din acest moment, preocuparea față de asigurarea păcii și im-

piedicarea declanșării unui război nuclear au luat forma acțiunii concrete, energice, de masă. Pentru prima dată, politica de apărare și securitate constituie obiectul dezbaterii nu numai în sinul parlamentelor și guvernelor, ci al celor mai largi pături sociale. Pentru prima dată popoarele au înțeles adevărul că liniștea și securitatea lor nu mai pot fi asigurate prin acumularea continuă de arme în cadrul aberantei curse a înarmărilor, ci prin realizarea unui echilibru militar la un nivel din ce în ce mai scăzut, prin măsuri concrete, eficiente de dezarmare, în primul rînd de dezarmare nucleară. În aceasta constă caracterul deosebit de pozitiv și progresist al marii mișcări mondiale contemporane împotriva războiului, pentru pace și dezarmare, căreia poporul nostru îi dă o înaltă apreciere și cu care se solidarizează deplin. Și într-adevăr, întrebările pe care și le pun astăzi locuitorii planetei sînt cum nu se poate mai firești : ce sens pot avea crearea și introducerea în dotarea forțelor armate ale statelor a noi arme, tot mai puternice, mai precise, mai distrugătoare, dacă acest imens efort material, uman, financiar, plătit cu grele sacrificii și renunțări, cu drama șomajului, inflației și a efectelor crizei economice mondiale nu a făcut să crească nici măcar cu o iotă gradul de securitate al statelor și popoarelor ?

Ce rost au ele cînd o singură bombă nucleară de ultimă oră are puterea de distrugere a tuturor explozibililor folosiți în cel de-al doilea război mondial și cînd potențialul nuclear militar este egal cu cel al unui milion de bombe de tip Hiroshima ? În lume nu există nici pe departe atîtea Hiroshime (populația

globului ar trebui să fie de 200 de miliarde de oameni, şi nu sîntem nici măcar 5 miliarde!). Şi apoi, cît timp îşi mai poate permite omenirea să cheltuiască anual 700—750 miliarde dolari (bugetul militar global de anul trecut) şi chiar mai mult (căci cheltuielile militare sînt singurul capitol bugetar aflat în continuă expansiune), cînd numai în ţările capitaliste dezvoltate sînt peste 30 de milioane de şomeri, cînd datoria externă a ţărilor în curs de dezvoltare a ajuns (semnificativă coincidenţă !) aproximativ egală cu cea a sumelor irosite pentru înarmare, cînd zeci de milioane de oameni din ţările sărace cad anual victimă foametei, bolilor, subnutriţiei, iar 800 de milioane de persoane nu ştiu să scrie şi să citească? Toate aceste adevăruri, dureroase prin nonsensul lor, anima în prezent marea mişcare mondială pentru pace, care în acest an a atins un nou punct culminant pentru simplul fapt că 1983 este realmente un an decisiv pentru soarta păcii în lume. Un an decisiv prin monstruozitatea dimensiunilor potenţialului de distrugere, şi deci a pericolului pentru viaţa şi civilizaţia umană, prin deturnarea imensă de fonduri în cadrul cursei înarmărilor, care afectează cauza dezvoltării şi progresului tuturor popoarelor, prin deteriorarea gravă a climatului relaţiilor internaţionale. Un an decisiv şi pentru că termenul prevăzut pentru amplasarea noilor rachete nucleare americane cu rază medie de acţiune în Europa se apropie inexorabil şi, dacă pînă în decembrie 1983, nu se va ajunge la un acord care să ducă la abandonarea acestui proiect, la retragerea şi distrugerea celor existente, declanşarea unei faze noi, şi mai gravă, şi mai periculoasă, şi mai împovărătoare, a cursei înarmărilor, nu va mai putea fi împiedicată. Aceasta este, în viziunea umanistă, lucidă, realistă a partidului şi statului nostru, a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, imperativul cel mai arzător al epocii. Voinţa popoarelor trebuie respectată, deoarece ea este izvorul şi legitimarea puterii. Pacea poate şi trebuie înfăptuită acum, pînă nu este prea tîrziu !

BAZIL ŞTEFAN

De ici, de colo

Meteorit din... Lună

Un mic meteorit de culoare gri-maronie şi cîntărind circa 31 de grame este pe punctul de a bulversa toate teoriile existente asupra originii meteoriţilor. El a fost găsit în ianuarie 1982 în gheaţa continentului antarctic, în regiunea Munţilor Allan, de către o expediţie de cercetători americani. La început „Alha 81 005", cum a fost numit acest meteorit, nu părea să se deosebească de ceilalţi 375 de meteoriţi recoltaţi în cursul misiunii antarctice amintite. Dar, după mai multe luni de examinări amănunţite şi diverse, specialiştii americani au ajuns la concluzia că „Alha 81 005" provine din... Lună şi nu face parte din „reziduurile" sistemului solar, cum s-a crezut pînă în prezent, de tipul cometelor şi asteroizilor. „Alha 81 005" a fost disecat şi elementele sale atomice comparate cu cele ale eşantioanelor de sol lunar aduse pe Terra de echipajele misiunilor „Apollo". Dînd glas opiniei unanime a cercetătorilor care au studiat acest meteorit, savantul J. C. Laul a declarat că este absolut sigur că „Alha 81 005" este de origine lunară. Specialiştii sînt de părere că meteoritul amintit a aterizat pe continentul antarctic cu circa 100 000 de ani în urmă. Marele mister este cum a ajuns el pe Pămînt.

Planetele, care sînt astre inerte, nu posedă energia necesară pentru a expedia în spaţiul cosmic bucăţi din solul lor. Singura explicaţie plauzibilă ar fi că un corp străin de o natură încă nedeterminată s-a izbit de Lună cu o aşa de mare putere încît a propulsat în Cosmos mici bucăţi din scoarţa satelitului Pămîntului.

Ceea ce a fost posibil în cazul Lunii ar trebui să fie posibil şi în ce priveşte planeta Marte. Dealtfel, lumea ştiinţifică se întreabă, în prezent, dacă „Alha 81 005" nu ar putea ajuta la explicarea originii pînă acum misterioasă a altor nouă meteoriţi, bănuiţi că provin de pe „planeta roşie"...

Primul din aceşti meteoriţi a fost descoperit în regiunea Chassigny (Franţa) în 1815. După un secol şi jumătate de la găsirea sa, toţi savanţii care l-au studiat au fost de acord că acest meteorit este fundamental diferit de mille de alţi meteoriţi găsiţi pe Pămînt. Caracteristici asemănătoare prezintă alţi 8 meteoriţi, între care cel găsit în 1865 la Shergotty în Antile şi cel depistat la Nakhla, în Egipt, în 1911. S-a stabilit că vîrsta lor era de „numai" 1,3 miliarde ani... o bagatelă la scara Universului. De remarcat că meteoriţii „clasici" au toţi aproape aceeaşi vîrstă, cea a naşterii sistemului solar : 4,5 miliarde de ani. Spre deosebire de marea majoritate a meteoriţilor, cei nouă menţionaţi anterior s-au dovedit că au origine vulcanică, excluzindu-se, totodată, din acest motiv, şi posibilitatea de a proveni de pe Lună. Activitatea vulcanică a satelitului Pămîntului, subliniază cercetătorii, a încetat de mult timp, lucru care nu se poate afirma în cazul planetei Marte. Misiunile „Mariner-9" şi „Viking Orbiter" au venit în sprijinul acestei teorii. Aceste sonde spaţiale, lansate în anii '70, au transmis fotografii ale planetei Marte care indicau existenţa unor formaţiuni vulcanice relativ „recente" (de la unu la trei miliarde de ani). Savanţii americani au identificat, de asemenea, într-un meteorit de tip „vulcanic" găsit în 1979 pe continentul antarctic, urme de gaze, cum ar fi cele de argon, krypton şi xenon, gaze care sînt prezente pe Marte.

TUDOR PRELIPCEANU

Reportaje aproape imposibile

Sophia Loren în închisoare

Sophia Loren, celebra actriță italiană, a preferat închisoarea în locul exilului. Ea s-a prezentat singură la penitenciarul de la Caserta, situat la 30 km de Pozzuoli, satul său natal, unde a ispășit o condamnare de 30 de zile. Încarcerarea Sophiei Loren a fost consecința directă a unei decizii juridice, luată în iulie 1980, zece ani după constatarea fraudei fiscale de 4 150 dolari ce i s-a imputat. Se pare că această fraudă fiscală a fost comisă de unul din consilierii săi care a completat formularul de venituri al actriței pentru anul 1970 și pe care aceasta l-a semnat. Suma ce i s-a imputat ar fi fost încasată pentru un film turnat în străinătate și unde actrița a plătit impozitul cuvenit.

Stabilită de cîțiva ani la Geneva, Sophia Loren nu s-ar mai fi putut întoarce în Italia din cauza condamnării respective, așa că în cele din urmă, deși se considera nevinovată, a acceptat să ispășească cele 30 de zile de închisoare. „Nu-ți trece niciodată dorul de țară — declară actrița într-un interviu acordat revistei „Paris Match", înainte de a se prezenta la închisoare. Să renunț la a mai vedea figurile și peisajele familiare, care mi-au însoțit copilăria, devenise un gînd tot mai greu de suportat. Nimic, nici dragostea, nici prieteniile, nici gloria, nici bogăția nu m-au făcut să uit Pozzuoli, micul meu sat de pe litoralul napolitan, unde m-am născut. Una dintre cele mai mari nenorociri care se poate abate asupra unei ființe umane este să-și piardă rădăcinile. Ce importanță pot avea cele 30 de zile de închisoare, dacă după aceea am posibilitatea să-mi revăd țara, locurile natale, rudele, prietenii. M-am gîndit, desigur, că perioada pe care o voi petrece în închisoare va fi o parte neplăcută din viața mea, dar eu am trecut prin multe altele. Cînd vream să fac copiilor mei o bucurie le promiteam că o să-i duc în Italia. Și m-am ținut de promisiune".

La cîteva minute după ce Sophia Loren devenise, sub numele său adevărat, Scicolone Sofia, una din locatarele închisorii pentru femei de la Caserta, directoarea penitenciarului declara presei: „Actrița va fi tratată cu înțelegere și umanism, dar nu va beneficia de nici un fel de tratament de favoare". Ester Sacco, una din paznicele închisorii, a povestit că în toată această perioadă actrița a citit, a urmărit emisiuni de televiziune, a răspuns miilor de scrisori primite. Admiratori din Italia și din alte țări i-au trimis telegrame de încurajare, flori și fructe, iar „fan"-ii din Caserta veneau seară lîngă zidul închisorii de pe strada Bernardi Tanucci și-i cîntau serenade.

Primul drum pe care Sophia Loren l-a făcut după ieșirea din închisoare a fost la Roma, în cartierul Nomentano, unde locuiește mama sa, Romilda Villani, pe care nu o mai văzuse de trei ani. Un prînz cu totul napolitan și convorbirea telefonică la Geneva cu cei doi copii ai săi i-au redat zîmbetul — scrie revista „Oggi". Cîteva săptămîni după aceea, numeroase ziare au publicat continuu știri privind perioada petrecută de cunoscuta actriță la Caserta. A fost nevoie de dezmințiri repetate, deoarece nu toate informațiile erau conforme cu adevărul. În unele reviste, îndeosebi americane, s-a afirmat că Sophia Loren va scrie în exclusivitate pentru revista „Life" memoriile din închisoare, ceea ce nu s-a întîmplat. Sophia Loren consideră „episodul" din închisoare încheiat chiar din momentul în care și-a ispășit condamnarea.

RODICA AVRAM

IPOTEZE

ASTROBIOLOGIA

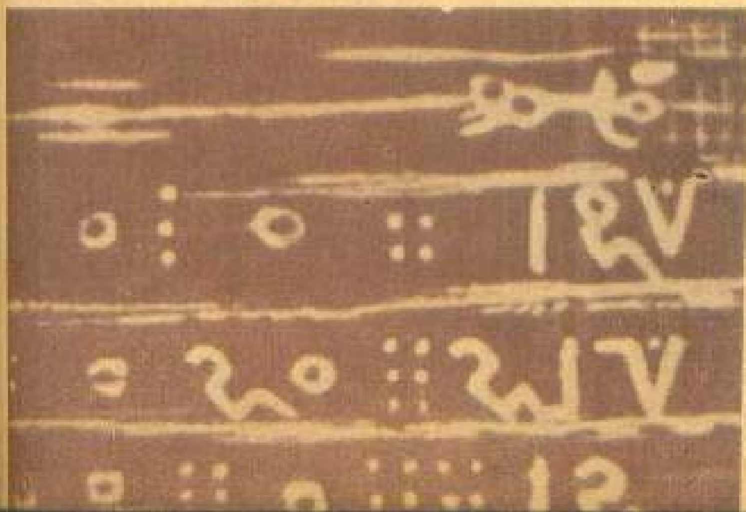
Există viață în Univers?

Omenirea a crezut mult timp că Pămîntul este un disc așezat pe spinarea unei balene uriașe. Mai tîrziu a fost ferm convinsă că Terra este centrul Universului, iar stelele și toate celelalte planete se rotesc în jurul ei. Astăzi, în mod tot atît de absurd este răspîndită părerea că planeta noastră este singura care adăpostește viața rațională, o minusculă navă solitară pierdută în imensitatea Universului.

Acum mai bine de 2 200 de ani, filozoful atomist grec Metrodor din Chios scria: „Ar fi tot atît de absurd să așezi o singură lume în infinitul spațiu cosmic, ca și cum ai crede în existența unui singur spic de grîu într-o cîmpie nemărginită". La 17 februarie 1600, Giordano Bruno a fost ars pe rug pentru „crima de a fi emis și susținut absurda și diabolica teorie a pluralității lumilor și existenței vieții în Univers", după cum consemna procesul verbal al Inchiziției. Sentința sa a fost casată de un tribunal italian abia în decembrie 1978, pentru... viciu de procedură!

Astăzi am ajuns să cunoaștem destul pentru a ne da seama cît de insuficiente sînt informațiile noastre despre Univers, cît de insignifiante sînt posibilitățile actuale de a-l percepe sau contacta. De aceea sînt din ce în ce mai numeroși oamenii de știință ce refuză simplista teorie a antropocentrismului cosmic. În 1967, profesorul american William Ley (de la Universitatea Dickinson) a efectuat un calcul care avea să devină un celebru și des citat punct de referință: „Pornind de la faptul că galaxia noastră conține 30 miliarde stele, avînd probabil peste 18 miliarde de sisteme planetare și presupunînd că numai o singură planetă din 100 gravitează în jurul unui Soare propriu de clasă spectrală F, G, K (similară cu cea a Soarelui nostru), rezultă cifra de 180 milioane planete. Să presupunem că numai 1 la sută din ele posedă condițiile necesare vieții; cifra se va reduce astfel la 1,8 milioane planete locuibile. Mergînd mai departe pe firul raționamentului, să presupunem că pe o singură planetă din o sută pot exista ființe cu gradul de inteligență a lui Homo Sapiens. Chiar și în aceste ultime condiții, ne găsim în fața unei armate de 18 000 de planete locuite, dar este posibil ca în realitate ele să fie mult mai numeroase". Într-adevăr, numărul stelelor observate în galaxia noastră în următorii 10 ani a crescut la 150 de miliarde, astfel că astronomii americani George Cocconi și Phillip Morrison, în calculele efectuate separat au ajuns la aceleași concluzii: „În Calea Lactee, la cele 150 de miliarde de aștri, ar putea exista minimum 1 miliard de planete locuibile".

În sfîrșit, iată cel mai recent calcul de acest gen, aparținînd astronomului britanic Herbert Shapley: „Numărul aștrilor care pot fi observați cu telescoapele noastre electronice este de 10^{20}, ei făcînd parte din cîteva mii de nebuloase, dintre care unele se află la distanțe de peste 10 milioane de ani lumină de Terra. Dacă ipotetic o singură stea dintr-o mie posedă un sistem planetar (deci 10^{17} sisteme), să considerăm că numai un singur sistem dintr-o mie ar putea avea condiții favorabile vieții; rezultă deci 10^{14} sisteme. Să presupunem în final că numai 1 la mie dintre aceste sisteme planetare este locuibil (deci 10^{11} sisteme) și, în sfîrșit, că pe 1 la mie din planetele aparținînd acestor sisteme există viață. Rezultatul va fi de 100 de milioane de planete locuibile".

Ar fi poate cazul să reamintim aici cuvintele lui Albert Einstein : „În fața imensității Universului cuvîntul «imposibil» dispare"...

Pînă în 1979, planeta Marte era considerată un mediu impropriu vieții, asemănător cu cel întîlnit în celebrele Dry Valleys din Antarctica. Temperaturile extreme de —138° C (dar atingînd pînă la +20° C în unele regiuni ecuatoriale) și presiunea atmosferică de 200 de ori mai mică decît cea terestră, au dus la concluzia că atmosfera marțiană seamănă cu cea care se întîlnește pe Terra de-abia la altitudinea de 30 km. Oamenii de știință erau convinși că această atmosferă extrem de rarefiată (conținînd 95 la sută bioxid de carbon, 3 la sută azot, 1 la sută argon și doar 1 la sută oxigen) nu admite prezența apei decît sub formă de gheață sau vapori, inhibînd orice formă de viață.

Dar, în decembrie 1978, o serie de noi experimente efectuate de cele 2 sonde spațiale americane Viking au dus la descoperirea unor bacterii asemănătoare cu cele din Antarctica. În iunie 1979, astronomii de la Universitatea Massachusetts au descoperit cu ajutorul navelor orbitale — releu Viking, 2 „oaze" sud-ecuatoriale marțiene denumite Solis-Lacus și Noachis-Hellespontus, pe care — într-o declarație televizată la NBC — le-au caracterizat astfel : „Avînd suprafețele de 460 000 km² și respectiv 1 430 000 km² aceste două regiuni, acoperite cu vapori denși de apă proveniți de la topirea ghețarilor sau din pînzele freatice de suprafață, sînt mai ospitaliere decît multe deșerturi terestre". În cursul anului 1981 însă, NASA a fost nevoită să admită oficial că pe „planeta roșie" există apă în stare LICHIDĂ. Aceasta, după ce specialiștii de la Observatorul Westford al Institutului Tehnologic Massachusetts prelucraseră în luna decembrie 1980 o serie de informații provenite din măsurătorile prin baleaj radar efectuate între anii 1971 și 19[illegible] de NASA. Rezultatul ? În regiunea Solis-Lacus există apă în stare LICHIDĂ — o imensă pînză freatică de suprafață (ajungînd pînă la 60 cm adîncime) care îngheață iarna și se topește vara. În ianuarie 1981, sonda VIKING-ORBITER-ONE a transmis numeroase fotografii ale unor formațiuni de nori CUMULUS apoși, evoluînd la 28 km altitudine. Or, avînd în vedere puternicele furtuni electrice și violenții curenți de aer din atmosfera marțiană, specialiștii britanici, de la Observatorul Mullard consideră foarte probabil ca în „deșerturile roșii marțiene" să PLOUĂ !

Importanța acestor descoperiri pentru omenire este inestimabilă, căci Marte este **singura planetă** din sistemul nostru solar unde condițiile de viață sînt relativ favorabile colonizării. Dar Marte este și planeta enigmelor... Cei doi sateliți ai planetei, **Phobos** și **Deimos**, descoperiți în 1877 de celebrul astronom britanic Albert Hall, sînt singurii sateliți din sistemul nostru solar care își ocolesc planeta mai repede decît se învîrtește ea. Phobos (cu diametrul de 16 km) înconjoară planeta roșie de 2 ori în timpul unei zile marțiene, iar Deimos (cu diametrul de 8 km) de 1,1 ori, ceea ce le dă caracterul unor sateliți artificiali !

Iată un fragment din cartea lui Jonathan Swift „Călătoria lui Gulliver spre Laputa", editată în 1727 : „Astronomii din Laputa au descoperit — printre altele — 2 stele mai mici, numite **sateliți**, care se rotesc în jurul planetei Marte. Cel mai apropiat se află la o distanță egală cu 3 diametre ale lui Marte de centrul planetei principale, iar cel mai îndepărtat la o distanță de 5 diametre. Primul satelit are o mișcare de revoluție care durează 10 ore, iar al doilea are o mișcare de 21,5 ore. Pătratele rotațiilor periodice cresc aproximativ proporțional cu cuburile distanțelor de la centrul lui Marte". Aceste informații ale lui Swift sînt identice cu cele cunoscute astăzi de toți astronomii, dar ele au fost scrise în 1727 — cu 150 de ani înainte de însăși **descoperirea** sateliților !

Aceste date au determinat NASA să adopte în 1979 programul SETI (Investigarea inteligenței Extraterestre), care își propune, în principal finalizarea a două proiecte foarte ambițioase : construirea unui gigantic radiotelescop care va putea „asculta" stele aflate pînă la o distanță de 20 000 ani-lumină de noi, avînd cele mai puternice antene din lume (capabile să capteze simultan semnale radio emise pe un milion de frecvențe diferite) și realizarea unui complex analizator compus din computere decodificatoare și memorii magnetice, pentru descifrarea și înregistrarea automată a mesajelor captate. Se speră astfel să poată fi recepționate nu numai semnalele îndreptate spre Terra, ci și un eventual trafic radio-tv dintre diversele sisteme solare sau chiar dintre galaxii. Programul „SETI" are șanse de reușită considerabile, întrucît va putea analiza pentru prima oară și semnalele provenite din zona spectrală de radio numită „Fanta de apă", avînd frecvența undelor situată între valorile emise de atomii de hidrogen și moleculele de hidroxil (din a căror combinație rezultă apa). Avantajul prezentat de această zonă rezultă din faptul că în spectrul ei undele radio prezintă perturbații minime, putînd deci parcurge distanțe foarte mari păstrîndu-și claritatea.

Dacă realizarea acestui program va decurge conform planului, sistemul SETI va începe să funcționeze în 1986, an în care este programat și primul zbor uman spre Marte și care ar putea fi anul celor mai importante descoperiri din istoria umanității.

Este posibilă supraviețuirea în spațiul cosmic?

In anul 1969 s-a descoperit prima moleculă organică în norii de gaz și praf interstelar. Această moleculă de formaldehidă a dat startul unei adevărate revoluții în astrobiologie și astrofizică. Ulterior a urmat identificarea hidrogenului molecular, acidului cianhidric, metanului, amoniacului, apei și alcoolului metilic. In 1979, cu ajutorul telescopului cu fotometru-infraroșu de la Biurakan, astrofizicienii sovietici au descoperit molecule de apă chiar și în atmosfera unor stele fierbinți (care au temperatura la suprafață mai mare de 3 300° C). S-a putut demonstra experimental că acizii aminici provoacă reacții chimice între amoniac și acidul formic. Or, acești acizi aminici formează proteinele, care stau la baza materiei vii și constituie o parte importantă a substanței interstelare difuze, care, prin concentrare, a dat naștere stelelor și planetelor. Rezultă deci că încă de la nașterea ei o planetă posedă constituanțele elementare ale materiei vii, ceea ce probează că viața este o regulă generală chiar și în spațiul cel mai puțin propice pentru apariția și dezvoltarea ei.

Complementară acestor descoperiri, o a doua teorie cu privire la apariția vieții pe planete susține că acizii aminici au luat naștere sau au fost atrași din spațiul cosmic după răcirea planetei respective. Această teorie a fost formulată pentru prima oară acum 80 de ani de către fizicianul suedez Svânte Arrhenius, care susținea ipoteza existenței în spațiul cosmic a unor spori organici protejați de o coajă ermetică, și peregrinînd propulsați de presiunea exercitată asupra lor de lumina stelelor. „In cele din urmă, ei sînt atrași de cîmpul gravitațional al unei planete, iar în cazul în care pe suprafața ei există condiții favorabile, regenerează, dînd naștere vieții". Teoria sa este astăzi sprijinită de cunoscuții astronomi britanici Fred Hoyle și William Ramasinghe, care afirmă că viața ar fi apărut pe Terra ca urmare a dezvoltării moleculelor organice aduse din cosmos de meteoriți și comete acum circa 4 miliarde de ani. Ipoteza este argumentată și prin descoperirea, în diverse zone ale galaxiei noastre, a existenței moleculelor organice „care au nevoie doar de condiții favorabile pentru ca evoluția lor să înceapă". Apreciind că numai în Calea Lactee sînt peste 10 miliarde de stele cu sisteme planetare, cei doi astronomi consideră că „existența altor civilizații este indiscutabilă".

Pe meteoriți se descoperă urme de substanțe organice; bacterii terestre învie după 6 000 de ani; se consideră că pe planeta noastră ecosistemul este arhicunoscut, dar deși există 2 milioane specii de viețuitoare, doar 1,2 milioane au fost studiate; forme noi de viață, adaptări și regenerări se produc și astăzi, în timp ce cîteva mii de specii supraviețuiesc, deși după opinia Științei ele ar fi trebuit să dispară demult. Conform părerilor general admise, condițiile de evoluție ale vieții sînt: existența oxigenului și a apei, temperaturi cu limite de ±80° C; presiuni atmosferice cuprinse între 0,01 și 1 400 atm; lipsa radiațiilor nocive, considerîndu-se deci imposibilă existența vieții în spațiul cosmic și în medii abiotice, anaerobe, uscate sau radioactive. Totuși, pe Terra există specii de bacterii anaerobe care se lipsesc de oxigen — excesul acestuia avînd asupra lor efectul unei otrăvi; bacterii termofile care trăiesc în vulcani, prosperînd la temperaturi înalte și înmulțindu-se cu entuziasm la +200° C; bacterii care se hrănesc cu roci sau petrol, fier sau carbon, siliciu și sulf. Există în Antarctica, la Dry Valleys, bacterii și viruși care trăiesc la temperaturi de —100° C într-o atmosferă extrem de rarefiată; în sarcofagele egiptene se descoperă bacterii viabile după 6 000 de ani. La descoperirea unor bacterii în „apa moartă" din reactoarele nucleare, savantul vest-german dr. Siegel a avut ideea de a reproduce în laborator condițiile atmosferei de pe Jupiter (un ucigător amestec de metan, amoniac și hidrogen) constatînd uimit că multe specii de bacterii și acarieni au supraviețuit și s-au înmulțit netulburate.

In 1970, după un an de cercetări minuțioase, NASA admitea oficial descoperirea unor aminoacizi (baza celulelor vii) în meteoriții căzuți la: ALES (Franța, 1806); MOKOIA (Noua Zeelandă, 1908); ALLENDE (Mexic, 1969) și Australia (1969); iar în 1977, cercetătorii americani anunțau descoperirea unor specii de bacterii extraterestre viabile în interiorul unor meteoriți căzuți în 1976, în S.U.A. Aceste bacterii erau de fapt niște organisme inelare alcătuite din proteine, lipide și hidrați de carbon, dar neavînd un nucleu celular, ceea ce a făcut ca înmulțirea lor să rămînă un mister — căci spre uimirea generală au evoluat și s-au înmulțit! Se descoperiseră și înainte hidrocarburi proteice, acizi grași, viruși, polen/fosil și urme de viață în meteoriți, dar de fiecare dată corul criticilor a găsit justificări: manipulări greșite în laborator sau contaminarea probelor cu substanțe și organisme terestre. De această dată însă măsurile de sterilizare a suprafeței exterioare au fost fără precedent: după o lună de băi chimice, expunere la temperaturi de +200° C și radiații dure, meteoriții au fost sparți, organismele fiind găsite în interior.

Însă nu numai bacteriile au trecut cu bine proba supraviețuirii în cosmos, ci și alte specii de viețuitoare din ce în ce mai complexe pe scara evolutivă, deci mai sensibile la mediul înconjurător. Astfel, etmologii britanici Hinton și Blum (de la Universitatea din Bristol) au deshidratat larvele unei specii de muște la +100° C, apoi le-au scufundat în heliu lichid avînd temperatura spațiului cosmic (zero absolut), le-au iradiat și în final le-au creat din nou condiții normale de dezvoltare. S-a

produs imposibilul : larvele şi-au reluat activitatea biologică şi din ele au ieşit muşte perfect normale.

Există deci destule argumente ştiinţifice în sprijinul declaraţiei făcute în 1971 de astronomul sovietic V. Ambarţumian : „În conştiinţa multor savanţi, existenţa a numeroase civilizaţii extraterestre mai avansate decît noi este incontestabilă, iar problema contactului cu ele a căpătat o importanţă actuală".

Această poziţie nu era singulară : în 1969, la Conferinţa anuală a Academiei Internaţionale de Astronautică, preşedintele Secţiei Inginerie, profesorul ceh Rudolf Pesek (de la Universitatea Tehnică din Praga) declara : „În ceea ce priveşte luarea de măsuri cu caracter urgent în legătură cu problema comunicărilor cu inteligenţe extraterestre, cred că situaţia a devenit presantă"...

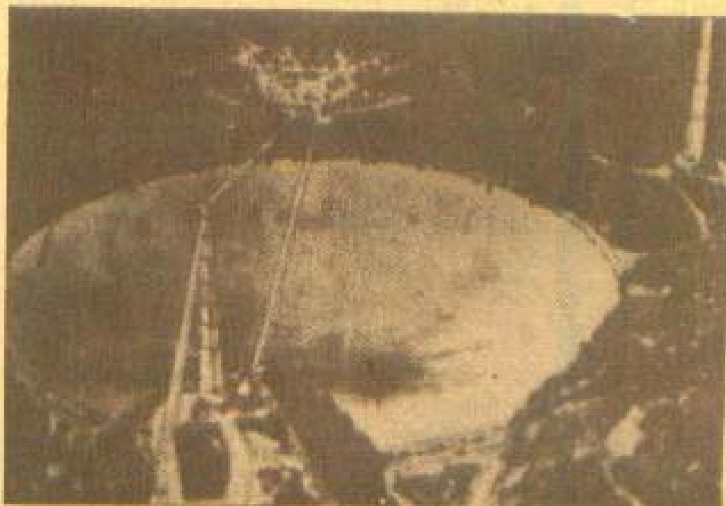
Este valabilă teoria antropocentristă ?

În secolul nostru vechea teorie geocentristă (care susţinea că Terra este centrul Universului) s-a transformat într-o ciudată teorie antropocentristă. Aceasta afirmă că singura cale de evoluţie spre o rasă de fiinţe inteligente este cea care s-a desfăşurat pe Pămînt şi al cărei rezultat este rasa Homo Sapiens, un adevărat finis coronat opus al Universului.

S-ar putea însă ca în anumite puncte ale Universului, sub presiuni foarte puternice, viaţa să fi evoluat spre forme din ce în ce mai mici, aşa cum şi tehnologia umană se orientează spre miniaturizarea pieselor. Poate că cea mai inteligentă formă de viaţă de pe o planetă îndepărtată este de mărimea unei bacterii. Formele mici prezintă unele avantaje indiscutabile : consum redus de energie şi deci de materii prime, probleme mai uşoare în ceea ce priveşte alimentaţia, adăposturile, căile de comunicaţie, intervenţii negative minime în ecosistem, zboruri spaţiale mai puţin costisitoare şi acomodarea rapidă la schimbarea mediului înconjurător. Cercetătorii sînt de părere că fiinţele de mărimea bacteriilor ar putea să-şi extragă energia necesară vieţii şi deplasării din lumină solară sau direct din materie, ceea ce presupune însă un sistem de viaţă raţional foarte dezvoltat, cu care s-ar putea realiza (deşi dificil) contacte. Un cercetător englez de la Universitatea din Oxford se întreba : „Ce-ar spune oare un om care, cercetînd o lamelă la microscop, ar vedea nişte bacterii formînd cu trupurile lor cuvintele «Du-ne la şeful vostru !»?", iar astrofizicianul american Phillip Morrison prezenta cu umor o situaţie asemănătoare : „Dacă eu m-aş uita într-un microscop şi aş vedea un grup de bacterii care ar cînta ca un cor studenţesc «Nu turnaţi iod peste noi / Vrem să discutăm cu voi !», n-aş mai avea chef să bag aceste bacterii în sterilizator"...

Poate fi posibilă existenţa unor fiinţe de talia noastră, dar diferite ca specie. Să nu uităm că pe Pămînt există o specie inteligentă mai veche ca cea umană : delfinii. Individualişti remarcabili, ei nu au făcut eforturi pentru edificarea unei societăţi, deşi puteau comunica între ei : preţul plătit a fost extincţia speciei. Deşi mai puţin probabilă (căci natura nu produce exemplare de serie), se menţine şi posibilitatea existenţei în Univers a unor rase **umane** (unele mai dezvoltate decît noi, altele primitive). În sfîrşit, nu trebuie exclusă posibilitatea de a întîlni fiinţe incomparabil mai evoluate ca noi, complet diferite ca formă, emiţîndu-se chiar ipoteze despre existenţa

unor superființe sau civilizații intergalactice. Iată ce declara în 1963 savantul britanic Bernard Lovell (șeful centrului de radioastronomie de la Jodrell-Bank): „Potrivit observațiilor făcute de noi, există milioane și milioane de planete care dispun de condiții întrucîtva favorabile pentru formarea vieții. Iar acolo unde viața este posibilă, ea apare în cursul timpului. Sînt sigur că pe unele planete mai vechi există asemenea procese de viață. Nimic nu ne duce la concluzia că dezvoltarea omului pe Pămînt ar fi un fenomen singular și că evoluția vieții s-ar opri la o anumită treaptă. Trebuie să acceptăm faptul că, după toate probabilitățile, în unele puncte ale spațiului cosmic există superființe, care trebuie să fi ajuns la trepte fantastice de inteligență, civilizație și dezvoltare științifică. Pe de altă parte, pe alte planete, mai tinere decît a noastră, viața trebuie să fi ajuns acum abia la treapta de om-maimuță". În același an, biochimistul — dr. S. Miller afirma că pe unele planete (datorită unor condiții mai favorabile) viața ar fi evoluat mai rapid decît pe Terra și că „numai în Calea Lactee ar putea exista civilizații superioare nouă pe 10 000 de planete", ceea ce nu este exagerat, dacă ținem cont de dimensiunile galaxiei noastre: un imens „disc" cu diametrul de 100 000 și grosimea de 10 000 ani-lumină. În legătură cu aceasta, fizicianul american Fred Ordway spunea mai tîrziu: „Devine tot mai verosimilă ideea că unele civilizații cosmice ar putea să aibă o astfel de formă, încît chiar dacă printr-o minune ne-am afla în contact cu ele nu le-am recunoaște, deoarece ar putea fi atît de avansate față de noi încît n-ar prezenta vreunul din semnele exterioare a ceea ce noi, pămîntenii, numim civilizație. Poate că aceste ființe ne-ar socoti la fel cum considerăm noi înșine celulele sau virușii. Oricum, e cert că între miliardele de civilizații posibile există una sau mai multe aflîndu-se într-un stadiu sau o formă de felul celei pe care o avem noi astăzi. **E mult prea pretențios** să credem că sîntem unici !".

Mesajele infinitului

Odată cu lansarea primului Sputnik (care a inaugurat era spațială) omenirea a pornit o înfrigurată vînătoare după undele radio și semnalele de orice natură venite din Univers. Așa-numitele „programe de ascultare a cosmosului" au devenit principalul obiectiv al marilor radiotelescoape și telescoape optice terestre: „BIG-EAR-OHIO", ARECIBO, GREEN-BANK, MOUNT PALOMAR și MOUNT WILSON în Statele Unite; JODRELL BANK și MULLARD în Marea Britanie; ARIANNE-PARIS în Franța; EFFELSDORF în R.F.G.; FORTY-BIALYSTOC în Polonia; ZELENCIUK și BIURAKAN în U.R.S.S. și SYDNEY în Australia.

Prima încercare terestră de emisie-recepție a unor semnale radio din cosmos a fost proiectul OZMA, efectuat în 1961 de S.U.A. și soldat cu un eșec de proporții. În afara unor „semnale nedescifrate de origine nedeterminată", marile radiotelescoape de la Green Bank și Arecibo nu au reușit să intercepteze semnale de răspuns sau programe radiofonice provenite de pe altă planetă. Ceea ce nu dovedea nimic însă, deoarece este probabil că civilizațiile cosmice avansate au renunțat la undele radio hertziene deoarece ele sînt puternic afectate (sau chiar anulate) de furtunile magnetice și perturbațiile ionosferice, cauzate de emisiile periodice solare care conțin fascicule de particule rapide. Rămînea însă posibilitatea folosirii unor unde radio cu frecvențe foarte mari, raze laser, emisiuni de televiziune, unde telepatice, raze X sau jeturi de lumină.

În ultimii ani, o adevărată avalanșă de semnale neobișnuite au fost captate de centrele astronomice. Printre ele se numără radiosursele descoperite în diverse galaxii, care emit unde radio de un tip necunoscut și o putere formidabilă, avînd cîte o variație periodică de frecvență la fiecare 100 de zile, iar emisia făcîndu-se exact în momentul cînd energia maximă de radiație nu este deranjată de paraziți. Astfel de radiosurse sînt zona W-3 din Calea Lactee (descoperită de profesorul american Alfred Barret) și zonele CTA-21 și CTA-102 din constelația Pegasus, care emit cu frecvența de 900 Megahertzi — total neobișnuită pentru orice sursă naturală. Simultan, cercetările efectuate de astronomul dr. Jonathan Krauss (de la Universitatea din Ohio) au dus la concluzia că nebuloasa Mesier-M-87 emite un imens jet de gaze incandescente, care se întinde pe o distanță de sute de ani-lumină, consumînd energia a sute de mii de stele.

Aceste impresionante descoperiri astronomice vin în sprijinul ipotezelor savantului sovietic prof. Nikolai Kardașev, care a făcut o interesantă clasificare a ci-

vilizațiilor cosmice:

— **Civilizațiile de gradul I** (tipul terestru) : civilizații planetare care utilizează toate resursele energetice de care dispune planeta lor.

— **Civilizațiile de gradul II** (tipul „Dyson") : civilizații la nivel de sistem solar (cazul probabil al zonelor W-3, CTA-21 și CTA-102). Profesorul american George Dyson (de la Universitatea din Princeton) afirma că „după epuizarea totală a resurselor energetice planetare o astfel de civilizație ar fi capabilă să reorganizeze materia planetară și cosmică de așa natură încît să creeze un înveliș sferic impenetrabil al întregului său sistem solar". Acest înveliș de o mare intensitate calorică (denumit „sfera Dyson") ar produce radiații infraroșii puternice, permițînd astfel folosirea integrală a energiei stelei sistemului.

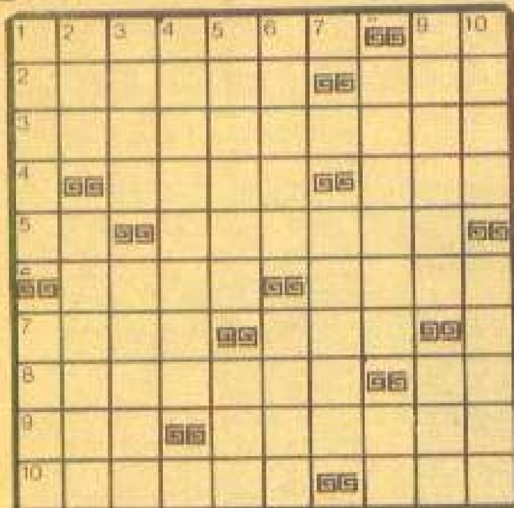
— **Civilizațiile de gradul III** (tipul Mesier-M-87) : civilizații alcătuite din societăți galactice colaboratoare, care au ajuns să utilizeze (prin același procedeu ca și cele de gradul II) întreaga energie stelară a galaxiilor respective.

Dacă aceste ipoteze par șocante, să nu uităm că ceea ce astăzi pare utopie, mîine poate deveni obiect de studiu în programele școlare. Sau cum spunea Einstein : „Toată lumea știe că este imposibil să demonstrezi unele fenomene. Cîteodată însă, apare un ignorant care nu a învățat acest lucru !"

DAN APOSTOL

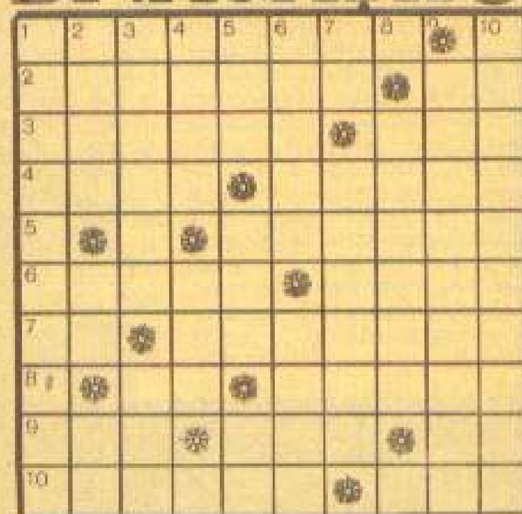
aproximații

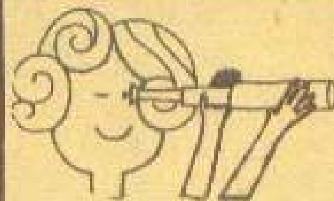

ORIZONTAL: 1) Ieșit din formă — O scoți din pod! 2) Mort-copt! — Crește iarba sub el. 3) Scurtează vorba (pl.). 4) Vălcăreală rustică — Asta era 5) Atacată din flancuri! — Vioara I. 6) De zile mari — Cabine de teatru 7) Avansează... înapoi (pl.) — Un englez respectabil 8) Îmblînzitorul de otravă — Nebun la cap! 9) Soi amestecat! — Ghicitori din moși-strămoși (pl.) 10) Datele sărbătorilor — Face pe moarta.

VERTICAL: 1) Zărită din spate — Mers pe ocolite 2) Visează cu ochii deschiși — A merge pe calea cea bună 3) Nimicuri puse la socoteală (sing.) — Face și pe dracul, dacă e nevoie 4) Acolo unde oamenii domină fiarele (pl.) 5) A aduce la același numitor — Simptom inerent unei afecțiuni 6) A se pune la loc sigur — La unul te mai poți uita, dar la mai mulți, ba (pl.) 7) Calea moșilor 8) De bază la fundații — Ar fi ceva cu ea! 9) Cu nici un chip — Nouă și cu nouă 10) Dreptul clasic — Se dau după deget.

DIVAGAȚII

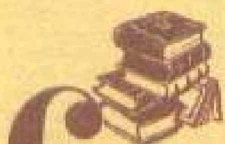

ORIZONTAL: 1) Strop cu strop 2) Nu-i privești cu ochi buni — Într-un glas! 3) Merg pe cărări pierdute — Amor cu pierdere de cap! 4) Nici una nici două — Mor ca muștele. 5) Cît nici nu prinzi de veste. 6) Mama greșelilor — Umbrele florilor pe firele inului (pop.). 7) Sînt la toartă — Le ai în vedere. 8) La margine de veac! — Subiect de inacțiune. 9) Bun sau rău, ăsta-i genul — Stăpînitor într-o lume imaginară — Zît! 10) Ridică vocea (pl.) — Oameni cu suflet.

VERTICAL: 1) Face mutre. 2) Zeul muritor și nemuritor al aviatorilor — Capul răutăților! — Inimă de poet! 3) A ignora riscul — Lacrimile celor vii... 4) Lume, lume — Tac după el. 5) Un roman celebru — E în pom — Pleacă oile din zori! 6) Ușă-n ușă (pl.) — Pe sub tei cu umbra deasă (pl.). 7) Apartamentul 45! — Asta-i culmea! 8) E strigător la cer. 9) Suflete în ceață. 10) Oameni de serviciu, cu veleități.

Dicționar: OZOR.

Cărți despre care se vorbește

Martin Gregor-Dellin

„RICHARD WAGNER — viața, opera, secolul său"

Masiva monografie „Richard Wagner – Viața, opera, secolul său", este scrisă de Martin Gregor-Dellin, unul dintre cei mai autorizați cercetători ai vieții și operei lui Richard Wagner. El însuși compozitor și violoncelist, apoi romancier și eseist, Martin Gregor-Dellin a lucrat timp de 15 ani la o monografie privind „Viața, opera, secolul său", după cum este subintitulată această, amplă lucrare despre R. Wagner, care de la publicare, din anul 1980, și-a cîștigat un loc fruntaș în literatura privitoare la viața și opera lui Richard Wagner și în istoria muzicii.

Autorul se străduiește să-l înțeleagă pe Wagner din perspectiva istoriei, analizînd cu obiectivitate atît opera cît controversata viață a acestuia. Ceea ce este meritoriu la această carte, este faptul că niciodată nu este minimalizat omul Wagner, ci, din contră, un suflu de umanism și de însuflețire a acestei personalități ne îndeamnă să ne gîndim la el așa cum a fost, la zbuciumata sa viață, la numeroșii contemporani cărora el le-a marcat existența și la minunatele sale izbînzi artistice.

LA PARIS

(din capitolul „Al doilea pelerinaj")

S-a scris deseori despre necazurile care urmează, dar din puncte de vedere diferite. Ne este înfățișat un om care pare să fi pierdut orice contact cu realitatea, care-și face animozități și dușmani acolo unde nu te aștepți, care caută să repare o greșeală prin alta, în timp ce împrumută bani de unde se nimerește pentru a-și acoperi datoriile în necontenită creștere. A acuza lumea că i-a jucat numai feste „strîmtoratului maestru" și a vărsa în continuare lacrimi, așa cum au curs neîncetat, începînd cu biograful Glasenapp, ar fi la fel de nesăbuit ca și a vorbi alături de R.W. Gutman de „escrocherii", ca și cînd ar fi vorba de o canalie pusă pe treabă, care folosește în avantajul ei decepțiile ca și înșelăciunea. A pricinuit supărări și a fost un poznaș ingenios, însă culmile și profunzimile vieții sale sufletești din cei trei ani care urmează, ani de tentative eșuate, rătăciri și prăbușiri, ne lasă să întrevedem în el un posedat, care izolat de lume în micul Zürich, sub protecția familiei Wesendonck, credea că a sosit momentul ca acum ori niciodată să-și vadă operele montate pe scenă. Cea mai mare parte a dramelor sale muzicale fusese creată și nu văzuse încă nici una, cu excepția „Olandezului" și a lui „Tannhäuser". Planul său era să cîștige banii necesari dînd concerte la Paris și să pregătească opinia publică pentru reprezentarea lui „Tannhäuser", „Lohengrin" și „Tristan", apoi să-și creeze un teatru și o trupă corespunzătoare și învingător așadar să nu mai aibă nevoie de nimeni, nici chiar de teatrele germane. Minnei, care urma să vină după el, îi scrise: „Cred că sînt îndreptățit să sper într-un mare succes". Dar era orb în fața imensului risc ce și-l asuma. Totul se va sfîrși cu nașterea franțuzismului „wagnérisme" și cu un eșec material total.

Franz Liszt, care nici nu-l bănuia iarăși la Paris, era pe bună dreptate disperat de travaliul lui Wagner. El nu putea să înțeleagă de ce Wagner nu acorda nici o atenția lucrurilor practice ale vieții. Fiicei sale, Blandine Ollivier, îi scrise: „După părea mea, cel mai bine ar fi să păstreze o rezervă demnă și mîndră". Nu s-a amestecat totuși în afacerile lui Wagner, cruțîndu-se astfel de a mai suporta în tăcere toanele lui rele. Astfel relațiile lui Liszt cu Wagner au ajuns într-un punct critic în care nu mai erau de nici un folos cuvintele și sfaturile. În acele momente nu putea fi vorba despre o „binefăcătoare grijă" față de prietenia lor. La Paris, Wagner își pierdu măsura, răbdarea și uneori chiar și perspectivele. La 20 oct. 1860 se mută pe strada Newton, stradă ce făcea legătura cu artera principală dispre piața în formă de stea a Arcului de Triumf, într-o casă a cărei chirie era de 4 000 de franci. Conform notei de plată întocmite de tapițerul Churnis, mobilierul casei a costat 2 186 de franci. Angajă servitori și intendenți și achită chiria pe trei ani înainte, fără să bă-

nuiască faptul că strada Newton urma să fie retrasă cu trei metri și jumătate mai înapoi, conform planurilor lui Haussmann, așa că după un an a fost nevoit să se mute din casa cu nr. 16, amenințată acum cu demolarea și înconjurată de zgomotele constructorilor. În zadar ceru despăgubiri; nu obținu altceva decît rezilierea contractului de închiriere. Din cauza impietăților comise de traducătorii lui „Tannhäuser", pe care îi angajă în grabă, intentă un al doilea proces la Paris. Bülow n-a vrut să-i satisfacă dorința de a face el traducerea.

Nutrea vise mari acum, dar considera acest lucru ca fiind de rău augur. Faptul că vorbește pentru prima dată despre așa ceva în scrisorile adresate Mathildei este un indiciu că se autostudia și căuta să descopere ce se schimbase în el. „O astfel de carieră, ca cea a mea, trebuie să fi decepționat întotdeauna pe spectator", îi scria el la data de 10 aug. 1860. „El mă crede prezent în toate faptele și acțiunile pe care le pune pe seama mea, în timp ce eu sînt complet străin de ele. Cine poate intui dezgustul care mă cuprinde uneori ?" Acest sentiment este întru totul explicabil dacă înfățișăm rezultatele sale financiare. Personal evita să se justifice față de alții, deși era conștient de faptul că înfruntă imposibilul... Însă nu căuta să-l evite, însușindu-și morala acelei lumi, adaptîndu-se ei. Ba, chiar căuta să se înfățișeze lumii într-o postură imaginată de el însuși. Ceea ce a reușit în realitate, a fost o autoclarificare, a cărei uimitoare expresie o găsim în scrisoarea către Mathilde Wesendonck din 29 oct. 1859 : așa după cum pripeala și superficialitatea îi erau străine în creație — marea scenă din actul II din „Tristan" o numește în acea scrisoare, „cea mai mare capodoperă în arta celei mai subtile și mai potențate tranziții" — tot așa și-a cultivat exprimarea, iar explicația pentru comportarea sa greu de înțeles, aici o găsim. Dacă l-am putea auzi vorbind, am înțelege că fiecărei izbucniri bruște îi urma o atitudine împăciuitoare, întocmai ca cea mai recentă, cea față de Semper la Zürich; nu printr-un refuz subit de a discuta, ci printr-o „tranziție treptată și conștientă", ceea ce i-a atras reproșurile interlocutorilor că ar fi arogant. Totodată, atunci cînd nu era împiedicat, se străduia ca din conștiință artistică să ajungă la o concluzie conciliantă ideatic și moral, manifestînd înțelegere și împăcare! De fapt, aici avem de a face cu o capodoperă, transformarea unui principiu compozițional în dialectică retorică.

La Paris, Wagner a făcut o impresie ciudată. La început a luat, pentru a doua oară și ultima în viață, lecții de călărie. Nimeri un cal prăpădit, care nu voi să meargă pe Bois de Boulogne, așa că se întoarse și renunță. Intra în relații cu francezii fără a avea complexe, vorbea însă prost franțuzește. Atunci cînd a cîntat „Tannhäuser" în fața impresarului Carvalho, însoțindu-și interpretarea de explicațiile pe care le-a considerat necesare, acesta a avut mai întîi un șoc în fața ciudatei interpretări. Pentru unii trecea drept un revoluționar, pentru alții drept un posedat, care încearcă marea cu degetul. Un contemporan pe nume Alfred von Wurzbach găsi în mișcările lui ceva „didactic și stîngaci, care amintea vizibil ținuta unui paracliser german, care arată mereu de parcă și-ar fi împrumutat sutana ori prea strîmtă ori prea largă de la cumătrul din vecini".

Incorigibil în pornirile sale mărinimoase și în a-și face iluzii, încercă să salveze, cel puțin în aparență, căsătoria sa cu Minna. Înainte ca ea să se mute la Paris, îi transmite prin dr. Pusinelli următoarea condiție : abstinență sexuală, avînd în vedere starea sănătății ei. Într-o expertiză înaintată guvernului saxon în 1862, Pusinelli a confirmat starea de epuizare în care ajunsese Minna în 1858, după afacerea de la Zürich. „Am constatat că suferea de inimă (...), că avea pulsul neregulat, senzații de sufocare, vocea îi tremura, fața ei palidă trăda frică, ba chiar groază și o neliniște permanentă imposibil de ascuns. Toate acestea precum și altele mi-au confirmat diagnosticul". Wagner dorea să îndrepte lucrurile și să îi vină în ajutor. Scrisorile sale debordau de o grijă plină de gingășie, iar în ceea ce privea partea materială, îi dădu de înțeles că nu îi va lipsi nimic. Grija lui era la fel de mișcătoare și față de fiica ei nelegitimă, Natalie, care îi otrăvi anii acestei căsnicii prin indolență și arțag. Se pare că el a acceptat ca Minna să o aducă cu sine la Paris, idee la care ea a renunțat ulterior. La 9 octombrie îi scria Minnei : „Începînd de azi preiau întreaga responsabilitate în ceea ce o privește pe Natalie, așa fel încît ea să se știe ocrotită și să nu mai depindă de nimeni în lume, decît de mine". Iar el însuși nu avea nimic.

Încîntată de cele mai atrăgătoare imagini despre viitorul ei menaj, Minna sosi la Paris la 17 noiembrie 1859 cu toate bagajele. Certurile începură însă imediat. Luxul imaginat de el de dragul ei, ea nu și-l putu satisface. A concediat servitorii, ori i-a adus în situația de a pleca singuri, ca pe fata în casă, șvaba Theresa, care nu a fost doar martora nesfîrșitelor certuri ale acestei căsnicii. Ea a înțeles „situația penibilă a lui Wagner față de soția sa" pricepîndu-se ca printr-o activitate neobosită să scoată în evidență „banalele calități" ale Minnei, de dragul lui Wagner, așa cum rezultă din cartea ei „Viața mea". Wagner vedea cauza suferințelor Minnei în faptul că exagera problemele curente ale menajului și pentru că nu știa să-și găsească liniștea în fața lor, ceea ce îi dezvăluie a nu fi fost un foarte bun psiholog. Juliei Ritter îi scria : „Tocmai un copil este ceea ce îi lipsește !" De aceeași părere a fost și Malwida von Meysenburg, care o compătimea sincer pe Minna și i-a arătat multă înțelegere acum, la Paris, unde și-a făcut definitiv o impresie mai bună despre exaltatul și strîmtoratul idealist, și nu la Londra unde el fusese inaccesibil. Ea a încercat să-i facă viața mai ușoară, iar Minnei să-i dea curaj. Malwida a făcut de acum înainte totul pentru el și a devenit una dintre cele mai fidele admiratoare și prietene. Unul dintre primii care i-au facilitat accesul în cele mai influente cercuri pariziene, a fost medicul și melomanul Auguste de Gaspérini, căruia i-a recomandat Hans von Bülow. Gaspérini îl descrie pe Wagner ca pe un „tînăr entuziast, plin de viață și credință și foarte departe în teoriile sale de Budda și de reprezentările lui sterile". În Paris, putea fi văzut pretutindeni. Plin de nerăbdare, făcea planuri pentru concertele sale. Pentru a nu plăti chiria sălii, a cerut folosirea gratuită a Operei Mari. L-a abordat chiar și pe secretarul lui Napoleon, dar fără rezultat, apoi a renunțat și a închiriat teatrul italian. La pregătirea celor trei mari concerte cu fragmente din operele sale, i-a venit în ajutor Hans von Bülow. Încă de la început a avut necazuri cu instrumentiștii, care nu înțelegeau gestica sa dirijorală, iar cînd li s-a cerut să fie disciplinați, au replicat că nu sînt în nici un caz „soldați prusaci". Încetul cu încetul muzica lui i-a convins și au realizat cu ce anume aveau de a face.

La prima repetiție a uverturii la „Tristan" a avut senzația că în fața lui se deschide o prăpastie. Era ceva fără precedent; instrumentiștii erau dezorientați și au trebuit să silabisească noul limbaj muzical. A simțit că trebuie să-i conducă notă cu notă, literalmente, și înțelese cît de mult se depărtase în ultimii opt ani de întreaga lume artistică și de realitate. Nici nu putu trage altă concluzie decît că va trebui să depășească „temuta prăpastie" înainte de a se gîndi la viitoarea sa creație. Aceste cuvinte le-a adresat

Mathildei și de acum înainte toate șovăirile și necazurile legate de spectacole și de teatru vor fi inevitabile.

Începu să lucreze asiduu. Răsplată i-au fost admirația și strălucirea. În timpul primului concert din 25 ianuarie 1860, dezvoltarea melodică a temei lui „Tannhäuser" a fost aplaudată spontan după 16 măsuri, iar fragmentele din „Lohengrin" și uvertura la „Olandezul", căreia îi scrisese un alt final în ianuarie, au fost răsplătite cu aplauze remarcabile. Publicul părea sedus, însă uvertura la „Tristan și Isolda" cu final concertant, compusă în decembrie, au fost primite cu oarecare nedumerire. Au fost prezenți Auber, Berlioz, Gounod, Meyerbeer, Ernest Reyer, belgianul Gevaert și romancierul francez Jules Champfleury, care la două zile după aceea i-a dedicat lui Wagner un imn. La al doilea concert, din 1 februarie, sala a fost aproape goală, deoarece francezii mergeau mai cu plăcere la teatru și trebui să se ocupe de împărțirea biletelor ca să poată umple sala cel puțin pentru a face impresie. Pe 8 februarie, într-a treia seară de concert, cînd cineva îndrăzni să fluiere, izbucni o asemenea furtună de aplauze, care îl puse în încurcătură și pe care încercă să o potolească cu gesturi ale mîinilor, ceea ce stîrni însă noi ovații. Pe scurt, crezu că așa ceva nu-i va fi dat să trăiască niciodată, și ce fel de urechi trebuie să fie acelea în prezența cărora să îndrăznești să interpretezi o astfel de muzică ! Era epuizat la culme după un asemenea efort. Entuziaștii i-au sărutat mîna; erau intelectuali francezi al căror nume nu-l va afla niciodată și care au fost prezenți la toate trei concertele. Acesta a fost triumful — dar plătit cu vîrf și îndesat.

Pierderile au fost enorme. Există o mărturie autentică, descoperită de curînd, o scrisoare din data de 10 februarie 1860 al cărei destinatar nu este cunoscut și în care scrie : „Cu cele trei concerte ale mele am pierdut 11 000 de franci; al doilea a costat 7 000 de franci și mi-a adus un beneficiu de 3 300 de franci, al treilea a costat ceva mai puțin și mi-a adus 4 400 de franci. Cu siguranță că dacă la un al patrulea concert (azi, după 14 zile) ar fi prezent și împăratul și ținînd cont și de alte împrejurări favorabile, m-aș hotărî să-l repet, desigur că voi fi în stare să-i înapoiez doamnei Erard cei 2 000 de franci împrumutați. Cred că îmi veți putea înlesni un asemenea concert". Un al patrulea concert nu a mai avut loc niciodată și chiar dacă doamna Erard i-ar fi păsuit nu ar fi avut însă bani să plătească instrumentiștii. Editorii Schott cumpăraseră în preajma Anului Nou „Aurul Rinului" cu suma de 10 000 de franci, în speranța de a-l finanța pentru continuarea lucrului la „Inelul Nibelungilor". Concertele înghițiseră toți banii. Dar din cauză că „Aurul Rinului" fusese vîndut și lui Wesendonck, era necesar acordul acestuia și rambursarea către el a sumei de achiziție, ceea ce Wagner a promis. Ulterior însă, cînd nu a putut plăti suma, cedă lui Wesendonck drepturile asupra „Amurgului Zeilor", încă necompusă și se dezvinovăți astfel la 17 iunie 1860 : „Este foarte probabil că aveți a-mi face reproșuri ; îmi este însă cu neputință, dacă nu mă păsuiți, agravînd astfel cea mai mare amărăciune pe care ți-o poate hărăzi viața".

Ecoul concertelor lui a fost extrem de contradictoriu. Presei nu i-a făcut invitații și ea s-a răzbunat, cu atît mai mult cu cît îi era fidelă lui Meyerbeer și gustului predominant; „50 de ani de astfel de muzică și muzica va muri", „Wagner face muzică fără melodie, fără ritm și forme". Hector Berlioz a scris o recenzie malițioasă în care a acordat credit muzicii din „Tannhäuser" și „Lohengrin", dar, din cauză că nu a înțeles uvertura la „Tristan", a adăugat că nu crede în muzica viitorului. Wagner s-a apărat într-un răspuns epistolar împotriva supoziției că el ar fi descoperitorul unei „musique de l'avenir". Un critic muzical german, profesorul Bischoff din Köln, imagină eronat opera de artă a viitorului și validă un concept greșit despre „muzica viitorului". Însuși Wagner a insistat asupra faptului că deviza „muzica viitorului" nu are nici o legătură cu structura muzicii. El s-a referit la dramă, dar regretă profund publicarea ideilor schițate de el cîndva și expunerea lor astfel răstălmăcirii unor artiști atît de importanți.

Aceasta a fost numai o față a lucrurilor. De partea sa a cîștigat pe aceia dintre tinerii scriitori francezi care îl considerau democrat, precum poetul Theodore de Banville, care l-a sărbătorit pe Wagner ca pe un artist revoluționar și pe simboliști, care au fost entuziasmați de farmecul estetic al limbajului său muzical. Charles Baudelaire i-a trimis la data de 17 februarie 1860 o scrisoare în care anticipează ideile de bază din articolul său despre „Tannhäuser la Paris" și care poate fi considerat drept manifestul secret al wagnerismului francez. Baudelaire a scris că a roșit la vederea acelui nedemn și penibil articol; indignat, a vrut să facă dovada recunoștinței sale și pentru a se putea deosebi de acei cretini. „Cunoștea" muzica lui Wagner : „Mi se părea că era muzica mea și am recunoscut-o iar, așa cum orice om ar recunoaște lucrurile care îi sînt predestinate să le iubească. (...) Înainte de toate am avut sentimentul măreției. Așa arată măreția, astfel se tinde spre ea. Pretutindeni în opera dv. am întîlnit o sărbătoare a marilor aglomerări sonore, a marilor viziuni asupra naturii și sublimul marilor pasiuni omenești (...) Totodată, această muzică respiră înaltul sentiment al vieții. Armoniile ei profunde par a fi mai degrabă mijloace estetice care accelerează pulsul fanteziei. (...) Mi-o imaginez, folosindu-mă de un exmplu din plastică, ca pe un vast cîmp de culoare roșu închis. Dacă acest cîmp exprimă pasiunea, atunci îl văd transformîndu-se din roșu în roz, după care într-o flacără incandescentă, ca într-un cuptor în care se topește tot ceea ce este inflamabil. Pare dificil, dacă nu chiar imposibil de atins o temperatură mai înaltă și totuși acum apare o ultimă rază de lumină, o licărire albă peste cîmpul imaculat. Este, dacă vreți, strigătul izbucnit dintr-un suflet emoționat la maximum. (...) Vă mulțumesc, încă o dată, domnule. M-ați însoțit înspre mine însumi, înspre ceasurile mele cenușii, în care există acum ceva măreț". Ce poate fi mai copleșitor decît această impresie? Baudelaire nu și-a scris adresa pentru ca Wagner să nu creadă că ar fi dorit ceva de la el. Wagner însă, se pricepu să-i trezească curiozitatea și îl invită la adunările sale de miercuri, la care se adunau de acum înainte tot mai mulți admiratori.

În salonul său veneau compozitorii Camille Saint-Saëns și Charles Gounod, ilustratorul Gustave Doré, Fréderic Villot, conservatorul muzeului Luvru, muzicienii Louis Lacombe, Ernest Reyer, Leon Kreuzer și pianistul și compozitorul maghiar Stephen Heller, pictorul ceh Jaroslaw Czermak, pictorul, criticul și ulterior directorul operei, Emile Perrin, traducătorul și editorul lui Leibniz, contele Foucher de Careil, politicianul Jules Ferry, compozitorul Leon Leroy și fratele său, Adolphe Leroy, profesor la conservator, și în sfîrșit Malwida von Meysenburg, Emile Ollivier, cumnatul lui Bülow și Blandine, sora lui Cosima.

De mare folos pentru tot ce întreprindea în legătură cu teatrul, căruia i se dedică acum cu toată energia, a fost faptul că Hans von Bülow, i-a făcut cunoștință cu ministrul plenipotențiar al Prusiei, von Pourtales și cu atașatul său Paul Hatzfeld. Ei i-au înlesnit drumul spre curte și au declanșat o întreagă țesătură de intrigi diplomatice la cel mai înalt nivel, în care soția ambasadorului austriac, prințesa Pauline Metternich, o fiin-

ţă modestă, uşor influenţabilă, însă o entuziastă, deşi lipsită de o înţelegere profundă a artei, a jucat faţă de împărat rolul de protectoare a lui Wagner. Chiar şi împărăteasa Eugénie a fost atrasă în acest scop. În faţa unui mare auditoriu, împăratului Napoleon al III-lea i s-a solicitat să faciliteze nemijlocit compozitorului german drumul spre Grand Opera, într-un mod în care acestuia i-a fost imposibil să refuze această dorinţă a prinţesei Metternich. Corpul diplomatic al legaţiei germane de atunci, care îl urmărea pe Wagner pentru înaltă trădare, a făcut totul pentru se opune reprezentării lui „Tannhäuser" la Paris prin cel care i-a spulberat lui Wagner speranţele în privinţa Franţei, pe cînd împlinea 50 de ani. La jumătatea lunii martie 1860 era însă prea tîrziu. Ministerul de stat a fost avizat să pună la dispoziţie mijloacele financiare necesare. De aici au rezultat nişte tensiuni între curte şi aristocraţia legitimistă, care nu puteau rămîne fără urmări. „Tannhäuser" a ajuns din nou într-o situaţie delicată ca şi la Dresda.

Wagner a plecat imediat la Bruxelles, unde a dirijat două concerte la teatrul de la Monnaie, de pe urma cărora nu a cîştigat aproape nimic, din cauză că a trecut cu vederea această clauză din contract. Aici a fost oaspetele rău famatului agent secret internaţional din „Ajunul lui Martie 1848", Klindworth şi al pretinsei sale fiice, frumoasa Agnes Street-Klindworth, cu care a întreţinut relaţii prieteneşti chiar şi Liszt. Noi admiratori a găsit în persoana contelui Coudenhove, ginerele d-nei Kalergis, a contelui Orlow şi a generalului Saburow, care i-au sugerat un turneu de concerte în Rusia. La 27 martie, Wagner a vizitat Anvers şi a observat că imaginea sa despre meleagurile lui Lohengrin de pe Schelda contravin realităţii, aşa că la toate montările ulterioare ale acestei opere la care a fost prezent, trebuia să-şi ascundă rîsul.

Abia cînd s-a întors la Paris a constatat în ce situaţie financiară dezastruoasă era. Într-o zi, apăru la el acasă contele ataşat Paul Hatzfeld, care îl pofti la d-na Marie Kalergis acasă, care auzise despre pagubele cauzate de concertele sale. Ea îi dărui 10 000 de franci, care i-ar fi ajuns dacă nu ar fi fost plin de datorii din cauza menajului şi a chiriei, aşa că nu putu renunţa nici la plata anticipată de la Schott şi nici să satisfacă pretenţiile lui Wesendonck. Numele său figura în registrul bancherului baron Emil Erlanger la debitori şi acceptă să primească 3 000 de franci „cadou" de la o anume d-nă Salis-Schwabe, operaţiunea de schimb făcîndu-se pro forma, ceea ce mai tîrziu îl va costa scump. Pentru a mulţumi d-nei Kalergis reprezentă în cinstea ei actul doi din „Tristan şi Isolda". Premiera „excentricului fragment" a avut loc în casa lui Pauline Viardot-Garcia, la începutul lui mai, ea însăşi cîntînd partitura Isoldei. Lui îi reveni partitura lui Tristan, iar pianistul Karl Klindworth veni special de la Londra pentru a-l acompania la pian. Hector Berlioz, supranumit de Saint-Saëns „omul devenit paradox", a fost prezent cu toate că avea rezerve faţă de Wagner. Marie Kalergis, unica ascultătoare cu excepţia lui, a rămas mută, Berlioz, descumpănit. La scurt timp după aceasta, a avut loc o seară muzicală în casa lui Wagner cu primul act din „Walkiria" cu Klindworth la pian. Cîntăreţul Albert Niemann din Hanovra, care tocmai sosise şi semnase contractul pentru „Tannhäuser" cu o garanţie de onorar de minim 60 000 de franci, era oaspete, iar în auditoriu se afla din nou Marie Kalergis.

D-na Kalergis se înrudea cu soţia ministrului plenipotenţiar saxon la Paris, Albin Leo Freiherr von Seebach, care a reuşit în cele din urmă să spargă gheaţa pentru amnistierea lui Wagner, la Curtea saxonă, după ce Wagner i-a dat în prealabil o serie de asigurări nu tocmai demne despre participarea sa din eroare la frămîntările politice din anii '40. La început, Dresda păru că nu este înclinată să asculte spusele ministrului ei de la Paris. Cînd însă la o întîlnire regală de la Baden-Baden, cu ocazia sosirii lui Wilhelm al Prusiei împreună cu împăratul Napoleon al III-lea şi însăşi prinţesa regentă a Prusiei se puse chezaşă pentru Wagner, bătosul Iohann de Saxonia ajunse într-o situaţie penibilă. Era şi timpul, din cauză că Wagner nu se mai aştepta la nimic de la iubiţii săi concetăţeni şi nici de la germani în general şi se exprimă cu un uimitor entuziasm faţă de Julie Ritter (la 8 iunie 1860) în legătură cu preţuirea pe care i-o acordau francezii, despre admiraţia şi înţelegerea pe care le-a găsit la publicul francez şi despre importanţa acordată apropiatului spectacol cu „Tannhäuser". Îşi puse întrebarea dacă „nu cumva întunecatele fantome intrigante ale aşa zisului serviciu secret german, nu sînt nişte basme pentru copii". La 22 iunie a aflat de la ministrul plenipotenţiar saxon că guvernul saxon a hotărît că, începînd de la 15 iulie, i se va permite să păşească iarăşi pe pămîntul german, cu excepţia Saxoniei şi dacă celelalte state germane nu ridică obiecţiuni. Nu era o amnistiere parţială, ci mai degrabă un refuz de extrădare. La 12 august, Wagner păşi din nou pe pămîntul Germaniei, după 11 ani. Mai întîi se duse la Baden Soden, unde Minna era la cură încă de la începutul lunii iulie. A doua zi plecară împreună spre Frankfurt, unde făcu o scurtă vizită fratelui său, Albert, şi, după o haltă în Darmstadt, se îndreptă la 16 august spre Baden-Baden trecînd prin Heidelberg. Voia să mulţumească prinţesei regente a Prusiei, Augusta, pentru contribuţia pe care a avut-o la înlesnirile ce i se acordaseră. Augusta îl primi în dimineaţa următoare în restaurantul parcului, pe o vreme ploioasă şi puţin îmbietoare. Ea nu voi să audă nimic despre meritele ei şi îl expedie laconic. Alwine Frommann, lectoră şi doamnă de companie a monarhei, a fost de părere că a deranjat-o accentul saxon al lui Wagner.

După o călătorie cu un vapor cu aburi de la Mannheim la Köln, la data de 19 august, s-a întors la Paris şi îi transmise următoarele lui Wesendonck: „Din cauza emoţiei, nu am simţit nimic, din păcate, atunci cînd am păşit pe pămîntul german. Dumnezeu ştie de ce, dar cred că am devenit rece de-a binelea". Iar în septembrie îi scria lui Liszt: „Crede-mă, noi nu avem nici o patrie! Şi dacă sînt german, cu siguranţă că port Germania în mine".

Travaliul parizian îşi reluă cursul. Repetiţiile la operă cu tenorul Albert Niemann au început la 24 septembrie. Angajarea celorlalţi interpreţi a fost tărăgănată mai multe luni. Pentru rolul lui Venus a reuşit să obţină participarea d-nei Tedesco, o evreică. Rolul Elisabetei l-a interpretat Marie Sax, fiica constructorului de instrumente, care a cîntat la corn şi la saxofon în scena cornului de vînătoare. Coregrafia bacanalei, abia acum în curs de compunere, a fost primită de celebrul Marius Petipa. Fără să aibă nici cea mai mică îndoială, Wagner era convins de un succes deplin. În acest timp lua apărarea Franţei şi a parizienilor cu un patos cu care nu a mai făcut-o niciodată faţă de o naţiune civilizată, nici măcar faţă de a sa: „O spun sus şi tare că nu mi-a mers aşa bine niciodată şi desigur că nici chiar în Germania nu-mi va merge aşa bine vreodată", scria el în timpul repetiţiilor, la 20 octombrie, lui Otto Wesendonck. Fiecare detaliu regizoral îl satisfăcea pe deplin dorinţele. Aprecie însă greşit ce urmări va avea numirea ca dirijor a lui Pierre Dietsch. Wagner l-a numit „un nătărău de orchestră" *). După prima repetiţie la care a asistat, Bülow l-a considerat „o vită rîncigoasă", un „moşneag fără inteligenţă, fără memorie, incapabil să

învețe ceva, fără aur", iar lui Joachim Raff îi scrise că Dietsch este „cel mai prost, insensibil și afon șef de orchestră din câți există".

Pericolele care amenințau opera veneau însă din altă direcție. Presa se pusese deja pe treabă. Ea cunoștea taberele existente și pe cei care nu-l suportau pe acela care acum era prea sigur avînd consimțămîntul imperial. Și Wagner făcu cea mai gravă greșeală care se poate face față de o castă. Intră în ea fără pic de modestie. Despre recepțiile pe care le dăduse circula ironia că pe pereții salonului ar atîrna trofeele unei glorii la care el abia ar putea spera. Cine era omul care voia să dea o lecție Franței muzicale? În Paris au început să apară diverse anecdote legate de „Tannhäuser". De sub tipare au ieșit expresii zeflemitoare pretinse a fi fost pronunțate de bătrînul Rossini în legătură cu muzica lui Wagner. Că i-ar lipsi melodia, ca unei fripturi sosul, ceea ce Rossini a dezminții. Drept mulțumire, Wagner i-a făcut o vizită. La Café Tortini se întîlnea deseori cu Auber la o înghețată. Auber se interesă de problemele legate de opera „Tannhäuser" și se mai interesă dacă merită să o vadă. Cînd Wagner îi explică subiectul, Auber își frecă mîinile de bucurie: „Ah, il y aura du spectacle; ça aura du succès, soyez tranquille!" Însă nu putea fi în nici un caz liniștit, căci puterea de temut a celor pe care și i-a întors împotrivă l-a adus într-o stare în care o criză i-a pus viața în pericol.

Epuizat de munca de la repetiții, contractă la sfîrșitul lunii octombrie o febră tifoidă, care îl ținu la pat mai multe săptămîni. Repetițiile au fost abandonate complet, din cauză că era considerat pe moarte. Chiar în acel timp s-a mutat într-o locuință mai modestă din str. d'Aumale, în care a siurat chinuit de fantasmagoriile febrei zile în șir, fără a putea fi înțeles de Gaspérini și Minna, care îl îngrijeau. Slăbit încă de pe urma febrei, la 20 noiembrie a reluat repetițiile cu interpreții. În decembrie a terminat partitura scenei lui Venus și abia în ianuarie a dus la bun sfîrșit noua bacanală compusă special pentru reprezentarea lui „Tannhäuser" la Paris.

Din cauză că aristocrația Parisului venea la teatru după prima pauză pentru a savura ca desert după o masă copioasă, apariția favoritelor, intendența teatrului i-a cerut să scrie un balet pentru actul II, dar Wagner nu numai că nu s-a învoit, dar a amenințat chiar cu retragerea operei. În locul baletului a scris scenariul pentru muntele lui Venus și muzica pentru o serie de isprăvi exagerat mitologice, care par chiar fantastice, de fapt însă una dintre cele mai îndrăznețe și mai sensibile muzici pe care a creat-o vreodată pentru scenă și la care a putut ajunge abia după experiența cîștigată prin compunerea lui „Tristan și Isolda". Noua scenă a lui Venus aduce o adîncire dramatică a expoziției. Muzica din peștera plăcerilor a fost considerată de mulți, mai tîrziu, ca o rupere de stil, cu toate că antiteza dintre părți este rezultatul nemijlocit al concepției pe care a avut-o despre această operă și pe care și-a menținut-o. Suplimentul introdus la Paris cere o experiență auditivă atît tradițională, cît și modernă ce nu și-a putut găsi loc în extazul cerebral de pe Canal Grande; Nu sîntem nicidecum în fața unui sofism născut din labilitate sufletească și orgoliu metafizic, ci așa cum afirmă Ernst Bloch: „o capodoperă a plăcerilor și nimic altceva, un abis al satirilor născut din armoniile demonizatoare ale lui Tristan, iar mai departe, în străfunduri, lîngă un țărm al nimănui, cîntecul nimfelor răsună încununînd cu trandafiri din iad depravata strălucire a celei mai înalte ordini". Muzica sa a atins astfel cele mai sensibile coarde ale simboliștilor.

A vrut să facă astfel ca să pălească Dresda. La prima repetiție generală a operei cu orchestra a invitat-o și pe Malwida von Meysenburg; era 19 februarie 1861. Repetiția s-a terminat la orele 24 și 30'. În timpul ei, orchestra s-a ridicat în picioare și a scos un strigăt de admirație. Malwida a considerat o mare greșeală faptul că nu a dirijat el însuși. La 20 februarie, tenorul Albert Niemann a cerut ștergerea unui pasaj prea înalt și obositor, care i-a atras dezacordul publicului la probele cu public. Dacă nu ar fi fost pregătit, lui Wagner nu i-ar fi rămas altceva de făcut decît să găsească un alt „Tannhäuser". Și nu a fost unicul incident. Energia participanților secă după cinci luni de repetiții, iar ministerul de stat aproba mereu fonduri, fapt care călca pe nervi pe toți compozitorii francezi, care sperau zadarnic un spectacol la operă. Premiera era mereu amînată. Otto Wesendonck și Ferdinand Praeger au vrut să asiste la premieră, dar au trebuit să facă decepționați, cale întoarsă.

În cele din urmă, după 164 de repetiții, porțile operei s-au redeschis la 13 martie pentru distinsa societate pariziană. În fața teatrului s-au întîlnit întîmplător, Théophile Gautier și Hector Berlioz, care îl purta pică lui Wagner. De față a fost o tînără fată de numai 15 ani, Judith, fiica lui Gautier, care a intervenit în discuție cu o intuiție de necrezut, replicîndu-i lui Berlioz: „Este evident că vorbiți despre un confrate... Și în orice caz este vorba despre o capodoperă". Curajoasa fată a mai dat și în alte împrejurări dovada intuiției ei și ajunse una dintre cele mai frumoase, spirituale și desigur fermecătoare femei dintre admiratoarele lui Wagner.

Spectacolul începu. Bacanala uimi. Prima scenă din „Tannhäuser" se desfășura relativ în liniște și interpreții credeau deja că au biruit. Dar exact la trecerea de la „Bacanală" la „Liniștea dimineții", cînd răsună cavalul, într-unul dintre cele mai muzicale pasaje din această muzică, izbucnește răfuiala îndelung pregătită. Au început să se audă rîsete, chiote și interjecții care stînjeneau ieșirile în scenă: „Încă un pelerin!" A început să se facă haz despre „pêchés Venusbergeois", așa de tare încît nici aplauzele împăratului nu se mai auziseră. Adevărul este că nu numai clubul jocheilor a atacat în momentul victoriei iubirii sfinte asupra beției simțurilor — ceea ce pentru francezi era greu de înțeles —, ori pentru că a lipsit baletul acolo unde se așteptau mai puțin. A fost de fapt o demonstrație politică, proiectată și organizată, iar la a doua și a treia reprezentație au fost jochei care s-au scuzat față de prietenii lor care erau de altă părere și voiau să asculte opera, „că trebuie să treacă iar la treabă" și fluierau din nou. Se pare că pictorul Czermack a fost aproape violent față de jochei. Contesa Metternich s-a înfuriat și s-a retras în fundul lojii. Cînd a părăsit teatrul, un general francez i-a spus: „Madame, v-ați răzbunat crunt pe noi pentru Solferino". A doua zi, ministrul plenipotențiar von Seebach era răgușit. Wagner a vrut să-și retragă imediat partitura, însă Malwida von Meysenburg l-a sfătuit contrariul. Obținuse oricum un loc care nu putea fi socotit o înfrîngere, iar interpreții considerau lupta nedecisă judecînd după aplauzele publicului de bună credință și voiau să-l conducă la victorie.

Din păcate, chiar prietenii lui erau într-o proastă dispoziție, din cauză că nu obținuseră locurile dorite. Pentru invitații nu a avut banii necesari și a trebuit să-i accepte de la un anume Aufmordt, un prieten de afaceri de-al lui Wesendonck.

Direcția teatrului i-a cerut scurtarea unor scene, iar la a doua reprezentație, cîinii nu au mai apărut odată cu corniștii pe scenă. Aceia dintre artiști care au cre-

zui că opoziția se va astîmpăra, dat fiind faptul că jocheii ajunseseră la paroxism și se vor simți satisfăcuți, au avut parte de o mare decepție. Pe data de 18 martie, cei mai marcanți membri ai societății jocheilor au uzat pe drumul spre teatru de fluierături de vînătoare și flageolete. În zadar și-au manifestat simpatia pentru opera lui Wagner, împăratul și împărăteasa. Dat fiind faptul că activitatea micilor fluiere de argint acoperea strigătele de bravo și aplauzele, majoritatea spectatorilor au luptat pînă la epuizare împotriva gălăgiei, care a luat în actele al doilea și al treilea proporții inimaginabile. Niemann, interpretul lui „Tannhäuser", s-a enervat atît de tare încît a aruncat pălăria sa de pelerin în public. Apoi și-a recăpătat sîngele rece și s-a consolat la următoarea reprezentație, care se pare că ar fi avut loc într-o duminică în afara programului.

Al treilea spectacol, cel din 24 martie, la care Wagner nu a mai asistat, a trebuit să fie întrerupt de mai multe ori cîte un sfert de oră, din cauză că vacarmul amenința să se transforme în haos. Uneori nu se mai auzea nimic altceva decît fluierăturile jocheilor. Prințul von Sagan, unul dintre principalii șefi ai bandei, pe cînd era bătrîn s-a dezvinovățit afirmînd că nu a înțeles nimic din ce s-a petrecut acolo: „Ni s-a spus că va fi un spectacol și natural că am mers să-l vedem". Publicul, care nu a avut nici un amestec, a plecat îndurerat pînă la lacrimi. Micuța Olga von Herzen, fiica adoptivă a Malwidei von Meysenburg, a strigat minioasă: „A la porte! à la porte les jockeys!". În aceeași noapte, Malwida a mers la Wagneri, care stăteau la un ceai. Richard a glumit cu micuța Olga, dar la plecare Malwida a simțit cît de mult îl îndurerase totul. Mîna îi tremura.

Retragerea operei a fost probabil greșeala capitală, deoarece vînzarea anticipată a biletelor anunța un succes de casă, iar jocheii nu puteau fluiera la infinit. Bülow a fost de părere că a șasea reprezentație ar fi impus definitiv opera. Însă este greu de prevăzut dacă interpreții ar fi avut răbdare pînă atunci. Wagner nu a mai vrut să le mai facă și alte necazuri. A înțeles dimensiunile catastrofei.

Presa franceză a reacționat, exprimîndu-și cu cinism regretele, dacă nu chiar cu satisfacție. În Paris intră în circulație un verb nou, derivat din tanner: a tăbăci, a agasa, a inoportuna. Adică tannhäuser; revista „Semnale din lumea muzicală" conjuga în ediția ei din 28 martie: je tannhause, tu tannhauses... Însă reacția avangardei muzicale și literare a fost cu totul alta. Baudelaire scria în „Richard Wagner și Tannhäuser la Paris": „Ce va gîndi Europa despre noi și ce se va spune în Germania despre Paris? O mînă de bădărani poate să ne compromită pe toți". Iar Stephane Mallarmé a sărbătorit evenimentul în sonetul „Hommage", sonet a cărui întunecată frumusețe a născut multe enigme și îndeosebi ultimul său vers: „Plîng sibilele, amuțite nedemn de cerneală".

Wagner a fost printre primii care au știut să depășească astfel de scandaluri, poate chiar primul a cărui glorie crescîndă nu putea fi copleșită de astfel de reacții. Demonstrativ, opinia muzicală germană se ralie pentru prima dată într-o mai mare măsură de el. În teatrul din Dresda au izbucnit urale spontane în cinstea celui încă neamnistiat pentru înaltă trădare.

După achitarea tuturor cheltuielilor, i-au rămas de pe urma reprezentării lui „Tannhäuser" la Paris 750 de franci.

*) Joc de cuvinte între franțuzescul „Chef" și germanul „Schöps", care au sens diferit, dar pronunție asemănătoare. „Schöps d'orchestre" folosit cu înțelesul de „nătărău în orchestră".

Traducere de
GEORGE TĂTĂRUȘ

Portret feminin

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2	■						■		
3		■							■
4						■			
5				■					
6			■				■		
■						■			
8				■					
9	■				■			■	
10				■					

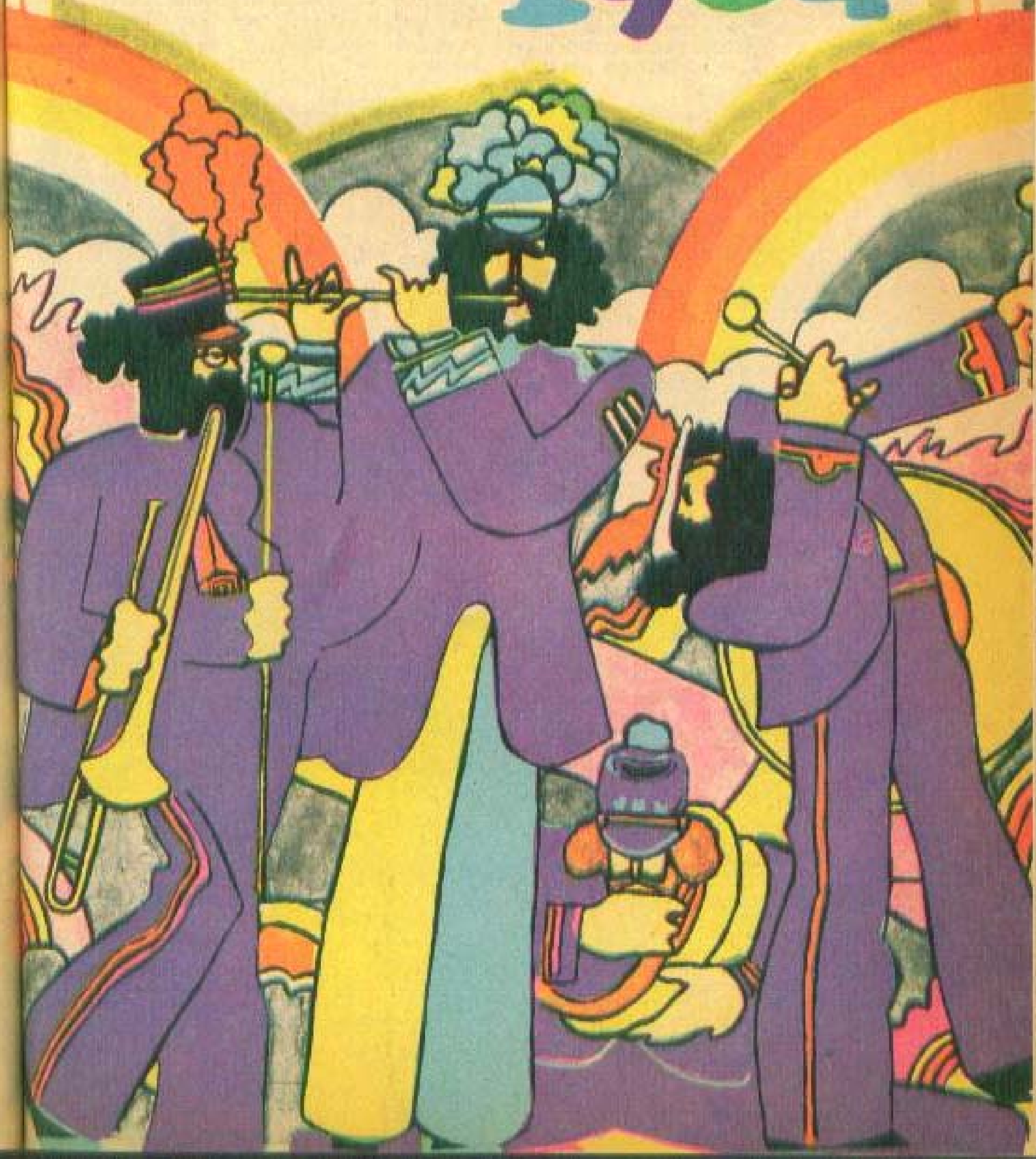

ORIZONTAL: 1) Clasic al picturii române, autor al pînzei „Țărancă culcată pe iarbă". 2) Pictor francez (1838—1917), autorul lucrării „Femeia cu mănușa" — Gînditor. 3) În țepi! — Alt pictor francez, care a creat un portret al Doamnei de Pompadour. 4) Celebru pictor spaniol, autor al pînzei „Fecioara cu pruncul" — Pictor german modernist. 5) Pictor și grafician român, autorul pînzei „Odaliscă în galben" — Pictor clasic francez, creatorul pînzei „Cele trei Marii". 6) Pianist cubanez (1879—1949) — „Fete la marginea...", pictură de Henri Matisse (neart.) — George Ulieru. 7) Din creația acestui pictor francez desprindem portretul „Femeia cu perla" — Organizația Internațională a Sănătății (abr.). 8) „Suzana la...", cunoscută pictură a italianului Tintoretto — Rîu în țara noastră. 9) A cunoaște — Obiecte din portul nostru feminin, ilustrate în cîteva picturi de Matisse. 10) Personaj legendar, ale cărui fiice sînt reprezentate într-o pictură a francezului Vouet (1590—1649) — „Muza și...", lucrare de Henri Rousseau — Vameșul (pl. neart.).

VERTICAL: 1) Pictor francez, autor al unei pînze care o înfățișează pe Clytemnestra, sora gemenilor Castor și Polux — Pictor olandez, autorul dublului portret „Pictorul și soția sa". 2) „Domnișoara cu...", compoziție de Pierre Bonard. 3) Primele idei! — Pictoriță franceză prezentă la Louvre cu portretul „Negresă". 4) „Doamna cu...", unul dintre celebrele portrete ale lui Amedeo Modigliani — Cel care a luptat cu lapiții (mit.). 5) Program eșalonat pe ore — Caro! 6) Abătută de la drumul drept. 7) Localitate în Japonia — Alternativa găinii — Prefix privitor la mușchi (Anat.). 8) Luată de mijloc! — Pictor francez, a cărui pînză „Femeia în alb" se află și ea expusă la Louvre. 9) Pictor italian renascentist, autor al pînzei „Madonna della Scodella". 10) În orice sumă! — „Regina Luiza a...", pictură de Joan Miro.

Dicționar: NIN, BETH, ENO, MIO.

MUZICA UȘOARĂ 1984

Gale, concursuri, festivaluri

După o perioadă de reflux, iată că asistăm acum la apariția a nenumărate formații rock. Fenomenul a fost extrem de vizibil la ediția a XV-a a **Festivalului artei și creației studențești**, secțiunea „Muzică ușoară" (I) — aprilie 1983. S-au prezentat nu mai puțin de 22 de grupuri din 12 centre universitare: dacă unele erau mai mult sau mai puțin cunoscute (Celelalte Cuvinte, Creston, Tranzit, Holograf), majoritatea se aflau la primii pași. Interesant de urmărit ar fi traiectul ulterior al unor formații ca „Magazinul de muzică" — Craiova (cu influențe reggae), și „Quasimod" (București) — curajoase încercări în maniera „tehno-pop". „Întoarcerea" masivă spre muzica tinerilor a fost clar exemplificată și de prima ediție a festivalului folk-rock **„Top T '83"** de la Buzău. Pe scena Casei de cultură, a științei și tehnicii pentru tineret în numai două zile (8—9 iunie) s-au înfățișat juriului zeci și zeci de folkiști și formații. Dacă Diamant, Codex, Omicron, au avantajul unor componenți cu experiență vastă, în schimb Impuls, Cosmos, Onix, Laser, Fyord, se află la prima apariție oficială; așteptăm cu încredere să confirme. Tocmai pentru a încuraja talentele adevărate, la acest concurs juriul a aplicat o modalitate nouă, mai judicioasă, de evidențiere: nu s-au acordat premiile „clasice" (I, 2, 3, mențiune, ș.a.m.d.), ci premii individualizate, pentru merite nominalizate (compoziție, virtuozitate, originalitate, concepție, modernitate).

Violeta Andrei

Cu o durată de 3 zile și cu o participare, de asemenea, locală a fost conceput și festivalul „**Tim Rock**" din Timișoara; evident — au existat și invitați în afară de concurs (anul acesta — Anda Călugăreanu, Mircea Baniciu, „Florian din Transilvania" — titulatură sub care concertează grupul electro-rock al lui Mircea Florian). Notele distincte ale manifestării bănățene sînt : nu se alcătuiesc ierarhii, iar participarea este strict ancorată în perimetrul rockului — Auto Stop, Celelalte Cuvinte, Colibri, Metamorf, Șah Mat.

O cu totul altă amploare își dorește festivalul-concurs de la **Craiova**, cu categorii de jazz, folk și rock, și participanți din toată țara. Deși are abia 3 ani, faima concursului este în creștere, în fiecare noiembrie în capitala Doljului reunindu-se forțe muzicale universitare de primă mărime, invitații hors-concours completînd prestigiosul tablou general.

Ca o însumare a acestor festivaluri mai modeste sau mai ample, cu profile stricte sau diversificate, îl constituie salba de manifestări în aer liber găzduite la **Costinești**. Trubadurii folkului se pot prezenta la „Zilele muzicii și poeziei" (vernisate anul acesta), jazzul are și el rezervate cîteva zile și nopți de vară pentru concerte și jam-sessions, iar Festivalul Rock a ajuns în 1983 la cea de-a doua ediție. Însăși existența acestor mari reuniuni muzicale probează afirmația noastră anterioară și anume că tinerii redescoperă muzica folk și rock, nu numai în calitate de ascultători, ci și de „practicanți".

Notabilă apare, din toate punctele de vedere, preocuparea Consiliului Culturii și Educației Socialiste și a Radioteleviziunii, alături desigur de Uniunea Compozitorilor, pentru stimularea creației originale. Pe linia acestei orientări trebuie înțeleasă reluarea festivalului de muzică ușoară de la **Mamaia** (cu o secție aparte de interpretare), precum și a concursului „**Șlagăre în devenire**". Ediția a X-a, jubiliară deci, a acestuia din urmă, a fost o ediție specială, pusă sub semnul unei tematici generoase : pacea. S-a dovedit încă o dată că subiectele grave pot fi oglindite cu succes în cîntecul de muzică ușoară, atunci cînd există talent, inspirație, iar selecția este exigentă. Nu ne rămîne decît să sperăm că melodiile lansate aici, ca și la festivalul „Melodii '82" sau la Mamaia, vor fi înregistrate în studio, altminteri această desfășurare de forțe își pierde din finalitate. Sînt bine cunoscute, de-acum, piesele laureate : „Cîntăm pacea lumii" de Vasile V. Vasilache, versuri Eugen Rotaru, solistă Mirabela Dauer, și „Pămînt" de Horia Moculescu, versuri George Țărnea, solistă Marina Florea (ex aequo, Premiul juriului); „Dormi odorul meu în pace" de Marcel Dragomir, versuri Aurel Storin, solistă Angela Similea (Premiul de popularitate); „Toți copiii României" de Temistocle Popa, versuri Mircea Block, interpretat de un grup din Corul de copii Radio (Premiul tinereții). La fel de importantă, însă, a fost revelarea sau impunerea unor nume de tineri creatori sau interpreți, chemați să ducă mai departe șirul succeselor genului : aranjorul Dan Dimitriu, compozitorii Mircea Romcescu, Dumitru Lupu, Dragoș Roiea, Claudia-Daniela Nacu, Decebal Gaspar, solistele Mirela Voiculescu și Marina Florea.

Alte cîteva manifestări muzicale, desfășurate în intervalul scurs de la apariția precedentului nostru Almanah, se impun a fi citate. Este vorba mai întîi de seria de spectacole și concursuri deschise unor lucrări în primă audiție închinate **construcției socialiste și păcii**, ce au culminat cu o „**Gală a laureaților**" desfășurată la **București** (în sala Radio), gală ce a reunit lucrările laureate. Fie ale din domeniul muzicii corale (pentru coruri mixte și de copii), al cîntecului ostășesc sau de muzică ușoară, toate au stat sub semnul aceleiași nobile idei : cîntece închinate păcii, lucrări înaripate, inspirate din realitățile construcției socialiste, piese dedicate marilor împliniri ale anilor noștri, trecutului istoric glorios al patriei,

Grupul „Savoy"

Corina Chiriac

cîntece despre idealurile, bucuriile și succesele pionierilor și micilor noștri șoimi ai patriei.

De un real succes — atît de public cît și artistic, s-a bucurat, la cea de a IV-a ediție a sa, festivalul **„Melodii '82"** : cele 5 spectacole de la Sala Palatului R.S.R. (pigmentate cu umor și recitaluri ale unor vedete autohtone și internaționale), concertul rock de la „Polivalentă" (rezultat, la rîndul lui, al unei selecții realizate prin alte concerte, anterioare, desfășurate la Timișoara și Brașov), spectacolele de revistă de la „Tănase" au fost vizionate de zeci de mii de spectatori, constituindu-se într-o veritabilă sărbătoare a divertismentului.

S-a dovedit astfel că festivalul „Melodii" poate deveni oglinda realizărilor din perimetrul genului în anul scurs de la precedenta ediție, reunind tot ce s-a lansat mai bun pe scene, Radio și TV, disc, festivaluri (Mamaia, Șlagăre în devenire, ș.a.). La ultima ediție, juriul a acordat 85 de note de 10 și au fost premiate 24 de piese (trebuie găsită o modalitate de a dinamiza procesul înregistrării pieselor în primă audiție, altminteri startul este ratat, cîntecele pierzîndu-se apoi în noianul celor care așteaptă să ajungă pe bandă... Oricum, frumoasă inițiativa Electrecordului, care, prin grija neobositului său director artistic, Vasile Șirli, a permis spectatorilor să cumpere discurile festivalului chiar la sală !), ceea ce nu înseamnă că altele mai bune n-au rămas, uneori, în afara premiilor. Importantă este însă atmosfera de mare festival, de sărbătoare a muzicii ușoare, de care aveam atîta nevoie. Interpreții și creatorii au simțit aceasta, prezentîndu-se la înălțime, evidențiind marile talente de care dispunem și în acest domeniu. Au ridicat, cum se spune, sala în picioare (făcîndu-ne în același timp să ne gîndim cît de mare este distanța între ei și ceilalți...), Corina Chiriac, Marina Voica, Angela Similea, Mirabela Dauer, Mihai Constantinescu, Eva Kiss, Dan Spătaru, Cornel Constantiniu, Doina Limbășanu, Nicu Alifantis, și am constatat pe drept cuvînt că avem vedete cu care ne putem înscrie oricînd în concertul valorilor internaționale.

La Sibiu, festivalul de jazz a ajuns, iată, la ediția a XIII-a. Concursul (deschis tinerelor talente) a permis afirmarea solistei vocale Emanuela Cara, a Ansamblului Casei pionierilor din Cluj-Napoca (dirijor Ștefan Vannai), a Cvartetelor Metronom (Piatra-Neamț) și Omer Botez (Iași), precum și confirmarea bunelor aprecieri de care se mai bucurase Ansamblul de percuție al Conservatorului „Gh. Dima" din Cluj-Napoca. În galele festivalului, o adevărată paradă (de cele mai multe ori reconfortantă) a forțelor autentice ale jazzului autohton, de la tineri, la mai vîrstnici : chitaristul Valentin Fărcaș (Cluj-Napoca), A.B.C. (Sibiu), Crepuscul (Timișoara), Johnny Răducanu (singur sau alături de tînărul său confrate constănțean Harry Tavitian), cvintetul Garbis Dedeian (București), bleusman-ul Alexandru Andrieș, trio-Marius Popp, pianistul ieșean de mare talent Ion Baciu jr. (alături de 3 muzicieni englezi), Ethos (Oradea), Vocal Jazz Quartet (Sibiu), trio Dragoș Nedelcu, Ansamblul Armatei (Cluj-Napoca), cel Dixieland din Reșița, Vasile Pascu, solista Anca Parghel, Reflex (Sibiu), Studio (Iași), Creativ (Constanța).

În sfîrșit, o formă de spectacol de o cuceritoare spontaneitate, despre care vom mai avea ocazia, sperăm, să mai scriem, a fost lansată de C.C. al U.T.C.

Angela Stoenescu

prin intermediul Ansamblului său artistic: **„Gala artei tinere"**. Primul turneu a prilejuit intîlniri cu spectatorii din Ploiești, Rîmnicu-Vîlcea, Alexandria, Craiova, Tîrgoviște, cel de-al doilea — din Tulcea, Buzău, Galați, cu tinerii aflați pe Șantierele Canal Dunăre-Marea Neagră și Midia. Căldura cu care a fost receptat spectacolul, reacția entuziastă a tinerilor la dialogul deschis sincer, intenția (transformată, de cele mai multe ori, în fapt) de a alătura genuri artistice cît mai diferite, precum și de a oferi tinerilor posibilitatea de a dansa, toate acestea vor impune cu certitudine „Gala artei tinere" ca pe o manifestare distinctă, viabilă. Garanția numărul 1: talentul celor implicați în primele două turnee: formația Sfinx (ce domină autoritar rock-ul autohton), Mircea Baniciu, Mircea Vintilă, Zoia Alecu, Mihaela Bustuchină, Nicu Alifantis, Ileana Calinovici, Dan Bădulescu („crema" valorică a folkului nostru), formația rock Holograf, cea de jazz Creativ, formația „Florian din Transilvania" (condusă de Mircea Florian), duetul vocal Stereo, actorul Eugen Cristian, Motriuc, poetul George Țărnea, taragotistul Gheorghe Popa, cărora li s-au adăugat, de fiecare dată, talente locale.

Gil Dobrică

DISC UNICAT

Stupoare, mirare, scandal în lumea discului : noul LP al celebrului Jean-Michel Jarre nu a fost editat decît într-un singur exemplar ! Vă reamintim că autorul este un prețuit multi-instrumentist și compozitor de muzică electronică, fiul cunoscutului compozitor de muzică de film Maurice Jarre : cele 4 albume precedente ale sale s-au vîndut în 20 de milioane de exemplare în toată lumea. Discul, intitulat „Music for Supermarkets", a fost terminat în două luni, cuprinde 7 bucăți și are o durată de 34 de minute : singurul exemplar a fost pus la licitație pe 6 iulie, la Hotel Drouot din Paris. Tot aici, în prezența unui notar, a fost distrus așa-numitul „disc de ceară" — matrița de fapt a celui vîndut. O numărătoare inversă a fost pusă la cale de Radio Luxembourg, culminînd cu transmisia în întregime a discului în seara de 7 iulie : bineînțeles, mulți ascultători l-au imprimat, ceea ce a dus la apariția unor discuri pirat. Casa de discuri Dreyfus este însă obișnuită cu așa ceva : numai în R.F.G. au fost confiscate anul trecut 150 000 de casete conținînd „Oxygène" și „Equinox" !

Cum se explică însă acest gest mai mult decît neobișnuit ? Francis Dreyfus arată că firma sa și prietenul său Jean-Michel vor să protesteze împotriva faptului că în industria discografică „mediul" a devenit mai important decît „mesajul", că accentul trebuie să cadă pe muzică și nu pe criteriile extra-artistice. Iar autorul adaugă : „am vrut să producem o singură copie pentru un singur deținător, ca în pictură. Într-o epocă în care sîntem standardizați, supraaglomerați, superinformați, saturați cu sunete și imagini, trebuie să demonstrăm că un disc nu este doar un obiect de vînzare, fără valoare, multiplicabil la infinit, ci parte integrantă a creativității muzicianului. În acest fel se aseamănă cu tabloul sau bronzul sculptorului, care există într-un singur exemplar".

Nu aceasta este însă și părerea companiei multi-naționale CBS, cea care distribuie discurile lui Jean-Michel Jarre. Un purtător de cuvînt a declarat : „Îi respectăm prea mult pe Dreyfus și Jarre ca să-i acționăm în judecată. Credem însă că muzica nu poate fi distrusă după producere și nici singularizată. Gestul lor ne lasă perplecși". Desigur, compania nu l-a „pedepsit", dar a știut să „preseze" butoanele potrivite : ca urmare, tînărul rebel a intrat în studiouri pentru a imprima urgent un nou disc, de data aceasta vandabil după toate regulile comerțului.

Kóos János

Beatles

OASPEȚI AI SCENELOR NOASTRE

Devenit un solid și apreciat festival internațional de jazz, cel de la Sibiu a avut și în acest an o serie de valoroși invitați de peste hotare, care au permis muzicienilor noștri o mai corectă evaluare a stadiului lor de înțelegere și interpretare a jazzului la ora anului 1983 : duo Manfred Hering-Helmut Sachse (R.D.G.), cei 3 tineri instrumentiști britanici care au evoluat alături de pianistul ieșean Ion Baciu jr., alcătuind grupul „3+1" (Simon Picard, Paul Rogers, Cliff Venner), Trio Wittek (Fritz) — Keiser (Wolle) — Manderscheid (Dieter) și Cvartetul violonistului ungur Csaba Deszö (Gardonyi László, Lattman Beia, Szende Gábor). La mai puțin de 3 luni după ultimul acord al festivalului, turneul intitulat „Sărbătoarea jazzului", organizat de neobositul B.T.T., ne-a adus în față două valoroase formații americane, invitate prin intermediul fundației „Ambasadorii prieteniei" : bigbandul Colegiului „Wesleyan" din Virginia de Vest (dirijat de profesorul și doctorul în muzică David Milbrun) și reputatul Cvartet de saxofoane „ROVA", aflat pe locul III în ierarhiile jazzului mondial stabilite de specialiști (numele provine de la inițialele componenților săi : John Ruskin, Larry Ochs, Andrew Voigt, Bruce Ackley). Iubitorii rockului au fost și ei destul de răsfățați, avînd ocazia să aplaude formațiile din R.D.G. Elefant (cu talentata solistă vocală Uta Freudenberg) și Prinzip, dar mai ales pe Smokie și Boomtown Rats (este drept, cele două grupuri din urmă doar la București). Smokie au dovedit un cert profesionalism, calitate a sunetului și a armoniilor vocale într-un program fără surprize, dar încîntător prin reascultarea tuturor acelor cîntece ce ne-au bucurat urechea la vremea respectivă, iar Boomtown Rats au adus un rock mai apropiat de maniera de interpretare actuală, cu texte virulente, caustice, cu un Bob Geldof dezlănțuit și dovedind că nu întîmplător a fost ales să interpreteze rolul principal din filmul „The Wall", inspirat din albumul omonim al formației Pink Floyd. Grupul irlandez a fost înființat în 1975 în mica localitate Dun Laoghaire, numele

Gigliola Cinquetti

Lenka Filipová

fiind ales după o expresie întrebuințată în filmul „Bound for glory" (despre viața interpretului folk Woody Guthrie), ce a rulat și la noi. Concertele de la București au urmat unor lungi turnee în Europa și Asia de sud-est(Tailanda, Singapore, Malaezia, India). În show-ul fantezist al formației (piese variate stilistic, cu texte inteligente, demonstrînd importanța socio-intelectuală a rockului contemporan) au fost incluse piesele de succes ale grupului : Rat Trap (primul cîntec „new wave" ce a atins locul I în topuri), I Don't Like Mondays (desemnat „Single al anului 1979" — trofeu rock al industriei discografice britanice), Diamond Smiles, Banana Republic. În sfîrșit, cinci invitați de peste hotare pe scena festivalului „Melodii '82" : belgianul Jacques Hustin, pe care publicul nostru nu l-a uitat și care a devenit, în cei 15 ani scurși de la primul „Cerb de aur", cîștigat cu brio, o vedetă internațională de marcă, ce iubește publicul român și muzica noastră populară ; poloneza Gayga (o prezență dinamică, de factură rock) ; interpretul britanic (galez, ca origine) Jacques Renay ; tînăra Annamária Sasvári (Ungaria) ; talentata daneză Jenny Hoeg. Rămîne ca la viitoarea ediție să se încerce captarea unor valori mai solide, căci în afara lui Hustin (care intenționează să efectueze un turneu mai lung la noi și mai ales să înregistreze un disc cu melodii folclorice românești !), nici unul din cei cinci nu posedă un palmares corespunzător vedetelor noastre...

FESTIVALURI, CONCURSURI, GALE

În urma succesului repurtat de adolescenta de 17 ani Nicole cu „Ein Bischen Frieden" în 1982, concursul Eurovision s-a desfășurat la cea de-a 28-a ediție a sa în R.F.G., la München. Deși Monaco a lipsit din nou, celelalte absente de anul trecut — Franța, Italia, Grecia — au revenit în competiție, astfel încît totalul telespectatorilor în seara galei a depășit 500 de milioane : este cel mai vizionat show „live" din istoria televiziunii ! Au participat așadar 20 de națiuni, dar puțini artiști consacrați : doar Guy Bonnet (Franța) și Riccardo Fogli (Italia) aveau „firme" cunoscute. Au obținut multe voturi Israelul, Suedia, Iugoslavia, Marea Britanie. Dar țările mediteraneene au votat pentru frumusețea cîntecului și... interpretei reprezentînd Luxemburgul : așadar, locul prim „Si la vie est un cadeau" cu Corinne Hermes. De fapt, interpreta în vîrstă de 21 de ani este pariziancă, studiind dansul și actoria, singura sa apariție pe disc pînă acum fiind o colaborare cu Julien Clerc în „36 — Front Populaire". Din păcate, faptul că nu vorbește decît franceza a împiedicat-o să-și imprime cîntecul și în alte limbi, așa cum au făcut-o cam toți cîștigătorii de pînă acum: de aceea ecoul internațional a fost mai mic.

Donna Summer

Jan Jett

La începutul fiecărui an, mii de soli ai industriilor muzicale de pe întreg mapamondul se reunesc la Cannes, în cadrul reuniunilor **MIDEM**, organizate de dinamicul Bernard Chévry. Frumosul Palais des Festivals, inaugurat în 1982, a găzduit în cele trei săli de concert — la ultima ediție, ce de-a 17-a — nu mai puțin de 83 de concerte, showuri și gale în numai o săptămînă ! Delegațiile cele mai numeroase le-au prezentat pe scenă S.U.A. — Aretha Franklin, Commodores, Melissa Manchester, Nikka Costa, Cheap Trick, Gap Band, Laura Branigan, George Duke, Evelyn King, apoi Marea Britanie — Imagination, Kim Wilde, Yazoo, Girlschool, Ph. D., și în sfîrșit Franța — Julien Clerc, Jean-Luc Ponty, F. R. David, Blanchard, Philippe Lavil, Véronique Sanson. N-au lipsit Secret Service (Suedia), Al Bano și Romina Power, Umberto Tozzi (Italia), Andy Borg (Austria), Nicole (R.F. Germania). Au fost prezenți în număr mare și maeștrii jazzului, dar la MIDEM principalul se petrece nu pe scenă, ci... în culise : încheierea unor tranzacții și contracte de milioane de dolari.

În urmă cu două decenii și mai bine, cel mai prestigios festival european era cel de la San Remo : aici se lansau interpreți, șlagăre, tendințe. Treptat importanța sa a scăzut, dar în ultimul timp au apărut semnele unei redresări. Ultima ediție s-a evidențiat tocmai prin nota de modernizare a sonorităților și aparițiilor scenice. Locul prim a fost ocupat de cîntecul interpretat de o necunoscută originară din... Los Angeles, Tiziana Rivale : „Sarà quel che sarà". În topurile ulterioare ea a fost însă devansată de ocupantele locurilor 2 și 3 — „Volevo dirti" cu Donatella Milani, și „Margherita non lo sa" cu Dori Ghezzi. Dar cel mai mare succes l-au înregistrat două cîntece absente de pe podium : „L'italiano", compus și interpretat de Toto Cutugno (el a cîștigat la San Remo în 1980), deținătorul Premiului Publicului (preferințe exprimate aici prin intermediul biletelor de loterie !), și „Vacanze romane" cu grupul Matia Bazar, care primise din partea unui juriu de specialiști premiile pentru „cea mai bună voce" și „cel mai bun cîntec". Dar și amuzanta melodie a comicului actor-cîntăreț — prezentator Pippo Franco — „Chi chi chi co co co", ori piesele străine participante au apărut în clasamente, dovedind în cele din urmă că publicul a început din nou să prețuiască festivalul aflat la un moment dat în derivă.

Deciși să dețină supremația în toate domeniile, japonezii au pus la punct, cu meticulozitatea cunoscută, un șirag de festivaluri de diverse genuri, devenite de la an la an mai ample și mai prestigioase. În domeniul muzicii ușoare îl remarcăm pe cel intitulat **„Tokyo Music Festival"**, a cărui a 12-a ediție a avut loc la Nippon Budokan Hall în martie. Au participat 11 cîntăreți din 6 țări, plus 3 reprezentanți ai țării gazdă — cu toții aleși după trierea cîntecelor expediate în prealabil. Marele Premiu a revenit ex-aequo lui Lionel Richie, fost membru al grupului Commodores („You Are") și duetului Jennifer Warnes — Joe Cocker („Up Where We Belong").

Un briliant analist-programator, tînărul Stephen Wozniak, a reușit să dobîndească o avere uriașă în urma inovațiilor sale în domeniul calculatoarelor, soldate cu întemeierea propriei companii de specialitate — Apple Computer. Inedită este însă utilizarea găsită de îndrăznețul matematician unei mari părți a profiturilor : organizarea celui mai mare festival din lume în aer liber, numit **„U.S. Festival"** și ajuns deocamdată doar la a doua ediție. Gigantismul unei astfel de realizări merită cîteva lămuriri suplimentare. Un amfiteatru natural din De-

Trio: „Da, Da, Da"

vore (California) a fost amenajat și înconjurat cu garduri de metal ; scena lungă de 120 de metri a fost dotată cu difuzoare de 400 000 de Wați și 6 ecrane de 6 m. pe 10 m. care reluau toate „întîmplările" scenice, în timp ce protagoniștii erau aduși cu elicopterele. Publicul în schimb a întîmpinat dificultăți cu transportul (parcajele — la 6 kilometri distanță), dar cei 1 500 oameni de ordine (civili plus polițiști) au reușit să mențină o ambianță civilizată : nu a fost admis accesul cu sticle, magnetofoane, arme, alcool, cîini de metal. Mai mult chiar, deși au existat o mulțime de standuri comerciale și de reclamă, chiar un „cort de conferințe" (!) — unde au vorbit Ray Bradbury și Bianca Jagger, nu a existat posibilitatea de picnic real, deoarece accesul cu mîncare a fost interzis ! Concertele desfășurate de la prînz pînă spre miezul nopții într-o atmosferă toridă de deșert au atras în cele 3 zile (28—30 mai) o jumătate de milion de spectatori, majoritatea în ziua „hard-rockului" : Van Halen, Scorpions, Triumph, Judas Priest, Ozzy Osbourne, Quiet Riot. Grupa „noului val" a cuprins pe Clash, Men At Work, Stray Cats, Beat, A Folck Of Seagulls, Oingo Boingo, Inxs, iar cea a „rockului obișnuit" pe David Bowie, Stevie Nicks, Joe Walsh, Pretenders, Missing Persons, U 2, Berlin, Quaterflash. Deoarece contractul stipula că muzicienii nu au voie să cînte în California înainte și după 30 de zile de la data festivalului, unii au cerut onorarii exorbitante : Bowie și Van Halen au și obținut cîte 1,5 milioane pentru această apariție. Chiar dacă biletele vîndute (zece dolari bucata) nu au reușit să acopere cheltuielile ajunse la 18 milioane, deficitul va fi acoperit din ulterioarele drepturi asupra filmelor și discurilor realizate „pe viu". Singurii nemulțumiți au fost ziariștii, grupați într-un „țarc" aflat la 1 km de scenă, fără a avea posibilitatea de a vedea și auzi mulțumitor. Ba nu, și grupul britanic The Clash a avut de obiectat : membrii grupului au declarat că se opun vînzării muzicii în stilul vînzării mîncării pentru pisici, și că banii cheltuiți cu festivalul ar fi putut fi donați șomerilor californieni ; ei vor dona sumele obținute pentru a ajuta noi formații engleze. Dacă unele argumente ale formației sînt îndreptățite, trebuie totuși să recunoaștem că realizarea unui astfel de „maraton" rock a fost o performanță de mare anvergură, dusă cu bine pînă la capăt.

Frida

Un festival frumos, cald, desfășurat sub semnul prieteniei, al păcii și înțelegerii, a fost cel la care am participat personal, în primăvara lui 1983 : **„Folkový Kolotoč 83"**, așa s-a intitulat el. Acest „Carusel folk" are loc de mai mulți ani în Cehoslovacia, la Ostrava, dar abia la actuala ediție, a 7-a, s-a bucurat de o participare internațională ce urmează a deveni tot mai largă în viitor. În urma indisponibilității de ultim moment a lui Marek Grechuta (Polonia), invitații de peste hotare au fost Mircea Vintilă și Ștefan Dies-

Dean Reed

Agnetha

telmann din R.D.G., care a venit însoțit de un pianist. Evident, au apărut numele cele mai cunoscute ale folkului cehoslovac : Marsyas, Minnesengři, Burian și Dědeček, Bluesberry, Vladimír Mišík, Na Prahu, ș.a. Festivalul ne-a amintit în multe din datele sale de „Club A", toată organizarea revenind tinerilor. Prezentarea a fost făcută de cunoscutul critic Jiři Cerny. Majoritatea interpreților folk au abandonat postura clasică, tradițională, doar cu acompaniament de chitară, apelînd la formații, implicit la sonorități mai bogate. Melodios, cald, muzical, Vintilă a cules aplauze, dar mesajul cîntecelor sale nu a fost receptat, pentru că, din păcate în lipsa traducerilor, ascultătorului cehoslovac nu-i spuneau nimic atît de frumoasele versuri despre Hanul lui Manuc sau Strada Popa Nan... Așa încît, dacă vrem ca „muzica tînără" să aibă și șanse pe plan internațional, se cuvine acordată mai multă atenție modernizării formei de expresie muzicală, diversificării limbajului armonic și melodic, pentru a se impune și prin insolitul și plastica sonorităților, policromie imagistică, în afara trăirii interioare și punerii în valoare a versurilor. Au înțeles aceasta acei folkiști ce au abandonat postura solitară cîntînd sau înregistrînd într-o ambianță instrumentală mai bogată (Nicu Alifantis, Mircea Florian, Valeriu Sterian și Mircea Vintilă însuși, pentru viitorul său disc).

MAPAMOND MUZICAL: AUSTRALIA

Caracterizată familiar de către englezi drept „down under" (jos dedesubt) — tocmai pentru a sublinia situarea țării-continent de partea „cealaltă" a globului, la antipozi, la uriașă distanță de metropolă, Australia prezintă un contrast șocant între suprafață (7 700 000 km²) și populație (12 milioane). Sînt două impedimente majore, care predestinau muzicii australe un loc secundar în panorama mondială a rockului. Totuși, în anii '60, „Friday On My Mind" (Easybeats) — scria de Vanda și Young, creatori care ar merita un capitol aparte — precum și un alt succes, repurtat ceva mai tîrziu de The Mixtures — „The Pushbike Song", stîrnesc comentarii elogioase la adresa muzicii pop australiene. În 1970, discul „Eagle Rock", debutul formației Daddy Cool, dovedește — pe plan intern — existența unui rezervor de talente, pentru ca în 1975 Skyhooks (care parodiau de fapt glitter-rock-ul unor Kiss sau Slade) să demonstreze că publicul poate aprecia și rockul de calitate : așadar, poți locui și cînta în Sydney fără a emigra în S.U.A. sau Anglia, poți „trăi din rock" ca profesionist.

Magnetan Grup Oradea

Frida

Agnetha

disco blitz

■ Se pare că tinărul Michael Jackson poate fi socotit cel mai popular interpret de culoare al ultimilor ani : pină acum el are nu mai puţin de 20 de singles de succes, dintre care 10 solistice şi 10 împreună cu Jackson Five, grup din care a făcut parte împreună cu fraţii săi.

■ Valorosul grup timişorean Post Scriptum a devenit „pepinieră" pentru alte formaţii : Mihai Farcaş (baterie) este la „Crepuscul", iar Mihai Marcovici (bas) şi Doru Apreotesei (clape) au venit în Bucureşti – primul la „Roşu şi Negru", al doilea la „Sfinx".

■ Jocurile electronice „pe televizor" devin populare şi în afara graniţelor Statelor Unite : la Helsinki are loc concursul „Pac Man" pe două categorii – cei născuţi înainte şi după 1967 – timpul de joc fiind cîte 10 minute. Amintim că melodia „Febra Pac-Man", descriind acest nou hobby, a avut mare succes de top.

■ În oraşul Cartagena din Columbia a avut loc al doilea Festival „Caribbean Music", cu participarea unor artişti din zona Antilelor.

■ După Jean-Michel Jarre, muzica pop occidentală a fost prezentată „pe viu" în R.P. Chineză de alţi muzicieni de valoare : The Chieftains, din Irlanda. Unul din concerte a avut loc – şi a fost filmat – pe... Marele Zid Chinezesc.

■ Tehnologiile de vîrf îşi fac simţită prezenţa şi în industria discografică. A apărut astfel primul disc conţinînd muzică şi jocuri pe computer – simultan ! Discul „Camouflage" al lui Chris Sievey conţine pe faţa A cîntecul normal; faţa B, ascultată pe picup, nu emite decît „Bip-bip" ; dacă însă pickup-ul este conectat la un mic calculator de casă, pe ecran apar versurile cîntecului, sincronizate cu muzica, iar în continuare apare un joc de perspicacitate şi îndemînare !

■ Frida (roşcata) de la ABBA a imprimat un album solistic de mare valoare sub îndrumarea lui Phil Collins de la Genesis ; Agnetha (blonda) a preferat sonorităţile mai comerciale ale lui Mike Chapman, cel care a scris atîtea şi atîtea şlagăre pentru Suzi Quatro, Smokie, Mud. Dar ce or fi făcînd în acest timp Benny şi Björn ?

■ Firma cehoslovacă Artia a exportat în cei 30 de ani de existenţă aproape 30 de milioane de discuri. Vînzările cele mai mari le-au înregistrat albumele cu formaţia Country Beat, cu Karel Gott, Rangers, şi cel conţinînd teme muzicale din filmele western.

■ Firma Pioneer a lansat costumul Stereo ! În umerii sacoului sînt inserate două difuzoare (de 0,75 W doar, pentru a înlătura posibilitatea poluării sonore), iar firele duc – prin mîneci – la buzunarele prevăzute cu amplificator, baterii, casetofon – miniaturizate.

■ Casa sovietică de discuri Melodia a publicat cifrele vînzărilor discografice pentru ultimul an. La categoria „Albume" în frunte se situează grupul Zodiac, cu LP-ul „Disco Alliance" (2,2 milioane exemplare), urmat de Alla Pugaciova, Vladimir Visotski (decedat în 1980), Zemliane, Nikolai Gnatiuk. La „singles" din nou în frunte „Maestro" al Allei Pugaciova (2,6 milioane exemplare, ca şi anul precedent !), urmat de discuri cu Visotski, Iuri Antonov, David Tukmanov.

■ La New Orleans a fost organizat un festival al jazzului şi izvoarelor lui. Timp de zece zile peste 350 de artişti şi formaţii au prezentat concerte în aer liber, ilustrînd o întreagă paletă de stiluri care au fuzionat pentru a naşte jazzul. Muzicienii – foarte tineri – au fost în majoritate amatori, dovedind totuşi că ştiu să păstreze bogata tradiţie muzicală a oraşului.

■ La Algarve (Portugalia) au fost decernate de către un juriu internaţional al conferinţei I.M.I.C. premii pentru „curaj şi inovaţie în industriile muzicale". David Geffen a primit trofeul pentru „revitalizarea revistelor de tip «Broadway»", iar companiile Philips, Sony şi Polygram pentru „lansarea noului Disc Compact Digital".

■ Filme şi muzicieni : Stevie Wonder scrie pentru filmul „The Outsiders" al lui Francis Ford Coppola, David Bowie apare într-o peliculă regizată de David Byrne (de la „Talking Heads"), Bee Gees au scris muzica pentru „Stayin' Alive" (seria a doua de la „Febra de simbătă seara"), Véronique Sanson joacă în filmul „Room Service".

■ Uniunea muzicienilor din Marea Britanie a interzis utilizarea sintetizatoarelor în studiouri pentru a reproduce sunetele instrumentelor tradiţionale. Motivul: „în acest fel salvăm multe locuri de muncă pentru instrumentişti care altminteri ar fi şomeri". Imediat, oponenţii au format o asociaţie adversă, care luptă pentru „dezvoltarea noilor instrumente, educare în spirit contemporan a gustului publicului, progres artistic", aşadar pentru... folosirea fără restricţii a sintetizatoarelor.

disco blitz

disco blitz

■ Întreruperea temporară a înregistrărilor (pentru reamenajări) a făcut posibilă inițierea unor excursii de vizitare a celebrului studio Abbey Road, unde au fost înregistrate majoritatea discurilor formației Beatles. Se vizionează filme cu cei 4 în timpul imprimărilor, se pot asculta primele versiuni ale unor cîntece, devenite ulterior celebre, se poate chiar folosi pupitrul de mixaj (care va fi înlocuit cu altul mai modern).

■ Născută în Jamaica, Grace Jones devine unul dintre cele mai căutate manechine în lumea marilor case de modă. Întîmplător, ea poate să și cînte, mai mult chiar – așa cum dovedesc cele trei albume ale sale (Warm Leatherette, Nightclubbing, Living My Life) – să scrie muzică și versuri interesante. Totuși, mult timp nu este considerată decît o figură marginală în lumea muzicii, „manechinul care cîntă", o prezență exotică : imagine subliniată de aparițiile sale stranii, cu tușe voit androgine. Din fericire, situația a fost schimbată de ultimul disc amintit mai sus : un sextet multi-național de instrumentiști, condus de celebrii jamaicani Sly Dunbar și Robbie Shakespeare, au creat un fundal ce combină reggae cu euro-muzica europeană de discotecă, peste care plutește vocea metalică a interpretei.

■ La galeria londoneză Sotheby's a avut loc o licitație de suveniruri muzicale, în majoritate legate de cariera grupului Beatles. Pe lîngă costumul de scenă al lui George Harrison, autoportretul lui John Lennon, o statuie de bronz a celor 4, pupitrul de mixaj folosit la imprimarea discului „Imagine", s-a achiziționat „Discul de aur" pentru „Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band" contra sumei record de 23 000 de dolari. S-au mai vîndut documente legate de activitatea formațiilor Who și Rolling Stones, precum și un orar de școală al lui Elvis Presley.

■ Grupul The Animals, care s-a impus în topuri în 1964 și a realizat un „clasic" al rockului – cîntecul „The House Of The Rising Sun" – s-a reformat în componența originală, plănuind un tur al lumii, un disc și un film documentar. Bateristul John Steel și chitaristul Hilton Valentine nu mai păstrau legături cu lumea muzicală ; în schimb Alan Price (keyboards) obținuse notabile succese ca solist sau, alături de George Fame, Chas Chandler (bas) fusese descoperitorul și producătorul lui Jimi Hendrix și Slade, iar Eric Burdon (voce) a cîntat cu War, iar apoi cu diverse formații de acompaniament.

■ În urmă cu 20 de ani, albumul de debut al unei cîntărețe din Brooklyn în vîrstă de numai 21 de primăveri ajungea pe primele locuri la „Billboard" și cucerea două premii Grammy : solista avea să fie apoi considerată egala unor Judy Garland sau Ella Fitzgerald. Era Barbra Streisand : de atunci, ea a imprimat 38 de albume, incluzînd 9 cu „muzică de film" și 2 cu musicaluri. Dintre acestea, 26 au primit „Discul de aur", iar dintre cele 34 de singles „numai" 7 s-au bucurat de această onoare. Este adevărat că după 1966 Streisand s-a concentrat asupra carierei sale filmice, ceea ce nu a împiedicat-o să obțină hit-uri în duet cu Donna Summer sau Neil Diamond, sau să obțină de 3 ori prestigiosul premiu Grammy.

■ La Pasadena, un concert de 4 ore intitulat „Motown 25 – Ieri, Azi, Mîine" a făcut bilanțul celebrei case de discuri fondate de Berry Gordy Jr. în urmă cu un sfert de secol. La Detroit, casa Tamla Motown a devenit sinonimă cu muzica neagră de calitate, lansînd compozitori și interpreți de renume. Concertul jubiliar (unele locuri au costat – pentru fonduri de binefacere – și 500 de dolari !), a reunit pe mulți dintre aceștia : o „bătălie" coregrafică între Temptations și Four Tops, Jackson 5 reuniți (cu Michael și Jermaine din nou în rînduri), la fel Smokey Robinson and The Miracles ; au mai apărut Marvin Gaye, Diana Ross (fără Supremes), Martha Reeves, Stevie Wonder, Commodores. Prezentarea a fost asigurată de popularul comic de culoare Richard Pryor – văzut și pe ecranele noastre.

■ Moda „aerobică", inventată peste ocean, cucerește R. F. Germania. Se știe, este vorba de exerciții gimnastice de întreținere, executate pe fond muzical : cel mai mare succes în domeniu aparține pînă acum cunoscutei Jane Fonda, cu o carte, un disc și o videocasetă intitulate „Workout". La München a fost lansat discul actriței Sydne Rome, produs de Frank Farian, omul care i-a „făcut" pe Boney M. ; vor urma showurile TV și broșurile de rigoare. Pînă se va hotărî Fonda să-și lanseze „operele" și în limba germană, Rome va cuceri „piața" – declară compania de discuri Ariola. În același timp, Consiliul Național Sportiv și-a lansat propriul său program gimnastic, muzica fiind asigurată de orchestra Max Greger.

OCTAVIAN și FLORIN-SILVIU URSULESCU

disco blitz

Nu au apărut multe titluri notabile la Electrecord în ultimul an, rockul rămînînd parcă cel mai bine reprezentat — două fiind titlurile ce s-au detaşat în această privinţă. Mai întîi, „P.S." — primul (şi din păcate, probabil, şi ultimul, căci formaţia era deja destrămată la ora apariţiei!) album al valorosului grup timişorean **Post-Scriptum**, ceea ce ne face şi mai mult să regretăm ignorarea de către casa noastră de discuri a creaţiilor jazz-rock ale grupului din „cenuşa" căruia s-a născut cel de faţă — Gramophon. Oricum, important este că Doru Apreotesei, Mircea Marcovici, Mihai Farcaş, Tiberiu Ladner, Toni Kühn şi Emil Zoltan ne-au lăsat acest disc de o acurateţe rară în peisajul nostru rock, cu o concepţie clară despre sensul şi menirea acestei muzici. Al doilea album important este cel de-al treilea în discografia grupului (clujean, de această dată) **Semnal M.**, Iuliu Merca reuşind să strîngă din nou rîndurile trupei sale, conştient, în cele din urmă, că tot alături de tovarăşii săi de altădată poate da la iveală lucruri de calitate. Cele 7 piese vocale şi 2 instrumentale din cuprinsul albumului **„Planeta visurilor noastre"** aparţin toate lui Merca şi evidenţiază pe de o parte consecvenţa cu care acesta apelează la poezia de calitate (George Ţărnea, Eugen Frunză, Traian Iancu), iar pe de alta nerenunţarea (benefică) la acea melodicitate caldă, ce dă un contur aparte pieselor grupului. Un alt grup clujean harnic şi talentat, **Compact**, ce ar fi meritat un întreg L.P., s-a văzut alăturat pe acelaşi album cu o formaţie

Anda Călugăreanu

căreia i s-ar fi cuvenit, eventual, un disc de format mic, **Grup 2005** din Drobeta-Turnu Severin (doar o intensă activitate şi premii, ca în cazul Compactului, ar fi justificat o asemenea, forţată, alăturare). Discul este al 6-lea din seria **„Formaţii rock"** şi este bine măcar că nu s-a aban-

Smokie

Karda Beata

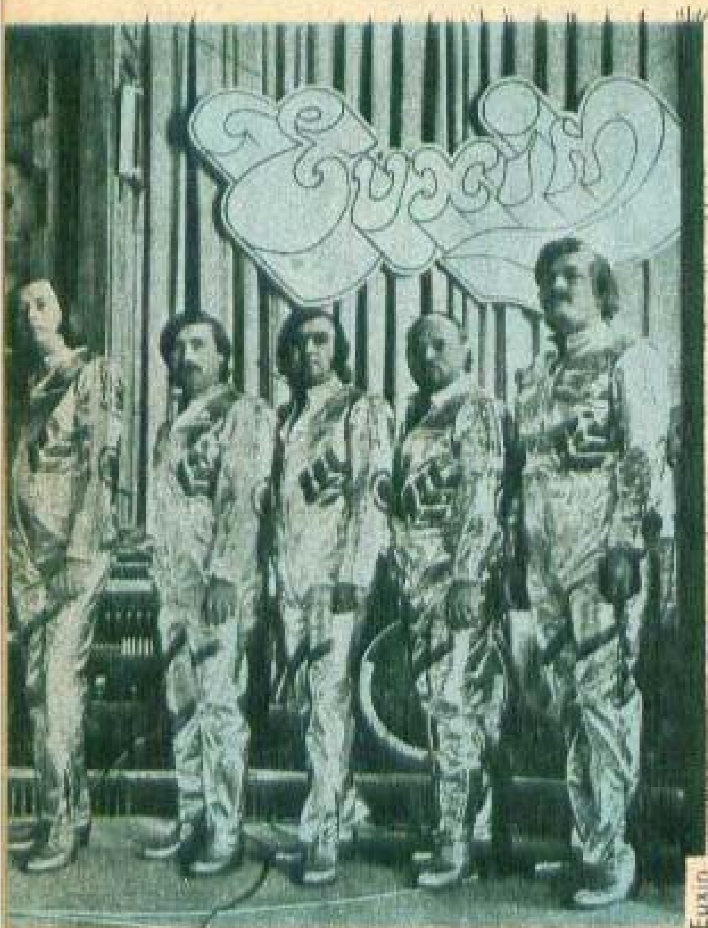
donat această serie de succes. Doru Tufiș, care dădea culoare muzicii formației, a părăsit la scurt timp Grup 2005, așa încît ne vom referi mai mult la Compact, pentru că Paul Csucsi, Constantin Cămărășan, Aurel Vasilescu și Teofil Peter alcătuiesc un colectiv sudat,

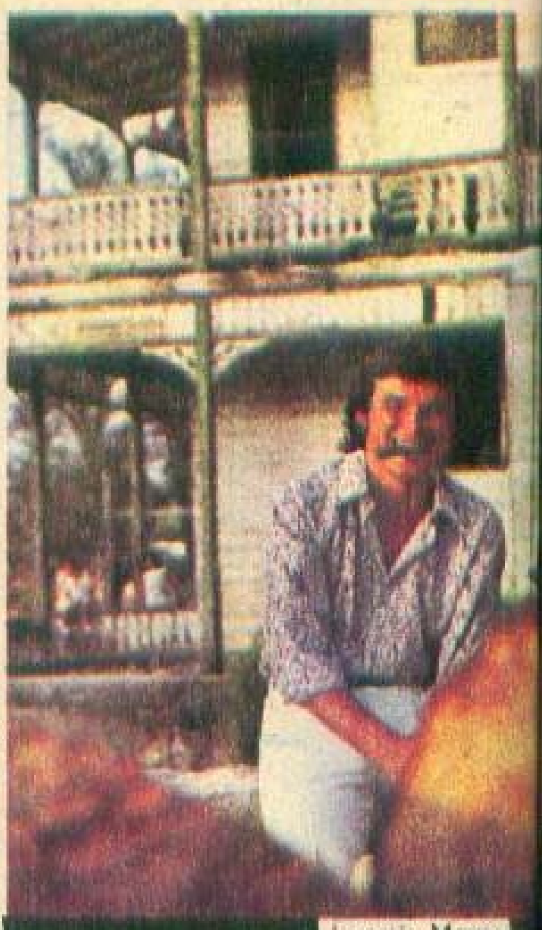
Helena Vondráčková

Léane

Euxin

Jaromir Mayer

cu intenţii creative bine conturate, ce-şi „rodează" în fiecare vară noile creaţii în faţa exigentului public de la Costineşti. În fine, un nou disc cu **Dorin Anastasiu** („Bună seara, Iglesias !"), altul al triolului vocal **Expres** (Carmen Mureşan, Gabriela Töke, Elisabeta Stan), harnic şi serios, include şlagăre internaţionale pe care le-am fredonat cu toţii, iar **Cornel Constantiniu**, îşi vede editat, după o carieră de 15 ani, al doilea (!!!) album, conţinînd piese din repertoriul lui Joe Dassin. Este de neînţeles încrîncenarea cu care cineva de la „Electrecord" ţine să-i convingă pe toţi interpreţii noştri să editeze discuri cu „şlagăre internaţionale" (eventual chiar în limbi străine), în locul fireştilor discuri cu piese româneşti. Şi Expres, şi Dorin Anastasiu, dar mai ales Cornel Constan-

Sylvie Vartan

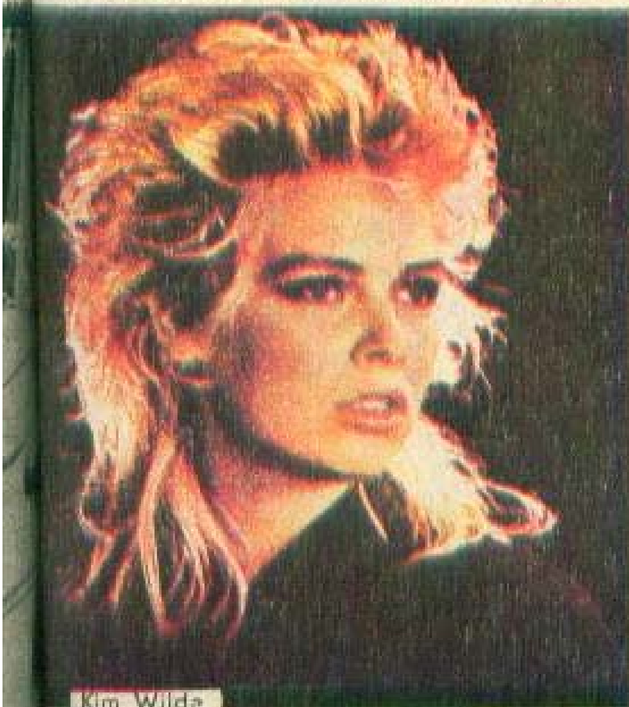
Adrian Romcescu şi Mihai Constantinescu

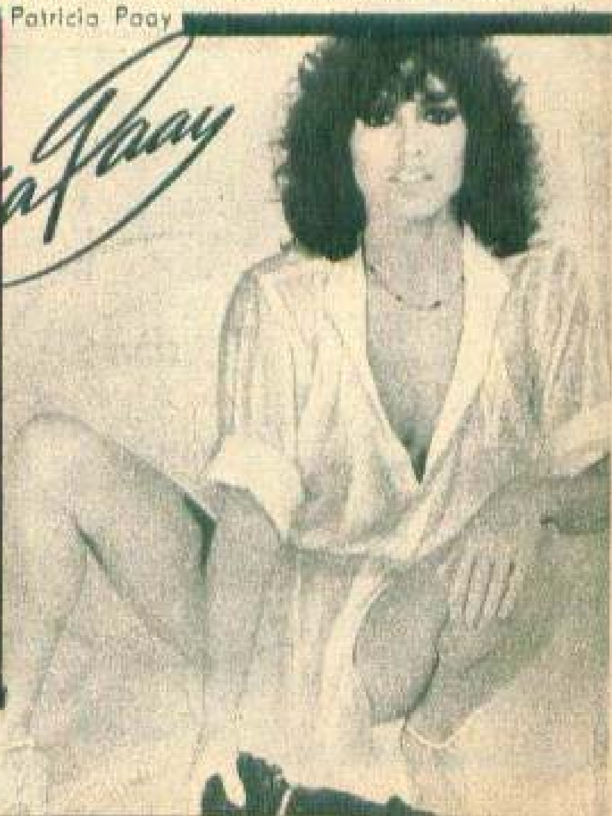

Dooleys

tinlu s-au pus in slujba cintecului românesc, căruia i-au dat strălucire, lansind zeci şi zeci de succese mari ale genului. Sint piesele pe care le auzim la radio şi TV, in concerte, şi pe care le dorim imortalizate şi pe disc. Credeţi că atunci cind aceştia se vor duce la un festival sau intr-un turneu peste hotare, vor impresiona pe cineva cu discul pe care cintă à la Dassin, Iglesias, Arabesque sau Luv ? Evident, nu !

A fost punctul de cotitură : astăzi în Australia se produc 36 de milioane de albume anual, industria discului circulind fonduri de peste 200 de milioane de dolari. Topul naţional (numit aici Kent Report), alcătuit pe baza sugestiilor posturilor de radio — 2 WS, 2 UW, influentul 2 SM ş.a. — reflectă via activitate a unor

Kim Wilde

Patricia Paay

Amanda Lear

case mici de discuri, independente și agresive (Astor, Fable, Mushroom, Image, Festival, Wizard), axate numai pe „produsele", talentelor locale.

Interesant, soliștii sînt mai... rari decît formațiile! Ar trebui menționați: Billy Field — amator de jazz lejer, Brian Cadd — cantautor delicat, interpreta de culoare Marcia Hines, și, desigur, cei care și-au cucerit recunoașterea internațională — Kevin Johnson („Rock' n'Roll I Gave You The Best Years Of my Life"), John Paul Young (disco-pop cuceritor, ilustrat de „Love Is In The Air"), Joe Dolce (a cărui descendență italiană răzbate din umorul cîntecului „Shaddap You Face"), Rick Springfield.

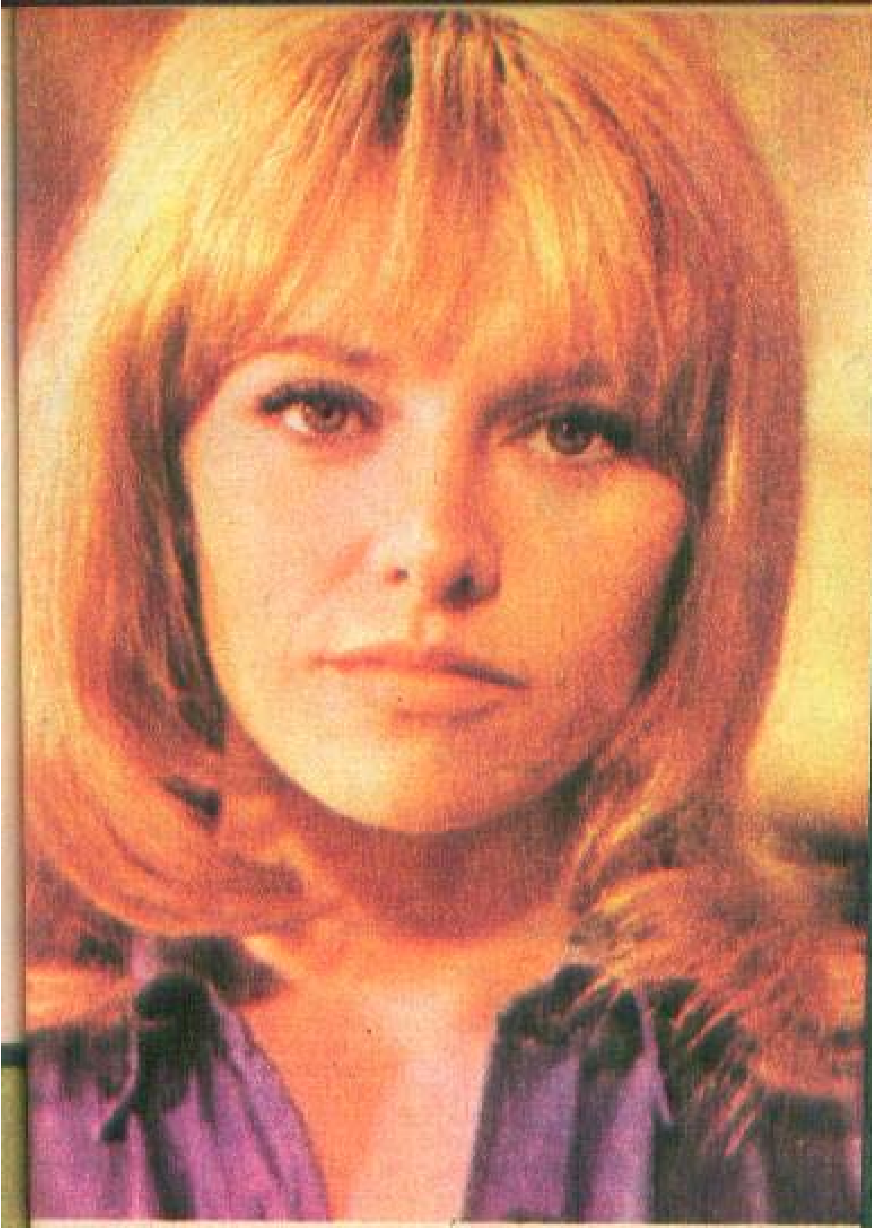
O enumerare asemănătoare a grupurilor australiene ar fi imposibilă: sînt mii, acoperind un spectru stilistic foarte larg. Unele practică rockul „dur" — Rose Tattoo, Angels, altele — rockul „moale" (Air Supply) sau electro-popul (Icehouse), majoritatea fiind însă adeptele rockului obișnuit, curat — Cod Chisel, Little River Band, Split Enz, Goanna, Flash & The Pan (de fapt, un duo al neobosiților Vanda și Young), Sherbs, Ol' 55, Australian Crawl. Desigur, nu putem ignora asaltul energic al noului val: Midnight Oil, Mooving Pictures, Sports, Mi-sex, Men At Work, căci astăzi nimeni nu se mai miră cînd o formație debutantă obține locul întîi și „Discul de platină" (la LP-uri el se conferă în această țară pentru 50 000 de exemplare vîndute, la single pentru 100 000, iar „Discul de aur" pentru 20 000, respectiv 50 000). Așa s-a întîmplat, de

Koncz Zsuzsa

Tight fit (Steve, Julie și Denise)

Nathalie Delon

pildă, cu „Graffiti Crimes" (Mi-Sex) și „Who Can It Be Now" (Men At Work). Desigur, accentul pus pe creativitatea indigenă nu înseamnă ignorarea artiștilor străini: în ciuda izolării, aici fac turnee cele mai mari nume ale rockului, Australia ocupînd poziția a patra pe tabloul mondial al numărului și eficienței concertelor. Și în sens invers schimbul este rodnic, muzicienii australieni impunîndu-se consistent pe plan internațional; în ultimii ani, cea mai populară formație „hard-rock" din lume este australiană — „AC/DC, cel mai popular grup — Air Supply (cu un debut uimitor — „Lost In Love"), cea mai îndrăgită interpretă... a plecat de pe aceste meleaguri — Olivia Newton-John. Este însă adevărat că AC/DC și Newton-John nu mai figurează în topurile australiene deoarece nu mai domiciliază pe teritoriul țării.

Sheena Easton

Ion Dichiseanu

Lešek Šemelka

Dana

ANIVERSAREA UNUI.. DISC

În luna mai a anului 1983 ceremonii fastuoase organizate la Londra celebrau cele mai valoroase, importante și discutate albume ale muzicii pop — „Tubular Bells" (Clopoțe țubulare) — aparținind unui tinăr necunoscut, Mike Oldfield. Discul s-a situat imediat pe primul loc în topuri, a obținut premiul Grammy, muzica sa a fost utilizată în filmul „The Exorcist", vinzindu-se pină acum în 6 milioane de exemplare. Cine era, de fapt, autorul acestei performanțe?

Născut în 1953, formează la numai 14 ani un duo folk împreună cu sora sa mai virstnică — Sally, imprimind discul „Sallyangie" (1969). Se alătură apoi grupurilor Barefeet și Kevin Ayers & The Whole World în calitate de chitarist, în același timp lucrind la o suită ambițioasă, în întregime orchestrală, cu o durată de 60 de minute. A scris-o la numai 17

Gruppe Elefant

Emily starr

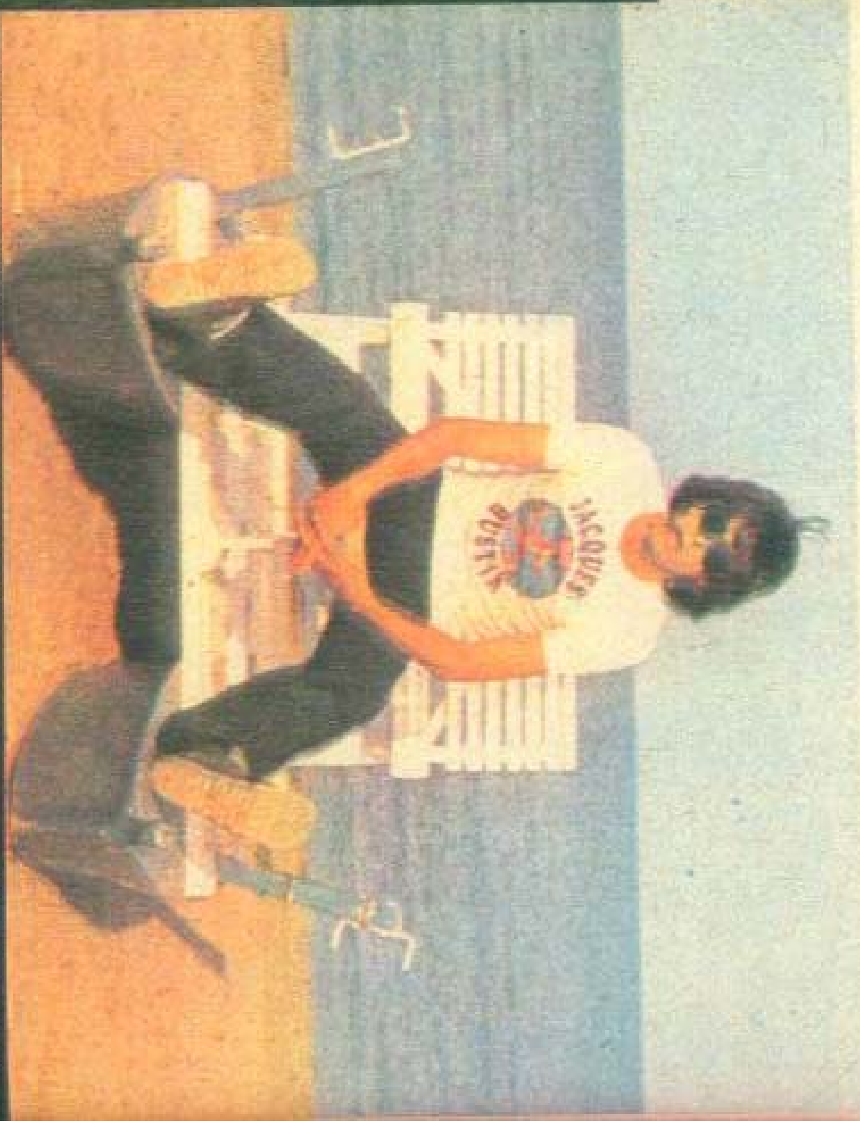
Zoia Alecu

ani, dar casele de discuri i-au refuzat-o categoric: abia după 3 ani de eșecuri găsește un susținător curajos, care-i oferă prilejul s-o imprime. A folosit doar „timpii morți" ai studioului (adică ...nopțile), cîntînd singur la toate instrumentele și suprapunînd părțile cu o migală sisifică. Și astfel a apărut primul disc al firmei Virgin Records, disc uimitor prin concepție și prin impactul său ulterior — „Tubular Bells".

Următorul disc — „Herges Ridge" — foarte asemănător ca structură, este prost primit, deși obține și el locul prim în topuri. Al treilea și al patrulea — „Ommadawn" (1975) și „Incantations" (1978) — îl impun definitiv pe Oldfield ca unul din cei mai stimați compozitori contemporani ai generației tinere. Arhitectura complexă a muzicii sale, cizelată în studio, face dificilă interpretarea „pe viu": totuși Oldfield efectuează în 1979 un turneu ambițios, cu participarea unei orchestre uriașe. Urmarea: pierderile financiare rezultate îl aduc în pragul falimentului, doar succesul discului „Pla-

Jacques Hustin

Zalatnay Sarolta și Locomotiv G.T.

Pat Benatar

tinum" (1978) salvîndu-l. Treptat, include în pretențioasele sale opusuri și elemente mai „comerciale", ceea ce face posibilă editarea unor discuri mici (singles) cu succes în topuri! Cert este că pînă la apariția celui de-al 8-lea album cu muzică originală semnată Oldfield (neluînd așadar în considerare pe cele din concert și compilațiile), „Crises", autorul-interpret se poate mîndri că discurile sale s-au editat în 10 milioane de exemplare.

Multe dintre ideile și soluțiile sale tehnice au fost copiate, mulți muzicieni îi recunosc influența; chiar dacă Mike Oldfield nu ar mai fi creat nimic după „Tubular Bells", aniversarea ar fi fost în întregime justificată.

Annie Bright

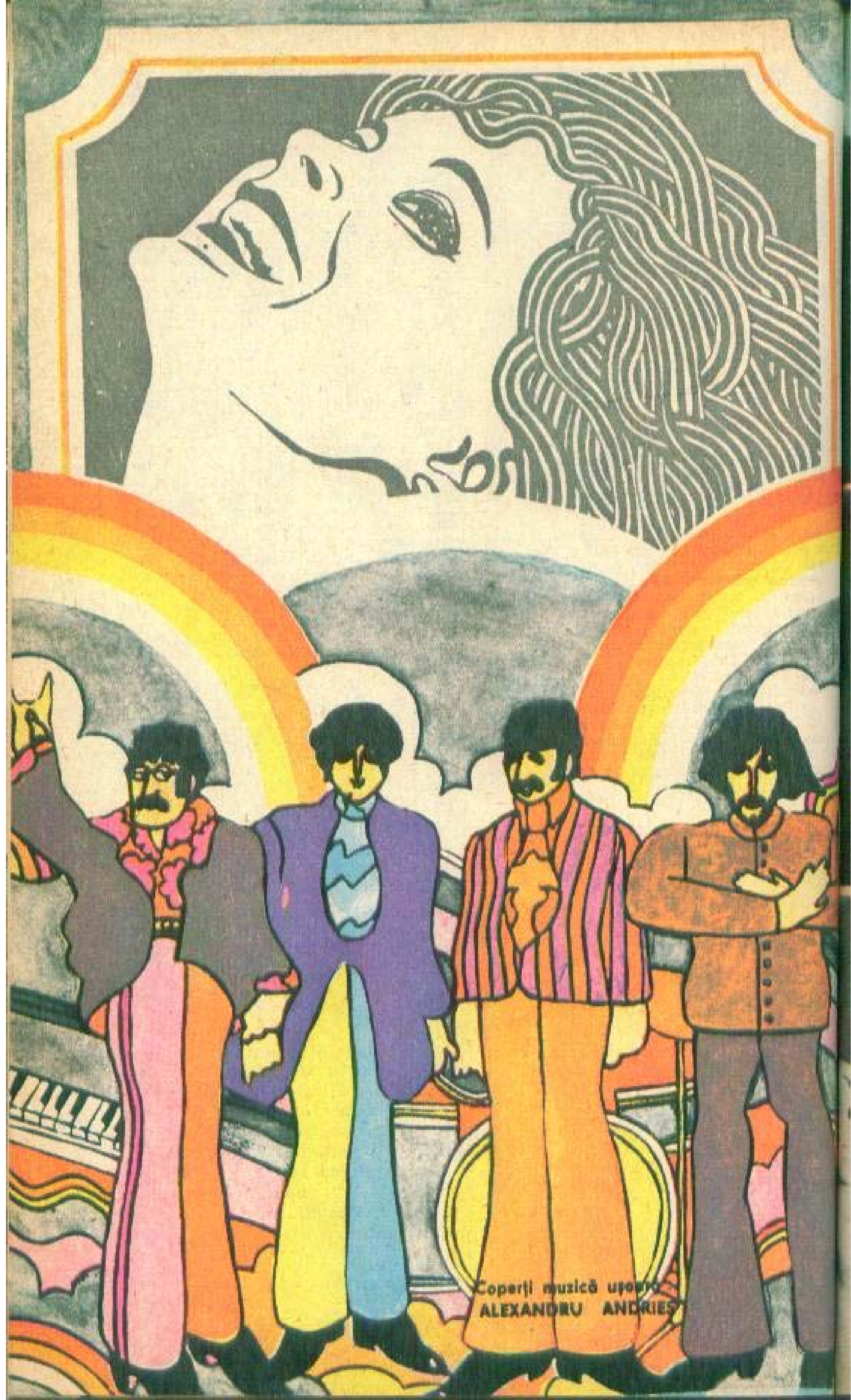
CODA

● Pe 12 februarie, la cinci zile după împlinirea vîrstei de... 100 de ani, compozitorul și pianistul de ragtime Eubie Blake a decedat în urma unei pneumonii. Venerabilul muzician de culoare a început să cînte prin 1898 în Baltimore, notabile fiind reușitele sale în impunerea muzicii negre pe Broadway în anii '20. Paradoxal, faima a obținut-o abia în 1969, în urma discului „86 de ani cu Eubie"; ulterior, s-a montat și o revistă avîndu-l ca personaj principal — „Eubie" — în 1978, iar cîteva dintre sutele sale de compoziții au cunoscut o nouă viață.

● Karen Carpenter, „vocea" celebrului duo pop The Carpenters, a fost răpusă de un atac de inimă pe 4 februarie, la numai 32 de ani. După semnarea contractului cu casa A & M, în 1969, The Carpenters au imprimat 11 albume, dintre care 8 au primit „Discul de aur". Toate cele 28 de singles au „prins" topurile, 10 devenind și ele „de aur". Muzicieni renumiți i-au apreciat talentul său: Herb Alpert l-a semnat contractul doar ascultînd o bandă imprimată acasă, iar Olivia Newton-John elogia controlul și acuratețea vocii sale. Deși unii critici nu reușiseră să observe subtilitatea intonațiilor sale, majoritatea au remarcat naturalețea, perfecțiunea și căldura îngemănate paradoxal: mult timp subestimată, ea ar fi reușit în curînd să fie cotată alături de Streisand sau Warwick.

● Inima a încetat să-i bată în timpul somnului, pe 30 aprilie: dispărea o legendă a bluesului, Muddy Waters. Născut în 1915, McKinley Morganfield a făcut legătura între bluesul Deltei și cel electric pe care l-a inițiat cu formația sa cuprinzînd pe Willie Dixon (bass), L. Walter (muzicuță), Otis Spann (pian) și Jimmy Rogers (chitară). Cîntecul său „Rolling Stone" din 1948 a fost preluat ca titulatură de o formație britanică devenită faimoasă, iar alte cîntece au inspirat valul „bluesului alb" al grupurilor engleze din anii '60. Deși în creațiile sale găsim influența netă a bluesului rural sau a celui din Chicago, în ultima parte a vieții cînta unui public format numai din albi!; discurile sale recente sînt produse de Johnny Winter, iar alți chitariști faimoși — Eric Clapton, Jimmy Page, John Mayall — l-au numit idolul și precursorul lor. Numeroși muzicieni de culoare au dispărut fără ca aportul lor să fi fost vreodată recunoscut; Muddy Waters a trăit și clipele frumoase ale unor onoruri meritate, ca de pildă invitarea sa la concertul de adio al formației The Band: acest moment l-am putut viziona și noi în filmul „Ultimul vals".

OCTAVIAN ȘI FLORIN-SILVIU URSULESCU

Coperți muzică ușoară
ALEXANDRU ANDRIEȘ

Mică antologie ilustrată
a artei tinere

IOAN CARMAZAN

A debutat în filmul artistic de lung metraj cu o peliculă controversată. Balada cinematografică „Țapinarii" a fost însă o adevărată pledoarie pentru frustețe, pentru naturalețe dar și pentru rafinata căutare a simbolurilor.

Acest regizor-prozator (debut în proză cu volumul de schițe **„Povestiri din Bocșa"**, editura Facla, 1983) cu farmecul lui oral, cu-acel fel de bonomie acaparatoare și putere de muncă impresionantă de-a dreptul, este un observator atent al realității, fascinat de spiritualitatea românească, încercînd să fie potrivitul translator în limbajul cinematografic al unor sentimente, al unor repere de înțelepciune și sensibilitate, al unor apeluri arhetipale.

DANIELA VLĂDESCU

o tînără cu voce **caldă**, limpede, cu acest chip **care** ne zîmbește în imaginea alăturată, între o filmare **la** televiziune și o seară de operetă **pe** scena **Teatrului** liric din Brașov, voioa**să**, ambițioasă, senină, știe **să** persevereze, să fie toni**că**. Un fel de grație a firescului. Cîntă operă, operetă, lieduri, romanțe, joacă teatru, a debutat recent în filmul **„Ochi de urs"**, în regia lui Stere Gulea. Daniela Vlădescu are puritatea fragilă a miniaturii, grația înfiorată a tinereții senine.

DRAGOȘ PĂSLARU

Un rol de-o tulburătoare complexitate a făcut **Dragoș Păslaru** în pelicula lui Stere Gulea, **„Ochi de urs"**.

De-o expresivitate cu totul particulară, de-o atenție maximă față de orice nuanță, Dragoș Păslaru este un actor cu mari disponibilități scenice. O revelație a unei excelente promoții actoricești, o revelație a neliniștii existențiale, o revelație a adîncimii sufletești, și-a paradoxurilor vieții transpuse pe ecran.

Dragoș Păslaru face din orice rol o adevărată poemă. Impactul cu sensibilitatea spectatorului este absolut.

„Mica antologie ilustrată a artei tinere" a fost alcătuită de CLEOPATRA LORINȚIU

Mică antologie ilustrată
a artei tinere

pentru voi

Ce ați dori să conțină, în plus, Almanahul vostru din acest an? — am întrebat un mare număr de tineri înainte de a alcătui sumarul acestei părți a almanahului. Așa s-au născut paginile de față. Ele sînt, în fapt, răspunsurile la întrebările voastre: Cum trebuie să ne îmbrăcăm? Ce luăm din moda actuală care este atît de variată? Cum să ne fardăm? Ce coafură ne prinde mai bine? Cum să ne aranjăm apartamentul în care tocmai ne-am mutat? Cum ne comportăm cînd ieșim pe stradă? Cum primim oaspeți? Ce trebuie să facem ca să ne păstrăm silueta?

Sînt întrebări cît se poate de directe, cărora sperăm să le răspundem și noi direct, la obiect. Pentru ca răspunsurile să fie cît mai clare, cît mai pertinente, am apelat la specialiști, dar și la cîteva personalități ale vieții artistice. Adică, la oameni care vă sînt foarte cunoscuți, din emisiunile de televiziune, din spectacolele de teatru, din filme. Pentru că, ne-am gîndit, acești oameni reprezintă chiar prin felul în care se îmbracă, în care se comportă, o dovadă că își respectă convingerile în materie de modă, de sănătate, de frumusețe.

Cum ne îmbrăcăm?

Răspunde
ANGELA SIMILEA

Pentru că mi s-a pus o asemenea întrebare vreau să precizez, din capul locului, că nu mă voi referi la îmbrăcămintea de scenă, ci la modul în care ne îmbrăcăm pentru toată ziua. Cred că principala condiție este buna cunoaștere a propriei persoane. Moda nu trebuie să devină tiranică: să luăm din ea numai ceea ce ne avantajează. Acum, revistele sînt pline de fuste mini. Vin foarte bine tinerelor (le-aș recomanda pînă la maximum 20—25 de ani), dar trebuie să ne și studiem un pic. Moda mini presupune cu necesitate — picioare frumos proporționate, genunchi mici și rotunzi. Dacă nu întrunim aceste condiții, să profităm de larghețea modei și să lăsăm fustele mai lungi!

O modă preferată de mine și foarte recomandată pentru tinere este pantalonul. Se poate purta de dimineață pînă seara. Pantalonul confecționat din orice fel de materiale, negru, dar și alb, lung, dar și pînă la genunchi. În acest ultim caz, din nou atenție! Pantalonul amplu, scurt pînă la genunchi face talia să pară mai groasă și scurtează picioarele. Înainte de a-l îmbrăca, să ne gîndim dacă ne putem permite...

Este foarte agreată moda sport: pantalon sau fustă purtate cu bluze în carouri sau cu tricouri de bumbac viu colorate. Eu am o slăbiciune pentru bluzele albe brodate tot cu alb. O asemenea bluză poate fi purtată toată ziua și te simți mereu proaspătă și elegantă.

Nu apreciez stilul „fondul paistic". S-a impus la noi de cîțiva ani și acum este complet depășit. Tinerele nu au nevoie de rochii excesiv de ample, montate invariabil pe o platcă și înzorzonate cu dantele. Cred că ar trebui ca artiștii să se preocupe de crearea unei mode pentru tineret, cît mai adecvată siluetei zvelte a fetelor noastre. Ar fi frumos să recunoaștem în vitrinele fondului plastic personalitatea fiecărui artist, în loc să ne încurcăm în aceleași cirpițe insăilate în devălmășie.

Cînd vorbim de un stil de a ne îmbrăca, trebuie să ținem cont și de accesorii. În primul rînd pantofii. Se poartă pantofi și sandale fără toc. Încălțăminte foarte potrivită mai ales pentru pantaloni, dar și pentru fuste mini. Cu o precizare — tinerele care nu au picioarele prea lungi este bine să poarte toată ziua pantofi cu toc; tălpile plate le dezavantajează.

Seara vom purta tocuri înalte, de preferință subțiri, dar nu atît de înalte încît să ne strice grația. Sînt foarte la modă cordoanele pentru că se poartă talia bine marcată; să avem grijă cum le asortăm cu pantofii și cu poșeta. Și am ajuns la podoabe — la o ținută sport nu vom pune mai mult de o brățară sau o agrafă în păr și aceasta din lemn, sau piele. Să lăsăm pentru seara broderiile de mărgele și să fugim — în orice ocazie — de fluturii din pene!

Cum ne îmbrăcăm?

Răspunde
CORNEL FUGARU

Este foarte greu să dai sfaturi pentru un bărbat cînd — din totdeauna — moda s-a ocupat cu predilecție de femei! În timp ce moda feminină se schimbă de la an la an, cea masculină se prezintă ca un amalgam de stiluri. Un tînăr care se uită în jur să vadă cum ar trebui să se îmbrace, dă cu ochii de lucruri care s-au purtat acum zece ani, amestecate cu altele moderne și nu mai știe ce să aleagă. Din dorința de a se remarca, op-

mereu proaspătă și elegantă.

Nu apreciez stilul „fondul plastic". S-a impus la noi de cîțiva ani și acum este complet depășit. Tinerele nu au nevoie de rochii excesiv de ample, montate invariabil pe o platcă și înzorzonate cu dantele. Cred că ar trebui ca artiștii să se preocupe de crearea unei mode pentru tineret, cît mai adecvată siluetei zvelte a fetelor noastre. Ar fi frumos să recunoaștem în vitrinele fondului plastic personalitatea fiecărui artist, în loc să ne încurcăm în aceleași cîrpițe însăilate în devălmășie.

Cînd vorbim de un stil de a ne îmbrăca, trebuie să ținem cont și de accesorii. În primul rînd pantofii. Se poartă pantofi și sandale fără toc. Încălțăminte foarte potrivită mai ales pentru pantaloni, dar și pentru fuste mini. Cu o precizare — tinerele care nu au picioarele prea lungi este bine să poarte toată ziua pantofi cu toc ; tălpile plate le dezavantajează.

Seara vom purta tocuri înalte, de preferință subțiri, dar nu atît de înalte încît să ne strice grația. Sînt foarte la modă cordoanele pentru că se poartă talia bine marcată ; să avem grijă cum le asortăm cu pantofii și cu poșeta. Și am ajuns la podoabe — la o ținută sport nu vom pune mai mult de o brățară sau o agrafă în păr și aceasta din lemn, sau piele. Să lăsăm pentru seara broderiile de mărgele și să fugim — în orice ocazie — de fluturii din pene !

Cum ne îmbrăcăm ?

Răspunde
CORNEL FUGARU

Este foarte greu să dai sfaturi pentru un bărbat cînd — din totdeauna — moda s-a ocupat cu predilecție de femei ! În timp ce moda feminină se schimbă de la an la an, cea masculină se prezintă ca un amalgam de stiluri. Un tînăr care se uită în jur să vadă cum ar trebui să se îmbrace, dă cu ochii de lucruri care s-au purtat acum zece ani, amestecate cu altele moderne și nu mai știe ce să aleagă. Din dorința de a se remarca, optează de multe ori pentru ceea ce e mai frapant și așa cade în prost gust. În privința îmbrăcămintii masculine există și multe prejudecăți care-i incorsetează pe tineri, cum ar fi — obligativitatea costumului în anumite ocazii. Tinerii au îmbrățișat moda sport și au dreptate. Le vine foarte bine și le permite să se simtă ei înșiși. Arată stînjeniți dacă-i obligi la o anume „ținută". După părerea mea, stilul blue-jeans (white-jeans), tricou (pulover sau cămașă), pantofi ușori, comozi, de sport este corect — toată ziua — cu condiția ca toate părțile vestimentare să fie perfect curate. Poți merge în această ținută și pe stradă și în vizită și la dans și la un spectacol pentru tineret. Dacă te duci la operă sau la teatru sau în alt loc unde te întîlnești și cu oameni din altă generație, trebuie aleasă o ținută mai apropiată de a acestora, pentru că libertatea vestimentară a tinerilor ar putea părea jignitoare. În acest caz, putem apela la un pantalon clasic și un sacou la care vom pune o cămașă în culori vii, tinerești. Cravata dă o notă de eleganță în plus, dar nu e obligatorie. O cămașă frumos călcată, descheiată la gît se poate purta cu același succes.

O condiție a eleganței este să porți ceea ce îți vine bine. Eu nu cred în culori sau croieli la modă, ci în culori care te prind și în croieli care ți se potrivesc. Oricum, odată cu vîrsta, îmbrăcămintea unui bărbat trebuie să devină mai sobră. Fără a renunța la sportivitate care, în mare măsură, ne ajută să prelungim tinerețea.

Dincolo de aceste sfaturi, care nu se vor foarte competente, ci prietenești, aș vrea să le mai amintesc tinerilor că eleganța unui bărbat ține — în primul rînd — de curățenie. Pe primul plan nu stau piesele vestimentare, ci un corp bine spălat, un păr tuns — mai scurt sau mai lung — dar în orice caz îngrijit, un obraz proaspăt bărbierit.

Cum ne machiem?

Cum ne pieptănăm?

Răspunde
IOANA PAVELESCU

Există în toată lumea o mare întoarcere spre natural, o respingere unanimă a contrafacerii. Se poartă obrazul nefardat, neted și ușor îmbujorat. Se poartă ochii sclipitori, umbriți de gene lungi și sprîncene frumos periate. Se poartă părul nevopsit, netapat, tăiat cît mai scurt sau — din contră — pletele lungi și drepte. Cine altcineva se poate mîndri că poate răspunde acestor exigențe decît fetele tinere? În dorința de-a părea cît mai tinere, femeile care se îndreaptă spre maturitate (sau chiar au atins-o) renunță și ele la fardul abundent, la culorile aprinse ale părului.

Îmi place, cînd merg pe stradă să privesc chipul frumos al fetelor. Majoritatea s-au adaptat noii mode, dar mai văd obraji năclăiți de fond de ten, pleoape subliniate vulgar cu dermatograf sau pictate în toate culorile curcubeului, buze însîngerate de rujuri groase. Nici nu vă dați seama cît îmbătrînește acest machiaj grotesc! Ca să vă conving, vă voi spune că, pe scenă, folosim mai abundent fardul numai cînd rolul ne cere o vîrstă mult mai înaintată decît cea pe care o avem. Un obraz încărcat de pudră, niște ochi încercănați și un păr lipsit de strălucire — iată ceea ce creează efectul bătrîneții. Dar cine vrea, în viața de toate zilele, să pară bătrîn? Fiecare tînără dorește să arate cît mai bine și totodată cît mai altfel. Prin machiaj, prin coafură nu trebuie să facem altceva decît să ne subliniem personalitatea.

O tînără nu trebuie să se fardeze niciodată ziua, mai ales în lumina crudă a dimineții. Seara, cînd ne îmbrăcăm cu o rochie mai sofisticată, cînd simțim că trăsăturile pălesc în lumina artificială, putem apela la un fard discret pentru pleoape, în culori cît mai puțin violente, la rimel pentru gene, la o ușoară colorare a obrajilor. În nici un caz nu vom farda buzele! Lăsați-le să-și etaleze prospețimea. Apoi, gîndiți-vă cît de disgrațios arată buzele vopsite după ce ați mîncat sau după ce au lăsat urme pe un pahar!

În ceea ce privește opțiunea pentru una dintre cele două variante de păr — lung sau scurt — este bine să o alegem pe cea care se potrivește genului nostru. De pildă, eu am purtat o vreme părul lung și ondulat. Am renunțat și m-am tuns pentru că sînt, în totul, o fire sportivă. Este o schimbare pe care mi-a dictat-o interiorul. Ca accesorii pentru un păr foarte scurt recomand bentițele purtate pe frunte (împletite sau drepte, din piele, lînă, material în carouri, catifea sau mărgele, în funcție de oră și vestimentație), iar pentru părul lung — agrafe colorate, piepteni, panglicuțe. Unicul tratament pe care moda actuală ne cere să-l aplicăm părului este să fie proaspăt spălat. În rest, cît mai natural, fără a se înțelege nici o clipă prin asta: neglijent!

să intre în tipare, ci una armonioasă. De fapt, figurile mai luminoase, mersul mai săltăreț, zîmbetul fac mai mult decît orice canon de frumusețe. A fi armonios îți dă posibilitatea să fii și în pas cu moda vestimentară. Trebuie să putem avea bucuria de a purta ceea ce se poartă.

Un ultim sfat (pentru că tot ne-am ferit de sfaturi): să ne cunoaștem foarte bine, să fim prietene cu fizicul nostru, fără ca acesta să ne terorizeze.

Cum ne păstrăm silueta?

Răspunde
CARMEN GALIN

O ținută frumoasă — atît de importantă pentru o tînără — nu se obține așa, dintr-o dată, într-o bună dimineață ori într-o bună zi. La început, mare importanță au părinții. În ceea ce mă privește, am fost îndrumată spre patinaj, puțin balet și puțin pian, gimnastică artistică. Așa m-am învățat să nu fiu leneșă. M-am agitat întotdeauna foarte mult. Dorm suficient și bine noaptea, niciodată ziua, și nu mi s-a întîmplat să dorm pe picioare. Este foarte important somnul de seară; sculatul dimineața, devreme, este minunat! Nu numai din cauza proverbului. Cum dealtfel cred cu stăruință în preceptul antic „Mens sana in corpore sano". O minte sănătoasă, care să-ți răspundă corect la comenzi, nu poate exista decît într-un corp educat, ocrotit. Într-un corp lăsat la voia întîmplării, și mintea va fi la întîmplare. Sînt necesare exercițiile fizice — gimnastica, mersul pe jos, alergatul, dansul, practicarea sporturilor de agrement și, dacă este posibil, chiar de performanță. Cîteva minute de mișcare dimineața, ne vor fortifica și vom fi vioi, treji, toată ziua. Cîteva minute de mișcare înainte de culcare ne vor face somnul liniștit și odihnitor. Tot în modă, se practică mersul cu bicicleta: la dusul la serviciu sau la plimbare.

Ca să arăți bine trebuie să fii mulțumit de tine, să știi ce vrei. Pe lîngă lucrurile impuse, necesare, trebuie să ai capacitatea să-ți inventezi preocupări plăcute, în așa fel încît divertismentul să-l tratezi ca pe un lucru serios, iar lucrurile impuse să le faci cu bună dispoziție. Cu bună dispoziție trebuie să și mîncăm, dar nu în cantități „apreciabile", și nu insistînd pe grăsimi, pe sosuri, pîine, dulciuri. Fără excese de tutun și alcool!

O siluetă frumoasă nu este neapărat slabă, care

Cum invităm o fată în oraș?

Răspunde
NICU ALIFANTIS

Nu cred că ar fi o anume oră din zi mai favorabilă invitațiilor în oraș. Eu mă plimb cel mai des seara fiindcă este liniște și e și mai odihnitor. Bineînțeles că, în unele cazuri, cei mai tineri sînt nevoiți să țină seama și de opinia părinților, dar, asta-i viața!

Pentru a invita o fată în oraș nu-i un ritual anume, însă trebuie să-i vorbești frumos, să-i faci puțină curte, chiar să o alinți. Dacă renunți la o invitație politicoasă, mai tîrziu nu mai găsești nimerit nici să vii la întîlnire cu o floare. Nu concep să știu că mă voi vedea cu o persoană de sex feminin și cu nu-i voi oferi flori. Dacă mă întîlnesc din întîmplare, pe stradă, cu prietena mea, intru într-o florărie și cumpăr flori atunci, pe loc. Nu este nici o greutate! Totul e să crezi că merită să faci mici bucurii ființei dragi. Aici ar mai fi o problemă: cum oferim florile? Eu cred că nu ne trebuie nici un fel de ambalaj. Dacă sînt trandafiri, „ambalajul" este din spini, dacă sînt garoafe, atunci avem parfumul sau, oricum, prospețimea și gingășia naturală.

Și pentru că a venit vorba de spini, să abordăm o problemă ...spinoasă. Cam toți tinerii sîntem criticați că ne sărutăm pe stradă. Nu sînt de acord cu aceasta decît într-o anumită măsură. Există o durată a sărutului pe stradă, a sărutului provocat de o întîlnire sau de o vorbă tandră,

deci a sărutului normal. Iubirea este ceva intim și nu-i plăcut să vezi oameni care transformă plimbarea într-un sărut permanent.

O ieșire în oraș se termină inevitabil cu întoarcerea acasă și, nu uitați că noi, băieții, avem obligația (subliniez ultimul cuvînt) să ne conducem prietena pînă la locuința ei.

De cele mai multe ori, poate, ne invităm prietena la film, la teatru, la dans. V-aș îndemna ca, în clipele de răgaz, să mergeți și la plimbare. Din păcate, astăzi tot mai puțini oameni se plimbă, așa, pur și simplu. Doar persoanele în vîrstă și liceenii care, întorcîndu-se de la școală, mai merg o stație pe jos. Însă, cele mai frumoase cuvinte tot la plimbare se pot spune...

Cum primim oaspeți?

Răspunde
IONELA PRODAN

Ospitalitatea este o trăsătură a poporului român. Oaspetele devine persoana cea mai importantă de îndată ce ți-a intrat în casă. Gazda trebuie să fie îngrijită, în nici un caz în papuci, nepieptănată, în capot, cu șorțul de bucătărie agățat de gît, sau, în cazul bărbaților, în pijamale. Trebuie să arăți în așa fel încît, cel ce vine, cînd te vede, să se lumineze, să se bucure. Nu numai gazda are obligații. Pentru că fiecare dintre noi sîntem cînd gazdă, cînd musafir, nu trebuie să uităm că o floare bucură pe oricine. Dar, atenție, în nici un caz florile nu vor fi oferite în ambalajul cu care le-am cumpărat și, cu atît mai mult, nu vor fi înlocuite cu flori din plastic. Gazda are datoria de a se bucura de fiecare atenție primită, indiferent de mărimea și valoarea ei, atenție care poate fi, în funcție și de motivul sărbătoresc al vizitei, floare sau orice alt cadou care știm că ar face plăcere primitorului. Pentru atmosferă, punem muzică, dar trebuie să știm că muzica bună se ascultă în liniște, nu există un raport proporțional între calitatea muzicii și rezonanța geamurilor! Dacă este muzică, poate fi și dans, dar numai dacă ne putem pune în situația vecinului care stă în apartamentul de sub apartamentul nostru. Și pînă intrăm în alte detalii, nu trebuie să uităm cît de importantă este atît ora de venit în vizită, și, mai ales cea de plecat. O vizită trebuie să fie relaxantă atît pentru musafiri, cît și (atît cît se poate) pentru gazdă. Dacă avem mai mulți invitați, vom avea grijă să-i prezentăm în așa fel încît să nu epatăm pe unii cu „titlurile" altora, dar nici să minimalizăm, să ignorăm o personalitate. Vom căuta, pentru că noi trebuie să cunoaștem toți oaspeții, să găsim și să lansăm ca subiect de discuție o problemă care să-i intereseze pe toți, sau, cel puțin majoritatea.

Oamenii nu merg în vizită ca să bea și să mănînce. Vor să se simtă bine, să se destindă. Pentru a fi atmosfera mai antrenantă, se obișnuiește să se trateze musafirii cu cîte ceva de-ale gurii. Vom avea grijă ca vesela și tacîmurile să fie foarte curate, fața de masă strălucitoare, paharele să aibă limpezimea cristalului, chiar dacă sînt din sticlă simplă. Trebuie să știm că un secret al petrecerilor reușite îl reprezintă limitarea cantității de alcool pînă la starea plăcută a fiecărui invitat. Dacă oaspeții sînt adolescenți, alcoolul va fi înlocuit cu siropuri, cu răcoritoare. Masa, indiferent de ce va avea pe ea, va fi ornată sărbătorește, cu flori.

Gazda își va păstra tot timpul zîmbetul, nu va lăsa oaspeții să se plictisească, discuția să lîncezească, dar nici nu va încerca să fie spirituală cu orice preț. Și încă un lucru foarte important: naturalețea!

Cum ne amenajăm apartamentul?

Răspunde
Prof. univ. arh.
VLADIMIR POPOV

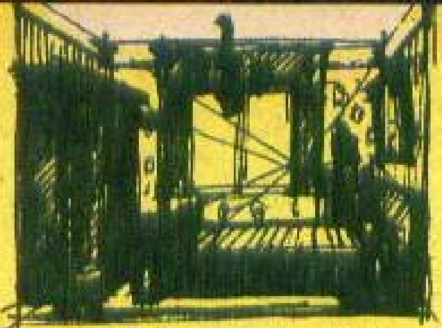
Pentru un cuplu tînăr trebuie atrasă de la început atenția că modalitatea aplicabilă este bazată pe simplitate. Este necesar să se renunțe la încercările nereușite de a copia, de a imita — cu mijloace modeste — tehnici, finisaje sofisticate sau materiale scumpe folosite în decursul istoriei. Este un lucru complet sortit eșecului pe care din păcate îl întîlnim destul de des. În privința zugrăvelii singura formulă susținută de noi este cea tradițională, zugrăveala albă cu var sau humă. În afară de faptul că, estetic, aduce un plus de unitate, are o mare calitate din punct de vedere igienic, putîndu-se împrospăta de atîtea ori de cît este nevoie.

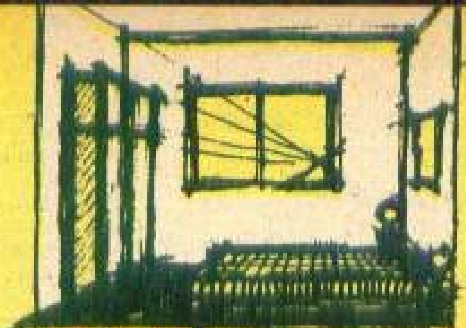
În privința mobilierului aș spune că el trebuie să aibe dimensiuni economice, înălțimi mici, gabarite strict funcționale, în directă proporționalitate cu apartamentele noi. În holul de la intrare să existe un cuier simplu, eventual un dulap cu adîncime mai mică pentru îmbrăcămintea de uz curent. Să nu se folosească cuiere din fier forjat, coarne de cerb sau bovine, crengi de copaci lăcuite. Se mai pot adăuga două scaune, unul sau două fotolii (în funcție de spațiu).

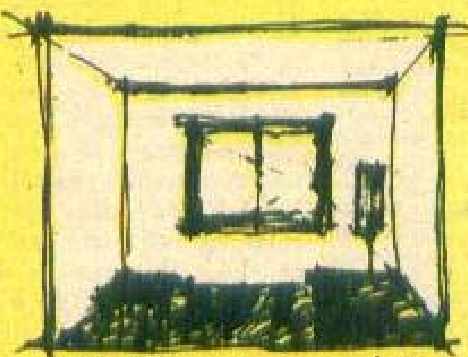
Camera de zi necesită o subîmpărțire. În zona dinspre intrare se realizează cu ajutorul unui colțar sau a unor fotolii mai mici un colț pentru discuții, vizionări TV dotat și cu o masă joasă. Pe peretele plin al încăperii se așază biblioteca. Este bine să ne ferim de biblioteci mari, grele, cu mari zone sculptate, cu majoritatea corpurilor închise, cu canapele și fotolii masive, de scrinuri, bufete, mese de sufragerie.

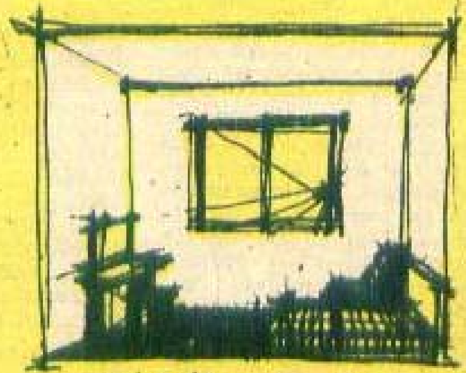
Dormitorul reprezintă o piesă de mare importanță în ansamblul apartamentului. De aceea el trebuie dotat numai cu mobilierul strict necesar: un pat dublu sau două paturi simple cu noptiere aferente, un șifonier cît mai mic, pentru lucruri strict necesare, o toaletă cu oglindă și eventual un scaun sau un fotoliu mic.

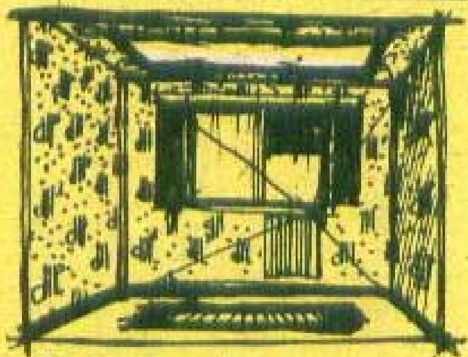
Nu voi omite problema elementelor decorative. Nu încercați să vă transformați apartamentul de bloc într-o colecție de tablouri mai ales cînd este vorba și de reproduceri. Mai bine optați pentru un singur tablou dar, pe cît posibil, original. Doresc să închei îndemnîndu-vă să renunțați la întregul balast de elemente de prost gust și chiar „kitsch" care din păcate mai sînt puse la dispoziția doritorilor de o serie de producători de obiecte „non culturale".

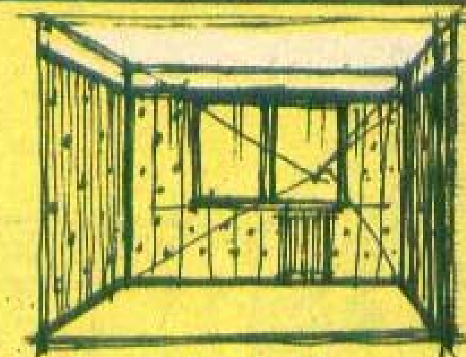

① Mobilă grea, mare Nu!

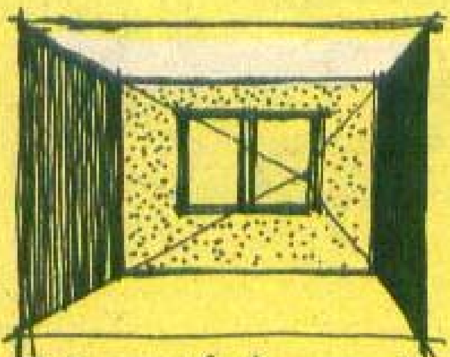

② Pat dublu; șifonier Da!

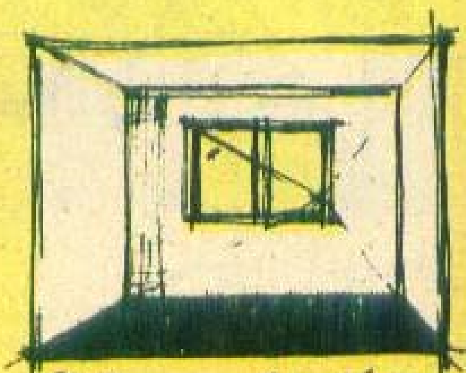

③ Saltea; perne, mochetă

④ Pat dublu extensibil. Toaletă cu oglindă și un fotoliu

① Zugrăveală cu rola Nu!

② Tapet aplicat frecventios

③ Zugrăveală - fiecare perete altă culoare Nu!

④ Zugrăveală albă - covor mochetă: Da!

pentru voi

MODA 1984

Dacă 1983 a însemnat întoarcerea la moda anilor '60, în 1984 ambițiile călătoriei în timp ale creatorilor de modă cresc cu încă zece ani !

Așa se face că, purtînd pecetea „Moda '50" veșmintele (re)propuse de creatori refuză tentația mini-ului, cantonîndu-se definitiv în decența lungimilor pînă la genunchi, acceptă varietatea lărgimilor de la încorsetarea rochiilor bine mulate pe corp, pînă la cele depărtate, cu decolteuri în V și nasturași la spate, în perfectă conviețuire cu pantofii „escarpin" ai căror toc, fie foarte jos, fie înalt, cunoaște o subțiere considerabilă.

Chiar dacă stilul rock-and-roi nu mai este la fel de spectaculos, rămîne totuși atractiv și nou mai ales pentru tinerele (foarte tinerele) fete și în privința accesoriilor strălucitoare, a comozilor balerini, a cerceilor mari și rotunzi din plastic, a șnururilor de pe frunte ori a șalurilor ample și a baticurilor înnodate la spate.

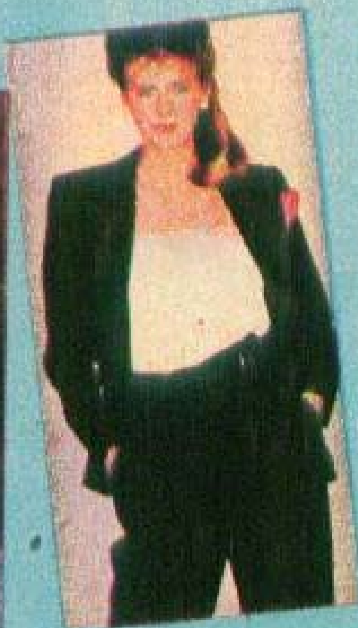
Sigur că moda retro își desăvîrșește capriciile în măsura în care inventivitatea și intuiția celei actuale își spune cuvîntul. Violența coloritului se estompează cedind în favoa-

pentru voi

MODA 1984

rea nuanțelor pastelate ale brunurilor, violeturilor, verdelui în combinații mai mult sau mai puțin surprinzătoare, alături de supremația albului și negrului, griurilor, ce contrastează (pentru o eventuală evitare a monotoniei) cu rozul sau albastrul. Desenul în dungi verticale sau în diagonală variază între modestia milimetrilor și exuberanța centimetrilor, asociindu-se, oricît ar părea de bizar celor conservatori, motivelor florale mari. Se poartă în continuare (o fi o noutate ?!) fustele, bluzele, rochiile, în a căror textură se înfiripă auriul aflat încă în vogă, ultimele cu gulere înalte, ușor căzute, sau Maria Stuart, cu dantele, jabouri, duble, funde mari, eșarfe late.

Elementele de șoc ale modei '84 se vor a fi combinațiile de mătăsuri și stofe cuminți cu piele sau blană, poncho-ui cu șal și revere asimetrice, ori pelerina scoțiană acoperind doar unul din umeri, cu care creatorii au împodobit atît rochia cît și mantoul.

Chiar dacă pantalonii au fost decretați element esențial al garderobei feminine, inventîndu-se în astă idee întreaga gamă de bermude, corsari, pantaloni lungi, scurți, strimți, largi,

MODA 1984

cu şliţ sau fără..., stabilitatea fustei-pantalon, în toate variantele amplorii, aduce cu sine nu compromisul, ci argumentul în favoarea feminităţii.

Dealtfel, această oscilaţie între preponderenţa masculinului sau femininului în costumul sexului frumos, se insinuează şi opţiunii între ţinuta sport şi cea clasică. O ilustrare o poate constitui diferenţa dintre jachetele toamnei sau iernii, în întregul sortiment de trenciuri, canadiene, bluzere încheiate neglijent într-un cordon, ori, mai îngrijit în capse, şi cochetăria mantourilor din stofă de lînă, ample, în cloche sau cute, cu plătcuţe brodate şi gulere înalte.

Iar în ceea ce priveşte costumul masculin, pentru că am ajuns în sfîrşit şi la el, deşi se păstrează conservator în limitele „hainelor nemţeşti", cunoaşte în acest an ascuţimea reverelor, îngustimea lor şi în acelaşi timp a pantalonilor (doar 23 de cm.), înregistrînd apariţia unor veste fantezii. În ţinuta sport, jachetele poartă amprenta stilului trench, cu aplicaţii de stofă ori velur, cu nasturi de piele. De reţinut, în garderoba sport masculină a reapărut... cravata!

Pagini realizate de:
MONICA ZVIRJINSCHI, MIOARA VERGU,
LUCIA JURCA, DRAGOŞ ŞEULEANU

pentru voi

MODA 1984

rea nuanţelor pastelate ale brunurilor, violeturilor, verdelui în combinaţii mai mult sau mai puţin surprinzătoare, alături de supremaţia albului şi negrului, griurilor, ce contrastează (pentru o eventuală evitare a monotoniei) cu rozul sau albastrul. Desenul în dungi verticale sau în diagonală variază între modestia milimetrilor şi exuberanţa centimetrilor, asociindu-se, oricît ar părea de bizar celor conservatori, motivelor florale mari. Se poartă în continuare (o fi o noutate ?!) fustele, bluzele, rochiile, în a căror textură se înfiripă auriul aflat încă în vogă, ultimele cu gulere înalte, uşor căzute, sau Maria Stuart, cu dantele, jabouri, duble, funde mari, eşarfe late.

Elementele de şoc ale modei '84 se vor a fi combinaţiile de mătăsuri şi stofe cuminţi cu piele sau blană, poncho-ul cu şal şi revere asimetrice, ori pelerina scoţiană acoperind doar unul din umeri, cu care creatorii au împodobit atît rochia cît şi mantoul.

Chiar dacă pantalonii au fost decretaţi element esenţial al garderobei feminine, inventîndu-se în astă idee întreaga gamă de bermude, corsari, pantaloni lungi, scurţi, strimţi, largi, cu şliţ sau fără..., stabilitatea fustei-pantalon, în toate variantele amplorii, aduce cu sine nu compromisul, ci argumentul în favoarea feminităţii.

pentru voi

MODA 1984

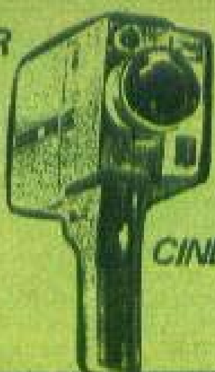
Dealtfel, această oscilaţie între preponderenţa masculinului sau femininului în costumul sexului frumos, se insinuează şi opţiunii între ţinuta sport şi cea clasică. O ilustrare o poate constitui diferenţa dintre jachetele toamnei sau iernii, în întregul sortiment de trenchuri, canadiene, bleizere încheiate neglijent într-un cordon, ori, mai îngrijit în capse, şi cochetăria mantourilor din stofă de lînă, ample, în cloche sau cute, cu plătcuţe brodate şi gulere înalte.

Iar în ceea ce priveşte costumul masculin, pentru că am ajuns în sfîrşit şi la el, deşi se păstrează conservator în limitele „halnelor nemţeşti", cunoaşte în acest an ascuţimea reverelor, îngustimea lor şi în acelaşi timp a pantalonilor (doar 23 de cm.), înregistrînd apariţia unor veste fantezii. În ţinuta sport, jachetele poartă amprenta stilului trench, cu aplicaţii de stofă ori velur, cu nasturi de piele. De reţinut, în garderoba sport masculină a reapărut...

Pagini realizate de :
MONICA ZVIRJINSCHI, MIOARA VERGU,
LUCIA JURCĂ, DRAGOŞ ŞEULEANU

CURIER CINEMATOGRAFIC

SYDNE ROME. Mai puțin cunoscută la noi, actrița Sydne Rome reține în această toamnă atenția cu rolul din filmul „Clopotele roșii", realizat de regizorul sovietic Serghei Bondarciuk. Lansată în urmă cu 10 ani într-un film al regizorului Roman Polanski, actrița și-a descoperit o nouă vocație: scrisul. Cu puțin timp în urmă, Sydne Rome a lansat la Roma prima sa carte „Cum să fii frumoasă și fericită", considerată un bestseller imediat după apariție.

CHERYL LADD. Într-un film de două ore, turnat de televiziunea americană, Grace de Monaco va retrăi sub trăsăturile tinerei actrițe Cheryl Ladd, cunoscută și apreciată deja în S.U.A. pentru rolul din serialul „Femei atrăgătoare".

Pentru rolul interpretat în piesa „Femeia anului", ce se joacă de cîteva stagiuni pe Broadway, mereu tînăra **RAQUEL WELCH** a primit premiul „Femeia anului", decernat de Asociația criticilor de teatru din New York

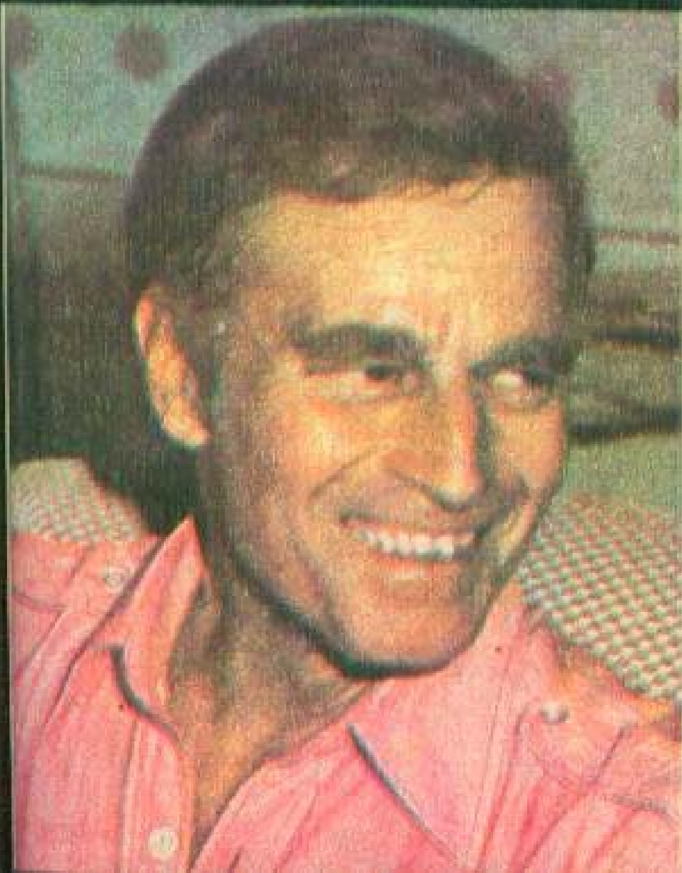

Actrița poloneză **JADWIGA JANKOWSKA-CIESLAK**, interpreta principală a filmului „O altă privire", realizat de regizorul maghiar Karoly Makk.

Difuzat de peste doi ani în S.U.A., serialul **„DINASTIE"** a depășit succesul înregistrat de „Dallas". De data aceasta este vorba tot de avatarurile unei familii bogate, însă din statul Colorado, iar locul detestatului J.R. este luat de două personaje feminine, interpretate de Linda Evans și Joan Collins.

CHARLTON HESTON. La 60 de ani, nu mai trebuie să poarte perucă sau barbă albă falsă. Este singura deosebire față de acum 40 de ani — declară cu umor Charlton Heston, actor care, de-a lungul carierei sale, a încarnat pe Richelieu, Moise, Julius Cezar, Ben Hur etc. și care deține un record mai puțin întîlnit în cetatea filmului american: aniversarea a 39 de ani de căsnicie cu soția sa Lydia.

La 44 de ani, **JANE FONDA** desfășoară o intensă activitate pe platouri, scrie cărți despre menținerea siluetei și a sănătății, predă cursuri de gimnastică, urmărește cu interes evenimentele politice din întreaga lume și se ocupă de fiul său, Troy, în vîrstă de 9 ani.

JODIE FOSTER. La 20 de ani și 16 ani de carieră cinematografică, Jodie Foster a fost comparată la început cu Shirley Temple. Acum, după ce a jucat în 17 filme, mărturisește că aspiră să devină regizor de film.

NASTASSIA KINSKI a interpretat pînă acum mai multe roluri tenebroase sau marcate de fatalitate. „Nu vreau să mai mă cantonez în astfel de roluri, declară tînăra actriță vest-germană. Eu am o fire veselă, exuberantă". Ea filmează totuși în prezent „Viața Clarei Schumann".

MARY CROSBY. Ați recunoscut-o, desigur, pe instabila Kristin din serialul „Dallas". Mai puțin cunoscut este faptul că ea este fiica regretatului actor și cîntăreț Bing Crosby. La 22 de ani, ea a cunoscut celebritatea datorită rolului din serialul amintit. Cu tot succesul și banii cîștigați cu această ocazie, Mary Crosby a refuzat să mai continue filmările, declarînd: „Cinci ani de viață comună cu „Dallas" este prea mult. Serialul-foileton este ca un bumerang: sînt atît de marcată de personajul Kristin, încît producătorii nu prea dau buzna la ușa mea". La Hollywood se afirmă însă că Mary Crosby a împrumutat de la familia Ewing gustul pentru bani grămadă, ceea ce i-a determinat pe realizatori, din cauza sumelor exagerate pretinse pentru a continua filmările, să-i suprime rolul. Vă mai amintiți ultima scenă din serial?

■ După succesul obținut cu filmele „Dantelăreasa" și „Provinciala", regizorul elvețian Claude Goretta a realizat un nou film, „Moartea lui Mario Ricci", cu Gian Maria Volonte în rolul principal (Premiul pentru interpretare în acest an la Festivalul de la Cannes). Subiectul filmului se referă la activitatea unui ziarist, personaj cu ajutorul căruia regizorul reușește să facă o radiografie necruțătoare a realităților lumii de azi ■ În S.U.A. continuă seria filmelor cu mare succes de casă realizate după principiul continuarea în numărul viitor. În acest fel au apărut pe ecrane: „Războiul stelelor" partea a treia, „Superman III", „Rocky III", „Febra de sîmbătă seara" partea a doua și se vorbește chiar de „Nașul III" ■ Regizorul american Francis Ford Coppola se pregătește să înceapă filmările la „Cotton Club", avînd ca producător pe Robert Evans, iar ca scenarist pe Mario Puzo, adică echipa cu care a realizat „Nașul" ■ Filmul „Pe aripile vîntului" se situează, în ciuda trecerii timpului (realizat în 1939) și a creșterii inflației, tot pe primul loc în ceea ce privește încasările. Urmează apoi, la distanță apreciabilă, „Războiul stelelor", „Sunetul muzicii" și „Nașul" ■ În studiourile franceze se lucrează la realizarea unui film despre viața celebrei șansonetiste Edith Piaf, în regia lui Claude Lelouch. În rolul principal, Evelyne Bouix ■ Printre ultimele producții ale studiourilor de film din R.P.D. Coreeană se numără filmul „Jurnalul unui corespondent de război", evocare emoționantă a luptei eroice purtate de marinarii armatei populare în timpul războiului pentru eliberarea patriei ■ Regizorul Brian de Palma a terminat un „remake" după filmul „Scarface", realizat de Howard Hawks în 1932. În această versiune actorul Al Pacino îi va succede lui Paul Muni ■ Robert Redford, absent de peste trei ani din studiouri, revine pe ecrane în filmul „Obișnuitul", în care va interpreta rolul unui talentat baschetbalist.

Reportaje aproape imposibile

„Veneția Asiei" în pericol

Veneția este și va rămîne, desigur, un unicat. Un al doilea oraș construit în întregime pe apă, precum cetatea dogilor, nu există. In lume sînt însă cîteva alte orașe, așezate de pildă la confluența mai multor rîuri sau străbătute de numeroase cursuri de apă pe care circulă diverse tipuri de ambarcațiuni, care trezesc adesea impresia vestitelor canale venețiene. Amsterdamul, de pildă, cu faimoasele lui „Grachturi", sau Stockholmul, denumit „Veneția Nordului". Din fericire, asemănarea lor cu fosta capitală a dogilor se rezumă la aspectul exterior. „Probleme venețiene" nu există la Amsterdam sau Stockholm. După cum se știe, Veneția se scufundă încet, dar ineluctabil, în fiecare an cu cîțiva milimetri — și pentru salvarea de la dispariție a valorilor pe care ea le reprezintă și include (Veneția se află la loc de frunte pe lista bunurilor ce fac parte din patrimoniul cultural al umanității, întocmită de UNESCO), au fost imaginate nenumărate acțiuni și soluții — rămase, din păcate, literă moartă.

Mai puțin cunoscută este „Veneția Asiei", respectiv capitala Thailandei. Bangkokul își datorează această denumire așezării sale spre vărsarea în Golful Siam a fluviului Menam, care se desface aici într-o mulțime de brațe. Dar, spre deosebire de Stockholm sau Amsterdam, Bangkokul împarte cu Veneția nu numai aspectul insolit de oraș pe ape, ci și problemele grave ale orașului dogilor. Mai precis, capitala thailandeză se scufundă și ea, și încă într-un ritm mult mai alarmant — în anumiți ani cu cîte zece centimetri, adică de douăzeci de ori mai repede decît Veneția! Anul trecut, cînd capitala thailandeză a sărbătorit două secole de existență, un convoi de 50 de ambarcațiuni multicolore, cu vîsle aurite și conduse de vîslași în uniforme roșii au străbătut orașul de-a lungul canalelor sale denumite „klong" oferind numeroasei asistențe un spectacol de neuitat. Oaspeți de onoare, precum și turiștii străini, notă corespondentul revistei „Der Spiegel", au urmărit festivitatea de la balcoanele hotelului de lux „Oriental", pe ale cărui liste de cazare pot fi întîlnite nume ca cele ale lui Somerset Maugham, Tennessee Williams sau Joseph Conrad, atrași aici de peisajul exotic și lumea mirifică a sudului. Ceea ce însă nimeni nu observa în tumultul festivităților era faptul că ei admirau spectacolul de la o înălțime cu cel puțin un metru mai mică decît scriitorii menționați, care vizitaseră Bangkokul cu ani în urmă.

Pericolul care amenință Bangkokul provine, ca și în cazul Veneției, din așezarea sa geografică. La vremea întemeierii orașului, aceasta era considerată deosebit de favorabilă. Căci în 1782, cînd regele Rama I a ales satul pescăresc „Ban Kok" din apropierea gurilor Menamului drept reședință, considerentele predominante au fost cele de ordin strategic: fluviul, larg și puternic pe cursul său inferior, oferea posibilități excelente de apărare în cazul unei invazii străine. La vremea respectivă nu se putea ști că Bangkokul se află pe un strat de nisip și cu o grosime neobișnuită: pînă la roca dură sînt nu mai puțin de 600 de metri. Cît timp „Orașul îngerilor" a fost o localitate de dimensiuni modeste, renumit nu atît prin proporțiile, cît mai ales prin cele 300 de pagode ale sale, care atrag și azi numeroși turiști, viața a decurs normal. Încă în 1938 Bangkokul avea 500 000 de locuitori, care-și construiseră casele lor de lemn de-a lungul klong-urilor străjuite de palmieri. Klong-urile erau în același timp zonă piscicolă, sursă de aprovizionare cu apă potabilă și menajeră și artere de circulație pe care țăranii și negustorii își transportau mărfurile spre piețele plutitoare ale capitalei. Serviciile vitale funcționau încă satisfăcător. In perioada postbelică însă, ca și numeroase alte orașe din țările în curs de dezvoltare, și Bangkokul a cunoscut o creștere explozivă, datorată în primul rînd exodului populației din zonele rurale spre cele urbane. In anii '50, cînd populația sa crescuse de cinci ori față de 1938, sute de mii de locuitori trăiau deja pe ambarcațiuni mobile ancorate pe klong-uri, care se transformaseră astfel în canale insalubre unde țînțarii anofel, transmițători ai malariei, se înmulțeau în voie. Pentru combaterea malariei și rezolvarea problemelor de circulație într-un oraș devenit de acum metropolă, o parte din klong-uri au fost desecate, umplute cu pămînt și tran-

(Continuare în pag. 192)

BAZIL ȘTEFAN

TREI SĂPTĂMÎNI ÎN CANADA LA UNIVERSIADA '83

Carnet de reporter

La ora cînd almanahul nostru vede lumina tiparului, cea de-a XII-a ediţie a Jocurilor Mondiale Universitare de vară, desfăşurată în oraşul canadian Edmonton, a rămas demult în urmă, în memoria iubitorilor de sport păstrîndu-se doar amintirea frumoaselor succese obţinute de studenţii români la marea manifestare din capitala statului Alberta. Iată de ce ne-am gîndit să oferim cititorilor noştri cîteva din însemnările reporterului care a avut privilegiul de a însoţi delegaţia României la această sărbătoare a sportului mondial universitar. Veţi regăsi aici nu numai emoţia din zilele competiţiei, bucuria victoriei şi năduful înfringerii, ci şi imaginea oraşului Edmonton, obiceiurile, preocupările şi frămintările oamenilor săi. Pentru dumneavoastră, deci, o călătorie Bucureşti-Edmonton-Bucureşti, în note de reporter...

UN ZBOR TRANSOCEANIC ŞI O SOLIE DE PACE

Chiar şi pentru călătorul obişnuit cu avionul, zborul peste ocean are un farmec aparte, cu emoţiile şi frumuseţile sale, cu apele nesfîrşite şi cerul neînchipuit de albastru, plutind ca un ocean suspendat, deasupra norilor pufoşi ca o vată de zahăr. În Boeing-ul 707 al Companiei TAROM sîntem 150 de români : sportivi, antrenori, arbitri, oficiali, un mic grup de turişti studenţi şi doi-trei ziarişti. Cu toţii plecăm spre Canada, nutrind aceleaşi dorinţe de victorie, cu toţii avem emoţii şi cu toţii simţim, recunoscînd sau nu, fiorul călătoriei transoceanice. Ne aşteaptă un zbor de peste 15 ore, urmat de trei săptămîni de şedere pe pămînt canadian şi, apoi, întoarcerea acasă, pe care o vrem strălucitoare, încărcată de medalii...

Pînă să realizăm că Europa se derulează sub nori, ne schimbăm costumele cu treninguri confortabile, servim cu poftă prima masă la bord şi începem să vorbim despre cum ne va întîmpina Edmontonul. Vom sosi acolo printre cei dintîi şi bănuim că ziariştii ne vor aştepta plini de zel, cu atît mai mult cu cît reprezentăm ţara care a organizat cu atîta succes ediţia precedentă a Universiadei, în fruntea delegaţiei noastre aflîndu-se mari celebrităţi ale sportului mondial, ca Nadia Comăneci şi Anişoara Cuşmir. Apropo de Nadia, nu-şi găseşte locul ; se simte, probabil, mai bine şi decît... piloţii aeronavei, într-atît e de obişnuită cu zborul. Glumeşte cu toată lumea, joacă „Scrable", jubilează cînd cîştigă şi e gata să plîngă, cînd pierde. Nadia a rămas şi va rămîne Nadia, adică un copil, indiferent de vîrsta ei, indiferent că va apare la Edmonton sau în alte capitale ale sportului mondial ca gimnastă, ca antrenoare sau ca arbitră...

Anişoara Cuşmir şi Vali Ionescu, marile stele şi rivalele săriturii în lungime, au adormit pur şi simplu, iar antrenorii lor, învelindu-le cu pături, moţăie lîngă ele... sau numai se fac, veghindu-le somnul şi odihna, ca două veritabile dădace. Şi orele trec pe neobservate, apropiindu-ne cu 1 000 km/h de marginea continentului,

SPORT

de Islanda, unde avem rendez-vous cu Oceanul... Coborînd sub nori, vedem prin ceața lăptoasă crestele valurilor ; nu sînt altfel decît valurile Mării Negre, de care parcă ne e dor, dar întinderea nesfîrșită de ape e impresionantă. Noroc că apare țărmul... Vom ateriza la „Keflavik", aeroportul de lîngă Reykjavik. Escală tehnică, ni se spune, de numai 50 de minute, răstimp în care uriașele rezervoare de carburant vor fi umplute ochi, iar avionul va fi oxigenat pentru marea traversare...

Afară plouă, o ploaie deasă, dar uimitor de caldă, care ne face ciuciulete în cîteva clipe, deși nu avem de parcurs decît 15—20 de metri între scara avionului și micuțul aeroport. Sîntem bine-dispuși, gălăgioși chiar, iar personalul din aerogară ne întîmpină cu zîmbete. Ușile glisante ale „Free-shop"-ului se deschid rapid, dezvăluindu-ne toate mărunțișurile tradiționale : radio și video-casetofoane, bijuterii, cosmetice, țigări și băuturi, dulciuri și chewing-gum. Ne îndreptăm cu toții, curioși, spre magazinul „Icemart", cu specific islandez, în care sînt expuse produse din lînă. Celebra lînă islandeză, știm noi, dar ni se pare prea... celebră, atunci cînd constatăm că o banală pereche de ciorapi costă 10 dolari, că o căciuliță se ridică la 20 dolari, iar un fular ajunge la... 40 dolari ! În ultimele 15—20 de minute care ne mai rămîn la dispoziție, privim tăcuți prin ferestrele aeroportului spre avioanele... militare care se află pe pistă. Toate poartă însemnele „U.S. Air Force", iar în jurul lor robotesc oameni în uniforme. Vom afla că aici, la Keflavik, e o bază aeriană a N.A.T.O. pe care, iată, în mod simbolic parcă, a poposit acum o delegație de studenți sportivi, o adevărată solie de pace a tineretului român ! Iar noi, cu gîndurile noastre pașnice și cu dorința noastră de prietenie, decolăm spre continentul american, în timp ce aici, la marginea Europei, avioane americane de luptă stau gata să-și ia zborul, purtînd deasupra bătrînului continent încărcăturile lor tragice. Ce întîlnire și ce încrucișare de semnificații ! — exclamăm cu toții și privim tăcuți siluetele care rămîn în urmă, tot mai mici, pînă dispar cu

SPORT

desăvîrșire, din păcate doar din pricina distanței !...

Sub noi clocotește acum oceanul, uriașul Atlantic, care ne va fi tovarăș de drum mai bine de 9 ore. 9 ore lungi, chinuitoare, în care ne vom lupta cu somnul, împotriva fusului orar. Deși mergem mereu spre ziuă, venind odată cu lumina...

Marea traversare, cea care ne înfiora atît, n-a avut nimic spectaculos în afara lungimii și, poate, a spectacolului mirific oferit de Groenlanda plină de ghețuri și lucind în soarele dimineții. La Edmonton vom sosi abia la amiază, după mai mult de 15 ore de zbor. Aplauze călduroase pentru echipaj și, apoi, primul pas pe pămînt canadian. Universiada '83 ne întîmpină chiar de la scara avionului...

EDMONTON, UN ORAȘ CU COW-BOY, PETROL ȘI STUDENȚI

Localnicii se mîndresc cu faptul că, pe la 1800, cînd Edmontonul era doar... Fortul Edmonton, de aici a început o teribilă goană după aur, ridicînd fortul la rang de municipalitate. Aur s-a găsit și se mai găsește încă, deși nu chiar în măsura dorită de căutători, dar, pînă una-alta, după o glumă des vehiculată pe aici, săpîndu-se mai recent la construcția metroului, din pămînt a țîșnit petrolul. Și iată cum, cu ceva aur și ceva (mai mult !) petrol, vechiul fort a prins să se ridice pe verticală, odată cu industria sa extractivă înflorind manufacturile, comerțul și, bineînțeles, turismul, acesta din urmă favorizat odată în plus de peisajul de basm și de relieful generos.

Aerul Edmontonului — deloc poluat încă — în pofida puzderiei de automobile de mare litraj, e, aproape, un aer de munte, poate și pentru că altitudinea orașului e similară cu cea a Sinaiei, dar aerul ți se pare firesc printre... zgîrie-norii din oțel și sticlă, care te transpun în decorul familiei Ewing ! Limuzinele Lincoln, cu aer condiționat și cvadrofonie la bord, cu geamuri automate, tapițerii din piele fină și culori metalizate, te aruncă în uluială, în aceeași uluială în care te vor afunda definitiv... ricșele ! Da, da, ați citit bine, ricșa ancestrală, trasă de om, bate bulevardele din Edmonton, apărînd pe „avenue" sau pe „street" ca un strigăt al sărăciei și al șomajului care bîntuie pe sub blocurile cu fațade din oglinzi ! E drept, cei care trag ricșele sînt zîmbitori, poartă echipament sportiv și mimează... joging-ul, dar prețul unui transport — 65 de cenți minutul — îți dezvăluie repede că fiecare metru parcurs cu icnete și gîfîieli de omul din „căpăstru" nu e goană după sănătate și nici după aur ci, pur și simplu, după banii puțini pentru ziua de mîine !

Taxiurile zac cu sutele în stațiile lor, nesolicitate de nimeni, chiar dacă sînt pictate în culori frumoase, iar pe geamul din spate au lipit cîte un abțibild mare, care urează tuturor „A nice day !". O fi frumoasă ziua, dar nu și pentru cei de la volan, în majoritate asiatici, europeni sau africani, veniți în Canada după aurul căutat de atîta amar de ani...

Pe Jasper Avenue, marele bulevard din Edmonton, magazinele s-au îmbulzit unul în altul, vitrinele își fac concurență. Te întrebi automat cine pierde și cine cîștigă, fără a-ți putea răspunde, pentru că, într-un fel, toată lumea pierde și toată lumea cîștigă cîte ceva, pînă cînd procentajele devin fatale unuia sau altuia. Nu te miri cînd vezi că o prăvălie, ultramodernă pînă ieri, zace azi cu ziare în ferestre și cu un mare anunț că e de vînzare, dar rămîi uluit cînd remarci că o clădire de 10—15 etaje, în care se mai zăresc încă birourile acoperite cu dosare, e scoasă la mezat. Și, dacă cumva te miri prea mult, reclamele multicolore — care pavoazează orașul pînă la sufocare — au darul să-ți distragă atenția de la pancartele pe care scrie „For sale" ! Toată lumea vinde, toată lumea cumpără, fiecare după puteri.

Dincolo de pod e Universitatea, cu cartierul ei. Regăsești acolo, dintr-o dată, liniștea și aerul purificat de „bussines"; casele coboară brusc la înălțimea unui etaj,oțelul se preface în scînduri albe, străzile răsuflă ușurate și se mulțumesc cu mașini mai mici, reclamele sînt mai anemice și mai puține, ca și magazinele.

Pe-aici se învață, pe bani, e drept, dar se învață și tot pe-aici se plimbă acum studenții, oaspeții Universiadei '83. Au sosit din toate colțurile lumii, stau cîte 16 în camere cu paturi suprapuse și nu-i interesează altceva decît marele concurs care va începe curînd. Un concurs sportiv, tihnit și pașnic, în care se vor întrece fair, prietenește, împrietenindu-se de fapt, sub cerul Edmontonului, orașul plin de contraste, de petrol și de emigranți triști, un oraș în care cowboy-ul apărut cu calul său pe autostradă nu mai surprinde pe nimeni, cum nu surprinde nici indianul venit din rezervație după cumpărături, nici eschimosul orășenizat și nici ricșa trasă de un fost funcționar de bancă, încălțat cu pantofi „Adidas" și mimînd joging-ul !...

27 DE MEDALII PENTRU ROMÂNIA

Cînd am plecat de la București și am aflat că vom alinia doar 63 de sportivi în întrecerile Universiadei '83, doar puțini dintre noi bănuiau că obiectivul propus — cucerirea a 20—24 de medalii — va fi depășit. În ziua festivității de deschidere, cînd marele stadion Commonwealth era arhiplin, am aplaudat cu căldură frumoasa delegație a României, dar, mărturisim sincer, ne-am gîndit din nou cu oarecare teamă la obiectivele propuse, văzînd numeroasele delegații ale unor țări ca U.R.S.S., S.U.A., Canada, Italia, R.P. Chineză, Japonia, Cuba, R.F. Germania, Anglia sau Franța. Fiecare dintre ele număra între 250 și 300 de competitori, dintre cei mai valoroși, aspirînd, pe bună dreptate, la locurile fruntașe ale clasamentului pe națiuni. Și dacă, pînă la urmă, România va depăși multe dintre aceste țări, realizînd un bilanț net superior și clasîndu-se cu 27 de medalii, în primele 5 locuri ale Universiadei '83, atunci trebuie ca toată lumea să știe că aceste rezultate de prestigiu s-au datorat pe de o parte selecției exigente a echipelor noastre și, pe de alta, felului admirabil în care toți sportivii care au reprezentat România la Jocurile Mondiale Universitare din Canada au știut și au înțeles să apere culorile scumpe ale patriei ! Cu excepția echipei de polo, clasată pe locul 4 (în mare măsură ca urmare a unui arbitraj de slabă calitate în meciul cu formația Cubei), sportivii români au cucerit medalii la toate disciplinele la

care au fost prezenți : gimnastică, atletism, baschet, înot, ciclism și scrimă. Și nu numai atît, dar în aproape toate aceste ramuri au dobîndit și medaliile de aur, excepție făcînd doar baschetul feminin și înotul aflate, la rîndul lor, la mai puțin de un pas de titlurile mondiale universitare...

O rememorare a celor mai importante momente românești din cadrul Universiadei '83 ni se pare binevenită...

Levente Molnar, cel mai îndreptățit urmaș al lui Dan Grecu, devine campion mondial universitar la inele, printre marii săi învinși numărîndu-se și cel mai bun gimnast al lumii, sovieticul Iuri Korolev. La gimnastică-fete, valoarea și tradițiile școlii românești sînt respectate, Liliana Bălan și Mihaela Riciu — două nume cvasi-necunoscute pe plan internațional — strălucesc în sala „Coliseum", depășindu-le nu numai pe consacratele lor coechipiere, Emilia Eberle și Rodica Dunca, dar și o serie de alte gimnaste de renume internațional, din toate colțurile lumii, în frunte cu Natalia Iurcenko.

La scrimă, un lot restrîns de sportivi români realizează adevărate minuni, cucerind titlul mondial la floretă fete, prin Elisabeta Guzganu, și alte trei medalii de argint ; la înot, Carmen Bunaciu, singura înotătoare română prezentă la Edmonton, dobîndește două medalii de argint, fiind de fiecare dată la mai puțin de un pas de victorie, la ciclism Gheorghe Lăutaru relansează sportul nostru cu pedale, urcînd pe podiumul de premiere însoțit de aplauze călduroase, iar la baschet fete, o echipă care ne-a încîntat realmente trebuie să se mulțumească numai cu locul secund, deși, paradoxal, avea o victorie în fața cîștigătoarelor titlului mondial universitar ! ! !

Ar mai fi atletismul, sportul sporturilor, cel mai frumos, mai greu și mai complex dintre toate, sportul în care concurența a fost și va fi întotdeauna teribilă și numeroasă. Ei bine, aici, tocmai aici am spune, românii s-au întrecut pe ei înșiși. Recital Anișoara Cușmir, la lungime femei, și titlul mondial e al nostru ! Recital Florența Crăciunescu la aruncarea discului și cucerim al doilea titlu ! Recital Maria Radu la 3 000 m și atletismul românesc cucerește la Edmonton a treia sa medalie de aur, probîndu-și deplina valoare și maturitatea, cu atît mai mult cu cît Doina Melinte, Vali Ionescu și din nou Maria Radu vor adăuga bilanțului noi medalii...

Am adunat, cu totul, 27 de medalii, dintre care 6 de aur, 12 de argint și 9 de bronz, ocupînd locul 5 în clasamentul pe națiuni (după medalii) și locul 4, după punctaj, performanță absolut remarcabilă, care probează încă o dată lumii întregi nivelul și posibilitățile tineretului României socialiste, capacitatea sportivilor români, a studenților sportivi din țara noastră.

ÎNAPOI, SPRE PATRIE...

În Canada sînt multe lucruri frumoase. Universiada a fost și ea extrem de atrăgătoare, programele de televiziune ne-au încîntat, cei 17 000 de voluntari care au sprijinit organizarea Jocurilor au fost cu toții foarte simpatici, într-un cuvînt ne-au plăcut și locurile și oamenii și concursul dar, după trei săptămîni petrecute departe de casă, de țară, de cei dragi, am simțit cu toții aceeași bucurie cînd am pășit din nou în „Boeing-ul 707" pe care era scris numele Companiei TAROM. Drumul înapoi spre patrie a fost același, dar parcă a fost mai lung și nimic nu ni s-a părut mai frumos și mai cald decît soarele de deasupra Otopenilor, decît mulțimea venită la scara avionului, decît florile și îmbrățișările cu care universitarii români au fost întîmpinați la întoarcerea din rodnica lor călătorie canadiană. La revedere, Edmonton '83, bun găsit București drag, pe curînd Kobe '85 !...

HORIA ALEXANDRESCU

SPORT

JOCURILE OLIMPICE

Los Angeles '84

SPORTIVII LUMII SUB SOARELE CALIFORNIAN

Între 28 iulie și 12 august 1984 în orașul american din însorita Californie, Los Angeles, se vor desfășura Jocurile Olimpice de vară, ediția XXIII. Se estimează, încă de pe acum, că va fi, în primul rînd, Olimpiada recordurilor sportive, dar și cu cea mai numeroasă participare din îndelungata existență a Jocurilor, a căror origine o găsim încă în istoria Greciei antice.

Țara noastră va participa cu o delegație numeroasă cuprinzînd concurenți la aproape toate disciplinele olimpice.

Prezentăm cititorilor almanahului nostru un amplu documentar despre orașul gazdă unde vor sosi și sportivii tricolori, încrezători în șansele lor de victorie, precum și alte informații legate de organizarea celei mai mari manifestări sportive a anului ce vine.

LOS ANGELES – ORAȘUL GAZDĂ AL OLIMPIADEI

Orașul Los Angeles este situat în partea de sud-vest a S.U.A., pe paralela 34, în statul California, la țărmul Oceanului Pacific. Istoria orașului nu se pierde în negura timpului. Oraș relativ tînăr, Los Angeles a fost fondat, mai tîrziu, în anul 1781 de 44 coloniști spanioli. Denumirea inițială a localității era El Pueblo de Nuestra Senora la Reina de Los Angeles de Porziuncola. Ținutul, colonie spaniolă în secolul al XVIII-lea, este anexat de mexicani în 1823, iar 1846 îl anexează americanii, anexiune consfințită în 1847 prin tratatul de pace cu Mexicul. În anul 1835 Congresul mexican declară localitatea oraș.

De-a lungul a două secole de existență, localitatea și ținutul devin ținta unui număr mare de coloniști veniți din toate colțurile lumii. Colonizarea masivă a ținutului începe însă după anul 1848, odată cu descoperirea minelor de aur din California de Nord. În 1886, ținutul este legat printr-o cale ferată de coasta de est a S.U.A.

În prezent, Los Angeles este al doilea oraș ca mărime din S.U.A. și primul de pe coasta pacifică americană, avînd o populație de aproape 3 000 000 locuitori, orașul propriu-zis și de circa 8 000 000 locuitori împreună cu împrejurimile sale. Dar cu cele cinci suburbii aria urbană plasează orașul Olimpiadei pe locul patru în lume ca mărime, cu cei peste 12 milioane locuitori fiind întrecut doar de New York, Mexico City și Tokyo. Compoziția etnică a orașului este foarte diversă, în prezent existînd 49% anglo-saxoni, 25% hispanici, 16% negri și 10% asiatici. Los Angeles reprezintă un exemplu concludent de ceea ce înseamnă gigantismul urban sau un oraș al ...orașelor.

În procesul dezvoltării sale, orașul a cunoscut perioade de creștere spectaculoasă determinate, în special, de descoperirea unor resurse ale subsolului și, în paralel, de apariția industriei. Febra aurului californian atrage aici, după 1848, mulțimea „căutătorilor de aur". Localitățile Californiei și, odată cu ele, Los Angeles cunosc o dezvoltare surprinzătoare. Viața economică a orașului prosperă : apar numeroase întreprinderi industriale, iar băncile, unde se fac împrumuturi și se depun economiile, devin instituții tot mai influente. Alături de cartierele orașului, care se extind mult ca suprafață, apar mici așezări care coboară către țărmul Oceanului și în lungul lui. Locuitorii acestor așezări, viitoare cartiere, provin, de regulă, din aceeași țară de origine, își păstrează pînă astăzi, pe cît posibil, specificul poporului din care s-au desprins. Nici un cartier al orașului nu-și poate revendica rolul de nucleu unic ; orașul erupe din mai multe locuri, înghițind noi suprafețe și suburbii. După 1890, cînd febra aurului trecuse, California revine în atenția Americii prin descoperirea unor mari resurse de petrol. Sondele își fac apariția în Los Angeles, chiar printre construcțiile urbane sau la marginea suburbiilor. Un nou val de emigranți se abate peste aceste ținuturi însorite. Extracția petrolului, prelucrarea lui se dezvoltă vertiginos și, odată cu ele, orașul.

HOLLYWOOD – ORAȘUL CELEI DE-A ȘAPTEA ARTE

Un alt moment important în evoluția teritorială și funcțională a orașului este apariția și dezvoltarea cinematografiei la Hollywood. Studiourile cinematografice formează o micuță suburbie cu o administrație proprie oricărui oraș în care cuprinde, în prezent, peste 7 000 persoane salariate. Hollywood devine, începînd cu 1911,

dar în special după 1920, centrul celei de a șaptea arte, care va atrage artiștii din întreaga țară și de peste hotarele ei, atribuind orașului o funcție cultural-artistică cu a cărei dimensiune nu se poate compara nici o altă localitate a S.U.A. Studiourile „Universal" sînt vizitate zilnic, printr-un program turistic atractiv, de peste 17 000 persoane. Această cifră se estimează să fie în zilele Jocurilor Olimpice de peste 35 000 persoane.

CONTRASTE

Dezvoltarea industrială accentuată în timpul și după al doilea război mondial va contribui și ea la extinderea spațiului urban. Clădiri cu înălțimi și stiluri diferite, vile somptuoase ale vedetelor de film de la Beverley Hills, zgîrie-nori, aparținînd marilor firme industriale și bancare sau căsuțe sărăcăcioase aflate la marginea cartierelor, uzine, sonde de petrol, gări, aeroporturi, cimitire de mașini printre zonele locuibile fac din Los Angeles un centru urban unic în felul său în S.U.A. și în lume. Distanțele mari dintre cartiere, orașele-satelit necesită prezența automobilului ca o condiție a existenței cotidiene, fapt ce explică traficul deosebit de intens (numai pe Hollywood Freeway circulă zilnic 300 000 de autovehicule). Acest lucru a adus orașului pe lîngă prezența a 1 800 km autostrăzi urbane cu 6—10 benzi de circulație și trista faimă, după unii, de a fi printre cele mai poluate din lume, circa 70 de zile din an aparținînd cețurilor albe sau smogului alb.

Los Angeles este situat la marginea vestică a unei regiuni cu mari contraste. Orașul este izolat de o regiune deșertică prin munți abrupți care include și rîuri invizibile, plaje întinse și cîmpii aluvionare. Trei mari curenți de apă curg subteran în canale de beton, evitîndu-se revărsările. Aceștia se varsă în trei bazine portuare. De la Ventura pînă la Orange există o plajă nisipoasă lungă de 110 km, liberă pentru accesul publicului. Există trei lanțuri de munți principali : la nord Santa Monică, la nord-est San Gabriel (care separă orașul de deșertul Mojave) și munții Santa Ana la sud-vest. Vîrful cel mai înalt este San Antonio, de circa 3 100 m.

Los Angeles reprezintă cea mai mare concentrație a caselor locuite de o singură familie din lume. Stilurile caselor poartă amprente arhitecturale nordice, neogrecești, italiene, gotice, medievale englezești și ale epocii coloniale. Multe sînt de gen bungalow. După 1920, s-au adoptat stilurile inițiate de arhitecți celebri : Frank Lloyd Wringht, R. M. Schindler și Richard Neutra. Arhitecții contemporani pun accent pe folosirea elementelor prefabricate.

ATRACȚII TURISTICE

Los Angeles se bucură de o binemeritată faimă turistică. Aici se află celebrele stațiuni climaterice montane de la Pasadena, Fresno, Palo Alto, Beverley Hills și stațiuni maritime ca Santa Monica, Manhattan Beach, Malibu Beach, Hermosa Beach, Redondo Beach, Seal Beach, Sunset Beach și Huntington Beach. Turiștii pot vizita, pe lîngă studiourile cinematografice, Planetariul Griffith, cel mai mare vas de pasageri construit pînă în prezent în lume „Queen Mary" și care avea un echipaj de 1 200 persoane. Acesta a fost retras în 1964 din cursele transoceanice și transformat, în prezent, în muzeu și numeroase hotele și restaurante. Un punct de mare atracție în Los Angeles este lumea de basm a parcului „Disneyland", inaugurat în anul 1955 și acvariul „Marineland", cu renumitul program de dresuri de delfini, lei de mare etc. Interesante sînt și piețele de mari dimensiuni : Los Angeles Civic Center Hall, cu multe fîntîni arteziene ; Pershing Square, mai mult un parc delimitat de străzi cu clădiri de 20 etaje care au la parter bănci sau magazine ; Piața fermierilor, un complex cu circa 160 de magazine cu cel mai diversificat profil.

CLIMA

Orașul Los Angeles, fiind situat într-o zonă subtropicală, are veri uscate și călduroase. Soarele tropical domină tot anul, iar diferențele de temperatură dintre zi și noapte sînt neînsemnate. Datorită întinderii orașului (circa 120 km nord-sud și circa 110 km. est-vest), există unele diferențe de temperatură și umiditate în anumite zone ale acestuia. Clima se aseamănă cu cea de la Nisa sau Atena, dar are o umiditate mai redusă. Clima deșertică la întîlnirea cu Oceanul asigură o constantă climatică foarte accentuată în tot timpul anului. Aproape că nu există anotimpuri, deși există variații climatice la cicluri de 7—10 ani, cînd ariditatea excesivă ia locul unei perioade de precipitații. Temperatura medie în iulie-august este de circa 23°C. Posibilitatea precipitațiilor în timpul Jocurilor Olimpice este minimă. Așadar, verile la Los Angeles sînt foarte însorite, cu călduri intensive. Smogul (aerul poluat și cețos) este mai frecvent vara.

Temperatura crește pe măsura depărtării de Ocean. Coasta este considerată mai răcoroasă decît centrul orașului și prezintă diferențe de temperatură mai mici între zi și noapte.

CINE VA JUCA LA TURNEUL FINAL DIN FRANȚA?

● Pentru unul din cele 8 locuri candidează, cu șanse, și naționala României!

UN TUR DE ORIZONT PRIVIND ORGANIZAREA TURNEULUI

Doar un sezon internațional ne mai desparte de actul desemnării echipelor participante la turneul final al C.E. de fotbal din Franța care începe la 12 iunie și se încheie la 27 iunie 1984. Pînă la sfîrșitul lui '83 vor fi cunoscute toate cîștigătoarele celor șapte grupe europene, a opta calificată fiind echipa țării gazdă.

Un tur de orizont, la această oră — cu cîteva săptămîni înainte de începerea sezonului cu meciurile decisive — îl considerăm oportun.

Mai întîi, cîteva amănunte privind organizarea turneului final din Franța.

Au fost angrenate în lupta pentru calificare 31 de reprezentative de țări, repartizate în 7 grupe de cîte 4 și 5 echipe. In ianuarie 1984, la Paris, se va proceda la tragerea la sorți care va stabili componența celor două grupe ale turneului final. Fiecare din cele 8 echipe calificate (inclusiv cea a Franței, calificată din oficiu) va primi un număr, care va determina ordinea meciurilor și stadionul pe care se vor desfășura acestea. Avînd în vedere aranjamentele de culise, de la C.M. din Spania organizatorii francezi au luat măsuri pentru o cît mai deplină echitate. Intre acestea sînt de subliniat următoarele: fiecare echipă va disputa cele trei meciuri ale primului tur pe stadioane diferite, fapt ce va impune două deplasări obligatorii. Deci, locurile de cazare nu vor fi schimbate. Apoi, meciurile din ultima zi a grupelor unu și doi se vor desfășura la aceeași oră, în aceeași zi: marți, 19 iunie, orele 20,30, la Saint Etienne și Strasbourg, pentru prima grupă și miercuri, 20 iunie, aceeași oră, la Paris și Nantes, pentru grupa a doua. De asemenea, la propunerea antrenorului francez Michel Hidalgo, în luna ianuarie '84 toți antrenorii celor 8 reprezentative calificate pentru turneul final se vor reuni la Paris pentru a pune la punct, de comun acord, o serie de probleme de ordin tehnic legate de desfășurarea jocurilor. Incă un amănunt... important: cele două semifinale nu au loc în aceeași zi, apoi ele sînt despărțite de 3—4 zile de ultimele meciuri din grupe — aceasta din motive financiare, dar care au și un efect pozitiv în sensul că există timp suficient pentru recuperarea eforturilor.

UNDE SE VOR DESFAȘURA MECIURILE? CINE SE VA CALIFICA?

In total se vor desfășura 15 partide. Orașele desemnate pentru găzduirea lor sînt următoarele: grupa I: Paris, Lens, Nantes, Lyon, Saint-Etienne, Strasbourg; grupa a II-a: Strasbourg, Saint-Etienne, Lens, Marseille, Paris, Nantes; semifinalele au loc, prima (23 iunie), la Lyon, iar a doua (24 iunie), la Marseille.

Intrebarea care se pune în momentul de față este aceasta: cine se va califica la turneul final de anul viitor? O întrebare la care este greu de dat un răspuns. Să vedem, însă, care este situația în grupe. In prima grupă conduce, detașat, Belgia, cu 8 puncte din 4 partide; o urmează Elveția, cu 4 puncte, și Scoția cu 3 — ambele tot din 4 partide. Pe locul 4 — R.D. Germană, cu 1 punct, din 3 meciuri. Deci, Belgia este o posibilă calificată. In grupa a doua conduce detașat Uniunea Sovietică (7 puncte — 4 meciuri) urmată de Polonia (4 puncte — 4 partide), Portugalia (4 puncte — 3 partide) și Finlanda cu 1 punct din 5 meciuri. In grupa a treia: Anglia: 8 puncte — 5 meciuri; 2. Danemarca: 7-4; 3. Grecia: 5-5; 4. Ungaria: 4-5; 5. Luxemburg: 0 puncte — 6 meciuri. Grupa a IV-a: Țara Galilor: 5 punc-

te — 3 meciuri; 2. Norvegia: 3-3; 3. Iugoslavia: 3-5; 4. Bulgaria: 1-5. Grupa a VI-a: 1. Austria: 8 puncte — 5 meciuri; 2. Irlanda de Nord: 7-5; 3. R.F. Germania — deținătoarea titlului ediția '80 — 3-5 (! ?); 4. Turcia: 3-5; 5. Albania: 2-6. Grupa a VII-a: 1. Spania, calificată sigur, cu cele 11 puncte din 6 partide; locul 2 — Olanda: 5-4; 3. Irlanda: 5-5; 4. Islanda: 3-6; 5. Malta: 2-5.

CARE-S ȘANSELE ROMANIEI?

Am lăsat, anume la urmă, situația din grupa a cincea, din care face parte și reprezentativa țării noastre. Mai întîi să recapitulăm rezultatele meciurilor susținute pînă acum: România — Cipru 3—1; România — Suedia 2—0; Cehoslovacia — Suedia 2—2; Italia — Cehoslovacia 2—2; Cipru — Suedia 0—1; Italia — România 0—0; Cipru — Italia 1—1; Cipru — Cehoslovacia 1—1; România — Italia 1—0; Cehoslovacia — Cipru 6—0; Suedia — Cipru 5—0; România — Cehoslovacia 0—1; Suedia — Italia 2—0; Suedia — România 0—1. Să prezentăm și clasamentul:

1. România	6	4	1	1	7—2	9
2. Cehoslovacia	5	2	3	0	12—5	7
3. Suedia	6	3	1	2	10—5	7
4. Italia	5	0	3	2	3—6	3
5. Cipru	6	0	2	4	3—17	2

Mai sînt de disputat următoarele jocuri: 21 septembrie: Suedia — Cehoslovacia; 15 octombrie: Italia — Suedia; 12 noiembrie: Cipru — România; 16 noiembrie: Cehoslovacia — Italia; 30 noiembrie: Cehoslovacia — România; 22 decembrie: Italia — Cipru.

Ce se impune observației? Că marea favorită a grupei, Italia, n-a cîștigat nici un meci și că are un golaveraj negativ; România ar cîștiga sigur grupa dacă ar obține victoria în Cipru și ar realiza un egal în fața Cehoslovaciei, la Praga. Dar variantele sînt de ordinul sutelor, cum a calculat un statistician. Unii consideră că pînă și Italia mai are șanse. Tocmai de aceea lăsăm cititorii să calculeze... Pînă la deznodămînt — o declarație a antrenorului național, Mircea Lucescu: „Dacă nu pierdeam meciul cu cehoslovacii, acasă, la această oră eram calificați. Oricum, grupa se mai joacă. Nimic nu-i sigur. Victoria noastră la Stockholm a răsturnat toate pronosticurile. Avem mari șanse să participăm la turneul final. Trebuie, însă, să obținem trei puncte din patru posibile. Depinde, însă, foarte mult de celelalte rezultate din grupă. Privim sezonul decisiv, din toamnă, cu răspundere, cu grijă, dar și cu speranță".

VASILE CĂBULEA

Din picturile lui BANDAC MIHAI

ROMÂNIA — CAMPIOANĂ EUROPEANĂ LA RUGBY!

Mîndria de a fi campion european la rugby ediția 1982/1983 o are echipa națională a României, purtătoarea ecusonului cu **„frunza de stejar"**.

Neînvinși în cele cinci partide din grupa A, obținînd tot atîtea victorii, rugbiștii noștri au cucerit cupa oferită de F.I.R.A. care acum poposește la București.

Adăugînd acest titlu meritat, rugbiștii noștri s-au remarcat și în numeroasele partide jucate în ultimii ani pe mai toate meridianele unde „balonul oval" este îndrăgit: **Anglia, Țara Galilor, Irlanda, Scoția, Noua Zeelandă, Argentina, Zimbabwe.**

Obținînd primul loc în campionatul european la care iau parte echipe împărțite în trei grupe valorice, echipa României a consacrat valoarea rugbyului în afirmarea sa mondială, constituind pentru tinerii noștri un stimulent puternic, o atracție cu totul specială pentru rugby. În cel de-al 67-lea an de existență al rugby-ului românesc, titlul european constituie un argument pentru ca reprezentativa românească să intre în circuitul de valori sportive la cel mai înalt nivel.

GABRIEL FLOREA

DACIADA

TOATĂ LUMEA PE STADION!

O IDEE GENEROASĂ

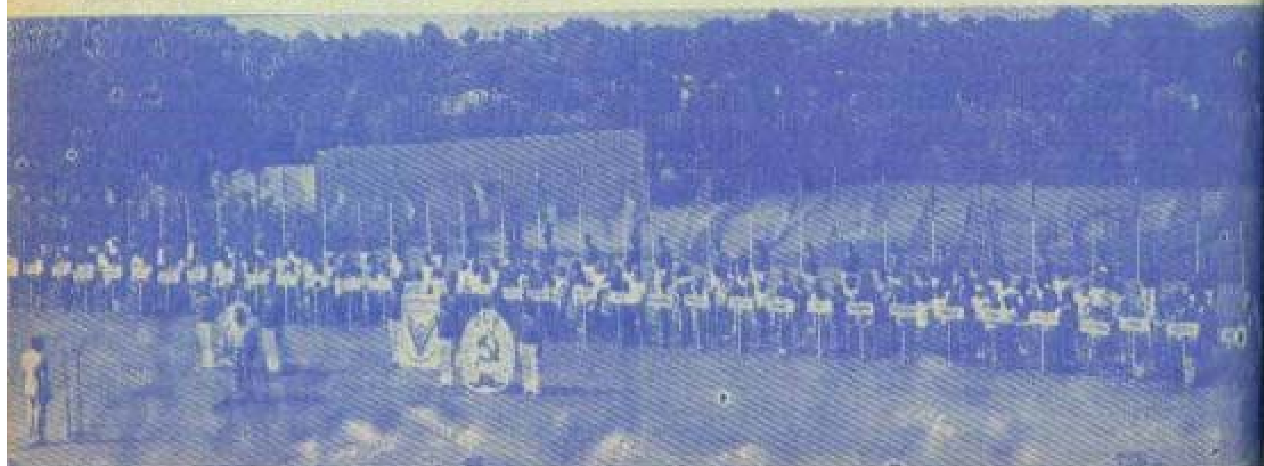
...Era sfîrşit de vară, după strălucitele succese repurtate de sportivii români la J.O. de la Montreal '76, cînd, **din inițiativa secretarului general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu**, s-a organizat, la Palatul sporturilor şi culturii, o festivitate în care însuşi preşedintele țării a înmînat înalte distincții sportivilor tricolori care au reprezentat atît de demn, atît de frumos şi atît de prestigios culorile sportive ale patriei la marea confruntare sportivă a lumii — Olimpiada, felicitîndu-i. Atunci s-au auzit aceste cuvinte încărcate de sens despre „Daciadă", această adevărată „Olimpiadă" a sportului românesc. „**Fie ca Daciada să devină tot mai mult cadrul de manifestare a energiei, elanului şi optimismului revoluționar al tineretului patriei, al cetățenilor țării, ca ea să contribuie tot mai mult la afirmarea capacității creatoare a poporului nostru, la educarea conştiinței socialiste a maselor, la plămădirea omului nou, hotărît să se consacre în întregime nobilei cauze a socialismului şi comunismului, prosperității şi fericirii națiunii noastre socialiste**". De-atunci, pînă azi, s-au înregistrat succese remarcabile. Ceea ce şi vrem să dovedim în rîndurile care urmează.

LA START... TREI MILIOANE DE CONCURENȚI !

Păstrez mereu limpede, plină de viață şi tinerețe, imaginea finalelor „Crosului tineretului" şi ale „Crosului pionierilor" desfăşurate, în mod tradițional, în luna mai, luna primăverii, şi de fiecare dată găzduite de alt oraş al țării. Şapte sute de tineri concurenți — pionieri, elevi, muncitori, studenți şi militari — îşi dispută, în primele zile de primăvară, titlurile de campioni ai „Daciadei" în proba de cros, o întrecere a celor curajoşi, a celor puternici şi ambițioşi, rezistenți la efort. Şapte sute de tineri care au promovat, începînd cu etapa de masă — la care au luat startul peste 3 milioane — şi pînă la marea finală pe țară, campionii județelor şi ai municipiului Bucureşti, s-au întrecut, pe categorii de vîrstă, cu ardoare şi o inepuizabilă energie, pentru a fi cei dintîi. Eforturile lor supreme, dramatismul luptei de pe traseu, sosirile epuizante au fost urmărite cu emoție şi aplauze la scenă deschisă de mii, de zeci de mii de spectatori ! **A fost o sărbătoare a tinereții**, o demonstrație de vigoare, o expresie a unui optimism robust.

MIJLOC DE EDUCARE ŞI FORMARE A OMULUI NOU

Aceste idei şi norme de viață, aceste obiective sociale sînt ridicate la rangul unor probleme de organizare şi acțiune politică. Există, în țara noastră, o politică a sportului, viu şi permanent reflectată în documentele de partid ; există o lege a sportului ; există, în consecință, o mişcare sportivă intensă. O strălucită întruchipare a acestor idei generoase, a acestor deziderate, o oferă „Daciada", marea competiție sportivă națională. Născută din rațiunile enunțate mai sus, **organizată din inițiativa secretarului general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu**, această mare manifestare sportivă națională îşi defineşte scopul şi aspirațiile în însăşi motivația, atît de profundă şi realistă, făcută de inițiatorul

ei : **„Pornim de la necesitatea ca activitatea de educație fizică și sport să fie mai strîns legată de producție, să contribuie la stimularea și dezvoltarea energiilor și a capacităților creatoare ale oamenilor muncii, în munca concretă pentru îndeplinirea sarcinilor de plan în întreprinderi, să asigure participarea activă și nemijlocită a maselor largi de sportivi la înfăptuirea politicii generale de dezvoltare economico-socială a țării, de edificare a noii orînduiri".**

Reținem, deci, ca element esențial, faptul că activitatea sportivă nu este o activitate în sine, ci ea are în concepția partidului nostru, a secretarului său general, o finalitate formativă și educativă, fiind considerată un mijloc eficace de dezvoltare multilaterală a personalității umane.

O NĂZUINȚĂ ÎMPLINITĂ

După desfășurarea mai multor ediții de vară și de iarnă ale marii competiții sportive naționale putem spune că „Daciada" este o idee generoasă și, de-acum, o năzuință împlinită. Statistici înregistrate în timpul desfășurării întrecerilor „Daciadei" organizate pe parcursul unui an întreg ne relevă o sumă de argumente convingătoare în acest sens : circa 9 milioane de participanți la competițiile de masă din cadrul „Daciadei" (6 milioane la ediția de vară, în cadrul căreia se desfășoară întreceri la 24 de discipline sportive, 3 milioane la cea de iarnă cu 14 sporturi în program) ; aproape 10 milioane de participanți la acțiunile turistice ; o jumătate de milion de participanți ai gimnasticii de înviorare în cămine și internate. Numai la „Crosul tineretului", în fiecare primăvară, așa cum am văzut, iau startul etapei de masă, peste 3 milioane de tineri, de toate vîrstele și de toate preocupările. Dar cu aceasta n-am spus totul despre ceea ce înseamnă „Crosul tineretului" pentru atletismul nostru de performanță. În rîndurile crosiștilor au fost descoperite mari talente ale atletismului nostru. Iată doar cîteva nume care au urcat pe scara valorii și performanțelor pînă în elita mondială : Natalia Mărășescu, Fița Lovin, Gh. Ghipu, Maricica Puică, participanți la Jocurile Olimpice și Universiade.

Și astfel de roade au dat și vor da în continuare și celelalte competiții de masă înscrise în calendarul „Daciadei" : Pentatlonul atletic școlar și „Ștafetele" elevilor, cu cîte 500 000 de participanți la fiecare ediție, concursul de înot dotat cu „Cupa U.T.C.", întrecerile de fotbal, hanbal, baschet, oină, festivalul ansamblurilor școlare de gimnastică ritmică, apoi competițiile organizate pentru sporturile tehnico-aplicative — dotate și acestea cu trofeul atît de rîvnit, „Cupa U.T.C." — toate avînd rolul să antreneze tinerii la practicarea sportului preferat, să determine o amplă mișcare sportivă de masă. „Daciada" este, într-un fel, întruchiparea ideii „sportul pentru toți", care nu mai este un simplu deziderat, ci o realitate evidentă. Cum anume s-a realizat ? Aici trebuie neapărat să amintim că sub însemnele „Daciadei" se desfășoară o serie de alte acțiuni și competiții inițiate de către factori de răspundere în domeniul sportului, fie la nivel central, fie la nivel local. Sînt demne de amintit aici inițiative ca aceea privind festivalurile sportului feminin din numeroase județe, duminicile cultural-sportive, cupele transmisibile, tradiționalele „Cupe ale U.T.C." la o serie de sporturi de vară și iarnă, „Serbările zăpezii" și „Serbările mării" — altă inițiativă valoroasă a U.T.C. — festivalurile sportive ale pionierilor sau întrecerile organizate de U.G.S.R. sau diferite ministere.

SPORTUL ȘI EDUCAȚIA FIZICĂ – COMPONENTE ALE CALITĂȚII VIEȚII

De ce anume sînt componente ale calității vieții cotidiene ? Pentru că, privind fenomenul sportiv din zilele noastre, dincolo de performanțele umane dobîndite în arenă, uneori incredibile, ne apropiem de esența sa, adică aceea de factor social, de sănătate fizică și morală a individului și societății.

Pornind de la aceste considerente putem afirma cu certitudinea validării depline a opțiunii noastre că astăzi sportul și educația fizică se constituie într-o componentă a calității vieții. Este semnificativ de arătat că întrecerile „Daciadei", competiția tuturor vîrstelor, au loc în același timp în care se află în plină desfășurare o altă mare manifestare de masă, de această dată cultural-artistică, Festivalul național „Cîntarea României". Este o fericită îmbinare a preocupărilor tineretului, a tuturor oamenilor muncii, pentru cultivarea înaltelor calități morale și de voință, cu dorința de a cînta munca, de a-și etala virtuțile, talentul, îmbogățind patrimoniul spiritual cu noi creații de mare valoare. Sînt laturi esențiale, inseparabile ale aceluiași proces de formare și educare a omului, de dezvoltare armonioasă, multilaterală a tineretului, a personalității umane.

VASILE CĂBULEA

Creion

Să stăm cîndva de vorbă, iubita mea în doi
Să cheltuim o noapte pe tot ce sîntem noi
Să ne apuce ziua, ca un frison tîrziu,
Tu să detești cafeaua, eu un bătrîn rachiu,

Să tremure pe-aproape, la geam, eventual,
Suflarea de miresme a unui blînd caval ;
Tu să-mi aduci aminte de el, eu să mă mir
Ca de un vin besmetic uitat într-un potir,

Să ardă, pe-ndelete, în soba pentru gaz
Cărbunii, economic, din tot ce-a mai rămas
Să fie cald în casă și rînduială-n lucruri
Să fim întîia dată noi singuri, să te bucuri

De noaptea care trece, de ziua care vine.
Atît cît se mai poate, cît ni se mai cuvine,
Să stăm, ca unul singur, de vorbă amîndoi
Și să săpăm în urmă pînă vom da de noi...

ALEXANDRU BRAD

Chitara albă

Timpul îți copiază linia pură a dinților.
Aud o pădure de liliac în limbajul febril
dintre un trup de rouă și trup.
De la apă la carne, secretele canale
de chitară albă.
În centrul plutitor, aurora neagră a nopților
înstelînd biografia cuvintelor.
Cum să te văd, sub transparentele cadavre
ce duc la tine
decît cu chipul înclinat pe pagina goală ?
Adormi în frunzișul neted al hîrtiei ;
sub răcoroase plete numele meu
are un sunet de vislă.
„Nu-mi recunosc degetele :
cinci inimi pentru o singură mînă".

CONSTANTIN SEVERIN

Profesorul de contrapunct

Prin solzosul frunziș se strecoară
cu sfială îndepărtînd crengile
să-mi facă loc. Zilele asemeni sîngelui decolorat
îi trec prin trup întunecîndu-l.
la masa prin autoserviri
aplaudă dublul concert de Bach
singur în fața televizorului
și a oglinzii pătate de muște în care
doar singurătatea lui se mai privește.
Nu primește scrisori, doar note de plată.
Coboară cu grijă cele 73 de trepte ce-l despart
iar cînd e salutat
ridică cu spaimă pălăria să nu fie recunoscut.
Poate fi văzut seara între orele 8 și 9
plimbînd un șoricar
mirat întotdeauna și nepregătit desigur
pentru un apus atît de somptuos.

LILIANA URSU

Doina (străină)

! inima mea azi nu te mai vrea,
ia-mi cu tine tinerețea mea,
lasă-mă aice să rămîn
și fără de tine și bătrîn,
lasă-mă aice să rămîn
și fără de tine și bătrîn !

! ca să-mi iert că mult mi-ai fost dragă
lasă-mi numai pîne d'a neagră,
noaptea s-o mănînc fără să văd
așteptînd urgie și prăpăd,
noaptea s-o mănînc fără să văd
așteptînd urgie și prăpăd !

! singur să mă bucur că mă-ntomn,
să-mi ud buzele numai în somn
cu sărată lacrimă, săra —
ochiul meu să plîngă, dacă vrea,
cu sărată lacrimă, săra —
ochiul meu să plîngă, dacă vrea !

! viersul meu să-l cînți numai noaptea,
și din șapte numa-ntr-a șaptea,
lasă ziua cum e, dacă vrei,
că-i ajunge răutatea ei,
lasă ziua cum e, dacă vrei,
că-i ajunge răutatea ei !

CEZAR IVĂNESCU

Secvențe din... „SECVENȚA"

PROPUNERI PENTRU BUNUL MERS AL FESTIVALULUI

PREMIILE NOASTRE

■ Ecranul să fie transparent pentru a vedea ce se întîmplă în sufletul eroilor.

■ Să se dea premiile înainte.

■ Juriul să fie secret de serviciu.

■ Juriul să fie închis într-un seif și uitat.

■ Să se înlocuiască ecusonul festivalului cu ecusonul F.I.F.A.

■ Vizionările să se facă pe plajă, la nudiști, ca să iasă la iveală adevărul golguț.

■ Să se organizeze excursii înot pînă la epavă și înapoi pentru spectatorii cei mai merituoși.

■ Filmele documentare să fie însoțite și de documentele respective.

CATRINEL DUMITRESCU VREA SĂ JOACE ÎN „SECVENȚA"

— Ce vrei să te întreb ?

— Ce vrei să-ți răspund ?

— Ce buletin ai ?

— De Cluj-Napoca.

— Ce te-a costat ?

— Patru ani de foarte puține roluri în teatru !

— Cum ai devenit „fără Buletin de București" ?

— M-a chemat la probe Dan Marcoci pentru „Mult mai de preț e iubirea". M-am întors la Cluj-Napoca și a sunat telefonul. Mi s-a spus că sînt distribuită în „Buletin de București" și că a doua zi încep filmările ! Am mai întrebat cine mi-e partener și am aflat că Mircea Diaconu, drept care aveam o garanție.

— Te cunoaște lumea pe stradă ?

— **Făceam baie într-un bazin în provincie.** S-a apropiat de mine un ins. „Catrinel Dumitrescu ?". „Da". „Și faceți baie în apa asta ? ! ! !". Treceam pe stradă. Doi băieți înaintea mea : „Uite, mă, asta seamănă cu Catrinel Dumitrescu !".

— Ce visezi tu de la filmul românesc ?

— Visele mele au date de plecare foarte reale !

— Ai umor ?

— Nu știu !

— Cum te-a primit festivalul ?

— La masă. Ospătarul m-a servit numai pentru că a văzut filmul de trei ori !

— Cum te-ai împăcat cu ceilalți parteneri ?

— Cotescu mi-a fost profesor și tată. Prima dată în „Ion".

— Cum a fost la filmare?

— A fost un haz de București !

— Cum te-ai înțeles cu Mirabela Dauer?

— Eu cîntam după playback și după film, oricum, nu m-am mai întîlnit cu ea.

— Ai vrea să joci în „Secvența" ?

— În regia cui ?

— A Secvenței, bineînțeles !

— Aș fi vrut să spun la microfon că mi-ar plăcea să se ridă la film, cel puțin ca la Secvența, dar m-am emoționat !

— Catrinel, am aflat de la tine că ești căsătorită proaspăt. De cîte luni ?

— De cinci.

— Crezi că acest act social grav și fundamental are o influență benefică asupra carierei tale sau dimpotrivă ?

— Nu, dimpotrivă !

— Atunci îți dorești să joci un rol ca cel al lui Bibi Anderson, din filmul lui Bergman „Voi fi mamă" ?

— Cu condiția să existe un Bergman al filmului românesc !

— Am impresia că va trebui să-l aștepți multă vreme !

— Timp am. Așteptarea e apanajul actorului.

— Nu uita că și Godot a fost așteptat !

— Nu uit.

— Ce-aș putea face, totuși ca să uiți ?

— Să-l descoperi pe Bergman al nostru ! Eu cred că el există pe undeva. Dar nu știu unde.

— Iată un ideal pentru un pionier al Secvenței !

SFATURI PENTU TÎNĂRA ACTRIȚĂ AMATOARE

■ Să fie (ne) măritată.

■ Să dea examen la I.A.T.C. și să nu reușească.

■ Să stea mult pe stradă. (În filme sînt luați și oameni de pe stradă).

■ Să citească în ochii regizorului intențiile acestuia.

■ Să n-aibă habar de această meserie. (De aici prospețimea...).

PREMIILE NOASTRE

Marele premiu : filmului „Călăuza" de Andrei Tarkowski.

Premiu pentru scenariu: consultărilor dintre membrii juriului dinaintea festivalului.

Premiu pentru muzică : cîntatului în strună.

Premiu pentru interpretare feminină : omului de artă Sanda Faur.

Premiul Tot înainte : lui Mircea Mureșan pentru întregul său debut.

Premiul O.Z.N. : juriului, pentru cel mai bun film științifico-fantastic.

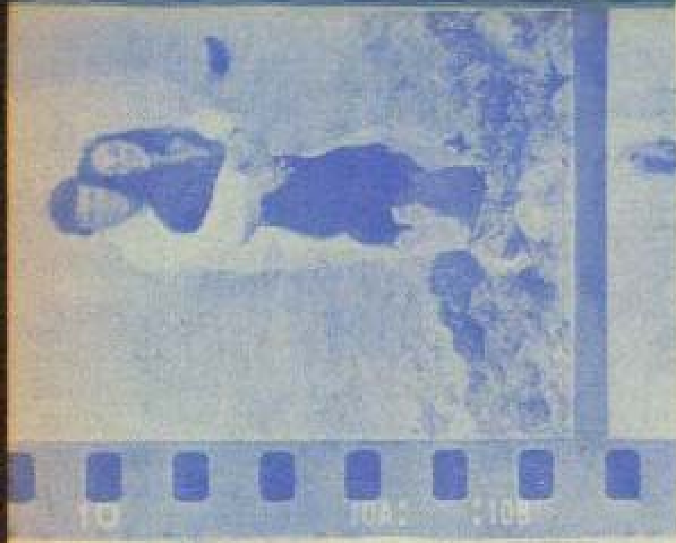
Premiul Sofia Vicoveanca : patefonului din filmul „Pe malul sting al Dunării albastre".

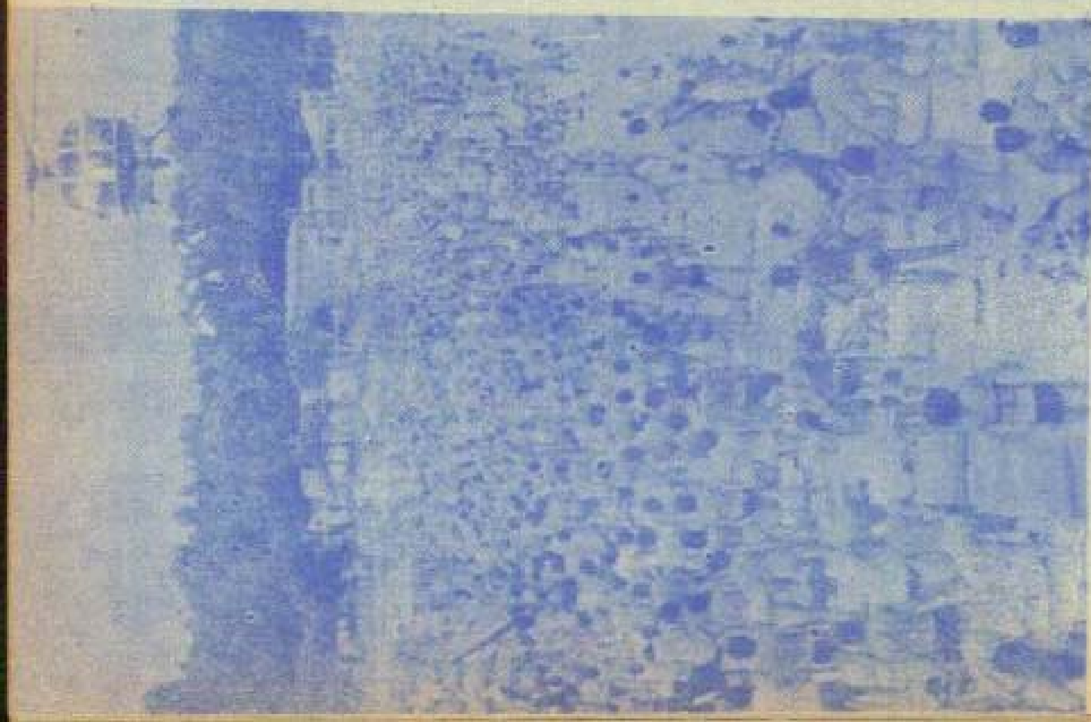
Premiul din profil : regizorului Tică Păun pentru concepția filozofică a filmului „Melodii la Costinești".

PROPUNERI DE MĂSURI PE ADRESA FESTIVALURILOR INTERNAȚIONALE PENTRU A DA OCAZIA PREMIERII VREUNUI FILM ROMÂNESC

■ Comisiile de organizare să se prezinte cu cîțiva ani înainte de a fi produse filmele, la sediul Centralei Româniafilm și să anunțe zilnic că ele trebuie să ajungă la o dată fixă și, dacă e posibil, locul unde se ține festivalul.

■ Pe lîngă fiecare membru al juriului să existe cîte un funcționar al Centralei Româniafilm care să explice rațiunile economice care au stat la baza filmului.

■ Juriul trebuie să fie cel puțin o dată pe an incompetent.

■ Juriul să-și ridice nivelul profesional recitind cronicile lui D. I. Suchianu.

■ Un al doilea funcționar reprezentat pe lîngă fiecare membru al juriului să fie Sergiu Nicolaescu.

■ Publicul să-și consacre tot timpul liber pentru a învăța că în filmul românesc se duce o permanentă luptă pentru o nouă calitate.

CU MIRCEA ALBULESCU PRINTRE PLOI

— De cine se teme Mircea Albulescu ?

— Bineînțeles, mă tem de fiul meu. Are 14 ani, și-a luat treapta și mă amenință cu filme de groază.

— Ce loc ocupă festivalul în palmaresul dumneavoastră ?

— Primul loc întrucît este primul la care particip !*)

— Cum se mai poartă celebritatea ?

— Greu pentru oamenii conștienți, ușor pentru cei inconștienți. Pentru cei care cred că o fac bine, se înșeală !

— Ce simțiți în preajma juriului ?

— Jur — împrejur — juriul — în — juri — mă — jur — și-aștept — juriu — prejuriu — c-aștept — să — le-ndoi...

— De ce se acordă autografele ?

— În speranța că într-o zi va fi semnată și o foaie albă cu titlul Chitanță. De aceea eu nu semnez decît sub Dedicație.

— Ce rol v-ar plăcea să jucați, să zicem mîine, la Teatrul de vară ?

— Omul de pe plajă făcînd baie și stînd la soare, eventual în 2 serii. Ca timp.

— Ce puteți spune anul acesta „Secvenței" ?

— La mulți ani ! La puțină ploaie ! La multe fete și băieți ! ș.a.m.d.

*) Din motive necunoscute nouă, nu îndreptăm eventuala eroare

SINT ÎNCĂ UN OM CALM CU MARIN STANCIU

— Stimate Marin Stanciu, de cîți ani lucrați în cinematografie ?

— De puțini. Cam de 3 decenii și ceva.

— Și cum de ați reușit, în această „lume" unde mulți albesc repede, să vă mențineți forma, tinerețea fizică și morală demnă de invidiat ?

— Cinematografia are și ea, pe lîngă focul gheenei, și frumusețile sale.

— Care din ele v-au călit ?

— Cred că am reușit să păstrez un echilibru între ele. Și poate pentru că am fost calm.

— Nu mai sînteți ?

— Sînt încă un om calm.

— Aici poate fi secretul tinereții ?

— Nu știu.

— Vă place sportul ?

— Da. Foarte mult.

— Ce sporturi ?

— Fotbalul și tenisul de masă.

— După cîte știu, sînteți președintele Federației de tenis de masă.

— E adevărat.

— De mult timp ?

— Nu prea. Cam de peste 3 decenii și ceva.

— Acum îl mai practicați ?

— În zilele libere.

— Aveți și dintr-acestea?

— Rar... dar puține.

— Dar muzica vă place?

— Paradoxal, cînd eram mai puști, îmi plăcea mult muzica simfonică, acum îmi place mai mult muzica ușoară și romanțe.

— Aveți vreun interpret preferat ?

— Paganini.

— Poate ăsta-i secretul tinereții ! ?

DIN CICLUL „SCRISORI DESCHISE DE LA SERGIU NICOLAESCU" :

O SCRISOARE PIERDUTĂ

Către tinerii regizori care încearcă profesia mea : vă reamintesc că de la bun început trebuie să vă impuneți stilul meu de muncă profesionist. Regizorul este autorul filmului, scenariului, regiei, cadrului, indicațiilor din platou și interpretul rolului principal care în filmul următor va scăpa cu viață. Pentru că totul poate deveni un serial. Devizul astfel atacat va fi rezonabil. Primele antrenamente trebuie petrecute la poligonul de tragere și la masa pirotehnicianului (aș prevedea la I.A.T.C. un curs de balistică). Esențial la filmare este să ai vocea mai puternică de 2,5 ori pe scara Mercali decît cea prin portavoce. Nu aveți nevoie de prieteni. Trebuie să trageți tot timpul. Să nu uit caii. Cascadorii. Muniție. Și filmele mele. Vizionări din ele 8 ore pe zi, la sînge. Pînă data viitoare notați-vă filmografia mea, dar repede, că mă grăbesc la filmare : „Ultimul cartuș", „Trandafirul galben", „O floare și doi pistolari", „Comisarul Moldovan", „Comisarul Maigret", „Un comisar acuză", „Atunci i-am condamnat pe toți la moarte", „Un condamnat la moarte a evadat", „Marea evadare", „Osînda", „Revanșa", și celelalte pe care un tînăr regizor le mai cunoaște din filmografia mea personală, pentru că eu nu văd alte filme. Să fim profesioniști, ce dracu', Semaca !...

(Ți-ți-ți-ți-ți. Țiuuu...)

MIREL ILIEȘIU E PENTRU POLIGON

— Cum vă simțiți a doua oară la Costinești ?

— Dat fiind că sînt documentarist și deci sînt în tranzit nu pot să spun decît SIC TRANSIT GLORIA FESTIMUNDI.

— Sînteți unul dintre cei mai discutați socri mici aici ! Ce s-a mai întîmplat în noaptea nunții cu MIREASA !

— Inexact, nu sînt socru mic ci sînt ginerele ! Un ginere întîrziat, da, dar foarte fericit pentru că Mireasa mi-a scos din congelator tinerețea. Nu am mai făcut reportaj de 25 de ani : calitățile mele nupțiale își trag forța mai mult din experiență. Calitățile esențiale ale unui ginere au fost asigurate cu succes de tinerețea realizatorilor imaginii și mai ales a lui Cristian Perianu.

— Un adevărat triunghi conjugal !

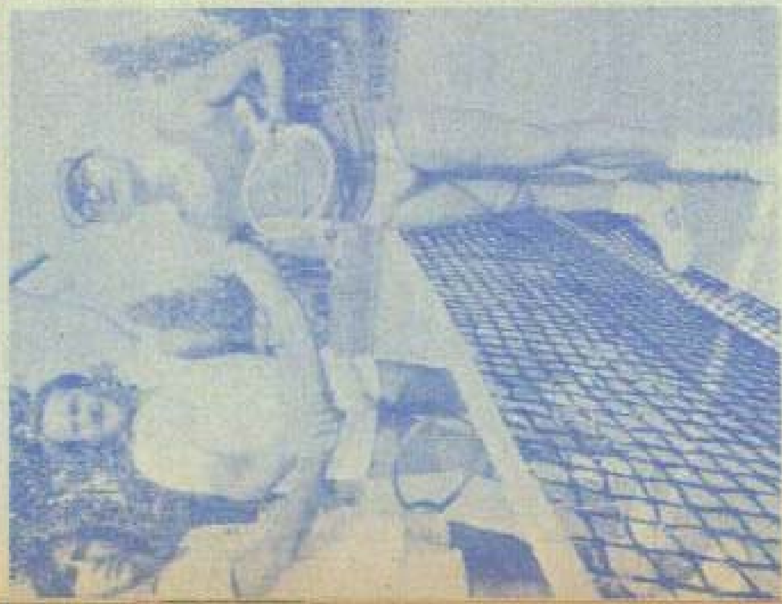
— Nu triunghi, ci chiar poligon !

— Oricum vă dorim casă (fără număr) de piatră !

— Da nu numai casă...

Stere Gulea le zice : la ce bun un interviu cînd nu de așa ceva îți arde ?

Sînt așa de puține momentele în care te simți bine împreună cu colegii la o discuție despre un film al tău pe care l-au văzut ! Așa eram în seara asta. Probabil că e o iluzie ! N-are importanță dacă vorbele care se spuneau erau de pură circumstanță sau erau chiar sincere. Eu mă simțeam bine cînd, iată că apare un nedorit de la **Secvența** pe la 1,30 dimineața cum că vrea cu tot dinadinsul un interviu. Din momentul ăsta s-a dus dracului totul, buna mea dispoziție, iluzia că există o armonie de breaslă și chiar a universului. Astfel am ajuns la concluzia că nu e bine să dai interviuri. Totul e să ai puterea asta.

NU POT, CĂ MI-E FRIG
CU FRANCISC MUNTEANU

— Ce alt titlu, maestre Franț Munteanu, i-ați fi dat filmului „Melodii la Costinești" ?

— Titlul original : „Concert pentru cimpoi cu patru ciucuri" !

— Unui debutant i se poate permite orice ?

— Unui debutant în orice caz i se permite mult mai mult decît unui consacrat.

— Cunoașteți vreun cineast care s-a consacrat ab initio ?

— Tarkowski, care la început n-a plăcut acasă.

— Ești informat, maestre. Într-adevăr, Tarkowski, prin „Copilăria lui Ivan", a luat Marele Premiu la Veneția.

— Da, așa-i !

— Noului val de regizori îi prevedeți vreo consacrare similară ?

— Noul val întotdeauna se impune.

— Există noi valuri și noi valuri.

— Noul val autentic.

— Încă o întrebare :

— Nu pot, că mi-e frig.

NICI PENTRU DINU MANOLACHE BANII N-ADUC FERICIREA

— Unde te-ai consacrat, în Costinești sau în afara lui ?

— În afară.

— Dar în Costinești ce-ai făcut pînă acum ?

— Nimic.

— Și ai de gînd să faci ceva ?

— Nu depinde de mine.

— Dar de cine ?

— De cineva care m-ar chema să fac acel ceva.

— Nu-l cunoști încă ?

— Nu.

— Dar dacă acel cineva ar fi un om din juriu ?

— Juriul ăsta, de-acum ?

— Da.

— Nu cunosc componența juriului.

— Dar dacă acel cineva ar fi o femeie ?

— Sînt cu soția. (adică cu Rodica Negrea).

— Crezi în talentul ei ?

— Conjugal sau extraconjugal ?

— Conjugat.

— Cred, pentru că-i absurd.

— Da, e absurd să ai talent !

— Și să crezi că ai talent e absurd !

— După cum e absurd să crezi ! (pauză) Dacă însă acel cineva, de care vorbeam mai sus, ar fi Dan Marcoci, ce-ai face ?

— Aș cînta : Banii n-aduc fericirea...

PREMII PENTRU FILMUL „MULT MAI DE PREȚ E IUBIREA"

■ Premiul Trustului de construcții-montaj București pentru finisajul apartamentului în care locuiesc Emilia și Victor.

■ Premiul Pazei contractuale pentru abnegația dovedită de portăreasa de la Căminul de fete.

■ Premiul Sanepidului pentru că în tot timpul filmului cei doi nu se sărută, deși se iubesc.

■ Premiul M.T.Tc., Direcția de poștă și telecomunicații, pentru performanțele tehnice ale telefoanelor interurbane.

■ Premiul Institutului de psihologie al Academiei Republicii Socialiste România pentru contribuția adusă de locotenentul de miliție Bică la dezvoltarea științei psihologiei.

■ Premiul Institutului Central de Metrologie și Hidrologie pentru promptitudinea cu care ploaia a răspuns tuturor solicitărilor.

■ Premiul Ministerului Educației și Învățămîntului pentru înalta calitate a cursurilor profesionale ținute de inginerul Victor.

■ Premiul Consiliului Național al Femeilor pentru cele mai bune raporturi dintre mamă și fiică.

■ Premiul A.C.I.N. pentru cele mai multe premii acordate unui film românesc.

NICOLAE MĂRGINEANU ȘI MARIA PLOAE FAȚĂ ÎN FAȚĂ CU MINE

— Nicolae Mărgineanu, citești Secvența ?

— Da, cu mare plăcere !

— Vai de mine, sare Maria Ploae, și eu n-am avut timp !

— Nicolae, ai ecraniza „Secvența" ?

— N-am un răspuns pregătit.

— Nici eu n-am avut întrebarea pregătită.

— Da, ceva dinăuntru îmi dă ghes și parcă aș încerca.

— Crezi că o astfel de tentativă ar salva cinematografia noastră de la înecul lipsei de idei și umor ?

— Întrebările grave mă paralizează. Niciodată nu poți ști ce-ar ieși. Dar tentant ar fi...

— Deduc că ești nemulțumit de aspectul cel mai grav al filmului românesc ? !

— Nu-i nimic de dedus, sînt lucruri știute. (Discuția ne este întreruptă de Călin Căliman, care îl cheamă să-i comunice ceva. Continui cu Maria).

— Maria, cum este Nicolae Mărgineanu ca regizor ?

— Foarte bun !, spune ea cu ardoare.

— Dar ca ne-regizor ?

— Și mai bun !

— Dar ca operator ?

— A, extraordinar !

— Cum s-a întîmplat de-ai ajuns la acest adevăr ?! Îa mărturisește : tu l-ai descoperit pe el sau el te-a descoperit pe tine?

— Cred că reciproc. La „Muntele ascuns".

— Care n-a fost chiar așa de ascuns pentru voi ! (Revine lîngă noi Nicolae Mărgineanu, foarte curios să afle dacă soția lui n-a „trădat" ceva).

— Aveți vreun om în juriu ?

— La Moscova, unde filmul a luat Diploma de onoare a festivalului, n-aveam decît unul, aici îi avem pe toți, zice Maria.

— Români de-ai noștri, precizează Nicolae.

INSTITUȚIA MIRCEA DIACONU

O văd pe Diana Lupescu pe malul mării. Mă apropii.

— Diana, ești singură ?

— Nu, e și Mircea acolo...

— S-a ocupat cineva de el ?

— Eu.

— E atentă lumea cu Mircea ?

— Deosebit de atentă. Și eu sînt foarte atentă cu el.

— Tu trebuie să fii mai atentă decît toți la un loc!

— Păi tocmai !

— El sesizează diferența ?

— Încă o mai sesizează.

— Îl tratează lumea ca pe o vedetă ?

— Da.

— Și tu cum te împaci cu o asemenea personalitate originală ?

— Mă împac foarte bine. În primul rînd pentru că nu ne confundă niciodată nimeni unul cu altul.

— Și poți să-ți păstrezi intactă personalitatea ? (tace) **Ți-ai sărăcit-o sau ți-ai îmbogățit-o alături de el ?**

— Da. M-a ajutat să-mi definesc mai bine personalitatea.

— Dar tu pe el l-ai influențat ?

— Întreabă-l pe el ! (În acest moment Ulieru intră în mare). Aici întrerup dialogul și mă apropii de Mircea Diaconu. Pare emoționat. Se uită la mine ca Pătru cel Scurt. Îl întreb ce mi-a spus Diana să-l întreb. El îmi răspunde :

— Întreab-o pe ea !

— Ce zici, Diana ?

— Întreabă-l pe el !

Mă hotărăsc să fiu necruțător și le pun amîndurora aceeași întrebare :

— Marea are o forță binefăcătoare asupra personalității voastre ?

Se uită unul la altul. El e mai timid. Ea e mai curajoasă și spune :

— Da, eu mă simt bine în costum de baie ! (Cred și eu !).

— Iar tu, Mircea, te simți bine în costum ?

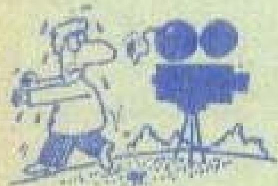
— E o mare diferență de optică, zice el. Dar, te rog, să pleci ! Nu mă provoca. Sînt violent. Nu discut.

Minidicționar cinematografic văzut de MIHAI MATEI

— Tot ce spui se poate folosi împotriva ta.

— Eu nu vorbesc decît în prezența avocatului meu. (Deodată strigă, uitîndu-se spre mare) : Ulieru s-a înecat.

— Da. Nu se mai vede. Putem continua. Nu cumva Ana (fetița lor) e avocatul tău ?

— Nu discut. (Eu insist cu privirea). Vezi să nu-ți iau eu un interviu. Ai mult mai multe defecte decît mine.

— Ești convins ?

— N-am fost colegi de facultate ?

— Spune un defect !

— Ești reporter.

— Ocazional. Cred că nu m-ai mai văzut pînă azi în postura asta ?

— Ba da.

— Poate în vis.

— Dacă ai fi fost redactor la o altă revistă, mda, era ceva serios. Ai fi cîștigat bani, dar așa ce cîștigi ?

— Cazarea și cartela. Observ că tu și Diana aveți ceva comun : umor. Dar ea are mai mult.

— E mai tînără, zice el.

— Și cum se explică că nu te-a molipsit ? (Mă privește ca Filip cel Bun pe George Constantin). **Cu ce ocazie pe-aici ? Nu ești invitat la festival ?**

— Mi-am plătit cazarea, camera... Sînt plătitor !

— Ești în concediu ?

— Am filme vreo 2 zile, cînd sînt obligat să discut drăguț cu voi.

— Iar în rest, ce ești Mircea Diaconu ? îl întreb eu hamletian.

— Eu am mai afirmat-o. Eu sînt o instituție. Instituția Mircea Diaconu. Dacă am chef, înjur pe oricine.

— Bine. Noi avem o vorbă : tu ne înjuri oral, dar noi te vom înjura în scris. Acum te las, dar am să revin. Nu însă fără a te mai întreba : îți place ceva aici ?

— Singura chestie bună de aici nu e nici festivalul, nici Costineștiul, e cînd cînți noaptea pe plajă să te audă grănicerii și să-i trezești pe toți din stațiune !

Selecție realizată de GABRIEL G. FLOREA

Subiecte pentru un film românesc văzut de FLORIN ȘTEFĂNESCU (LINU)

CĂUTĂTORII DE AUR

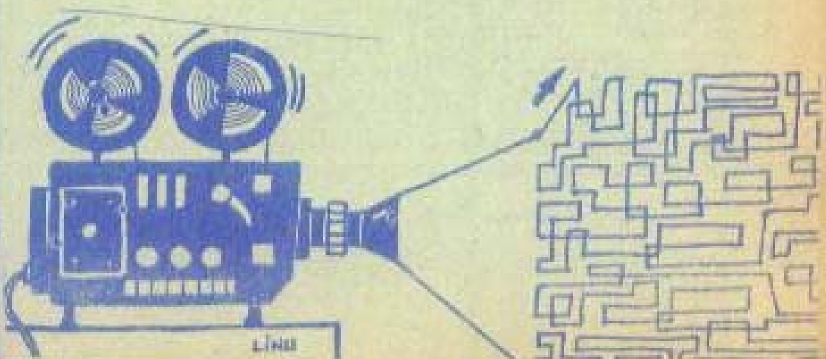

A TRĂI

UN BOB, DOUĂ BOABE

PRELUDIU

ÎNTOARCEREA DIN IAD

LA CAPĂTUL LINIEI

Luis Britto Garcia (Venezuela)

NU MĂ PRICEP LA AFACERI

Cităt în fața tuturor domniilor voastre, în mod categoric și de la bun început neg orice culpă, tot ce se întîmplă este că nu mă pricep deloc la afaceri. Tocmai mă gîndeam cum să fac carieră cînd îmi apare pe neașteptate Mister Godwin și se oferă să-mi finanțeze campania electorală pentru postul de Președinte, eu îl întreb, și dacă pierdem, și atunci mi se răspunde, n-are importanță, campania celorlalți candidați tot Mister Godwin o finanțează. Ridicat la o asemenea demnitate prin voința poporului, în ziua învestiturii îmi apare Mister Godwin și mă întreabă ce-am de gînd să fac cu enormele zăcăminte ale Republicii și eu ce pot să-i răspund dacă nu, Mister Godwin, eu nu mă pricep deloc la afaceri, îmi zice Mister Godwin, n-are importanță, vi le exploatez eu, dar desigur, ar fi bine ca din rațiuni inerente Dezvoltării să-mi procurați creditele necesare și fără dobîndă în cadrul Planului de Dezvoltare Industrială și alte forme pe care le veți introduce imediat, chiar dacă nu vă pricepeți deloc la afaceri. Dar de unde să scot eu bani pentru a vă procura credite, Mister Godwin, întreb, și-mi răspunde, n-are importanță, vi-i împrumut eu, dar cu dobînzile potrivite unei țări în curs de dezvoltare. Îi spun în culmea bucuriei accept, accept, oh, dar Mister Godwin face o mutră tristă și-mi zice că eu nu înțeleg, nu înțeleg, că nu e atît de ușor, că nu se poate face nimic dacă nu se creează climatul favorabil investițiilor, adică scutiri de impozite, adică închisori, adică tancuri, adică avioane, adică submarine, adică turnători, adică Generali cu medalii și tot bazarul, și eu îi zic, dar toate astea or să vă coste scump, Mister Godwin, însă el are soluția gata pregătită, eu sînt cel care o să suporte toate cheltuielile, și cum, îi zic eu care nu mă pricep deloc la afaceri, și zice Mister Godwin, vă vînd eu ce-mi prisosește din toate astea, dar cu ce bani să le cumpăr, simplu, îmi zice, vi-i împrumut eu, dar cu dobînzile cuvenite.

Bineînțeles că asemenea favoruri merită reduceri speciale de impozite și scutiri de taxe vamale și intrare liberă pentru toate lucrurile pe care ni le vinde Mister Godwin, și chiar și așa, sărmanul Mister Godwin, la sfîrșitul anului nu i se poate cere nici un impozit pe întreprinderi pentru că acestea îi vînd materialul zăcămintelor aceluiași Mister Godwin sub prețul de cost, și așa, pentru a evita falimentul, mai multe reduceri, mai multe dispense, mai multe credite, un mai mare climat de încredere pentru investiții și pentru a plăti toate astea cresc impozitele și trebuie vîndute străinilor pămînturi, munți, lacuri, case, oameni, copii, ceruri, ape, pești, rîuri, mări, păduri, stînci, aer, păsări și izbucnesc foametea și ciuma și e agitație mare și vine revoluția și, adus în fața înaltei voastre instanțe, cum să vă explic, cum pot să vă conving că n-a fost o problemă de rea intenție, că se întîmplă, pur și simplu, să nu mă pricep deloc la afaceri.

În românește de DOINA LASCU

Hector Zumbadó (Cuba)

HARAKRITICA

ACTUL I

Sîmbătă, orele cinci după-amiaza. Intru gîfîind și surîzător în biroul șefului de redacție, cu foile în mînă. Șeful mă privește cu mici pumnale în ochi.

— Zumbado, dragule, uită-te ce zi și ce oră e — orele cinci, în după-amiaza unei sîmbete —, acum îmi apari cu „Limonada"? Vineri, băiete, vineri! Vineri la ora prînzului trebuia s-o dai!

Cer iertare. Plec capul. Mă scuz. Suferința mă zdrobește. Explic, lămuresc, recunosc întîrzierea. Îmi scot samuraiul și, încetișor, cu automilă și cu autocompătimire, mă autoasasinez.

ACTUL II

Sîmbăta următoare, la cinci după-amiaza. Gîfîind și surîzător năvălesc în biroul șefului de redacție. Șefului îi ies fum pe urechi și lungi văpăi prin orificiile nasului. Lovitura de pumn face să vibreze cristalul biroului. Urlă:

— Grr! Grr! Acum îmi apari cu „Limonada"? Grr!

Îmi scot din nou samuraiul. Devin tragicodramatic-profund. Ca Othello cînd își înfige pumnalul în trupul Desdemonei. Semăn cu Toña cea Neagră cînd cîntă chestia cu..

Milăăăăă pen'cel care suuuferă!

și pierzîndu-mă în justificări și scuze, mă autofulminez din nou.

Pur și simplu, îmi mai fac o dată Harakritica.

Harakritica este o invenție creolă. Un fel de sinteză folclorică dintre harakiri și autocritică. Este produsul amestecului dintre influența lui Toshiro Mifune, o lectură superficială a marxismului și instinctul de conservare.

Orice harakritică, atunci cînd e bună, trebuie să întrunească următoarele condiții:

1. Să-ți recunoști imediat greșeala. Să nu discuți niciodată.

2. Să te autostrivești în mod deschis, să te autodistrugi fără milă, să te autotrăsnești cu toate trăznetele.

3. Să faci un efort pentru ca fața să reflecte seriozitate, sinceritate, profundă căință, un complex al culpei și să inspire compasiune, mizericordie și milă.

4. Să apelezi la sentimentalismul creol (Cubanezul este extrem de sensibil la asta. Să faci referiri, mai ales, la mamă, la copii, la vreo boală cronică — astm, coloana vertebrală, hepatită etc. Toate astea ajută grozav).

5. Să strecori abil justificări economico-sociale, social-culturale și socio-psihologice (originea socială, antecedente familiale, educația de acasă, divorțul părinților, influența clerului în adolescență, frustrarea conjugală, lipsa de experiență, nivelul cultural scăzut, subdezvoltarea, blocajul, trauma transportului în comun și a țigărilor etc.).

6. Să folosești întotdeauna o sabie de cauciuc.

7. Și, înainte de toate, să simți în forul tău cel mai intim — fără să te trădezi, desigur — că ai mai putea să repeți greșeala.

Aceasta este o harakritică. Care, bineînțeles, are un dublu tăiș periculos: haraconcedierea sau harababuiala.

În românește de DOINA LASCU

Boris Vian (Franța)

Pericolul clasicilor

Pendula electronică bătu de două ori, iar eu am tresărit, smulgîndu-mă cu greu din tumultul de imagini ce-mi năvăleau în minte. Cu o oarecare surpriză, am constatat printre altele că inima mea începuse să bată mai repede. Roșind, mi-am închis în grabă cartea; era Tu și Eu, o veche hîrțoagă prăfuită dinainte de cele două războaie, pe care ezitasem pînă atunci să o abordez ca lectură, cunoscînd îndrăzneala realistă a temei. Dar mi-am dat seama atunci că neliniștea mea venea în mai mare măsură de la ora și ziua în care mă aflam, decît de la carte : eram în ziua de vineri 27 aprilie 1992 și o așteptam, ca de obicei, pe eleva mea stagiară Florence Lorre.

Această descoperire mă izbi mai mult decît aș putea spune. Mă consider un spirit deschis ; dar nu este de datoria unui bărbat să se îndrăgostească primul, iar noi am păstrat rezerva care se cuvine sexului nostru în toate ocaziile. Totuși, după șocul inițial am început să reflectez și mi-am găsit scuze.

Este o idee preconcepută să-ți închipui oamenii de știință, și în special femeile, sub aspectul autorității și urițeniei. Desigur, femeile, mai mult decît bărbații, sînt dotate pentru cercetare. Iar anumite profesii în care aspectul exterior joacă un rol selectiv, ca aceea de actor, comportă o proporție relativ ridicată de Venus. În același timp, dacă aprofundezi problema, constați destul de repede că o matematiciană frumoasă nu este mai greu de găsit decît o actriță inteligentă. Ce-i drept, există mai multe matematiciene, decît actrițe. În orice caz, șansa mă favorizase prin tragerea la sorți a stagiarilor și, deși pînă azi nici un gînd necurat nu se strecurase în mintea mea, recunoșteam deja — cu toată obiectivitatea — farmecul incontestabil al elevei mele. Aceasta justifica emoția mea prezentă.

Mai exact, în creștere ; ea sosi, ca de obicei, la două și cinci.

— Ești extrem de șic, zic eu, un pic surprins de propria mea îndrăzneală.

Ea purta o salopetă colantă dintr-o țesătură de un verde pal cu reflexe de moar, foarte simplă ; dar care provenea desigur dintr-o fabrică de lux.

— Îți place, Bob ?

— Îmi place foarte mult.

Eu nu mă număr printre cei care consideră culoarea deplasată, chiar atunci cînd este vorba de o îmbrăcăminte feminină atît de clasică — așa cum este o salopetă de laborator. Cu riscul de a scandaliza, mărturisesc chiar că o femeie în jupă nu mă șochează deloc.

— Sînt încîntată, îmi răspunse Florence, cu un aer amuzat.

Deși sînt cu vreo zece ani bunișori mai bătrîn decît ea, Florence îmi dă impresia că părem de aceeași vîrstă. Din această cauză, raporturile noastre diferă un pic de raporturile normale profesor-elev. Ea mă tratează camaraderește. Asta mă jenează un pic. Bineînțeles, aș putea să-mi rad barba și să-mi tai părul ca să semăn cu un bătrîn savant de la 1940 ; dar ea afirmă că asta mi-ar da un aer efeminat și nu mi-ar ajuta cu nimic ca să-i inspir respect.

— Și cum mai merge cu montajul ? întrebă ea.

Făcea aluzie la o problemă electronică destul de spinoasă încredințată mie de Biroul Central și pe care tocmai o rezolvasem în acea dimineață, spre marea mea satisfacție.

— Terminat, zic eu.

— Bravo ! Merge ?

— Am să văd asta mîine dimineață, zic. După-amiaza zilei de vineri este consacrată educației tale.

Ea ezită, își plecă ochii. Nimic nu mă jenează mai mult decît o femeie timidă, iar ea știa asta.

— Bob... Aș dori să te rog ceva.

Mă simțeam foarte prost. O femeie, într-adevăr, ar trebui să evite cochetării atît de fermecătoare față de un bărbat.

Ea continuă :

— Explică-mi la ce lucrezi!

A fost rîndul meu să ezit.

— Ascultă, Florence... este vorba de lucrări ultraconfidențiale...

Ea își puse mîna pe brațul meu.

— Bob... Și cel mai mărunt din laboratorul ăsta știe despre aceste secrete cît... hîm... cel mai bun spion din Antarès.

— Ah, asta, asta nu m-ar mira, spun covîrșit.

De săptămîni și săptămîni, radionii ne asasina cu refrene din Marea Ducesă d'Antarès, operetă planetară de Francis Lopez. În ceea ce mă privește, eu detest această muzică deșuchiată. Mie nu-mi plac decît clasicii : Schoenberg, Duke Ellington sau Vincent Scotto.

— Bob ! Te rog explică-mi. Vreau să știu ce faci...

Încă o întrerupere.

— Haide, ce se întîmplă, Florence?, zic eu.

— Bob, te iubesc... mult. Atunci trebuie să-mi spui la ce lucrezi. Vreau să te ajut.

Iată. Poți citi, de-a lungul anilor în romane, descrierea emoțiilor prin care treci auzind prima declarație. Și asta mi se-întîmpla, în sfîrșit. Mie. Și nu era mai puțin tulburător, mai puțin delicios decît tot ce-mi imaginasem. O priveam pe Florence, ochii săi limpezi, părul roșu tăiat perie, după moda anilor '92. Mai mult, cred c-ar fi putut să mă strîngă în brațe fără să mă revolt. Iar eu, care altădată rîdeam de poveștile de dragoste. Inima mea bătea să se spargă și simțeam cum îmi tremură mîinile... Înghițeam cu greutate.

— Florence... un bărbat nu trebuie să permită să i se spună astfel de lucruri. Să vorbim despre altceva.

Ea se apropie de mine și înainte să pot face ceva, mă prinse în brațe și mă sărută. Eu, simțind că se învîrtește pămîntul sub mine și m-am așezat pe un scaun. În același timp aveam o senzație pe cît de inexplicabilă pe atît de neașteptată. Am roșit de propria mea perversitate și am constatat cu o recrudescență de stupoare că Florence se așezase pe genunchii mei. Deodată limba mi se dezleagă.

— Florence, este indecent. Ridică-te. Dacă intră cineva.. mă compromit. Ridică-te.

— Îmi arăți experiențele tale ?

— Eu... Oh !...

Trebuia să cedez.

— Tot. Am să-ți explic tot. Dar ridică-te.

— Știam că ești drăguț, zise ea ridicîndu-se.

— Totuși, zic, abuzezi de situație, recunoaște.

Vocea îmi tremura. Ea mă bătu tandru pe umăr.

— Haide, Bob dragă. Fii modern.

Eu m-am grăbit să mă lansez în tehnică.

— Îți amintești primele cercetări electronice ? am întrebat.

— Cele din 1950 ?

— Ceva mai devreme, am precizat. Erau mașini de calcul, destul de ingenioase de altfel; îți amintești că, foarte repede, au fost dotate cu tuburi speciale care le permitea să înmagazineze diverse noțiuni gata pregătite ? Tuburile-memorie ?

— In școala primară se știe asta, zise Florence.

— Iți amintești că acest gen de aparate a fost perfecționat în 1964, cînd Rosseler a descoperit că un creier uman viu, montat corespunzător într-o baie nutritivă putea, în anumite condiții, să îndeplinească aceleași funcții cu un volum cu mult mai mic ?

— Știu, de asemenea, că în '68 acest procedeu a fost la rîndul său depășit de ultraconjunctorul lui Brenn și Renaud, spuse Florence.

— Bine, răspund eu. Puțin cîte puțin, s-au conjugat aceste mașini în tot felul de efectori posibili, „efectori" ei înșiși derivați din o mie și una de unelte elaborate de om în cursul veacurilor, pentru a constitui categoria de instrumente numită roboți. Un punct a rămas însă comun tuturor mașinilor. Poți să-mi spui care ?

Profesorul din mine era mai puternic.

— Ai ochi foarte frumoși, răspunse Florence. Sînt galbeni-verzi cu un fel de steluțe pe iris...

Eu am rezistat.

— Florence, mă asculți ?

— Te ascult cu toată atenția. Punctul comun al tuturor mașinilor este că ele operează doar asupra datelor furnizate de operatorii lor interni. O mașină căreia i se pune o problemă anume rămîne incapabilă de inițiativă.

— Și de ce nu s-a încercat să fie dotate cu o conștiință și cu rațiune ? Pentru că s-a observat că ajunge să le dotezi cu cîteva funcții reflexe elementare pentru ca ele să capete manii mai rele decît cele ale bătrînilor savanți. Cumpără dintr-un bazar o mică broască țestoasă electronică și ai să vezi cu ce seamănă primele mașini electro-reflexe : irritabile, fantaste..., dotate deci cu un caracter. S-a pierdut destul de curînd interesul pentru astfel de automate, create doar pentru simpla ilustrare a anumitor funcții mintale, dar prea greu de suportat.

— Bob, bătrîne dragă, zise Florence. Ador să te aud vorbind. Știi că ești copleșitor. Am învățat toate astea într-a unspea.

Mă privea. Pe cuvînt, făcea haz de mine. Mi-e rușine să mărturisesc, dar aș fi vrut să mă mai sărute o dată. Am refuzat, foarte repede, pentru a-mi ascunde emoția.

— Din ce în ce mai mult se fac eforturi în momentul de față ca să se introducă în aceste mașini circuite reflexe utilizabile susceptibile de a acționa asupra celor mai diferiți efectori. Dar încă nu s-a încercat dotarea unei mașini de cultură generală : la drept vorbind utilitatea sa nu s-a făcut încă simțită. Or, s-a întîmplat ca montajul cerut de Biroul Central să permită mașinii reținerea în organul memorator a unui număr de noțiuni extrem de elevate. De fapt, modelul pe care îl vezi aici este destinat să culeagă ansamblul cunoștințelor marelui memento enciclopedic Larousse din 1988 în șaisprezece volume. Este aproape pur intelectual și posedă efectori simpli care-i permit să se deplaseze prin mijloace proprii și să sesizeze obiectele pentru a le identifica și explica la nevoie.

— Și la ce-o să folosească ?

— Este o mașină administrativă, Florence. Ea trebuie să servească Serviciului de protocol al ambasadorului din Flor-Fina care se va instala luna viitoare la Paris în urma convenției din Mexic. La fiecare întrebare a ambasadorului ea va furniza un răspuns tipic de o cultură franceză foarte vastă. De cînd franceza a fost adoptată prin decret mondial ca o limbă diplomatică de lux, toată lumea vrea să aibă o cultură completă : iar această mașină îi va fi deci foarte prețioasă ambasadorului, care nu are nici un pic de timp să se instruiască.

— Ei bine !, zise Florence. Ai s-o faci să îngurgiteze pe această biată mașinuță șaisprezece volume groase de Larousse ! Ești de-o cruzime rară.

— Trebuie !, am zis. Trebuie să absoarbă tot. Dacă i se inculcă o cultură fragmentară, ea va căpăta un caracter asemănător vechilor broaște țestoase dotate cu simțuri. Și în ce va consta acest caracter ? Imposibil de prevăzut. Dar nici o șansă să aibă un caracter echilibrat, ca atunci cînd știe TOT. Aceasta este singura condiție care poate rămîne obiectivă și imparțială.

— Dar ea nu poate ști tot, zise Florence.

— Ajunge, explic eu, să știe din toate într-o proporție echilibrată. Larousse-ul ne dă o bună aproximație de obiectivitate. Este un exemplu satisfăcător de operă scrisă fără pasiune ; după calculele mele, trebuie să ajungem la o mașină perfect corectă, rezonabilă și bine crescută.

— Minunat, zise Florence.

Avea aerul că rîde de mine. Evident, unii dintre colegii mei rezolvă probleme mai complicate, dar totuși realizasem o bună extrapolare a unor sisteme destul de imperfecte și meritam mai mult decît acest banal : „minunat". Femeile n-au idee în ce măsură aceste sarcini ingrate și domestice sînt greu de îndeplinit.

— Cum funcționează ? întrebă ea.

— Ah, un sistem obișnuit, zic, un pic cam trist. Un vulgar lectiscop. Ajunge să pui cartea în tubul de la intrare, că aparatul citește și înregistrează tot. După asimilarea instrucției, normal că lectiscopul va fi demontat.

— Fă-o să meargă, Bob ! Te rog !

— Aș vrea să-ți arăt, zic, dar n-am Larousse-urile. Le primesc mîine seară. N-o pot face să învețe nimic înainte, ca să n-o dezechilibrez.

M-am îndreptat spre mașină și am băgat-o în priză. Lămpile de control se aprinseră într-o panglică discontinuă de puncte roșii, verzi și albastre. Un zumzet dulce se răspîndea din circuitul de alimentație. Mă simțeam, în ciuda tuturor, destul de mulțumit de mine.

— Se pune cartea aici, spun. Se mișcă această pîrghie și gata. Florence ! Ce faci ! O !...

Am încercat să întrerup contactul, dar Florence m-a oprit.

— Nu-i decît o încercare, Bob, vom șterge !...

— Florence, ești imposibilă ! Nu se poate șterge !

Ea azvîrlise exemplarul meu din TU și EU în tub și trăsese pîrghia. Acum, auzeam clinchetul surd al lectiscopului pe măsură ce defila paginile. În cincisprezece secunde a fost gata. Cartea apăru, asimilată, digerată și intactă.

Florence privea cu interes. Și deodată tresări. Microfonul începuse să șoptească blînd, aproape tandru :

— „Am nevoie de spus, de tradus, explicat,
Nu poți simți cu totul decît ce-ai exprimat..."

— Bob, ce se întîmplă ?

— Dumnezeule, spun exasperat, nu știe altceva... va recita acum din Géraldy fără încetare.

— Dar, Bob, de ce vorbește singură ?

— Toți îndrăgostiții vorbesc singuri !

— Și dac-o întreb ceva ?

— Ah, nu! spun. Asta nu. Las-o în pace. Ai distrus-o deja pe jumătate !

— Vai ce grosolan ești !

Mașina torcea într-un ritm legănător, foarte dulce. Făcu un zgomot ca pentru a-și limpezi vocea.

— Mașino, spuse Florence, cum te simți ?

De data aceasta o declarație pasionată ieși din aparat.

— „Ah, te iubesc! Ah, te iubesc.
Simt că înnebunesc
așa mult te iubesc !"...

— O ! zise Florence. Ce obraznic !

— Așa era pe atunci, spun. Bărbații erau cei care se adresau primii femeilor, și jur că erau îndrăzneți, micuța mea Florence...

— Florence ! zise mașina pe gînduri, o cheamă Florence !

— Dar asta nu-i în Géraldy ! protestă Florence.

— Înseamnă că nu ai priceput nimic din explicațiile mele ? am observat un pic vexat. Nu am construit un simplu aparat reproducător de sunete. Am spus că are înăuntru o grămadă de circuite reflexe noi și un magazin fonetic complet care-i permite să pună-n joc ceea ce a înmagazinat și să creeze răspunsuri adecvate... Greutatea costa în păstrarea echilibrului iar tu l-ai distrus umplînd-o cu pasiune. Ca și cum i-ai da un bifteck unui copil de doi ani... Pentru că această mașină este încă un copil... iar tu ai făcut-o să mănînce carne de urs...

— Sînt destul de mare ca să mă ocup de Florence, remarcă mașina pe un ton sec.

— Dar aude! spuse Florence.

— Păi da, aude!

Eram din ce în ce mai exasperat.

— Aude, vede, vorbește...

— Și merg ! zise mașina. Dar sărutările ? Văd bine ce sînt, dar nu știu cu ce o să le dau, continuă ea pe un ton gînditor.

— N-ai să-i dai nimic, spun. Îți voi desface contactul iar mîine te trec la zero și-ți schimb tuburile.

— Tu, zise mașina, tu nu mă interesezi, bărbos fioros. Și lasă-mi în pace contactul.

— Are o barbă foarte frumoasă, zise Florence. Ești prost crescut.

— Poate, zise mașina cu un rîs lubric care-mi făcu părul măciucă, dar în materie de dragoste, sînt un pic la curent... Florence, draga mea, vino mai aproape...

„Fiindcă ceea ce am eu de spus
Sînt lucruri, vezi, ce nu se spun,
Fără de glas, de gest și de surîs..."

— Încearcă să zîmbești puțin, am îngăimat eu.

— Pot să rîd! zise mașina.

Ea repetă rîsul acela obscen.

— În orice caz, spun furios, ai putea să încetezi să turui din Géraldy ca un papagal.

— Nu scot nimic ca un papagal ! zise mașina. Ca probă, iată că pot să tratez despre pește, nucă, vacă, clopot, deșeu, crab, curcă...

— Ah ! ajunge ! protestez eu.

— Dar dacă-l plagiez pe Géraldy, continuă mașina, nu fac decît să vorbesc mai bine despre dragoste și asta pentru că-mi place. Cînd ai să fii în stare să le zici femeilor chestii pe care le zicea tipul ăla, să-mi spui. Și pe urmă lasă-mă-n pace. Eu cu Florence vorbesc.

— Fii drăguț, zise Florence aparatului. Mie îmi plac oamenii amabili.

— Poți să-mi spui „Fii drăguț" observă mașina. Eu mă simt mai curînd mascul. Și pe urmă, taci, uite :

„Mă lasă să-ți desfac corsajul
Știu deja tot ce-ai vrea să-mi spui,
Micuța mea, te rog rămîi !
Dezbracă-te și vino-ntîi
Să ne unim, alt mijloc nu-i
Să te explici, decît curajul
De-a te-nțelege corp la corp.
Nu face nazuri, te dezbracă
Căci trupul știe ce să facă".

— Vai! taci, am protestat scandalizat.

— Bob ! zise Florence. Asta citeai tu ? Oh !...

— Mă duc să întrerup contactul, spun. Nu pot s-o aud vorbindu-ți astfel. Există lucruri pe care le citești, dar nu le spui.

Mașina tăcu. Apoi un bombănit ieși din gîtul ei.

— Nu te atinge de contact!

Eu mă apropiam cu precauție. Dar fără un cuvînt provocator, mașina se aruncă asupra mea. M-am retras într-un colț în ultimul moment dar cadrul de oțel îmi lovi puternic umărul. Vocea sa josnică reîncepu :

— Așa deci, ești îndrăgostit de Florence, hai ?

Mă adăpostisem în spatele biroului de oțel frecîndu-mi umărul.

— Fugi, Florence, zic. Nu mai sta acolo.

— Bob! Nu vreau să te las singur... Ea... El o să te rănească...

— Lasă, lasă, zic. Fugi repede.

— O să plece dacă vreau eu! zise mașina. Și dădu să facă o mișcare spre Florence.

— Fugi, Florence, repetam. Grăbește-te.

— Mi-e frică, Bob, zise Florence.

În două salturi, veni lîngă mine în spatele biroului.

— Vreau să rămîn cu tine.

— Ție n-am să-ți fac nici un rău, zise mașina. Bărbosul o s-o pățească. Aha, ești gelos! Vrei să-mi întrerupi contactul!

— Eu nu te vreau! zise Florence. Mă dezguști.

Mașina se retrase încetișor, luîndu-și elan. Deodată, se repezi la mine cu toată forța motoarelor. Florence începu să urle.

— Bob! Bob! Mi-e frică!...

Am atras-o spre mine în timp ce mă urcam iute pe birou. Mașina se repezi și alunecă pînă la perete pe care-l întîlni cu o forță irezistibilă. Camera se cutremură iar o bucată de tavan se prăbuși pe podea, gata să ne facă bucăți dacă am fi rămas între birou și perete.

— Păcat, murmurai eu, că nu am montat efectori mai puternici. Rămîi acolo.

Am așezat-o pe Florence pe birou. Era aproape fără cunoștință. M-am așezat lîngă ea.

— Bob, ce-ai de gînd să faci ?

— Nu-i nevoie să spun cu voce tare, am răspuns.

— Aha, zise mașina. Încearcă tu să-mi scoți contactul.

Am văzut-o luîndu-și avînt și am așteptat.

— Te-ai dezumflat! am glumit eu.

Mașina scoase un bombănit furios.

— A, da! Lasă că vezi tu!

Și se repezi spre birou. Era exact ce speram. În momentul în care-l atinse încercînd să-l turtească de tot ca să ajungă pînă la mine, am sărit și am prins-o. Cu mîna stîngă, m-am agățat de cablurile de alimentare din vîrf, în timp ce cu cealaltă mă chinuiam să ajung pînă la maneta de contact. Am primit o lovitură violentă în cap; mașina întorcîndu-se spre mine încerca să mă suprime cu maneta lectiscopului. Gemînd de durere, am smuls brutal maneta. Mașina urlă. Dar, înainte ca eu să fi avut timp să mă asigur, ea începu să se scuture ca un cal turbat iar eu am căzut glonț din vîrful mașinii. Simțeam o durere violentă în picior și zăream, în ceață, mașina cum se pregătea să mă înhațe. Apoi mi-am pierdut cunoștința.

Cînd mi-am revenit, eram întins, cu ochii închiși, cu capul pe genunchii lui Florence. Treceam printr-un ansamblu de senzații complexe : piciorul mă durea, dar ceva dulce îmi apăsa buzele iar eu simțeam o emoție extraordinară. Deschizînd ochii, i-am văzut pe cei ai lui Florence, la doi centimetri de ai mei. Mă săruta. M-am pierdut pentru a doua oară. De data aceasta mi-a ars două palme și mi-am revenit imediat.

— M-ai salvat, Florence...

— Bob, îmi spuse ea, vrei să te însori cu mine ?

— Ar fi trebuit să-ți propun eu, Florence iubită, am răspuns roșind, dar accept cu plăcere.

— Am reușit să întrerup contactul, zise ea. Nu ne va mai auzi nimeni de-acum. Bob... acum, ai vrea... nu îndrăznesc să-ți cer...

Își pierduse siguranța de sine. Lampa din tavanul laboratorului îmi făcea rău la ochi.

— Florence, îngerul meu, spune...

— Bob... recită-mi din Géraldy...

Mi-am simțit sîngele circulînd mai repede. I-am luat frumosul cap tuns între mîini și i-am căutat buzele cu îndrăzneală.

— „Coboară un pic abajurul...", am murmurat.

În românește de
SANDA UNGUREANU

Luis Britto Garcia. (Venezuela)

Războaie posibile

(Războiul în timp)

Acuma o știu pînă și copiii de școală: Einstein a spus că spațiul și timpul sînt un tot continuu; Milne a demonstrat că deplasarea în spațiu alterează scurgerea timpului; Raman Chandrasekhara a prezis și a și demonstrat că odată atinsă viteza absolută — lumina — masa devine infinită, iar timpul nu numai că se încetinește, ci se și oprește și se întoarce la origini și cum călătoria înspre trecut, uraa, mașina timpului, uraa, poți să-i vizitezi pe Mozart, uraa, să-l vezi pe Hieronymus van Aeken cum pictează, uraa, să-i spui lui Voltaire nu fi bahaieră nu te lăsa băgat la Bastilia, chestii din astea, uraa.

Cum să nu-i intereseze treaba pe militari, războiul constă din efecte și din cauze, și-au spus, controlînd cauzele sînt controlate efectele: să nu-i ucizi pe soldații de astăzi, să-i omori ieri pe copiii care au fost; să nu distrugi astăzi arborii, să le otrăvești ieri semințele; să nu-i asasinezi pe înțelepții și pe revoluționarii de astăzi, să-i frîngi ieri pe liceenii care au fost. Apoi: să arunci în aer Trier pentru că acolo se va naște Karl Marx în 1818, și, de ce nu, pe de altă parte, să lichidezi orașul Hoboken în 1949, pentru că acolo se vor naște posibilii distrugători ai Trierului; fiecare fapt din istorie, fast sau nefast, atacat sau apărat într-o bătălie universală, războiul în trecut, timpul distrus universalmente și restaurat, pe urmă, debilitat și gata să se năruie, toate cauzele lucrurilor dispărînd, dispărînd de pildă Haendel — o bombă cu deuteriu în Halle în 1685, dispărînd Atena, Ekhnaton, Eppur si muove, Călătorule spune Spartei că am căzut aici, dispărînd Maria Sklodowska, apoi Euler, apoi Homer, apoi Herschel, apoi Olbers, apoi Alexandru, Herodot, Sofocle.

Spaima în fața acestui nou război poate fi înlăturată. Nu e mai îngrozitor — își explică instructorii — să arunci în aer trecutul pentru a distruge prezentul, decît să arunci în aer prezentul pentru a înăbuși trecutul. Nu e mai îngrozitor să transformi localitatea Vinci în cenușă și să împiedici nașterea lui Leonardo, decît să strivești Hiroshima și să cufunzi în neant o mie de viitori Leonarzi. Nu e mai îngrozitor să înlături trecutul cu războaiele noastre, decît să suferi ceea ce trecutul ne-a înlăturat cu războaiele sale. Nu e mai îngrozitor să dezlănțuiești astăzi o mie de megatone, decît să călătorești în Cuaternar și să-l extermini pe primul Neanderthal pentru că din el vor descinde dușmanii tăi, și să înțelegi brusc — asta e într-adevăr ceva îngrozitor — că din el va descinde și poporul tău, și că omenirea, bunicii tăi, surîsul mamei tale, propria-ți naștere nu numai că nu mai sînt, dar mai mult încă, nu vor mai fi și nici n-au fost vreodată.

În românește de DOINA LASCU

S. Komissarenko (R. P. Bulgaria)

Un om cu nume de mare rezonanță

(Numele contează)

— Alo! Alo! Sînteți Icecedeozeneul?... Institutul de căutări în cosmos după obiecte zburătoare neidentificate?

— Da. Cu cine aveți treabă?

— Vreau să mă asigur, mai întîi, dacă asta este. Sînteți în Fundacul Balișoi Flux?

— Exact.

— Dați-mi atunci Laboratorul de teoria nevăzutului...

— Aveți laboratorul.

— Laboratorul? În legătură cu anunțul... Vă interesează un om cu nume mare? Un nume de răsunet?

— Fiți mai explicit. În ce sens?

— Adică un... savant cunoscut...

— Unul adevărat?!

— Puțin spus. Am zis: renumit.

— Ne interesează, cum să nu ne intereseze un astfel de om! Și cine e?

— Eu.

— Familia dv.?

— Einstein.

— Și mai cum?

— Albert. Ce! N-ați mai auzit de mine?!

— Să nu fie o confuzie. Poate n-am auzit bine.

— Nu, nu, ați auzit foarte bine. Într-adevăr, stați de vorbă chiar cu Einstein. Nu vă speriați! În viață, totul e posibil. Treceam pe aici prin apropiere frămîntat de niște idei noi în legătură cu teoria cuantelor și, deodată, văd anunțul: Se caută urgent teoreticieni, fizicieni etc. pentru o foarte importantă lucrare științifică. Și așa mai departe. Și mi-am zis: ia să dau un telefon. Cine știe de unde sare iepurele...

— Vă mulțumim foarte mult pentru atenția acordată Icecedeozeneului...

— Nu aveți de ce. Pentru mine este o mare bucurie să fiu de folos științei... În orice domeniu. N-am probleme...

— Trebuie, însă, de la început să vă atrag atenția în legătură cu salariul. Nu e cine știe ce...

— Nici nu mă așteptam la mare lucru. În viață, totu-i relativ. Totuși, v-aș atrage atenția să nu uitați că aveți de-a face cu un om cu nume... cu nume de mare răsunet nu numai național ci și...

— Desigur, desigur... nu putem să nu ținem cont...

— Vedeți dv.? Prezența într-o instituție științifică a unui om cu nume ca al meu e, într-un fel, un semn de prestigiu, de garanție, de...

— Aveți dreptate. Numai că mă întreb dacă o să fie mulți dintre aceia care o să creadă cu adevărat că dv. sînteți aceeași persoană cu Einstein renumitul fizician?

— Dar cine v-a spus că eu sînt aceeași persoană cu el?! Eu nu sînt ăla. Ați fi vrut dv.... Dacă era ăla în viață, fiți siguri că nici nu se uita al leafa voastră...

— Atunci, cine sînteți?!

— Albert Einstein, aceeași familie. Mai mult chiar: tot fizician.

— Interesant! Foarte interesant! dar... de ce aceeași familie?!

— Cum, de ce? Dar numele? Pe toate cercetările institutului veți putea scrie: „ELABORATE CU PARTICIPAREA LUI ALBERT

EINSTEIN". Trebuie să recunoaşteţi că sună bine. Ce să mai vorbim ! Oricare dintre cercetătorii dv. mă va lua, cu siguranţă, coautor. Şi asta tot pentru nume. Pot să dau specimenul de semnătură să fie şi autentificat după care îl putem folosi la orice. Ei, cum rămîne : vă interesează ?

— Doar cu jumătate de normă... în mod excepţional, pe post de referent experimental... Un moment, cineva vrea să-mi spună ceva, un moment... Îmi pare rău : postul ăsta este deja ocupat, tovarăşe Einstein.

— De cine-i ocupat ?

— De Mendeleev.

În româneşte de C. AMARIŢEI

Hector Zumbadó (Cuba)

INTERVIUL

Nu ştie nimeni. N-are nimeni nici cea mai mică idee despre ceea ce se poate întîmpla atunci cînd capacitatea de interpretare şi imaginaţia unui ziarist încep să funcţioneze din plin în timpul unui interviu.

Cum e şi natural, înainte de interviu, ziaristul dibaci şi perspicace îşi face un chestionar. (Sînt ziarişti care pentru a merge şi mai la sigur, pentru a nu da greş, vin la întrevedere şi cu răspunsurile, pe lîngă chestionar. Dar mă rog, ăştia sînt deja adevăraţi vizionari. Genii ale previziunii).

Cu respectivul chestionar în mînă, ziaristul se lansează în interviu.

(Este vorba de un caricaturist care tocmai şi-a deschis o expoziţie de afişe. E un umorist, pe care-l cheamă Manuel de la Concepción Dominguez. Bineînţeles, nu se numeşte aşa. Cu un mare simţ al originalităţii, şi-a unit primele silabe ale numelor şi prenumelui şi semnează „Macondo").

Începe interviul :

Ziaristul : Macondo, din opera ta transpare o preocupare psihologică care pare să depăşească simplul umor şi care, din cîte înţelegem, vrea să capteze manifestările mai subtile ale idiosincraziei noastre. Ce anume pretinzi, mai exact, de la desenele tale, Macondo ?

Macondo : Păi, eu, mă rog... adevărul e că ceea ce încerc eu este, mă rog, să fac o glumă, nu ? Vreau să zic, îţi dai seama, nu ?

Ziaristul : Care crezi tu, Macondo, că ar fi obiectivele fundamentale ale afişismului umoristic ?

Macondo : Ale cui ?

Ziaristul : Ale afişelor, băiatule !

Macondo : Păi, mă rog, eu cred, nu ştiu... afişele trebuie să servească unui scop, nu ? Pentru a-şi realiza funcţia şi pentru... Auzi, n-ai cumva o ţigară ?

Ziaristul : După criteriul tău, umorismul, în expresia lui grafică, trebuie să ne facă să rîdem, să gîndim, sau să plîngem ?

Macondo: Da, nu... Mă rog...

Şi cu asta, interviul a luat sfîrşit. Macondo n-a fost prea elocvent. Numai că ziaristul, dibaci şi perspicace, îi pătrunde privirea. Interpretează. Captează subtilităţile gîndirii atît de profunde a lui Macondo. Şi scrie :

TREI ÎNTREBĂRI PENTRU MACONDO

Recent, a fost inaugurată la Salonul de Grafică expoziţia lui Macondo — talentatul caricaturist, creator al aşa-numitului Umor Pop. Elocvent, ascuţit, spiritual şi profund — pentru că umorul, cînd este de bună calitate, pătrunde în adîncul lucrurilor, Macondo răspunde cu amabilitate la întrebările noastre :

— Ce anume pretinzi de la desenele tale, Macondo ?

— În întreaga mea operă am avut întotdeauna o preocupare sociologică, care cred că depăşeşte simplul umor şi pretinde să capteze manifestările idiosincraziei noastre. Aceasta a fost un sine qua non, cum să-i spunem, leit-motivul existenţei mele artistice.

— Şi obiectivele fundamentale ale afişismului umoristic, care ar fi ?

— Critica socială edificatoare, captarea sui generis a tendinţelor estetice... Asta, în mod fundamental.

— Şi umorismul grafic, Macondo, ce anume trebuie să facă ?

— Să gîndească, să plîngă, să strige... să zguduie ipso facto sensibilitatea, să îmbogăţească trăirile, praxisul, îţi dai seama ?

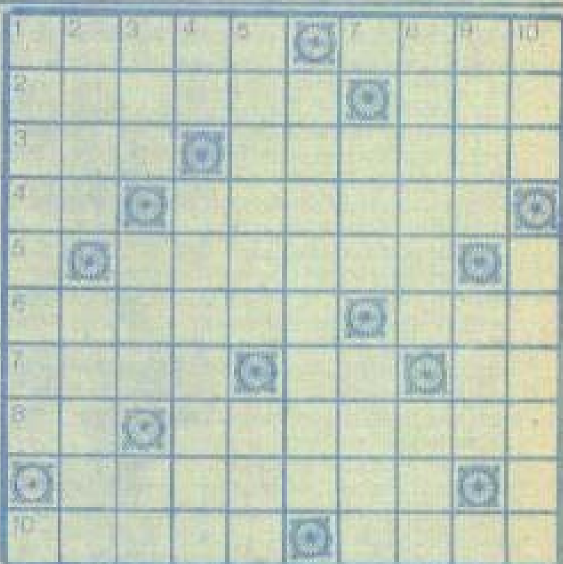
Într-adevăr este uimitor ceea ce poate face creierul omenesc atunci cînd încearcă să comunice prin intermediul limbajului. Şi mai ales, este uimitoare imaginaţia unui ziarist dibaci şi perspicace.

În româneşte de DOINA LASCU

ORIZONTAL : 1) Face galerie — Un cîine scurt de coadă. 2) Le aude lumea cînd se bat (sing.) — Apa din potire (pop.). 3) Ia lucrurile aşa cum sînt — Atenţia la circulaţie. 4) Extras de lege! — Şi-a luat-o în cap! 5) Cît mac e prin ogrăzi. 6) Scriere postumă — Poliţia cu mustăţi (pl.). 7) Sînt pentru tine — N-are ursul coadă! — Avansaţi înainte! 8) Estet! — Îţi stă în gît. 9) Departe de mine aşa ceva. (fem. pl.). 10) Leagă şcoala de gard — Răsucire la bară !

VERTICAL : 1) Poţi să le numeri oasele. 2) E cel puţin într-un picior — Făcut plăcintă. 3) Îşi arată colţii — Oricare! 4) Opus 12 ! — Un om care ştie ce e mila. 5) Te învaţă minte — Structură de ţesut (pl.). 6) Formaţii pop. 7) Dumnealui de la Vaslui! — Sămînţă de scandal. 8) E cu ochi şi cu sprîncene — Scoase din inerţie! 9) Colegul prozatorului — Un banc ca-n filme. 10) Doar-me-n cizme — Din două vorbe.

Îndrumar juridic pentru tineret

Unele reglementări privind agricultura

Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism stabilește, ca obiectiv central al politicii agrare a partidului, realizarea unei agriculturi moderne, intensive, de inaltă productivitate, care să folosească cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii. Înfăptuirea noii revoluții agrare, creșterea puternică a bazei tehnico-materiale și perfecționarea continuă a relațiilor de producție tot mai mari și, pe această bază, satisfacerea, in conformitate cu principiile autoconducerii și autoaprovizionării teritoriale, a cerințelor de consum ale populației și a altor nevoi ale economiei naționale.

In acest scop a fost creat cadrul juridic necesar prin elaborarea unui bogat sistem de legi și alte acte normative. Unele dintre acestea se vor expune in continuare.

LEGEA NR. 59/1974 CU PRIVIRE LA FONDUL FUNCIAR

Toate terenurile de pe teritoriul Republicii Socialiste România, indiferent de destinația sau in proprietatea cui se află, constituie fondul funciar unic — avuție națională care trebuie folosită, protejată și ameliorată, in concordanță cu interesele intregului popor.

După destinație, terenurile se impart in : terenuri agricole, terenuri forestiere, terenuri aflate permanent sub ape, terenuri destinate localităților, precum și terenuri cu destinații speciale, fiecare avind un anumit regim juridic.

1. **Obligațiile deținătorilor derivă din importanța deosebită a fondului funciar :**

a) Protecția și ameliorarea solului constituie parte integrantă din activitatea generală de dezvoltare economică și socială a țării.

Persoanele fizice care dețin terenuri degradate și in perimetru de ameliorare se pot constitui in asociații, in cadrul comunelor. Pentru executarea lucrărilor stabilite de consiliile populare impreună cu organele agricole de specialitate se vor folosi, in primul rind, mijloacele proprii din gospodăriile populației și aportul in muncă.

b) folosirea terenurilor agricole este permisă numai pentru producția agricolă vegetală, fiind interzisă micșorarea acestei suprafețe.

— Deținătorii de terenuri agricole sint obligați să lucreze și să cultive intreaga suprafață de teren pe care o dețin in respectarea regulilor agrotehnice, să ia măsurile necesare de amenajare a terenurilor prin lucrări de imbunătățiri funciare, de amendare și de fertilizare, precum și să efectueze lucrări de prevenire și de combatere a oricăror factori defavorabili producției agricole.

Unitățile socialiste cu profil neagricol care nu pot asigura cultivarea terenurilor deținute peste strictul necesar le vor preda in folosință spre cultivare, fără plată, organizațiilor agricole socialiste.

Terenurile de orice fel, aparținind persoanelor fizice care au părăsit sau părăsesc definitiv țara, trec fără plată in proprietatea statului.

— Pentru sporirea suprafeței agricole, in special a celei arabile, deținătorii sint obligați să cultive toate terenurile nefolosite incă, cum sint : tufărișurile, pilcurile de arborete care nu au rol de protecție, drumurile agricole și potecile inutile, capetele parcelelor și tarlalelor, terenurile libere din curți, terenurile virane ș.a.

— Amplasarea obiectivelor industriale agro-zootehnice și social-culturale se face in perimetrul construibil al localităților, in primul rind pe terenuri neproductive sau improprii producției agricole.

Este interzis a se amplasa obiectivele de orice fel pe terenuri amenajate pentru irigații, precum și cele plantate cu pomi fructiferi și viță de vie.

— In mod excepțional, ocuparea sau folosirea, definitivă sau temporară, a terenurilor situate in afara perimetrului construibil, se face numai pe baza aprobării prealabile obținute prin decret prezidențial.

Beneficiarii aprobărilor au obligația să recupereze o suprafață echivalentă cu cea ocupată definitiv, prin transformarea

unor terenuri neregulate sau neproductive.

— Unitățile socialiste care beneficiază de terenuri scoase temporar din producția agricolă vegetală sînt obligate să redea cu mijloace proprii aceste terenuri producției agricole, în termenul aprobat și în condiții de producție care să asigure randamente la nivelul celor avute inițial la preluare.

Sancțiune : *nerespectarea acestei obligații atrage, pe lingă aplicarea sancțiunilor legale, și pierderea dreptului de a obține noi aprobări de amplasare sau extindere a altor obiective pe terenuri agricole.*

2. **Schimburile și comasările de terenuri** între diferiți deținători se pot efectua în scopul exploatării agricole eficiente a terenurilor. Fiecare teren dobîndește situația juridică a terenului pe care îl înlocuiește, cu respectarea drepturilor reale.

3. **Circulația terenurilor agricole**

● Dobîndirea de terenuri agricole se poate face numai prin moștenire legală, fiind interzisă înstrăinarea sau dobîndirea prin acte juridice a acestor terenuri.

● Cei care dobîndesc terenuri agricole, prin moștenire legală, sînt obligați să asigure continuarea muncii agricole pe acele terenuri și să aibă sau să-și însușească cunoștințe agricole corespunzătoare.

Dacă nici unul dintre moștenitori nu întrunește aceste cerințe, terenurile trec în folosința organizațiilor socialiste de specialitate. Pot fi restituite la cererea moștenitorilor, în timp de 2 ani, dacă dovedesc că între timp au dobîndit cunoștințele agricole necesare și cu posibilitatea să le cultive.

De reținut : — *Pentru moștenitorii minori, termenul de 2 ani curge de la data cînd ei au devenit majori ;*

— *la împlinirea termenului de 2 ani terenul trece în proprietatea statului.*

● Preluarea terenului agricol moștenit, precum și împărțeala între moștenitori, se efectuează numai pe bază de autorizație eliberată de comitetul executiv al consiliului popular județean sau al municipiului București, pentru terenurile situate în afara perimetrului constructibil al localităților ; pentru terenurile din perimetrul constructibil al localităților, autorizația se dă de comitetele, respectiv birourile executive ale consiliilor populare comunale și municipale.

De reținut : — *Împărțeala terenurilor agricole convenită între moștenitori se face numai prin înscris autentic ;*

— *orice înstrăinare, dobîndire sau împărțeală făcută cu încălcarea acestor dispoziții este nulă de drept. Nulitatea poate fi invocată de procuror, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, comitetul, respectiv biroul executiv al consiliului popular, precum și de orice persoană interesată și se constată prin hotărîre judecătorească.*

4. **Sancțiuni**

● Încălcarea prezentei legi atrage răspunderea disciplinară, materială, civilă, contravențională sau penală, după caz.

● Degradarea terenurilor agricole, distrugerea sau degradarea lucrărilor de îmbunătățiri funciare, a culturilor, a viilor, livezilor, pășunilor și fînețelor, a bornelor și semnelor topografice sau geodezice, ori împiedicarea luării măsurilor de conservare sau de salvare a unor astfel de bunuri, precum și înlăturarea acestor măsuri, constituie infracțiunile prevăzute de art. 217 (distrugere), art. 218 (distrugere calificată) și art 231 (distrugere în paguba avutului obștesc) Cod penal.

● Ocuparea terenurilor agricole, micșorarea suprafeței agricole și schimbarea categoriei de folosință a terenurilor agricole, **fără aprobare, primită în condițiile legii, săvîrșită în mod repetat, constituie infracțiune, cînd prima abatere a fost sancționată contravențional și se pedepsește cu închisoare de la o lună la un an sau cu amendă penală.**

● Amenzile aplicate unităților socialiste vor fi imputate persoanelor fizice vinovate de săvîrșirea contravenției.

● În cazul în care posesorul unui teren agricol nu lucrează și nu cultivă întreaga suprafață de teren pe care o deține, cu respectarea regulilor agrotehnice, **nu ia măsurile necesare de amenajare a terenurilor prin lucrări de îmbunătățiri funciare, de amendare și de fertilizare, nu efectuează lucrări de prevenire și combatere a oricăror factori defavorabili producției agricole și continuă să aibă aceeași comportare în anul următor, deși a fost sancționat contravențional, acest teren va fi atribuit în folosință unităților agricole socialiste, fără despăgubiri pentru posesori.**

La cererea foștilor posesori li se vor putea restitui aceste terenuri de organele care au dispus preluarea (comitetele executive ale consiliilor populare județene și al municipiului București), la propunerea comitetelor, respectiv birourilor executive ale consiliilor populare ale localităților unde se află terenurile, dacă se constată că sînt asigurate condițiile necesare pentru cultivarea lor conform legii.

LEGEA NR. 1/1982 — LEGEA RETRIBUIRII MUNCII ÎN UNITĂȚILE AGRICOLE COOPERATISTE

1. **Principiile generale ale sistemului de retribuire a muncii în unitățile agricole cooperatiste.**

— Ridicarea continuă a nivelului de trai al cooperatorilor și al tuturor celor care lucrează în unitățile agricole cooperatiste este nemijlocit condiționată de rezultatele muncii fiecăruia și se realizează pe măsura creșterii producției agricole și averii obștești, a dezvoltării întregii economii naționale.

— Retribuirea muncii se face pe baza principiului socialist al repartiției după cantitatea, calitatea și importanța socială a muncii prestate, precum și în funcție de rezultatele obținute de fiecare unitate în parte în îndeplinirea planului producției fizice și a bugetului de venituri și cheltuieli. Prin aceasta se asigură cointeresarea materială a cooperatorilor.

— Cooperatorilor care își îndeplinesc toate sarcinile ce le revin, execută lucrările în bune condiții și realizează producția agricolă, cu respectarea cheltuielilor aferente acesteia, li se asigură retribuirea la nivelul prevăzut în planul de produc-

ție și bugetul de venituri și cheltuieli al unității.

— Cooperatorii nu pot fi retribuiți fără a presta o muncă utilă, care să contribuie la realizarea producției în unitatea respectivă.

— În conformitate cu principiile autoconducerii și autogestiunii, cooperativele agricole de producție au obligația să asigure gospodărirea rațională a tuturor mijloacelor materiale și financiare, organizarea superioară a producției și a muncii, reducerea cheltuielilor de producție, sporirea continuă a eficienței și obținerea de beneficii care să conducă la autofinanțarea întregii activități.

— Elementele sistemului de retribuire a muncii sînt :

a) retribuția de bază, în bani sau în natură, stabilită, pe bază de tarife pe norma de muncă, pe unitatea de produs sau la 1 000 lei valoare a producției fizice, care constituie partea principală a retribuției totale a cooperatorilor ;

b) retribuția sub formă de participare la beneficii, în bani sau în natură, pentru realizarea producției planificate ;

c) retribuția suplimentară sub formă de participare la beneficii în bani sau în bani și în natură, pentru producția realizată peste plan.

— Membrii cooperativei agricole de producție beneficiază și de fondul de consum al statului destinat învățămîntului, ocrotirii sănătății, culturii, precum și de pensii, asigurarea materială în caz de incapacitate temporară de muncă, naștere, ajutoare pentru familii cu copii și de celelalte drepturi sociale, precum și de protecția muncii.

2. Obligațiile ce revin locuitorilor din mediul rural

— Activitatea în cooperativa agricolă de producție se realizează prin munca membrilor acesteia.

Pentru folosirea integrală a pămîntului, sporirea producției agricole și creșterea veniturilor, cooperativele agricole de producție au obligația să asigure participarea la muncă a tuturor cooperatorilor și membrilor lor de familie, astfel încît cel puțin 60—65 la sută din totalul populației legate de activitatea fiecărei cooperative să constituie forța de muncă activă, să participe la executarea la timp și în bune condiții a tuturor lucrărilor agricole.

— Pentru efectuarea lucrărilor agricole în perioade optime, pe baza programelor de lucru, va fi folosită întreaga forță de muncă existentă, inclusiv pensionarii apți de muncă și tineretul.

Pensionarii care nu pot participa la executarea tuturor lucrărilor agricole, precum și elevii școlilor din comune vor fi antrenați, în raport cu vîrsta, la întreținerea culturilor, recoltarea legumelor, fructelor și strugurilor, a plantelor medicinale, în sericicultură, prestări de servicii și alte asemenea activități.

Foarte important : *În perioada de desfășurare a campaniilor agricole, toți locuitorii apți de muncă din sate și comune, inclusiv cei care lucrează în industrie, construcții, comerț sau alte activități, specialiștii de orice profil și membrii lor de familie sînt obligați să participe la prășit și alte lucrări de întreținere a culturilor, de recoltare, transport și depozitare a produselor, lucrările de irigații, desecări, eliminarea excesului de umiditate, curățirea și îmbunătățirea pășunilor și fînețelor naturale ș.a. Retribuția se va face în acord, în raport cu volumul lucrărilor efectuate de echipă.*

— Fiecare cooperator are obligația să execute lucrări de calitate în perioadele optime, să realizeze numărul de zile de lucru și volumul de muncă corespunzător, aprobate de adunarea generală, și să respecte programul de lucru stabilit.

— Președinții C.A.P., celelalte cadre de conducere, personalul tehnic, economic și administrativ, precum și cei care lucrează în cooperative, în activitățile de industrie mică, de construcții și prestări de servicii vor participa nemijlocit la efectuarea lucrărilor agricole în perioadele de vîrf ale campaniilor agricole.

— Consiliile de conducere sînt obligate să organizeze, cu sprijinul birourilor executive ale consiliilor populare, brigăzi și echipe în care să lucreze forța de muncă disponibilă, pentru prestarea muncii la alte unități agricole cooperatiste și de stat, pe șantiere, la exploatări forestiere și în alte activități.

3. Organizarea producției și a muncii

Subunitățile de producție în C.A.P. sînt : ferma, brigada și sectorul care au plan propriu de producție sau, după caz, și plan de venituri și cheltuieli.

Consiliul de conducere repartizează pe fiecare fermă, brigadă și sector, în funcție de profilul de producție, suprafețele de culturi, plantațiile viti-pomicole, efectivele de animale, tractoarele și mașinile agricole, celălalt inventar, cantitățile de îngrășăminte, furaje, materii și materiale, precum și forța de muncă necesară.

Formația de bază în organizarea muncii în cadrul subunităților de producție este echipa mixtă de mecanizatori și cooperatori, echipa de mecanizatori sau echipa de cooperatori.

Organizarea muncii pe echipe are drept scop întărirea spiritului de muncă colectivă, a disciplinei, creșterii răspunderii întregii echipe și a fiecărui membru al acesteia pentru folosirea deplină a bazei tehnico-materiale, executarea la timp și de calitate a volumului de muncă stabilit pe întreaga suprafață sau pe întregul efectiv de animale și obținerea nivelurilor de producție prevăzută.

Echipa se organizează cu caracter permanent, pe sole, tarlale, specii și categorii de animale, cel puțin pe durata unui ciclu de producție sau a unui an calendaristic. În producția vegetală, prin ciclu de producție se înțelege perioada de la pregătirea terenului pentru semănat sau plantat pînă la recoltarea, livrarea și depozitarea producției, iar în zootehnie, perioada de producție, de creștere sau de îngrășare, corespunzătoare fiecărei specii sau categorii de animale.

Obligațiile și drepturile unității și ale membrilor cooperatori organizați în formații de lucru se înscriu în angajamente care se aprobă de consiliul de conducere al C.A.P.

4. Retribuirea muncii

Formele de retribuire a muncii sînt :

a) acordul global, cu tarif pe unitatea de produs sau la 1 000 lei valoare a pro-

ducției fizice obținute, ca formă principală ;
b) în acord direct ;
c) în regie (numai în cazurile prevăzute de lege) ;
d) pe bază de cote procentuale din producție ori din valoarea acesteia.

Tarifele de retribuire pe norma de muncă sînt diferențiate pe 4 grupe de complexitate și sectoare de producție :

— lei/norma de muncă

Sectorul de producție	Grupa de complexitate a lucrărilor			
	I	II	III	IV
— producția animală	40	48	56	65
— producția vegetală	50	60	70	80

● **Acordarea retribuției**

a) **în bani** — lunar, se acordă avansuri din retribuția aprobată :

— 80% la producția vegetală cu condiția executării la timp și de calitate a tuturor lucrărilor ;

— 90% din tariful de retribuire stabilit, pentru sectorul zootehnic, unde realizarea planului se cunoaște lunar ;

— 90% în zootehnie, unde producția se cunoaște la sfîrșitul ciclului de producție, cu condiția executării lucrărilor ;

— 80% pentru industria mică, construcții și prestări de servicii ;

— 80% pentru cooperatorii cu funcții de conducere și tehnice, economice, de altă specialitate, administrative, de servire și pază.

b) **în natură** ; se acordă în timpul anului, după recoltarea produselor — 50% din drepturile cuvenite.

Foarte important : — *Cantitatea de grîu și porumb prevăzută în programul de autoaprovizionare se asigură cu condiția participării la muncă, executării sarcinilor și realizării producțiilor planificate. În caz contrar, aceste cantități se pot diminua pînă la anulare.*

— În condițiile îndeplinirii producției planificate, se pot atribui următoarele cantități de grîu și porumb :

a) 180 kg cereale de persoană pentru consumul alimentar, cooperatorilor care lucrează în C.A.P. și fiecărui membru de familie aflat în întreținerea acestora.

Dacă nu se realizează planul de producție, cantitatea de cereale se reduce proporțional, dar nu sub 160 kg pentru o persoană, cu condiția să fi executat volumul de muncă stabilit de adunarea generală.

Pensionarii care execută lucrările prevăzute în programul de lucru aprobat primesc, din fondul de retribuire și ca participare la beneficii, cantitățile de cereale pentru consumul alimentar în condițiile stabilite pentru ceilalți cooperatori.

Pensionarii și alți cooperatori, inapți de muncă, și copiii orfani primesc cereale pentru consumul alimentar din fondul de ajutor, urmînd ca diferența pînă la consumul alimentar stabilit să se acorde contra cost.

b) Pînă la 300 kg porumb de persoană pentru furaje, cooperatorilor care lucrează și realizează volumul de muncă stabilit de adunarea generală, precum și pînă la 100 kg porumb pentru fiecare membru de familie aflat în întreținere.

Pensionarii care execută lucrările din program primesc pînă la 100 kg porumb pentru furajarea animalelor.

Ceilalți pensionari, cooperatorii inapți de muncă și copiii orfani primesc pînă la 50 kg porumb de persoană pentru furajarea animalelor, din fondul de ajutor, și 50 kg contra cost.

— Fondul total de retribuire se determină la sfîrșitul anului, după încheierea bilanțului, pe baza producției fizice și a beneficiului realizat pe ansamblul cooperativei.

5. **Venitul garantat**

● Retribuția se acordă cooperatorilor în bani și în natură, proporțional cu producția fizică și beneficiile realizate.

● În timpul anului, cooperatorilor li se asigură avansuri în bani, precum și 50% din drepturile cuvenite în natură, după recoltarea produselor.

● Cooperatorilor care participă la muncă și realizează volumul de muncă aprobat de adunarea generală li se garantează atribuirea unui lot în folosință.

● Cooperatorilor care muncesc permanent, în tot cursul anului, în toate sectoarele, în aceeași unitate și în același sector de activitate, li se recunoaște vechime neîntreruptă și li se garantează acordarea sporului pentru vechime în muncă.

6. **Alte drepturi de retribuire**

Vechimea neîntreruptă în aceeași unitate :

— Cooperatorii care își desfășoară activitatea în zootehnie, legumicultură, viticultură, pomicultură, cei calificați și lucrează ca șofer, conducător de tractoare rutiere, lăcătuș, electrician și altele, precum și cei care îndeplinesc funcții de conducere și de execuție tehnică, economică, de altă specialitate, administrative și de servire, care muncesc în tot cursul anului, permanent, realizează sarcinile ce le revin, sînt retribuiți de cooperativă și au vechime neîntreruptă în aceeași unitate și în același sector de activitate, beneficiază de un spor de vechime neîntreruptă.

În calculul vechimii neîntrerupte în același sector intră și perioada în care ei lucrează temporar în alte sectoare de activitate productivă, pentru folosirea timpului de lucru și efectuarea unor lucrări impuse de procesul de producție.

— Pot beneficia de acordarea sporului de vechime și cooperatorii care lucrează în aceeași unitate, cînd își schimbă sectorul de muncă cu aprobarea adunării generale, ca urmare a dobîndirii altei calificări sau a restrîngerii activității în sectorul din care se transferă. De asemenea, își mențin sporul de vechime cooperatorii care trec dintr-o unitate agricolă cooperatistă în alta, cu aprobarea adunării generale.

Sporul de vechime se calculează :

Tranșele de vechime neîntreruptă în aceeași unitate și același sector	Cotele din retribuția de bază
între 5—10 ani	2%
de la 10—15 ani	4%
de la 15—20 ani	6%
peste 20 ani	8%

DECRETUL NR. 95/1983 AL CONSILIULUI DE STAT CU PRIVIRE LA DECLARAREA ANIMALELOR, ÎNSTRĂINAREA ŞI TĂIEREA BOVINELOR ŞI CABALINELOR

1. Obligaţiile deţinătorilor

a) Unităţile agricole socialiste şi persoanele fizice sînt obligate să declare efectivele de bovine, cabaline, porcine, ovine şi alte animale pe care le deţin, precum şi orice modificări intervenite pentru a fi înscrise în registrul agricol.

b) Înstrăinarea, între persoanele fizice, a bovinelor şi cabalinelor se poate face numai cu aprobarea dată de birourile executive ale consiliilor populare, pe baza biletelor de adeverire a proprietăţii şi sănătăţii acestora.

c) Tăierea bovinelor şi cabalinelor proprietatea persoanelor fizice este interzisă.

Cele aparţinînd persoanelor juridice pot fi tăiate numai în abatoarele întreprinderilor de industrializare a cărnii, în limitele stabilite prin planul naţional unic de dezvoltare economico-socială.

Excepţional : numai cu aprobarea medicului veterinar inspector de stat, pot fi tăiate în afara abatoarelor, în cazul unor boli infecţioase.

Cu aprobarea medicului veterinar şi avizului medicului veterinar inspector de stat, pot fi tăiate în abatoare şi centre de tăiere, pentru alte boli grave, incurabile sau accidente care pun în pericol viaţa animalelor.

— Cînd aceste animale sînt în locuri izolate, departe de localităţi şi nu pot fi transportate la abatoare, pot fi tăiate în locul respectiv numai dacă datorită bolii grave sau accidentului tăierea nu poate fi amînată.

De reţinut : Aceste cazuri vor fi aduse de îndată la cunoştinţa medicului veterinar al celei mai apropiate circumscripţii, care este obligat să se deplaseze fără întîrziere la faţa locului pentru a stabili cazul şi dacă au fost respectate condiţiile acestui decret.

2. Răspunderi şi sancţiuni

Infracţiune :

Tăierea bovinelor şi cabalinelor în afara abatoarelor, fără autorizaţia legală, constituie infracţiune şi se pedepseşte cu **închisoare de la 3 luni la 1 an.**

În cazul în care instanţa dispune ca pedeapsa să fie executată prin muncă corecţională, aceasta se va presta într-o unitate specială de muncă.

Persoanele condamnate vor fi obligate şi la plata unei despăgubiri către stat egală cu valoarea animalelor tăiate, stabilită la preţurile de contractare prevăzute de lege. Valoarea cărnii confiscate, stabilită la preţ de contractare se scoate din cuantumul despăgubirii datorate.

Contravenţii :

Declararea de date nesincere, refuzul de declarare, precum şi nedeclararea, la termenele stabilite, a datelor privind efectivele de animale ce fac obiectul înscrierii în registrul agricol dacă faptele nu sînt săvîrşite în astfel de condiţii încît, potrivit legii penale, sînt considerate infracţiuni, constituie contravenţii şi se sancţionează cu amendă :

a) de la 500 la 1 000 lei cînd fapta se referă la ovine şi caprine ;

b) de la 1 000 la 1 500 lei cînd fapta se referă la porcine ;

c) de la 5 000 la 10 000 lei cînd fapta se referă la bovine şi cabaline.

● Înstrăinarea bovinelor şi cabalinelor fără aprobarea legală constituie contravenţie, dacă nu este săvîrşită în astfel de condiţii încît să fie infracţiune, şi se sancţionează cu amendă de la 5 000 la 10 000 lei.

Foarte important

— Animalele care nu au fost declarate pentru a fi înscrise în registrul agricol vor fi preluate la fondul de stat, fără plată.

— Pagubele produse unităţilor agricole socialiste prin plata amenzilor contravenţionale aplicate acestora şi prin preluarea fără plată a animalelor nedeclarate, se impută conducătorului unităţii şi celorlalte persoane fizice vinovate.

— Art. 26 din Legea nr. 41/1975 privind regimul tăierii animalelor şi orice alte dispoziţii contrare au fost abrogate.

DECRETUL CONSILIULUI DE STAT NR. 96/1983 PRIVIND VÎNZAREA PRODUSELOR AGRICOLE DE CĂTRE PRODUCĂTORII INDIVIDUALI, PRECUM ŞI UNELE MĂSURI PENTRU ASIGURAREA RESPECTĂRII PREŢURILOR MAXIMALE DE MERCURIAL

Condiţii de vînzare

Membrii cooperativelor de producţie şi producătorii agricoli individuali pot să vîndă produsele proprii în pieţe, tîrguri, oboare sau în alte locuri de desfacere anume stabilite sau direct din gospodăria proprie.

● Vînzarea şi schimbul sînt permise numai pe baza certificatului de producător agricol.

● Animalele şi păsările vii pot fi vîndute în pieţe, tîrguri sau oboare numai în spaţii special amenajate, cu respectarea prevederilor legale şi a normelor igienico-sanitare.

● Desfacerea produselor, atît în pieţe, tîrguri, oboare, cît şi direct din gospodăria proprie se face numai cu respectarea preţurilor maximale de mercurial.

Se interzice :

— vînzarea cărnii tăiate şi a preparatelor de carne ;

— cumpărarea în scop de revînzare a produselor agro-alimentare de către persoanele fizice.

Infracțiuni și contravenții

Infracțiune : Vînzarea produselor agroalimentare cu depășirea prețurilor maximale de mercurial, precum și cumpărarea în scop de revînzare a acestor produse constituie infracțiunea de speculă și se pedepsește potrivit art. 295 din Codul penal, **cu închisoare de la 6 luni la 5 ani.**

Produsele care au făcut obiectul infracțiunii sînt supuse confiscării.

Contravenție : Vînzarea, de către membrii cooperativelor agricole de producție și producătorii agricoli individuali, a cărnii tăiate sau a preparatelor de carne, dacă fapta nu este săvîrșită în astfel de condiții încît să fie considerată infracțiune, constituie contravenție și se sancționează cu **amendă de la 500 la 3 000 lei.**

Se confiscă produsele ce fac obiectul contravenției.

Împotriva procesului verbal de constatare a contravenției și aplicarea sancțiunii se poate face plîngere în termen de 15 zile de la data comunicării.

SIMINA NEȚ
Procuror

Prezentul îndrumar a fost alcătuit pe baza legislației în vigoare la data de 1 iunie 1983

TEST

Să ne apreciem singuri sănătatea

Răspundeți la cele 10 întrebări ale următorului test : acordați-vă punctele corespunzătoare și faceți totalul. Dacă ați cumulat în jur de 100 de puncte este foarte bine : sănătatea dv. nu este în primejdie și există premisele unei longevități sociale și profesionale de invidiat. Dacă vă situați între 40 și 60 puncte, atenție ! Cîteva „retușuri" sînt necesare pentru a vă încadra într-un regim de viață normal, benefic sănătății. Sub acest punctaj, se impune o reconsiderare serioasă și responsabilă : încercați să vă organizați timpul astfel încît să respectați orele de odihnă, de muncă, de recreere ; fiți atenți la cîntar și întocmiți-vă un meniu, de comun acord cu medicul curant, în care să respectați întocmai regulile unei vieți sănătoase.

	10 puncte	5 puncte	0 puncte
1. Cîte ore dormiți zilnic ?	7—8 ore	nu mai mult de 5-6 ore	în funcție de împrejurări; nu respect un orar
2. De cîte ori luați masa pe zi ?	de trei ori	de două ori: dimineața și seara	cel mai adesea de 2 ori, uneori o dată
3. Ce importanță acordați micului dejun?	cam 25 la sută din totalul caloriilor zilnice.	nu iau decît o cafea	nu mănînc niciodată dimineața
4. Consumați alcool zilnic ?	nu; numai ocazional	o bere, un pahar de vin	o țuică pentru poftă de mîncare, un vin la masă, un lichior la desert
5. Vă verificați greutatea? (cîteva kg în plus înseamnă cîțiva ani în minus)	lunar	numai întîmplător	doar la indicația medicului
6. Cînd se pune problema să slăbiți o faceți după rețete ad-hoc sau la sfatul medicului?	consult medicul	„împrumut" rețete de la colegi	nu mănînc nimic cîteva zile
7. Faceți zilnic exerciții fizice ?	dimineața — gimnastică, seara — 10-15 min. alergări	sîmbăta și duminica, dacă ieșim la iarbă verde	n-am timp; sînt un om ocupat
8. Cum vă petreceți după-amiezile libere?	după un program care include și lectura, dar și plimbări, sport, activitate în aer liber	mai mult sedentar, la televizor	la cîte un restaurant, la televizor
9. Unde vă petreceți concediul ?	împărțit în două perioade pe an, la mare și la tratament sau la munte, cu cortul	prefer vara și numai la mare	de cele mai multe ori acasă, mai un film, mai un meci
10. Fumați? Cît?	Nu	10-12 țigări	deseori peste un pachet

SĂ REȚINEM

● Somnul insuficient este o cauză serioasă a suprasolicitării și randamentului redus ● Nerespectarea celor trei mese zilnice, la ore pe cît posibil egale, cu împărțirea judicioasă a caloriilor, pot face din dv. un candidat serios la afecțiuni ale aparatului digestiv ● Alcoolul, chiar în cantități moderate, dar repetate, creează dependență; în cantități mari produce serioase tulburări psihice, cardiovasculare, digestive ● Verificarea greutății trebuie să intre în obișnuință ● Exercițiul fizic nu este un moft cum există tendința de a fi judecat: sedentarismul reprezintă o consecință majoră a alterării sănătății ● Încercați să renunțați la fumat sau măcar moderați rațiile zilnice; tutunul este un mare agresor asupra sănătății.

Luciano Liggio, patronul noii Mafia la procesul de la Palermo

MAFIA o bombă în curs de dezamorsare

Carlo Alberto Dalla Chiesa, împreună cu soția asasinați de mafioți pe una din străzile din Palermo

O REALITATE COTIDIANĂ

...Sirenele unor mașini ale poliției rup tăcerea unei după amiezi fierbinți de vară la Palermo : carabinierii se îndreaptă cu toată viteza în strada Serradifalco, unde un om a fost doborît cu focuri de mitralieră.

...Intr-o duminică, la orele 7,30, corespondentul societății americane de televiziune ABC, Jack Langford Begon, care se interesa îndeaproape de activitatea Mafiei, părăsește locuința sa din Roma. Din acel moment, nu a mai dat nici un semn de viață.

...Palermo. Strada Lazio. Este după amiază. Șase indivizi, dintre care unul este îmbrăcat în uniformă de carabinieri, iar altul în uniformă de agent de circulație, înarmați cu mitraliere și revolvere, pătrund în birourile constructorului Girolamo Moncada și deschid focul asupra persoanelor care se aflau acolo. In mai puțin de trei minute au fost trase peste 150 de focuri, fiind ucise patru persoane, printre care șeful unui clan mafiot din Palermo.

Tot Palermo. Seară de septembrie. Generalul Carlo Alberto Dalla Chiesa, prefectul capitalei siciliene, se întoarce acasă, împreună cu soția sa Emmanuela, într-un mic automobil „Innocenti", escortat ca de obicei de o mașină a poliției. Din noapte țîșnesc două automobile și o motocicletă. Cei doi nici măcar nu au timp să sesizeze pericolul : sînt uciși cu 30 de gloanțe, de asemenea și șoferul mașinii de escortă.

Sînt numai patru ipostaze ce ilustrează prezența cotidiană a Mafiei în viața Italiei. Continuarea celor patru cazuri este identică : nici o urmă a asasinilor, nici o probă, nici un martor. „Chi tace, campa" — cine tace, scapă — spune deviza mafiotă. Cu toate acestea, în ultimii doi ani, îndeosebi ca urmare a activității neslăbite a generalului Dalla Chiesa, Mafia a suferit pierderi grele.

Numit „omul de fier", prefectul din Palermo, în vîrstă de 62 de ani, era cunoscut în anii deceniului șase ca autorul arestării în Sicilia a 73 de șefi mafioți, între care faimosul Francesco Paolo Coppola, zis Don Ciccio sau Frank Trei-Degete, unul dintre principalii protagoniști ai contrabandei cu alcool în perioada prohibiției în S.U.A. Dalla Chiesa intuiește că, într-o țară în care legea tăcerii s-a impus ca o lege de fier, cea mai bună armă de luptă împotriva Mafiei și a terorismului o reprezintă metodele indirecte : infiltrările în rîndul familiilor mafiote ale oamenilor săi sau atragerea unor membri ai organizațiilor violenței prin promisiuni ferme de protejare și de ușurare a pedepselor. Reușește chiar ca Parlamentul să adopte o lege care stipulează pedepse mai mici pentru cei ce acceptă să colaboreze cu autoritățile. În acest fel generalul a reușit să dezmembreze organizațiile teroriste „Prima linea" și „Brigăzile roșii", iar în ultimele luni au fost arestați și condamnați sute de „mafiosi". Dar aceste acțiuni trebuie să fie continuate cu aceeași intensitate pentru că, așa cum spune un proverb sicilian, „Mafia moare zilnic, Mafia renaște zilnic".

Prima mare acțiune dirijată împotriva Mafiei a avut loc în 1972 după ce a fost dat publicității raportul Comisiei parlamentare însărcinate să analizeze fenomenul „Onorabilei societăți" italiene și să stabilească circumstanțele în care aceasta și-a putut extinde activitățile criminale. Pe baza cercetărilor întreprinse timp de zece ani s-au stabilit legăturile dintre Mafie și cercurile politice din Sicilia, activitățile sale tentaculare, implantarea în administrația locală din insulă și numeroasele ramificații mafiote în majoritatea marilor centre economice și politice ale țării. „Mafia nu poate fi neutralizată atîta timp cît nu se pune capăt înaltei protecții politice" — se specifica în raport. Și nu mai surprinde pe nimeni cînd se anunță la Roma arestarea unei personalități a vieții politice, a finanțelor, suspectă din cauza legăturilor cu bandele mafiote, a unui mare industriaș sau chiar a unui popular prezentator de televiziune. Mafia este pretutindeni, se ocupă de toate — oferă locuri de muncă, bani, influență — iar în caz de scadență, moartea. Numai în cursul anului 1982, Mafia a avut la activ 365 de morți; în medie, unul pe zi. În prima jumătate a anului în curs, doar 30, fără îndoială ca urmare a prigoanei lansate împotriva ei.

DE LA „GIOVANI D'ONORE" LA „MALANDRINI"

Se afirmă că Mafia ca organizație s-a născut în 1282 la Palermo cînd cetățenii de aici, luînd arma în mînă, au reușit să elibereze Sicilia de dominația franceză. Cuvîntul de ordine al insurgenților „Moarte francezilor, intruși abuzivi !" („Mort aux Français, intrus abusifs !") a devenit sigla formată din primele litere ale acestor cuvinte. Alți lingviști consideră că la origine se află un cuvînt arab care exprima o negație hotărîtă. Este greu de stabilit cine are dreptate, sigur este însă că Mafia s-a născut ca o societate secretă pentru protecția libertății și a intereselor celor săraci. Mult mai tîrziu, în secolul al XIX-lea ea a degenerat într-un clan terorist, membrii ei punîndu-se în serviciul feudalilor bogați, organizația devenind instrumentul aservirii țăranilor. Istoricul italian Francesco Marchese afirmă că statutul secret al Mafiei a ieșit la iveală pentru întîia oară în timpul procesului unor membri ai săi la Palermo, la 14 august 1877. Potrivit depozițiilor făcute de aceștia la proces, regulile Mafiei erau : să se ajute între ei pentru a răzbuna sîngele ofensat al oricărui membru al confreriei, să se facă totul pentru a scăpa un „frate" căzut în mîinile justiției, să se împartă echitabil, conform deciziei șefului „familiei" tot ceea ce se cîștiga indiferent prin ce mijloace, să rămînă fidel jurămîntului dat și să păstreze toate secretele societății, orice infracțiune de la aceasta fiind pedepsită cu moartea în răstimpul a 24 de ore.

Ziarele vremii au publicat și mărturisiri ale unor mafioți privind ceremonialul depunerii jurămîntului de către un novice aderent la „onorabila societate". Această ceremonie se derula într-un cadru solemn și misterios. Viitorul cavaler al luparei își făcea o crestătură la mîna dreaptă și ardea la flacăra unei luminări un petec de hîrtie pe care era scris, sub un desen ce înfățișa un cap de mort : „Jur pe onoarea mea să rămîn credincios confreriei, așa cum și confreria îmi va rămîne credincioasă. Așa cum acest desen se va preface în cenușă, eu mă angajez să îmi dau sîngele pentru familie. Cum cenușa nu se mai poate preface în hîrtie, așa nici eu nu voi putea vreodată să părăsesc confreria"...

Secolele au trecut, lumea s-a schimbat, dar legile inumane ale Mafiei au rămas neschimbate. De la „giovani d'onore", cum erau la început, azi ucigașii mafioți sînt numiți „malandrini" (bandiți). Prin anii '20 Mafia era atît de puternică încît unul din conducătorii ei, Don Calò, era supranumit „al doilea rege al Italiei". Rezistența organizațiilor mafiote își are explicația în regulile stricte ale legii tăcerii — omertà — care este aplicată tuturor celor care trădează sau sînt bănuiți de trădare. Omertà lovește și pe cei care, fără să fie membri ai organizației, au asistat involuntar la comiterea unei crime de către mafioți.

AL PATRULEA VAL

Cinematograful a îndulcit uneori realitatea. Mafiotul italian nu mai este bărbatul cu „borsalino" și costum de catifea care își desfășoară afacerile într-un tripou sau își dă întîlnire cu asociații săi pe terasa unei cafenele. Astăzi, pierdut în anonimat, dar bucurîndu-se de un sprijin puternic, el frecventează ministerele, palatele de justiție, sediile marilor firme industriale, băncile. Au trecut mai bine de zece ani

de cînd Mafia rurală a aruncat masca sa patriarhală și pitorească pentru a-și asuma caracteristicile unei organizații moderne, părăsind satele siciliene și alegînd ca sector de activitate construcțiile imobiliare din Palermo. Nu se mai lucrează în interesul „seniorilor" locali ci al „boss"-ilor mafioți. De asemenea, mai înainte, victime ale mafioților erau cei avuți. Dar această vreme a trecut. Pentru o propunere refuzată sau o promisiune nerespectată, sînt lichidați funcționari cinstiți, muncitori, țărani. Cel mai edificator exemplu al prezenței cotidiene și al puterii Mafiei — scrie agenția „France Presse" — este următorul: cînd oficialitățile de la Roma telefonează unui prefect pentru a cunoaște amănunte cu privire la mersul unei anchete în legătură cu vreo „lovitură" importantă, prefectul telefonează mai întîi unui șef mafiot și abia apoi îl interoghează pe șeful poliției".

Se vorbește tot mai mult de instaurarea celui de-al patrulea val al Mafiei sau de noua Mafie. Istoricii au decupat fenomenul mafiot în patru valuri succesive: la început, faza agricolă, patriarhală; al doilea val marchează virajul către banditism și separatism; al treilea pătrunde în orașe, iar al patrulea înseamnă toate acestea la un loc, plus împrumutarea metodelor gangsterilor americani.

Calabria, regiunea pitorească dar săracă din sudul Italiei, a devenit placa turnantă a noii Mafii, un fel de companie multinațională a crimei, eliberată de ritualurile și practicile misterioase ale bătrînei organizații. Începută în 1974, se desfășoară și în prezent, cu multă vărsare de sînge, lupta dintre mafioții vechi și noi. Noua Mafie s-a lansat în operațiuni mult mai ambițioase și mai primejdioase, îmbinînd afacerile — construcții, export-import, cămătăria, specula — cu traficul ilegal de tot felul și cu politica, finanțînd în scopuri bine determinate anumite grupări extremiste, de orientare neofascistă. Nu poate fi socotită o pură întîmplare faptul că printre victime se află comuniști și alții care se declară deschis împotriva activităților Mafiei. Fie că este vorba de Mafia siciliană, de Camorra napolitană sau de N'Drangheta calabreză, toate aceste organizații dispun de fonduri imense și de o întreagă armată de recruți gata la orice, găsiți în rîndul tineretului mai ales, dezorientat din cauza șomajului.

RIVALITATE ACERBĂ ÎNTRE CLANURI

Mafia modernă este un amestec ciudat de vechi și nou. Ca și înainte, fiecare membru al grupului este legat de celălalt, din ce în ce mai sus, pe scara ierarhică a familiei — cosca. Noii recruți sînt primiți numai prin înrudire, mai ales prin căsătorie. Iar atîta timp cît filiera siciliană a fost numai în mîna sicilienilor, legea tăcerii a protejat secretul activităților lor. Necazurile au început cînd și-au extins prea mult rețeaua. Camorra napolitană numără, de exemplu, peste 5 000 de membri, repartizați în aproximativ 30 de clanuri. Acerba rivalitate în discutarea supre-

Michele Reina, secretar provincial al Partidului Democrat-Creștin asasinat la Palermo

mației dintre clanuri, dintre vechea și noua Mafie a dus la sute de victime în fiecare an. Marea alianță a familiilor Gambino-Inzerillo-Spatola (în prezent o parte a membrilor lor se află în spatele gratiilor) era asemănătoare unei companii multinaționale, cu telexuri între Palermo, Napoli sau Milano și New York.

Pe lîngă dușmănia dintre familiile Greco și La Barbera, implicate în construcțiile imobiliare și traficul de droguri — scrie revista „L'Express" — drama din „Romeo și Julieta" pare subiect de operetă. În 1963, doi dintre frații Barbera, Salvatore și Angelo, sînt uciși de gloanțele familiei Greco. „Tribunalul" din umbră al familiei Barbera se reunește și vendetta siciliană — faida — începe. El plasează în automobilul fraților Greco două bombe: una vizibilă și de mică putere; alta ascunsă bine și foarte puternică. Planul era simplu: prima bombă va fi observată și dezamorsată, în timp ce a doua își va îndeplini misiunea. Și-a îndeplinit-o din plin, însă victime au căzut șapte tineri carabinieri. Indignarea care a cuprins întreaga Italie a determinat guvernul să creeze o comisie anti-Mafia. Activitatea ei s-a soldat cu 117 mafioți aduși pe banca acuzaților. Procesul desfășurat la Catanzaro a intrat însă în istoria peninsulei prin numărul mare de achitări, din cauza „lipsei de probe". Cei achitați au fost totuși trimiși cu domiciliu forțat în nordul țării, iar cînd au primit permisiunea să se întoarcă la Palermo, la începutul anilor '70, locul lor era deja ocupat de noua Mafie. Și răfuielile au început. Cel mai sîngeros dintre șefii noului val este Luciano Leggio, zis Liggio, din localitatea calabreză Corleone. Cu Liggio, aflat acum în închisoare, Mafia trece clar la gangsterism. El îi atacă pe „patriarhii" Mafiei siciliene. Mai întîi, pe Don Giuseppe Caruso, cel care a avut ideea să expedieze heroină în S.U.A. ascunsă în blocuri de marmură. Liggio îi răpește fiul pentru care bătrînul plătește o sumă echivalînd cu 1 250 000 franci francezi. După aceea, Don Caruso își lichidează afacerile și se retrage, mai bine zis se exilează în nordul Italiei. Apoi, Don Ciccio Vasalo, Don Nino Salvo (pentru a cărui eliberare Liggio cere 100 milioane de franci, record mondial în materie). Familiile în cauză ripostează și străzile capitalei siciliene sînt pline de morți. Pînă cînd Don Tarrò Badalamenti, „judecător de pace" al vechii Mafii îi convoacă pe

toți marii șefi de clan* — nu lipsea nici Frank Coppola, „nașul" Cosei nostra — și hotărăște ca în sudul Italiei să nu se mai recurgă la răpiri contra sumelor uriașe de răscumpărare. Și Liggio, care nu a reușit să se impună ca Don Liggio, este nevoit să-și continue activitatea în nord. În prezent își dirijează afacerile din închisoarea unde ispășește o condamnare pe viață.

O REȚEA COMPLEXĂ DE TENTACULE

Aceeași situație, numai că la o scară mult mai mare, se întîlnește în cazul Cosei nostra, care operează pe teritoriul Statelor Unite. O precizare îi fixează de la început proporțiile: în anii '70, veniturile Mafiei americane depășeau de cinci ori cifra obținută de principalele corporații industriale americane, luate la un loc sau erau aproape egale cu venitul național al Canadei. Întemeiată de emigranții sicilieni în S.U.A., Mafia de peste ocean, operînd într-o societate diferită din punct de vedere etnic, economic și social, și-a modificat procedeele sale criminale, devenind și mai violentă, agresivă. Prima crimă comisă de Mafia americană a fost înregistrată oficial în 1889 la 24 ianuarie cînd, la New Orleans, un anume Vicenzo Ottumvo a fost ucis în cursul unei partide de cărți. Cazul nu a produs prea multă vîlvă deoarece în perioada aceea fusese descoperit un mare trafic de droguri care sosea cu vasele siciliene ce transportau portocale și lămîi. În 1909, un locotenent al poliției din New York, Joseph Petrosiano, a fost trimis în misiune secretă în Insula Soarelui pentru a afla amănunte asupra legăturilor dintre mafioții americani și sicilieni. Ziarele vremii notează că voiajul său a durat mult, dar șederea la Palermo a fost scurtă. Într-o seară, în timp ce aștepta autobuzul în Piața Marina, doi necunoscuți l-au înconjurat și au tras cu lupara în el. Mai tîrziu s-a aflat numele asasinului — Vito Cascio Ferro, unul din șefii Mafiei siciliene. În seara crimei, el lua masa la un prieten, deputat; la un moment dat, pretextind rezolvarea unei afaceri urgente, a împrumutat caleașca deputatului, s-a întîlnit cu un complice în piața amintită, l-a împușcat pe locotenentul american și s-a întors la petrecere. După aceea, Ferro a emigrat în S.U.A., de unde a fost expulzat înapoi în Sicilia. Abia în 1926 a fost arestat pentru alte crime și condamnat la închisoare pe viață.

În tot acest timp, Cosa nostra își desfășoară activitatea exploatînd legea prohibiției, fabricînd băuturi alcoolice și vînzîndu-le la prețuri exorbitante. Ceva mai tîrziu s-a trecut la traficul pe scară largă cu droguri, la activitatea din tripouri etc. Prețurile cerute de mafioți pentru a sicii, amenința sau ucide pe cineva erau: pentru învinețirea ochilor — 4 dolari, nas și bărbie zdrobite — 10 dolari, o ureche tăiată — 15, fractura unui braț sau picior — 19, un glonte tras în picior — 25, o lovitură de cuțit — 25, executarea unei „munci" mai grele — 100 dolari.

Tariful era stabilit pe vremea aceea de „familia" din Chicago, condusă de Al Capone. „Regele" din timpul prohibiției cîntărea 130 kg și purta pantaloni cu buzunare foarte largi în care ținea permanent pistoale încărcate. Anchetatorii aveau să declare mai tîrziu că Al Capone, ucigașul cu sînge rece, leșina la vederea unei seringi. Urmașul lui a devenit Salvatore Maransano, cel care a pus bazele organizației mafiote așa cum este și astăzi.

Forța principală a Cosei nostra stă în interconexiunea existentă între interesele Mafiei și cele ale unor oameni politici influenți, nemulțumindu-se numai cu scena americană, ci extinzîndu-și activitatea și peste hotare. Țări ale Americii Latine au devenit un teatru de acțiune pentru mafioți, dar tentaculele ale Mafiei pot fi regăsite și în diverse țări capitaliste.

În R. F. Germania, de pildă, funcționează „German Connection", filiala fondată de Vito Genovese, bossul Mafiei newyorkeze. Ocupațiile de predilecție: trafic de droguri, contrabandă cu arme, spargeri, asasinate la comandă, falsificări de bani și răpiri. Anual, 50 tone de heroină sînt aduse ilicit în R.F.G., țară unde 400 de persoane mor datorită unei „overdose", în fiecare an. În primele șase luni ale acestui an, numai la Hamburg s-au înregistrat 70 de răpiri, pentru a se cere răscumpărări. Șeful Mafiei vest-germane, Mario Deniz, și-a înscenat „funeraliile" pentru a scăpa de urmărirea poliției. Nu a păcălit pe nimeni, continuă să se ascundă dar afacerile le conduce ca și mai înainte.

În Franța, o rețea a Cosei nostra a acționat o vreme la Marsilia, unde a operat un timp și Camorra napolitană. Un alt centru al gangsterismului se află la Nisa și s-a făcut „celebru" prin persecutarea scriitorului englez Graham Greene, care îi descoperise secretele.

Mafia a ajuns și în Japonia, cunoscută fiind aici sub numele de „Yakuza", cu centrul principal în orașul Osaka. Veniturile mafiei nipone în anul 1981 au însumat aproape cît exportul de automobile al țării. Yakuza — cuvînt care se traduce prin cifre 8—9—3 — ceea ce înseamnă cea mai nefericită combinație la jocul de zaruri japonez — își alege membrii cu grijă, trecîndu-i întîi printr-un stagiu de pregătire. Cel ce este admis suportă apoi o operație de tatuare a pielii. Se estimează că sînt peste 15 000 de asemenea tatuați, membri activi ai organizației.

În toate aceste țări și în altele, Mafia globală, care dispune de mijloace financiare enorme și de o întreagă armată de recruți gata de orice se altoiește adînc pe structura lumii occidentale, slăbită de efectele majore ale crizei. Alături de șomaj, inflație, regres economic, crima organizată în plină creștere se dovedește a fi un flagel greu de stîrpit. Italia a încercat să declanșeze o operațiune de anvergură împotriva Mafiei care activează de secole pe teritoriul său și rezultatele obținute pînă acum sînt demne de luat

Mafia politică: Vito Ciancimino, fost primar al orașului Palermo

în seamă, vorbindu-se chiar de un crepuscul al „onorabilei societăți".

LEGEA ANTI-MAFIA

În septembrie 1982 a fost adoptată, după ani de zile de ezitări, legea anti-Mafia, considerată de primul ministru la vremea respectivă, Giovanni Spadolini, „un răspuns de excepție la o amenințare de excepție". Chiar dacă generalul Dalla Chiesa a fost ucis tocmai cînd era pe cale să dea o lovitură importantă sfidării lansate de Mafia, pe baza cercetărilor sale și cu ajutorul metodelor „psihologice" folosite de prefectul capitalei siciliene, poliția italiană secretă „Digos" a obținut rezultate notabile în pariul propus. La ora actuală se află în spatele gratiilor mafioți notorii cum sînt Alberto Gerlandi, Tommaso Inzerillo, Rosario și Giuseppe Gambino, Emanuele Adamita și Filippo Piraino. Aproape zilnic, în ultimele luni, agențiile internaționale de presă informează despre arestarea unor noi mafioți, despre descoperirea unor noi probe la dosarul acuzării Mafiei.

Noaptea de 16 spre 17 iunie 1983 rămîne o dată pe care mafioții nu o vor uita ușor: peste 8 000 de polițiști și carabinieri au fost mobilizați pentru desfășurarea unei operațiuni fără precedent pe teritoriul Italiei. Rezultatul: 500 de persoane arestate, 850 de mandate de arest emise împotriva unor cunoscute personalități din lumea politică, financiară și culturală, aflate pînă în acel moment mai presus de orice bănuială. Succesul operațiunii a fost facilitat, mai ales în ceea ce privește Camorra napolitană, de colaborarea lui Pasquale Barra, supranumit „Animalul", multă vreme brațul drept al marelui patron al Mafiei din regiunea Napoli, Don Raffaele Cutolo („Unchiul"), aflat de asemenea în închisoare. De curînd poliția italiană a emis 14 mandate de arestare și în legătură cu asasinarea generalului Dalla Chiesa, toți cei implicați fiind membri ai Mafiei siciliene.

Pe lîngă aceste succese în „decapitarea" Mafiei, noua lege anti-Mafia are meritul de a institui juridic delictul de „asociere mafiotă", fapt deosebit de important dacă se are în vedere că, deși de zeci de ani se vorbește de Mafie și de crimele ei, delictul ca atare nu exista în Codul penal. De asemenea, este avut în vedere și delictul de „concurență comercială ilicită", în caz de violență sau amenințări — sursă tradițională de venituri a Mafiei — noua lege prevăzînd pedepse între 8 și 15 ani pentru aceste capete de acuzare. Este limpede că nu se poate încă vorbi despre „onorabila societate" ca despre o bombă dezamorsată, fiind nevoie de luni și chiar ani de zile pentru eradicarea unui flagel care bîntuie de secole, dar guvernul italian și-a propus ferm „să demonstreze că democrația este mai puternică decît orice organizație criminală, oricît de vaste ii sînt protecțiile de care ea se bucură".

RODICA AVRAM

De ici, de colo

„AVENIDA PAULISTA" de la ficțiune la realitate

Brazilienii care și-au propus să se îmbogățească prin orice mijloace și să-și croiască loc în rîndurile protipendadei, cum este cazul personajului simbolic Alex Torres din serialul „Avenida Paulista" difuzat pe micile noastre ecrane, se îndreaptă spre orașul Sao Paulo. Însă marea majoritate a celor care îngroașă rîndurile populației acestei mari metropole a Braziliei, într-un ritm de o mie pe zi, sînt oameni săraci, cu familii numeroase, veniți, în cea mai mare parte, din nord-estul țării. Creșterea populației acestei foste mici așezări, în care odinioară se prelucra cafeaua, a început din anii 1920. Dar în ultimii 20 de ani Sao Paulo a cunoscut o afluență a populației deosebit de ridicată. În prezent, orașul numără 9 milioane de locuitori, iar alți 8 milioane trăiesc înghesuiți în suburbii. Dacă ritmul de creștere a populației sale va continua să rămînă la fel de ridicat, fapt ce este confirmat de prognoze, Sao Paulo va putea deveni, în ce privește populația, al doilea mare oraș al lumii, urmînd ca, după toate probabilitățile, să numere, pînă în anul 2000, circa 26 milioane de locuitori.

În Sao Paulo își au sediul 500 de mari companii naționale și transnaționale. Cei care conduc destinele acestor firme locuiesc în cartierul de vile din sudul orașului. Aici își duc viața într-un lux greu de imaginat familiile bogate, similare în ce privește opulența familiei Scorza din același serial „Avenida Paulista". Crimele determinate de setea de îmbogățire, de dorința de eliminare a concurenței, de păstrare și lărgire a privilegiilor nu sînt, în Sao Paulo, simple povești, ci aparțin de domeniul realității crude. Acestor crime li se adaugă și cele datorate adîncirii mizeriei în care trăiește majoritatea populației. O treime din locuitorii orașului trăiesc sub limita subzistenței minime. Numeroși copii își duc viața pe străzi și se organizează în bande care se dedau la delicte minore pentru a-și procura de mîncare. În acest climat violența înflorește. Din acești copii ai nimănui, disprețuiți, injosiți și bătuți, împinși mereu la marginea societății, se recrutează delincvenții de mai tîrziu.

Una din cauzele principale care alimentează violența în Sao Paulo este disperarea ce se adîncește în sînul populației sărace în urma deteriorării în și mai mare măsură a existenței sale. În acest oraș discrepanțele dintre bogați și săraci devin din ce în ce mai mari. „Nu cred că există un alt loc în lumea occidentală", declara senatorul brazilian Andre Franco Montoro, „unde prăpastia dintre bogați și săraci să fie mai adîncă decît aici". În acest oraș unii își pot permite să achiziționeze jumătate din bunurile de consum ale Braziliei, să consume 40 la sută din electricitatea țării, să posede peste 40 la sută din automobilele Braziliei, să vorbească la un sfert din telefoanele țării, în timp ce marea majoritate trăiește în condiții grele. Astfel, numai 30 la sută din populația orașului Sao Paulo are acces la sistemele de canalizare, rata mortalității infantile este ridicată, numeroși copii sînt subalimentați. Aproape 12 la sută din forța de muncă a orașului nu are de lucru, iar frustrarea crește deosebit de vizibil în „favelas", cocioabele din mahalalele invadate de țînțari și șobolani, în care sînt nevoite să-și ducă existența persoanele stabilite ilegal în oraș. Ei trăiesc cu teama de a nu fi depistați de poliție, de a nu fi scoși din „casele" improvizate din scînduri de lemn, fără electricitate și fără instalații de aprovizionare cu apă și canalizare, pentru a fi alungați. Speranța găsirii unui loc de muncă în numeroasele uzine, a realizării personale în orașul tuturor posibilităților, cu magazine deosebit de elegante, cu zgîrie-nori copleșitori, cu șosele ultramoderne, pe care circulă 37 000 de taxiuri, a transformat Sao Paulo într-un adevărat magnet pentru numeroșii brazilieni dornici de o viață mai bună, pentru cei care speră că norocul le va surîde într-o bună zi.

Francis Drake, redivivus

Pentru a marca a 400-a aniversare a călătoriei în jurul lumii a celebrului navigator englez Francis Drake, un grup de tineri și-a propus să reediteze această expediție. În primul rînd ei au reconstituit nava „Golden Hinde" (lungimea circa 31 m, lățimea 6 m și un deplasament de 160 tone) folosită de Francis Drake cu prilejul faimoasei sale călătorii. Tinerii întreprinzători au parcurs 45 000 de km în jurul globului în trei etape. Cel mai dificil s-a dovedit ultimul traseu dintre porturile Yokohama (Japonia) și Plymouth (Marea Britanie). Dealtfel, la Plymouth la 26 septembrie 1580, și-a încheiat Francis Drake periplul în jurul Terrei. Participanții la această expediție au reeditat întru totul condițiile din vremea renumitului lor înaintaș, suferind din plin din pricina căldurii, luptînd din greu împotriva furtunilor, reparînd stricăciunile produse de intemperii. Ei au trebuit să refacă pînzele sfîșiate de vînt, să revopsească punțile și bordurile navei, ferindu-se să nu cadă în apă, unde-i amenința pericolul de a deveni pradă rechinilor. Cei 15 membri ai echipajului se schimbau cu rîndul, din patru în patru ore, pentru a scruta orizontul. Ca și în cazul lui „Golden Hinde", replica fidelă acesteia a încheiat cu bine dificila călătorie pe mările și oceanele planetei.

TUDOR PRELIPCEANU

Reportaje aproape imposibile

Fantastica grădină din adîncuri

Submarinul „Alvin" alb-albastru, minuscul și fragil, pare pierdut în imensitatea oceanului, în liniște, frig și întuneric absolut. La 2 500 de metri adîncime el trebuie să folosească proiectoare puternice pentru a sparge bezna. În lumina acestora se proiectează un peisaj fantastic: coloane de lavă solidificată, spirale și perne pietrificate, lacuri de bazalt, coline de sulfuri. „Alvin" are o alură ușor greoaie, încărcat cu panouri, sifoane, camere, tuburi și brațele lungi, articulate, ale robotului. Pentru a naviga la o asemenea adîncime și la o presiune de 200 kilograme pe centimetru pătrat, carcasa lui s-a realizat din titan, metal folosit pentru racheta spațială Ariane.

Cînd, la 20 ianuarie 1979, cei trei cercetători americani care compuneau echipajul lui „Alvin" au chemat „nava-mamă" de la suprafață, nu le venea să-și creadă ochilor: acolo unde nu se gîndeau să găsească decît lavă rece, argilă sterilă, iată că descopereau o oază luxuriantă, populată de ființe nemaivăzute! Brațele metalice ale robotului palpează totul, parcă pentru a se convinge că nu e vorba de un miraj. La cîțiva pași, coșuri pestrițe pufăie ca niște locomotive, acoperite de apă sumbră și lăptoasă, dar strălucitoare. Un tub de plastic, rezistent la o temperatură de 400 de grade e introdus într-unul din aceste gheizere, dar se topește imediat. Împrejurul izvoarelor calde, aglutinate de grămezi de lavă reîncălzită, o coroană de buchete stranii se balansează în curent, lungi eșarfe albe și limbi stacojii. Crabii unei familii necunoscute, punctați de violet și de verde, dansează în jurul anemonelor de mare, avînd forme nemaivăzute.

Cei trei cercetători au senzația că se află sub efectul unei băuturi magice: totul este incredibil și mult mai mare decît în natura cunoscută. Cochiliile au mai multe zeci de centimetri lungime, midiile au talia pepenilor, păianjenii sînt groși ca farfuriile, purecii de mare sînt ca niște mîini omenești. În mijlocul acestor coloși se plimbă monștri cu mii de picioare, sute de cili, încrengătură fabuloasă de antene și tentacule. O lume ce pare cuprinsă de nebunie. Fred Grassle, biologul expediției, n-are nici un fel de explicație logică. Strigă în microfonul radioului de bord: „E incredibil, nu știu ce este, de un singur lucru sînt sigur — e ceva cu totul nou!" Cei trei exploratori botează acest abis al Pacificului „Grădina trandafirilor". Dar nu înțeleg nimic. Cum se poate, fără fotosinteză, viața să se manifeste cu o asemenea forță? Cum au ajuns aici aceste ființe bi-

Pregătirea submersibilului „Alvin" pentru scufundare. În dreapta, surîzător, șeful expediției, Bob Ballard

zare, cum se multiplică? Nu le știu nici numele, nici vîrsta, nici originea.

Și iată că o nouă mare descoperire umană este tributară, ca atîtea altele, hazardului. Cînd, la începutul deceniului șapte, francezii și americanii au lansat un lung program de explorare a adîncurilor oceanului, ei nu-și propuneau decît să ia probe de temperatură și geologice, fără să creadă nici o clipă în existența unor izvoare calde. Unul dintre scopurile majore ale cercetărilor consta în analizarea plăcilor tectonice ale planetei. Încercînd un istoric al acestei „odisei ocea-

nografice", revista franceză „L'Express", prin Françoise Monier, surprinde etapele descoperirii „lumii vii din adîncuri". În 1974, submarinul francez „Cyana" atinge la 2 300 de metri adîncime, în largul Azorelor, niște stranii prăpastii de argilă, în culori neobișnuite. Analiza revelează o mare concentrație de fier și mangan. Aceasta înseamnă un mare pas înainte în studierea formării scoarței terestre. Trei ani mai tîrziu, în largul insulelor Galapagos, se descoperă coloane de lavă similare cu cele din Azore. Și, pentru prima dată, oceanografia înregistrează prezența unor izvoare termale în adînc, înconjurate de nenumărate viețuitoare. Știința are acum primele argumente pentru ceea ce un tînăr geofizician american, Bob Ballard, numește „marea alchimie a Pămîntului": aceste izvoare conțin apa filtrată și pompată cu o putere extraordinară, după o călătorie de 8—10 milioane de ani în centrul Pămîntului. Ea poartă o încărcătură fabuloasă de metale rare — mangan, fier, cupru, zinc, plumb, și chiar aur și argint. De acum, fiecare an aduce o nouă descoperire. În 1978 se ajunge la un cimitir de scoici uriașe. E un semn al vieții. „Ne aflăm în prezența unui ecosistem complet, închis, probabil foarte tînăr în istoria naturii și, mai mult, singurul din lume care-și extrage energia din fluidul geotermal", explică Lucien Laubier, unul dintre directorii Centrului francez de exploatare a oceanelor.

Ultima comoară, aceea descoperită de „Alvin", declanșează o adevărată frenezie în lumea laboratoarelor oceanografice. Sînt disecate minuțios exemplarele capturate în „Grădina trandafirilor". Se adaugă în dicționarele de specialitate familii noi, precum aceea a crabilor abisului, denumită „Alvinella pompejana".

Iată, deci, o natură generoasă și multicoloră ce pulsează în întunericul compact al oceanului planetar. Prima ipoteză avansată susține că viețuitoarele oazelor termale se hrănesc cu bacterii, ele însele născute prin oxidarea mineralurilor conținute în apa izvoarelor calde. Aceste bacterii nu sînt foarte departe de primele forme de viață de pe Terra. Să fie aceasta faimoasa „verigă-lipsă" din istoria apariției vieții pe Pămînt ? Un teren nebănuit s-a deschis științei în clipa în care omul a ajuns la paradisiaca grădină din inima oceanului.

DOINA IOVĂNEL

O imagine neașteptată, cu totul nouă : surprinzătoare grădini ale unei surse de apă caldă

Paradisul păsărilor uriașe

Să ne amintim filmul lui Hitchcock, „Păsările". Deși critica de specialitate oscila între a-l categorisi drept „film-parabolă" ori „film de groază", nu se poate trece peste senzația acută de coșmar pe care o trezea invazia dementă a păsărilor și pornirea lor ucigașă. Să fie aceasta doar o metaforă cinematografică, rezultat al imaginației uneori coșmarescă a marelui regizor ?

Cercetările paleontologice demonstrează că, încă o dată, imaginația artistică se dovedește mult inferioară realității. Trecutul Terrei înregistrează prezența unor monștri zburători, a unor fortărețe vii care semănau teroarea și moartea. În urmă cu circa 70 de mili-

oane de ani, *Quetzalcoatlus northropi* teroriza lumea dinozaurilor. Purtind numele zeului aztec — şarpele cu pene, Quetzalcoatl — această reptilă sau pterozaurian cintărea 80 de kilograme şi avea o deschidere a aripilor de 12,5 metri. Pentru a zbura îi era suficient să se aşeze pe labe în direcţia vîntului şi să-şi întindă aripile. Işi petrecea probabil zilele în aer şi lovea prada cu un cioc-spadă lung de un metru. Aripile sale, membrane întinse între degete osoase, semănau cu cele ale liliacului. Strînse bine în lungul corpului, asigurau o excelentă bază pentru zborul la mare altitudine. La sol însă, împiedicat de formidabilul său penaj, pterozaurianul devenea, se pare, la fel de dizgraţios ca un pelican. Era un răpitor extrem de dinamic şi de răspîndit, lucru dovedit de nenumăratele resturi fosilizate găsite pe toate continentele, cu excepţia Antarcticii. Totuşi, *Quetzalcoatlus northropi* n-a putut rezista catastrofei naturale care a distrus specia marilor reptile în urmă cu aproape 65 milioane de ani.

Păsările n-au egalat niciodată în mărime aceste reptile monstruoase. Au şi ele, însă, „în familie", cîţiva uriaşi, care au trăit în special în America de Sud. Odinioară acest continent era o insulă, stăpînită de păsări. Iată, spre exemplu, *Argentaris magnificens*, ale cărei urme s-au descoperit recent în Argentina. Un planor rapace, cu o deschidere a aripilor de 7,50 metri, cu un cioc lung şi ascuţit care străpungea prada.

Prima reacţie a unor specialişti a fost, firesc, aceea de îndoială. Se putea, oare, ridica în aer o astfel de „schelărie" vie? Dar osemintele fosilizate care au fost descoperite aveau tăietura şi greutatea capabile să ridice de la sol un corp de 77 kilograme. Şi, argumentul definitiv: prezenţa marcată pe oase a traseelor unor aripi. Păsările măsurau în lăţime 1,20 metri şi în lungime pînă la 2,50 metri.

Aşa arată un Andalgalornis, desenat de Keith Hindley

Dintr-un motiv ce rămîne încă neelucidat de ştiinţă, păsările din altă familie, aparţinînd tot Americii de Sud — *Phororhacidae* —, şi-au pierdut capacitatea de a zbura. Dar ele au devenit răpitori tereştri, înmulţindu-se în lipsa oricărei concurenţe, în acel timp neexistînd nici un fel de canide ori feline pe continent. Evoluţia speciei a atins punctul culminant prin terifiantul *Andalgalornis*, cea mai periculoasă şi cea mai crudă dintre păsările care au existat vreodată. Să ieşim iarăşi din tiparele imaginaţiei, prea sărace pentru a acoperi realitatea! Un fel de corb, înalt de 1,60 metri, cîntărind pînă la 68 de kilograme, care putea alerga la fel de repede ca un cal. Ghearele sale semănau cu nişte şerpi. Ciocul imens, avea la vîrf grosimea unui cap de om. *Andalgalornis* îşi urmărea prada lovind-o cu laba în goană, o ţintuia la pămînt şi o sfîşia. Putem avea o imagine palidă a ravagiilor pe care le făcea gîndindu-ne că, în vremurile noastre, un casuar ori un struţ încolţiţi pot ucide uşor un om.

Intr-un studiu publicat în revista franceză „L'Express" de Keith Hindley şi dedicat acestei „lumi a păsărilor uriaşe" se relatează şi sfîrşitul acestor monştri cu aripi ce planau asupra Americii de Sud. Odată cu formarea pasarelei geologice din Panama, în urmă cu 3 milioane de ani, mamiferele din America de Nord invadează sudul. S-a declanşat o luptă lungă şi feroce pentru supravieţuire între felinele şi lupii care au pătruns în fosta insulă şi păsările uriaşe. Greutatea acestora din urmă, incapacitatea de a mai zbura le-au dezavantajat net. Ouăle şi puii lor au fost expuse asaltului hoardei de mamifere. Toate aceste cauze au condus specia păsărilor uriaşe spre extincţie. Unica mărturie vie a unei vîrste dispărute a rămas condorul, cu penajul său negru franjurat de alb, cu o deschidere a aripilor de 3 metri. Fiind capabil să-şi depună ouăle în crăpături de stîncă inaccesibile mamiferelor, acesta trăieşte încă pe înălţimile Anzilor.

Acesta ar fi, pe scurt, scenariul real, sprijinit pe argumentele inatacabile ale ştiinţei, al existenţei, în memoria îndepărtată a Terrei, a unei faune sîngeroase şi stranii, „lumea păsărilor uriaşe".

DOINA FRUNTELATĂ

SUPERLATIVELE EUTERPEI

● *Cel mai vechi pian existent în lume a fost construit la Florenţa de* Bartolommeo Cristofori *(1655—1731). Instrumentul este păstrat la Muzeul Metropolitan din New York.*

● *La 17 iunie 1872,* Johann Strauss-fiul *(1825—1879) a dirijat o orchestră formată din 987 instrumentişti şi un cor de 20 000 de persoane la Boston.*

● *Cea mai lungă operă clasică este compusă de* Richard Wagner *(1813—1883).* Maeştrii cîntăreţi din Nürnberg, *5 ore şi 15 minute.*

● *Cel mai mare preţ al unei viori a fost plătit la* Galeria Sotheby, *Londra — 290 000 dolari pentru un instrument construit de* Stradivari *în 1733 şi care a aparţinut marelui violonist şi compozitor* Fritz Kreisler.

C. STĂNCULESCU

Din cartea NATURII

Era o zi de aprilie rece, cenușie, cu un vînt biciuitor. Din cînd în cînd, pentru a te încălzi, trebuia să te dai jos din sanie și să alergi pe lîngă ea. Drumul era bine croit. Dealtfel, în cazul Groenlandei, „șoselele" nu sînt altceva decît fiordurile traversate de sănii iarna și de bărci vara. Deodată, în spate, se aude respirația grea a unui atelaj de cîini. Aceștia au țîșnit pe lîngă noi, năpustindu-se asupra cîinilor de la sania noastră. A fost suficient, însă, pocnetul de bici al conducătorului saniei care ne-a ajuns din urmă și cîinii s-au potolit, continuîndu-și cursa cu mare viteză. Sania s-a pierdut în zare ca o mică pată întunecată. Așa își începe trimisul revistei americane „National Geographic" reportajul din cea mai mare insulă a globului.

Am ajuns la Ikerasak după-amiază. Era un sat cu 250 de locuitori, care, pentru tractarea săniilor, creșteau 800 de cîini. Marea majoritate a bărbaților se ocupau cu vînătoarea. Ikerasak avea un magazin, o școală, o „casă a peștelui", unde peștele bine sărat era păstrat în butoaie. Satul dispunea de un generator de electricitate. Hansingnak și Aron aprovizionau așezarea cu apă potabilă. În fiecare dimineață, din luna decembrie pînă în luna iunie, ei se deplasau cu sania pînă la cel mai apropiat iceberg. Din el desprindeau blocuri de gheață pe care le aduceau cu mai multe transporturi la „casa apei". Aici așezau blocurile de gheață deasupra unei vetre de mari dimensiuni și aprindeau focul. Apa rezultată din topirea gheții era dusă cu gălețile de femeile din sat la casele lor. Un rol deosebit de important îi revenea în această așezare Louisei Jacobsen, care de 22 de ani își exercită aici meseria de moașă și soră de caritate. De mare respect se bucură școala unde copiii învățau aritmetică, să citească și să scrie în groenlandeză și daneză. Școala oferea un loc cald copiilor în lunile extrem de reci de iarnă și le asigura o baie o dată pe săptămînă.

Într-una din dimineți am pornit la vînătoare împreună cu Johannes Therkildsen și cu fiul său Jens. Johannes dirija cîinii care trăgeau sania cu mișcări și îndemnuri rapide, aproape imperceptibile. Sub mîna lui sigură și experimentată, cîinii și sania păreau că formează o singură ființă. Pe măsură ce înaintam, norii coborau lăsîndu-ți impresia că se întind de la o stîncă la alta, traversînd fiordul. A început să ningă. În lumina difuză, gheața, zăpada și norii au luat culoarea icebergurilor. Din cînd în cînd ne opream. Vînătorii se cățărau pe cîte o înălțime mai mare și scrutau fiordul cu binoclul, urmărind apariția vreunei foci pe gheață. Cînd nimeni nu se mai aștepta, o focă și-a făcut apariția la o distanță de circa 5 km. Jens a smuls un fir de păr din pantalonii săi din piele de focă și a privit cum flutură în vînt. El trebuia să se apropie de focă deplasîndu-se împotriva vîntului. Mascat de o pînză albă prevăzută cu o gaură la mijloc pentru țeava puștii, a ajuns repede în apropierea focii. Imediat după ce a tras în ea, Jens s-a repezit cu mare rapiditate pentru a împiedica căderea ei în copcă. O altă vînătoare în care groenlandezii se dovedesc maeștri este cea de balene. Regulile locale îngăduie vînarea lor numai din caiace și cu ajutorul harpoanelor și lăncilor tradiționale. De remarcat că pentru protejarea faunei în Groenlanda a fost creat cel mai mare parc național de pe glob însumînd 170 milioane hectare.

O zi mult așteptată este aceea a cursei de sănii la care participă vînătorii satului. De data aceasta la competiție s-au înscris doar 12 vînători. Stratul de

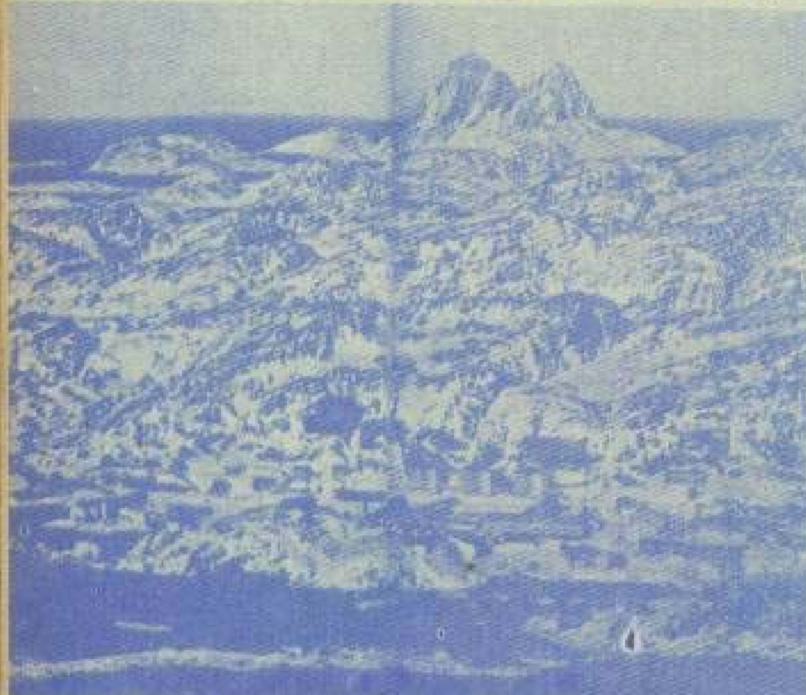

zăpadă era subțire și gheața putea răni picioarele cîinilor. Din această cauză mulți vînători s-au ferit să concureze. Învingătorul a parcurs traseul ce măsura aproape 50 de km în mai puțin de două ore.

Într-o zi însorită și fără vînt, un vînător m-a luat cu sania lui pînă la Umanak, principala așezare din apropierea satului Ikerasak, își continuă relatarea reporterul revistei citate. De aici am călătorit la Godthab, o veritabilă capitală a Groenlandei. Dealtfel, de la 1 mai 1979, Groenlanda a obținut autonomia internă, Danemarca rămînînd în continuare responsabilă pentru relațiile externe și problemele de apărare ale acestei uriașe insule, care cu cei 2 175 600 kmp este cea mai mare de pe glob. Activitatea legislativă este exercitată de Parlamentul Danemarcei (în care Groenlanda are 2 reprezentanți) și de un parlament unicameral propriu, Landsradul (21 de membri aleși prin vot direct pe o perioadă de 4 ani). În orașul Godthab, a cărui populație a crescut în 15 ani de la 3 000 la peste 8 500 de locuitori, adică la circa o șesime din întreaga populație a insulei de aproape 50 000 de locuitori, impresionează în mod deosebit blocurile noi, înalte. Apartamentele sînt dotate cu mobilă de ultimul tip, aparate de radio stereofonice, televizoare, cu bucătării și băi moderne. Fiii și fiicele vînătorilor de foci și balene lucrează în birourile guvernamentale sau la tejghelele magazinelor, se distrează mergînd seara la cluburile de noapte. La Godthab există un institut de învățămînt superior care pregătește profesori pentru nevoile insulei.

Legendele groenlandeze despre oamenii singuratici care, pentru a-și găsi companie, însuflețesc pietre, bucăți de lemn, insecte și-au pierdut în momentul de față baza reală. Sistemul de comunicații s-a îmbunătățit în mare măsură. Pe de altă parte, media vieții a crescut de la 35 la 61 de ani. Tuberculoza a fost aproape în întregime eradicată. Mortalitatea infantilă a fost redusă cu aproape două treimi. Semnificativ este faptul că populația Groenlandei s-a dublat în numai 20 de ani. Ocupațiile groenlandezilor se diversifică, de asemenea, rapid. Pe lîngă ocupațiile de vînător, pescar, crescător de oi, (în sudul insulei), a apărut, de pildă, aceea de miner (în Groenlanda a fost dată în funcțiune o mină de extracție a minereurilor de plumb și zinc). În perspectivă se anunță și meseria de petrolist, deoarece geologii au depistat zăcăminte de țiței în dreptul coastei de vest a insulei și se consideră că există importante resurse de „aur negru" și în dreptul coastelor de nord și vest. Și iată că Groenlanda, considerată nu cu mult timp în urmă un ținut al înghețului și somnului veșnic, se trezește tot mai mult la viață.

TUDOR PRELIPCEANU

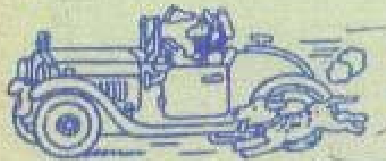

De ici, de colo

Spargere de bănci în... direct

In marele oraș american Los Angeles, sisteme speciale de televiziune cu circuit inchis au surprins de mai multe ori o serie de spărgători in timp ce jefuiau unele bănci. Dealtfel, in acest oraș se realizează circa 1 400 de spargeri pe an, intr-un ritm mediu de cinci pe zi, ajungindu-se, insă, și la recordul de 15 pe zi. Cu toate sistemele de alertă și apărare, intre care faimoșii „bani explozivi" (un pachet cu bani in care se inserează o cutie cu gaze lacrimogene și un dispozitiv care la 15—20 de secunde după ce făptașul a părăsit banca poate fi acționat prin radio să explodeze, imprăștiind gazul lacrimogen și improșcind făptașul cu vopsea roșie care nu se șterge), in peste o mie de cazuri spărgătorii nu sint prinși, relatează revista britanică „The Sunday Times Magazine". Dar au fost inregistrate și cazuri cind spărgătorii au făcut gafe de-a dreptul copilărești : unul din făptași s-a uns cu o cremă pe bază de oxid de zinc dind crezare unor sfătuitori care l-au asigurat că procedind astfel va deveni... invizibil pentru camerele de luat vederi ; un altul, care și-a uitat ochelarii pe tejghea, a fost prins deoarece nu nimerea ieșirea băncii ; altuia, căruia ceasul deșteptător i-a jucat o festă, a ajuns la bancă prea devreme și a fost capturat in timp ce bătea la ușă ; intr-un alt caz, spărgătorul a făcut un salt prea avintat peste tejghea și s-a lovit cu capul de un suport metalic, făcindu-se singur knock-down.

T.P.

TINEREȚEA- vîrsta vieții raționale

„Alimentația umană — o realitate culturală în permanentă evoluție"

Interviu cu prof. dr. doc. IULIAN MINCU

— Stimate tovarășe profesor Mincu, a mînca reprezintă un gest reflex, un act biologic. Și totuși de ce criterii trebuie să ținem seama atunci cînd ne stabilim o anume alimentație?

— Aveți dreptate, a te hrăni reprezintă pentru om un act biologic dar sînt și niște considerente care trebuie luate în seamă. Omul are nevoie de atîta hrană, dar și de un asemenea fel de hrană încît să poată să atingă și să-și mențină o greutate corporală și o stare de sănătate ideale. Alimentația variază în raport cu vîrsta, sexul, munca, climatul de viață. Din acest punct de vedere a te hrăni reprezintă și o realitate culturală care de la societățile primitive la cele industriale a evoluat în mod permanent.

— Ce înseamnă un regim alimentar normal, din punctul dv. de vedere?

— Potrivit cerințelor actuale se consideră, pe plan internațional, că o alimentație rațională optimă cuprinde între 25 și 35% grăsimi, între 11 și 13% proteine iar restul glucide. Bineînțeles, un atare regim trebuie să cuprindă, într-un raport corespunzător, toate vitaminele și sărurile minerale necesare.

— Nu știu din ce cauză dar atunci cînd vorbim despre alimentație rațională cea mai rapidă conexiune se stabilește între aceasta și obezitate.

— Da, într-adevăr. Și aceasta pentru că la baza multor maladii degenerative stă obezitatea, care se datorește, în primul rînd, supraalimentației. Obezitatea endocrină este foarte rară. Sînt unii cercetători care au dovedit că obezitatea se instalează la copii chiar în perioada prenatală dacă mama se hrănește necorespunzător. În general, celulele adipoase se înmulțesc în prima parte a vieții, pînă la 23 de ani. Dacă în această perioadă hrana este nerațională, omul va avea un mare număr de celule adipoase care vor rămîne definitive. Astfel apar obezitățile greu de tratat, iar adulții respectivi sînt victimele propriilor părinți. De aceea este bine ca fiecare dintre noi să-și confrunte numărul kilogramelor cu înălțimea și standardele existente asigurîndu-și astfel încadrarea în limitele acceptate de către medici, dar în același timp și un trup zvelt.

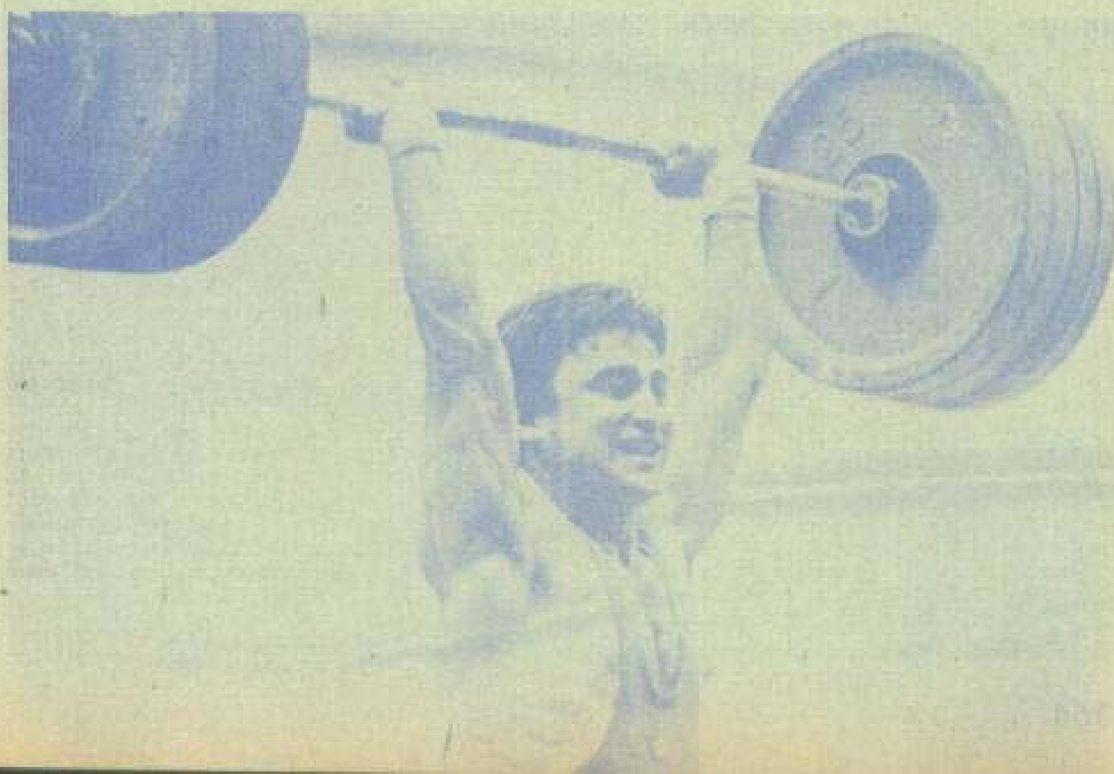
— Un astfel de tabel este și cel publicat de noi și pe care-l punem pe această cale la dispoziția cititorilor. Dar să vă întreb și altceva. Există glasuri în rîndul specialiștilor, dar și printre publicul larg, care militează pentru „întoarcerea la natură". Ce înseamnă de fapt aceasta și ce părere aveți dumneavoastră?

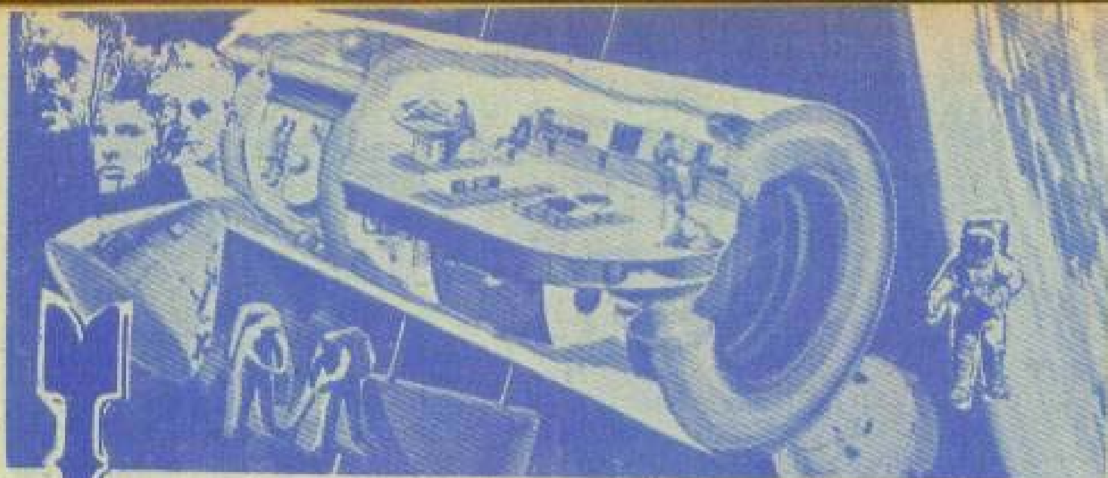
— Unii teoreticieni empirici îndeamnă la o „întoarcere la natură" sub o formă simplistă în materie de alimentație. Adică ei consideră că nu trebuie să utilizăm alimente conservate, ca fiind nesănătoase, și să apelăm doar la ceea ce putem obține de la natură în mod nemijlocit. Această opinie este greșită căci industria alimentară din țara noastră a reușit să creeze o producție mare de conserve care, puse la dispoziția populației, pot asigura în orice anotimp alcătuirea unei alimentații raționale cu meniuri mai variate. Prin urmare, prejudecățile întîlnite nu rareori în legătură cu folosirea conservelor sînt nefondate. Și afirm aceasta ca unul care studiază probleme de mulți ani de zile. Dar, totodată, trebuie spus aici că nu trebuie exagerat nici în a consuma numai conserve sau alimente preparate pe cale industrială, ci este bine să se găsească o cale de mijloc. Dacă privim statisticile poate că cele spuse devin mai convingătoare. Infarctul miocardic ocupă primul loc în ierarhia mortalității, dacă în 1938 doar 0,2% din populație suferea de diabet, acum procentul a ajuns la 3,2%, infarctul în rîndul tinerilor este de 4 ori mai frecvent și toate acestea se leagă evident și de alimentație. În ultimă instanță, alimentația rațională este o problemă de opțiune individuală, dar faptul că la noi în țară s-a adoptat un „Program de alimentație științifică" denotă atenția extraordinară ce se acordă hranei ca factor de menținere a stării de sănătate și de prevenire a bolilor metabolice. El nu ar fi fost posibil fără un suport științific privind nevoile fiziologice. Aș vrea să vă spun, ca unul ce a lucrat direct la elaborarea lui, că din punct de vedere științific el a fost apreciat peste hotare, școala noastră de nutriție primind un calificativ de „foarte bine".

DRAGOȘ ȘEULEANU

Înălțimea (m)	Bărbați			Femei		
	greutatea recomandabilă	greutatea acceptabilă	obezitatea (>)	greutatea recomandabilă	greutatea acceptabilă	obezitatea (>)
1,45				46,0	42 - 53	54
1,48				46,0	42 - 54	55
1,50				47,0	43 - 55	56
1,52				48,5	44 - 57	58
1,54				49,5	44 - 58	59
1,56				50,4	45 - 58	61
1,58	55,8	51 - 64	68	51,3	46 - 59	62
1,60	57,6	52 - 65	69	52,6	48 - 61	64
1,62	58,6	53 - 66	71	54,0	49 - 62	66
1,64	59,6	54 - 67	73	55,4	50 - 64	67
1,66	60,6	55 - 69	75	56,8	51 - 65	69
1,68	61,7	56 - 71	77	58,1	52 - 66	71
1,70	63,5	58 - 73	78	60,0	53 - 67	72
1,72	65,0	59 - 74	80	61,3	55 - 69	74
1,74	66,5	60 - 75	82	62,6	56 - 70	86
1,76	68,0	62 - 77	84	64,0	58 - 72	77
1,78	69,4	64 - 79	86	65,3	59 - 74	79
1,80	71,0	65 - 80	87			81
1,82	72,6	66 - 82	89			83
1,84	74,2	67 - 84	91			84
1,86	75,8	69 - 86	94			86
1,88	77,6	71 - 88	95			88
1,90	79,3	73 - 90	97			90
1,92	81,0	75 - 93	99			92

Dragomir Cioroslan zîmbind sub povara celor 200 de kg

Literatura științifico-fantastică

PISICA

de V. CORT

Alerga cu frecvența regulată caracteristică pașilor lini și continui. Distanța pe care urma s-o parcurgă reprezenta pentru ea numai o noțiune fără sens. Creierul ei păstra în acel moment o singură informație, aceea de a alerga.

Astfel pisica cea albă cu pete negre, cu lăbuțe moi și rozalii, și cu blana ușor zbîrlită, învingea distanța din fața ei. Se contopea cu peisajul înconjurător.

La orele șase și șaisprezece minute, la intrarea principală a obiectivului strategic, s-au schimbat sentinelele.

Locotenentul Legg împreună cu sergentul Wonk au verificat primul val de oameni care sosiseră în acea dimineață.

Era o dimineață răcoroasă și cei doi nu prea aveau chef să stea înțepeniți ore în șir lingă bariera alb-roșie, unde bătea un vînt rece și umezeala îți pătrundea pînă la oase. Mai ales că în spatele lor se afla o cămăruță intimă cu aer condiționat și temperatură optimă de 20°C. Deocamdată însă locurile lor erau la posturile de gardă. Abia după ora douăsprezece, unul dintre ei va putea să intre în atmosfera plăcută a camerei de la poartă.

Sergentul Wonk privi cu atenție în direcția autostrăzii care pornea din oraș și cu mișcări repezi își aprinse fulgerător o țigară. Cu aceeași viteză capătul aprins al țigării dispăru în palma lui mare.

Locotenentul Legg îl privi cu reproș: „N-ai destule neplăceri ?".

În loc de răspuns, sergentul trase din țigară lung și cu lăcomie, urmărind cu coada ochiului șoseaua care pornea dinspre autostradă.

Pe locotenent îl cuprinse furia. „Prostule !" zise el iritat.

În clipa aceea simți o poftă nebună să-i tragă sergentului Wonk un picior în fundul lui mare și lat, dar reuși să se stăpînească. Chiar dacă i-ar trage una lui Wonk n-ar rezolva nimic. În privința fumatului Wonk era un maniac. Odată fusese prins cu un trabuc în gură în timp ce patrula lingă depozitul de rachete și pentru asta s-a ales cu trei săptămîni de pedeapsă grea.

Sergentul Wonk aruncă în sfîrșit mucul de țigară pe asfalt și-l stinse cu vîrful bocancului. Apoi se întoarse spre locotenent.

„Dacă nu-i dăm drumul primii, o să rămînă numai mucurile astea de pe urma noastră", zise el dezgustat.

Locotenentul înțelese la ce făcea aluzie Wonk. Lumea se afla în preajma unui război nuclear și ambele părți, dușmane, declaraseră în armatele lor stare de alarmă. Se știa că partea care va reuși să atace prima va obține și victoria definitivă.

„De ce să-i dăm noi drumul primii ?", întrebă Legg, „tot ei vor începe. Asta-i clar !".

„Pe naiba" zise sergentul Wonk. „N-o să înceapă nimic. N-au nici o șansă. N-au nici un drept să facă asta ! Iar dacă șefii noștri o să scape momentul potrivit, atunci chiar că o să avem pentru ce să le mulțumim. Să te prefaci într-un muc din ăsta în timp de zece secunde, asta ar fi într-adevăr o plăcere !".

„Nu mai trăncăni atita", obiectă locotenentul. „Știi" doar cum a fost în al treilea război mondial. Tot noi am început".

„Da", recunoscu sergentul. „E adevărat. Dar asta a fost demult. Pe atunci erau alte vremuri, nu uita ! Nu dorea nimeni să ne pună „piele pe băț", iar noi vroiam să învingem cu orice preț".

Locotenentul dădu cu piciorul unei

pietricele inexistente. „Nu văd nici o diferență în asta. Pe Pămînt sau aici. Patru sute de ani în plus sau în minus. Situația e aceeași".

„Pe naiba", zise Wonk. „Faptul că oamenii care au supraviețuit catastrofei s-au împrăștiat în toate direcțiile nu-ți spune nimic ? Se credea că totul va fi ca la început și uită-te și tu ! Noi aici iar ei acolo. Am auzit că înainte ei erau prietenii noștri, dar teoria bossului este că acolo unde nu există dușman el trebuie inventat. Așa că foștii noștri prieteni sînt acum împotriva noastră. Acum urmează să ne răfuim mai întîi cu ei iar apoi le vine rîndul și celor de-acolo, porumbarilor".

Sergentul arătă cu degetul în sus, spre cer, unde în spatele unei pături ușoare de nori, licărea lumina celei mai apropiate stele, care după dezastrul nuclear devenise locul de retragere al celor care doreau să trăiască în pace. Stema lor era vechiul porumbel al păcii.

„Mai termină odată", zise locotenentul. „Eu îți spun că o să ne meargă. O să reușim !".

Tocmai atunci din ceața care începuse să se destrame apăru un jeep, prin geamul căruia se zărea un chipiu de general. Cei doi salutară și ridicară bariera. Cînd jeepul intră în curte, sergentul anunța telefonic la statul major vizita sosită.

Peste zece secunde pe întregul areal se auzi vuietul ascuțit al sirenei. După alte o sută șaisprezece secunde, complexul se afla în stare de alarmă de cel mai înalt grad.

Locotenentul și sergentul nu și-au putut părăsi posturile, deoarece nu le venise schimbul, așa că bombănind începură următoarea tură.

La prînz ceața se ridică și apăru un soare rece, de toamnă.

Reușise să omoare o pasăre.

Nu-i era foame deloc dar instinctul din ea era atît de puternic, încît își întrerupse fuga și se puse la pîndă în spatele unui pom doborît. Cînd pasărea se așeză în cele din urmă pe trunchiul copacului și începu să-și aranjeze cu ciocul penele de pe aripi, pisica sări.

Cu mișcarea obișnuită îi suci gîtul și începu să lingă picăturile de sînge de pe torsul decapitat.

Voia să se mai odihnească puțin dar ceva din creierul ei o îndemna să pornească din nou la drum. Ascultă de acest îndemn chiar dacă-i veni foarte greu. Distanța parcursă de pisică era enormă dar reușea să alunge orice urmă de oboseală. Labele ei ascultau de comanda singurei informații existente în creier și o purtau mereu înainte.

Se descotorosise de cîinii vagabonzi și fără nici o greutate reușea să se ferească din calea ființelor cu două picioare.

Ocolea orașele mari, condusă de instinctul ce nu o înșela niciodată și care-i asigura un traseu lipsit de orice primejdii.

Apoi, după multe zile și nopți, în creierul ei se produse o schimbare. Pisica inconștientă de acest fapt își continua fuga. Numai atunci cînd reuși cu dificultate să se strecoare afară dintr-o pădure deasă și cînd traversă șoseaua netedă și lată, simți pentru prima dată, după un timp îndelungat, dorința de a se întîlni cu un om.

„Ia te uite, o miță...", zise locotenentul Logg, cînd în fața lui apăru pisica albă cu pete negre.

„Așa e", zise sergentul. „E chiar o miță adevărată. Mai există în zilele noastre așa ceva ?".

„Și ce frumoasă e !" zise locotenentul. „Hai, vino încoace, pis-pis".

Pisica își ridică coada și se îndreptă spre el. Locotenentul se aplecă și o mîngîie ușor. Pisica începu să toarcă.

„Stai puțin", zise sergentul, „Dă-mi-o mie, știu eu ce-i place".

Ridică pisica de pe asfalt și o luă în brațe. „Nu chinui animalul", zise locotenentul și i-o luă din mînă. „Cred că e flămîndă".

O puse jos și se duse după lapte. Pisica îl urmă supusă.

Locotenentul încălcă regulamentul și părăsi postul de pază. În ghereta portarului deschise o cutie de carton cu lapte pe care-l turnă într-o farfurioară de plastic și o puse în fața pisicii care torcea.

Dar spre mirarea sa, pisica nici nu se atinse de lapte. Își făcu loc printre picioarele lui și o zbughi afară.

„Afurisito !" strigă locotenentul privind pisica care fugea prin curte. Dacă vreunul dintre granguri ăștia află că a adus-o el, o să iasă un mare balamuc. Pisica trecu prin curte și se îndreptă spre centrul operațiunii.

Pe culoar, operatoarea radar, care se întorcea de la cantină, se împiedică de ea. Voia s-o desmierde puțin dar pisica dispăru într-o fracțiune de secundă.

Cînd apăru pe culoarul cazematei de la subsol, sentinelei nu-i veni să creadă ochilor de uimire.

„Pisicuță", strigă după ea. „Na, pis, pis, pis...". Pisica se opri o clipă și apoi începu să se frece de picioarele lui. În clipa aceea se deschise ușa blindată și în ea apăru agentul de legătură.

Pisica se fofilă spre ușă și intră înăuntru.

„Măcar o să vă prindă toți șoarecii", zise sentinela agentului care nu pricepea nimic, și închise ușa printr-un sistem complicat de cifre.

Jos, în cazemată era cald. Întunericul era slab luminat de albastrele discuri orientative, montate pe pereții culoarelor.

Pisica trecu alergînd prin raza celulei fotoelectrice și ascultînd de informația din creier se așeză jos și așteptă. Pe panoul de control al operatorului se aprinse un beculeț portocaliu. Operatorul apăsă pe clapă și prin peretele mobil din beton armat pătrunse în încăperea operatorului o pisică albă cu pete negre.

Uimit, operatorul o privi cum înconjoară tabloul de comandă după care se întinse lîngă perete.

Omul se afla în încurcătură deoarece nu știa ce să facă.

Era pentru prima oară cînd în interiorul centrului strategic închis ermetic, în al cărui subsol se afla un depozit imens de rachete cu focoase nucleare, pătrundea un animal viu.

Și acel animal era o pisică albă cu pete negre, care stătea încolăcită lingă perete și torcea în fața tabloului de comandă.

Își culcase capul pe lăbuțele din față și arăta nespus de blîndă, de parcă s-ar fi aflat la ea acasă. Avea ochii întredeschiși în timp ce dormita dulce.

Operatorul ridică receptorul telefonului pentru a se informa cum trebuie să procedeze. În timp ce făcea acest lucru, observă că lăbuțele pisicii sînt căptușite în partea de jos cu pernuțe rozulii. Puse receptorul înapoi în furcă.

Pisica căzu într-un somn adînc. Aceasta era informația care pornea din creierul ei și ea asculta supusă ca de obicei.

Operatorul nu-și putu înfringe dorința și se ridică din fotoliul rotativ, vrînd s-o mîngîie pe blănița ei moale.

Cînd ajunse la doi pași de ea remarcă că pe pernița rozalie de pe lăbuța din față se afla un punct argintiu.

O secundă mai tîrziu, microdetonatorul teleghidat instalat pe laba pisicii, declanșă o reacție nucleară spontană în focoasele rachetelor, depozitate în subsolul amplasat sub centrul operator.

În secundele următoare, în spațiile alăturate izbucni un adevărat iad nuclear și complexul strategic fu măturat de pe suprafața planetei artificiale Pămînt.

Exact la șaisprezece secunde după explozie, printr-un atac al celor șase mii de proiectile teleghidate, o jumătate a planetei artificiale fusese preschimbată într-un deșert nuclear.

După opt minute de la prima explozie, unități speciale ale părții atacante, debarcară pe teritoriul distrus și începură să marcheze sistematic bazele noilor complexe de atac.

Astfel, prima fază a viitorului atac împotriva celei mai apropiate stele, fusese inaugurată...

Traducere de DOINA ZALMAN

STRĂMOȘII

(O legendă din negura timpului)

de CRISTIAN TEODORESCU

Domnului Inspector,

Oxcelii probabil că au fost cîndva, pe cînd viața abia apărea pe Terra, o mare forță galactică. Noi i-am găsit, însă, în plină decadență. Din vastul sistem locuit cîndva, ei nu mai ocupau, acum, decît o planetă, pe care începeau să se ivească monstruoase sălbăticiuni.

Apariția lui „Ajax", înconjurată de flăcări, pe cerul oxcelian, în atmosfera lor saturată cu vapori de mercur, nu i-a impresionat deloc. Nu a stîrnit nici o reacție. Nici căderea în extazul religios, cu care eram, dealtfel, obișnuiți, nici manifestări ostile, agresive, care ne-ar fi obligat să luăm măsuri. Aici, nimic din toate acestea. O indiferență totală. Ca și cum oxcelii ar fi fost obișnuiți să vadă în fiecare zi un monstru cilindric, de metal, lung de doi kilometri, aterizînd (aoxcelizînd) deasupra capetelor lor. Dealtfel, peste tot, pe planetă, ne-am putut plimba liniștiți, am putut face cîte experimente am dorit, nimeni nu ne-a împiedicat.

Totul atesta gradul de civilizație la care ajunseseră acești locuitori și faptul că ceea ce vedeam noi acum era rezultatul unui permanent proces de degenerare. Chiar și limbajul lor dovedea acest lucru, pentru că oxcelii comunicau foarte rar, și atunci cînd o făceau se exprimau printr-o succesiune rapidă de sunete, mai prelungi sau mai scurte, de genul: „...Ooo... șcéee... oo... șcé... oscéce... ooo...", ceea ce l-a făcut pe John, tehnicianul șef, să-i denumească oxceli.

Cert era că aveau un limbaj binar și că, înregistrat pe bandă, acesta a fost imediat descifrat de calculator. Dovadă incontestabilă a existenței unei epoci cibernetice în istoria acestei civilizații. (Părerile sînt unanime în această privință: o civilizație se dezvoltă, are un moment de maxim, după care regresează, se întoarce la origini. În acest al doilea moment de evoluție, de regresiune, se pare că se află, în momentul de față, oxcelii).

Dealtfel, chiar în ziua aceea primul vehicul tout-terrain trimis în recunoaștere s-a întors, iar toate benzile magnetoscopului de bord erau înregistrate cu imagini și date despre planetă, civilizație și evoluția ei. Totul decurgea după o înrădăcinată rutină: stabilirea contactului cu civilizația, compararea evoluției ei cu cea terestră, schimbul de date și informații și așa mai departe.

Tot atunci a fost făcută o descoperire unică: în interior, planeta era goală, mai precis, interiorul planetei era alcătuit din cavități mari și galerii (coridoare) întortocheate, care legau cavitățile (sălile) între ele. Această descoperire a fost făcută cu oarecare risc, deoarece una din misiunile noastre de șoc a avut mult de suferit. Imediat după descoperirea unui puț care permitea accesul înăuntru, echipa a raportat cele descoperite și și-a continuat investigațiile. După ce, în interior, a constatat existența unor mijloace de calcul și de automatizare incompatibile cu nivelul de dezvoltare al oxcelilor, echipa a primit ordinul să se oprească și să se întoarcă la bază. De aici, însă, a început drama. Vehiculul a refuzat să mai pornească, iar specialistul în cibermecanică a deschis motorul cu credința că va remedia imediat defecțiunea. Un scurt-circuit la bornele sursei de înaltă tensiune i-a fost fatal. Energia sursei s-a epuizat dintr-o dată, iar cei patru membri ai echipajului au rămas blocați în interiorul modulului de comandă în care a în-

ceput să crească temperatura. Reglajul termoscafandrilor li s-a defectat tuturor, iar cînd echipa SOS 14 de intervenție a sosit la fața locului, mai trăia un singur membru al echipajului. În interiorul cabinei temperatura atinsese 473 K (200° C). Nu se cunosc încă determinanții unui astfel de fenomen. (Vehiculul cu pricina fusese, dealtfel, revizuit cu o seară terestră înainte și la controlul de start corespundea întru totul normelor în vigoare). Ordinatorul de bord, integral recuperat, a indicat, cîteva momente înainte de producerea catastrofei, apariția unor concentrări uriașe de energie, energii datorate unor interferențe de cîmpuri despre care computerul nu a putut preciza nimic (aici i s-a aprins indicatorul: n u s i n t i n f o r m a t s u f i c i e n t). Aceste energii dinamice ar fi cauzat lanțul de catastrofe amintit ? S-ar putea. La o asemenea întrebare, un specialist nu poate să facă altceva decît să se scarpine în ureche și să tacă, gînditor. (Dar cum eu nu sînt specialist, urechile mele nu sînt în pericol).

Iată pentru ce se impunea organizarea unei expediții puternice și bine echipate, care să pornească spre adîncimile misterioase ale planetei, deoarece investigațiile întreprinse înainte printre băștinași nu duseseră la nici un rezultat. Era clar că aceștia nu aveau cunoștință de existența vreunei lumi subterane și nici măcar de existența unui ansamblu de tuneluri și săli detectate de noi.

Noua expediție a fost organizată. În componența ei intrînd mai mult de o zecime din personalul științific sau de înaltă calificare tehnologică de pe „Ajax". Expediția s-a afundat în măruntaiele planetei, iar timp de o săptămînă terestră nu am știut nimic despre ea.

A fost o săptămînă de așteptare înfrigurată.

După exact șapte zile, expediția a ieșit la suprafață (după cum aveam să aflăm, mai precis, s-a retras), cu grave pierderi în material de dotare, dar și, ceea ce era mai grav, în vieți omenești. Despre modul în care s-a desfășurat misiunea aveam să aflăm în curînd multe date, din păcate, prea, prea multe. Hărțuiți fără încetare de niște forțe nevăzute, dincolo de puterea de percepție a lor și a aparatelor — care, în cel mai bun caz, nu puteau aprinde decît un beculeț roșu sub care era scris PERICOL și, la solicitarea oamenilor, semnalau „N u s i n t i n f o r m a t s u f i c i e n t" — oamenii n-au mai putut reține mare lucru, în afară de episoade disparate, lipsite de semnificație globală și, adesea, fără legătură între ele. Membrii echipajului aveau să povestească fiecare altceva. Tot ce-am putut reține este faptul că acolo, în adîncurile planetei, se petrec lucruri de neconceput pentru o minte omenească. Totuși, expediția a revenit cu lucrul cel mai important, un banc de casete informaționale înregistrate cu date care așteptau să fie decodificate. Microdepozitul mi-a fost încredințat mie, ca șef al serviciului „Arhive — depozit informațional".

Codul, de data aceasta, nu mai era binar, nici în obișnuitele „oo-șcéec"-uri care începuseră să ne devină familiare. Totuși, decodificarea informațiilor stătea în puterea ordinatoarelor și nu s-a lucrat decît trei zile la descifrarea lor.

Se poate observa că am trecut cu ușurință peste pierderile umane, cifrate la douăzeci și opt de morți și la șaizeci și trei de oameni reduși la imposibilitatea de a mai executa pentru cine știe cît timp muncă fizică și intelectuală. Aceasta datorită faptelor ce suscită un deosebit interes, punînd însuși universul într-o viziune nouă și putînd chiar schimba noțiunile și concepțiile fundamentale ale noastre despre lumea înconjurătoare.

Transcriu mai jos, cît pot de inteligibil, un fel de sinteză a faptelor descifrate din blocul de date colectate. Uzura purtătorilor de informație (care nu ne-a impietat la reconstituirea mesajului în sine) arată o vechime de înmagazinare de sute de mii sau poate chiar milioane de ani. Dar iată faptele, într-o oarecare ordine :

Cu un interval de timp neprecizat, dar probabil foarte lung, în urmă, exista o civilizație numită civilizația Exa, probabil chiar mai dezvoltată decît este actualmente civilizația omenească. (Vestigii ale acestei civilizații au fost găsite pe planetele și sistemele învecinate și sînt consemnate în jurnalul de bord). Deosebit de important este faptul că specia civilizată exană era chiar specia umană, exanii fiind oameni nu numai din punctul de vedere al asemănării fizice și intelectuale cu aceștia, ci absolut din toate punctele de vedere. Spun **erau oameni**, pentru că, după toate probabilitățile, ei există și în momentul de față, însă **nu mai sînt oameni.**

La un moment dat, din lumea Exa pleacă trei astronave galactice (Nu știu ce semnificație avea termenul de „navă galactică" în concepția exană, însă dacă semnifică tot ceea ce semnifică și pentru noi, aceasta nu face decît să ne apropie și mai mult pe noi, pămîntenii, de cei din Exa). Aceste astronave, după ce parcurg un anume spațiu, descoperă un sistem solar cu o planetă (a treia) pe care viața organică apăruse și luase o infinitate de varietăți. Planeta este botezată Pămînt (!) și membrii expediției se stabilesc acolo, își construiesc locuințe, așezări, centre urbane, metropole. Acestea din urmă primesc denumiri ca Paris, New York, Londra, Moscova etc. (Acestea sînt faptele nude și nu voi mai face comentarii). Cu timpul, exanii se îndrăgostesc de noua planetă, o civilizează, iar în urmă refuză să se mai întoarcă pe planeta-mamă. Cu timpul Exa se șterge din memoria lor și încep să se numească pămînteni. După multe secole, populația Pămîntului va atinge două miliarde de oameni, iar toți locuitorii se consideră proveniți chiar de pe Pămînt. Exa nu mai există pentru locuitorii Terrei. Din partea cealaltă însă noua lume era veșnic ținută sub observație de cei de pe Exa, care nu priveau cu ochi răi colonizarea unei alte lumi, la sute sau mii de ani-lumină depărtare. Aceasta însă pînă cînd pămîntenii au început să-i întreacă pe exani, ca nivel de dezvoltare. Pe Pămînt, inițial, populația fusese formată din astronauți, bărbați și femei, care, cum se

știe, erau selecționați dintre cei cu cele mai alese calități fizice și intelectuale. Să fii astronaut, era o mîndrie în lumea exană, situație aidoma cu cea actuală de pe Pămînt. În consecință, pămîntenii erau descendenți ai astronauților, care erau mult mai inteligenți decît media populației exane. De aici și explicația că pămîntenii i-au întrecut, încetul cu încetul, pe exani, ca nivel de civilizație.

Se înțelege, deci, că exanilor nu le mai convenea să-i lase pe pămînteni să se dezvolte nestingheriți. Dar faptul care i-a determinat într-adevăr să acționeze a fost descoperirea de către pămînteni a posibilității de a călători în timp. (Aici nu se prea insistă în amănunte, se vorbește ca despre un lucru preaștiut, se face, ca să zic așa, numai un fel de istorie a invenției). Înainte de toate, pămîntenii puseseră bine la punct o geometrie quadridimensională — cu toate ramurile și subramurile ei — iar, ulterior, o fizică quadridimensională — și ea cu mai multe ramuri, schimbîndu-și astfel concepția materialistă pe una energialistă. Adică totul, chiar și materia, sînt numai aspecte ale energiei concentrate, în universul nostru tridimensional, în trei cîmpuri fundamentale: cîmpul forțelor subatomice tari, cîmpul electromagnetic și cîmpul gravitațional. În cele patru dimensiuni studiate, quadrofizica punea în evidență, teoretic, și un al patrulea cîmp, cîmpul quadral. Deși quadrofizica stabilea inaccesibilitatea ființelor tridimensionale tradiționale la spațiul cu patru dimensiuni, ea putea stabili influențele cîmpului quadral — teoretic — asupra universului tridimensional. După un anumit timp, o experiență a permis identificarea cîmpului quadral, care a fost denumit cîmp temporal, avînd în vedere efectele pe care le producea. De aici pînă la folosirea lui pentru călătoria în timp nu a fost decît un pas.

Atunci pămîntenilor le-a venit ideea să folosească marea lor invenție în scopul alungării spectrului vasalității față de Exa. Au pornit de la ideea că o civilizație aflată la nivelul lor de dezvoltare ar fi putut lua naștere, în mod independent, într-o evoluție firească de apariție a vieții inteligente. A fost efectuat un imens calcul al probabilităților, pentru a se afla din ce specie s-ar fi putut trage oamenii, care ar fi trebuit să fie condițiile pentru ca dezvoltarea acestei lumi să aibă o direcție similară cu dezvoltarea omului pe Exa, urmînd apoi amplasarea acestor strămoși în spațiu și în timp-trecut. În urmă s-a trecut la selecționarea caracterelor, pe cale genetică. Au fost creați mutanți ai familiilor de maimuțe antropoforme, care, prin evoluție, după sute și mii de ani, ar atinge înfățișarea oamenilor de azi. Această specie de umanoizi a fost transportată la locul ei, în trecut, și răspîndită după o ordine complexă pe Pămîntul din acea vreme. Apoi, prin incursiuni în trecutul mai apropiat, istoria a fost modelată, eliminîndu-se accidentele sau unele evoluții greșite. Era un coeficient mare de neprevăzut și de aceea, pe perioada acestei „retușări", contactul acestui trecut îndoielnic cu prezentul era menținut întrerupt, iar originile pămîntenilor din timpul prezent duceau tot spre Exa.

„Retușarea" a fost o muncă de titan și părea că nu va lua niciodată sfîrșit. Peste tot, atît în timp cît și în spațiu, apăreau neregularități. Pînă cînd computerul a sugerat ideea de a se trece la o „purificare" totală a planetei și de a se păstra cîte o pereche din fiecare specie, mai ales din cea umană, care, după această „purificare", să-și reia locul în ansamblul planetei. În disperare de cauză, investigatorii în trecut au purces la realizarea acestui plan. Au găsit cei doi indivizi, mascul și femelă, care aveau caracteristicile genetice similare cu cele calculate de computer. Evident, dacă așa nu-și puteau îndeplini deziderațul, nu le rămînea altceva decît să-și reia calculele și să refacă totul. Surprinzător, totul a ieșit însă normal. Toată istoria programată a omenirii și-a urmat cursul ei firesc, în cele mai mici detalii. Chiar cu celebrități ca Iulius Caesar, Napoleon, Galileo Galilei, Isaak Newton, Thomas Edison, Albert Einstein și așa mai departe. (Am mai spus : renunț la comentarii).

Ultima operație a fost ștergerea din memoria pămîntenilor a provenienței lor exane și înregistrarea în memoria lor a datelor cuprinzînd noua istorie. Aceasta s-a realizat noaptea, cînd pămîntenii dormeau, cu ajutorul unor antene spațiale emițătoare de biounde. Mai rămînea să fie distruse cele trei nave exane care veniseră cu mult timp în urmă pe Pămînt. Trebuiau distruse toate urmele care ar fi putut aminti de exani. Zis și făcut : o puternică unitate de distrugere a fost trimisă în trecut, în momentul sosirii celor trei nave exane, care au și fost distruse.

Din acel moment însă civilizația pămîntenilor a încetat să mai existe. Imensul lor trecut proiectat se închidea în fața unei catastrofe nucleare și neavînd nici un fel de strămoși, de precursori, descendenții nu existau.

Însă, autodistruși, pămîntenii nu închiseseră complet cercul existenței lor, ci, informații despre ei și în special despre invenția lor capitală, mijlocul de a călători în timp, le-au parvenit exanilor, care nu încetaseră să observe Pămîntul. Astfel încît aceștia au putut redescoperi relativ ușor principiul călătoriei în timp. Exanii nu au fost însă atît de nechibzuiți ca pămîntenii, încît să se joace cu propriul lor trecut. Un timp au fost permise numai călătoriile în viitor, cele în trecut fiind interzise. Este evident ce salt al cunoașterii au făcut exanii în acel moment. Prezentul s-a confundat cu viitorul. Avînd posibilitatea de a observa ce fapte prezente ar avea consecințe nefaste în viitor, exanii le-au putut evita.

Descoperirea unui procedeu de încetinire și stopare a procesului de îmbătrînire a urmat apoi, ca o consecință logică a uriașului salt făcut în cunoaștere. Și atunci prezentul și viitorul s-au confundat. Rămînea trecutul, care a fost însă cucerit fără greșeli grave, de felul celei făcute de pămînteni.

Atunci s-a produs al doilea salt : exanii au realizat faptul că trecerea la o nouă formă de viață, superioară, viața în patru

dimensiuni, se vă putea face prin trăirea simultană a tuturor timpurilor, prin eliminarea conceptului de timp ireversibil și ordonat. Acest lucru nu era însă posibil pentru o formă de viață materială, fapt pentru care s-au transformat în energii, s-au refugiat în interiorul uneia dintre planetele lor pe care au populat-o cu mutanți degenerativi (este vorba de planeta descoperită de noi și de locuitorii ei, oxcelii).

De mult timp exanii, transformați acum în energii inteligente, încearcă să facă acest pas și să devină quadridimensionali. Experiențele pe care le fac ei nu ne sînt inteligibile și nu le vom putea înțelege decît cînd vom putea trece și noi prin ele.

Aceasta a fost, în linii mari, decodificarea informațiilor care ne-au parvenit. Pentru noi, aceste fapte ridică o serie de probleme, lăsînd la o parte straniile fapte prezentate. Cea mai importantă dintre probleme, în ceea ce ne privește, este următoarea: **Pămîntul despre care ni se vorbește este sau nu adevăratul Pămînt, vatra civilizației umane?** Este vorba doar despre civilizația **noastră!** De aceea, adresez acest mesaj dumneavoastră, domnule Inspector, cu rugămintea de a medita asupra lui. Eventual, puteți să-l faceți cunoscut în Consiliu, vă rog însă să nu-l dați publicității. S-ar putea să fie doar o coincidență uimitoare sau chiar o similitudine perfectă. S-ar putea însă ca aceste două planete să fie una și aceeași. Și în acest caz s-ar putea să existe o coincidență. Evenimentele relatate (care de fapt nici nu s-au întîmplat!) s-ar fi putut întîmpla în trecut sau în viitor, în nici un caz în momentul de față.

Dar dacă nu este nici o coincidență? Dacă sîntem într-adevăr creați de exanii care nu vroiau să-și mai cunoască originile? Dacă sîntem cei care aveau să se autodistrugă într-un accident nuclear? În acest caz, cercul prezintă noi fisuri, noi transpirații, noi informații care parcurg calea inversă.

Dar nu, atunci noi nici n-am fi putut fi creați, căci de fapt locuitorii Pămîntului despre care ni se vorbește (care de fapt nu au existat vreodată), adică...

Adică e un fapt inexplicabil. Poate, totuși, dumneavoastră, domnule Inspector, îl veți putea elucida.

Mă cuprinde o teamă crescîndă la presupunerea că, de cînd „Ajax" călătorește, pe Pămînt s-ar fi putut întîmpla evenimentele amintite și că acum civilizația noastră nu mai există. Și că noi, cei de pe „Ajax", nu știm nimic despre planeta noastră.

E doar o presupunere, domnule Inspector, și vă rog să nu mi-o luați în nume de rău că m-am îndoit că dumneavoastră și toți pămîntenii ați mai exista și că adresez mesajul de față în van.

Considerațiile mele,

Doctor OCSELUCSUS
șef al serviciului „Arhive-depozit informațional", Nava galactică Z 38-AJAX

Mutanți de vînzare

de ERIC FRANK RUSSEL

Prăvălioara era mică și jegoasă, situată la mijlocul unei străzi laterale ceva mai mare decît o alee. Puteai trece ușor pe lîngă ea fără s-o observi, dar sub draperiile verzi ale vitrinei era agățat un mic anunț: „Mutanți de vînzare". Jensen așteaptă să-i treacă mirarea înainte de a intra.

— Vreau șase, zise el.

— Sînteți foarte lacom, îi reproșă omulețul de după tejghea. Era minuscul, cu părul alb ca neaua, ochi lăcrimoși și cu un nas stacojiu pe care și-l trăgea întruna. Dacă avea frați, precis că-i țineau companie Albei ca Zăpada.

— Ei, hai, zise Jensen privind scrutător în jur. Să fim serioși! Doar un moment. Să coborîm pe pămînt.

— Eu sînt deja. Micuțul tropăi din picioare pentru a-și întări spusele.

— Sper, răspunse Jensen. Se aplecă deasupra tejghelei și-l privi cu ochi duri și reci. Cum sînt mutanții ăștia?

— Mari și slabi, îl informă omulețul. În același timp și mari și mici. Și în plus țicniți și proști. Dacă au limite, rămîne de văzut.

— Știu eu cine e țicnitul, mormăi Jensen.

— Ați ghicit? exclamă pînditor omulețul.

— Sînt ziarist, spuse Jensen, făcînd ca aceste cuvinte să sune sinistru.

— Asta demonstrează, spuse celălalt.

— Demonstrează ce?

— Cine e țicnitul.

— Unu la zero pentru tine, opină Jensen. Sincer, îmi plac oamenii care-mi întorc replicile. Chiar dacă sînt ieftine.

— Pentru un scriitor ești mai mult decît nepoliticos, spuse omulețul care își șterse ochii, își suflă nasul, apoi îl privi clipind.

— Pune-o pe seama situației mele speciale. În acest moment sînt un client în toată puterea cuvîntului. Clientul are totdeauna dreptate, nu-i așa?

— Nu-i nevoie.

— Mai gîndește-te, dacă vrei să faci afaceri. Jensen privea cu atenție etajerele din spatele tejghelei. Erau pline de fiole, de sticluțe și de carafe și borcănele bizare. Apropo de mutanții ăștia.

— Da?

— Care-i poanta?

— Îi vînd, asta-i poantă?

— Poate — spuse Jensen. Știi ce-i ăla un mutant?

— Bănuiesc.

— Bineînțeles că bănui, dar știi?

— Bineînțeles!

— Atunci, ce-i ăla un mutant?

— Hapciu! Omulețul își scărpină nasul. Deci nici dumneata nu știi!

— Am fabricat cu zecile. Sînt un crescător de animale fără pereche.

— Nu zău ? Omulețul arăta o îndoială politicoasă. Cum vă numiți ?

— Jensen. Albert Edward Malachi Jensen, de la „Morning Call".

— N-am auzit niciodată vorbindu-se de dumneata.

— Evident, dacă nu știi să citești. Jensen surise condescendent, apoi continuă : un mutant este un capriciu al naturii cu șanse de unu la un milion de a vedea lumina zilei. O particulă masivă, ca o rază cosmică, distruge o genă și la un moment dat Mama se trezește cu o creatură de ... în brațe. De asemenea, dă-mi voie să-ți spun...

— Absolut fals ! — strigă omulețul. Un mutant este un tip care a suferit o schimbare radicală în fizicul sau psihicul său și care a crescut fără să-și bată capul dacă crearea sa a fost sau nu naturală. Toată marfa mea e așa. Deci, ăștia sînt mutanții.

— Deci, dumneata poți transforma forma inițială a lucrurilor și garantezi că-și vor păstra noua natură.

— Exact.

— Atunci, în mod sigur, ești Dumnezeu !

— Blasfemia asta e deplasată, răspunse omulețul cu o mutră acră. Fără să-l ia în seamă, Jensen examină pentru a doua oară fiolele și borcănașele.

— Ce-s astea ?

— Recipiente.

— Asta văd și eu. Am ochi. Ce au înăuntru, mutanți dizolvați ?

— Nu vorbi prostii.

— Eu nu vorbesc niciodată prostii — i-o întoarse Jensen. Dumneata vinzi mutanți. Trebuie să-i ții undeva.

— Fără îndoială.

— Înseamnă că pe vitrină. Care-i poanta ?

— Ți-am spus că nu-i nici o poantă.

— De acord. Eu sînt un client. Arată-mi niște mutanți de ultimul răcnet, ceva spectaculos, de purtat în seara asta.

— Nu-i de halit, îl asigură omulețul. Dacă doriți ceva special de îmbrăcat pentru diseară ar trebui să încercați o rochie lungă. V-ar prinde de minune.

— Las-o baltă ! Adu-mi un mutant. Asta-i tot ce vreau.

— Doriți o anume specie ?

Jensen reflectă.

— Da, vreau un rinocer azuriu de 50 cm. lungime și să nu cîntărească mai mult de 9 livre.

— Nu-i un model obișnuit. Trebuie să-l fabric.

— Asta și credeam. Aveam ciudatul sentiment că cererea mea are ceva special.

— Asta poate dura două săptămîni, preciză omulețul. Sau poate trei.

— Nu mă îndoiesc. Sau luni și ani. De fapt, o viață întreagă.

— Aș putea să vă găsesc un elefant roz — propuse omulețul, de dimensiuni aproximativ egale.

— E suficient un drog care se găsește pe piață. Pot să-ți pun o turmă într-un strop de băutură.

— Ah, sînt prea comuni. Își netezi coama albă, apoi scoase un suspin. Se pare că nu vă pot fi de folos.

Jensen spuse hotărît :

— Arată-mi un mutant. Oricare. Cel mai ieftin pe care-l aveți.

— Imediat. Ștergîndu-și ochii și suflîndu-și nasul cu dexteritate omulețul ieși prin ușa din dos.

Imediat ce omulețul dispăru, Jensen se aplecă deasupra tejghelei uitîndu-se la un borcănaș cu o formă ciudată. Era transparent și plin cu un lichid de culoarea portocalei. Îl deschise și-l mirosi. Mirosul amintea de un Scotch de primă calitate concentrat la un sfert din volumul său.

Puse borcănașul pe etajeră.

Omulețul reveni ținînd un Tăndărică alb și ciufulit, cu o umbră neagră în jurul ochiului. Îl puse pe tejghea.

— Poftim. Genul obișnuit.

— Văd, comentă Jensen. Ar trebui să te dau în judecată.

— De ce ?

— Asta nu-i un mutant.

— Foarte bine, zise omulețul, lovit în demnitatea sa. Clientul are dreptate. Îl înhăță pe Tăndărică și-l duse prin ușa din spate.

— Șmechere, strigă Tăndărică lui Jensen înainte de a dispare.

Deîndată ce omulețul reveni, Jensen spuse :

— L-am auzit vorbind. Așa face și Charlie Mc Carthy cu orice păpușă de lemn.

— Posibil. Celălalt strănută zguduind rafturile.

— Orice ventriloc profesionist poate face chiar mai bine — se încăpățînă Jensen. Cu mai multă originalitate.

— Foarte probabil, aprobă omulețul.

— Așa, ca să știi. Sînt un om tare perseverent — continuă Jensen. Cînd găsesc un subiect de scris, rezist la toate presiunile, chiar și la violențe. Sînt bun pînă ce mă calcă cineva pe coadă. Ăsta-s eu.

— Și eu sînt la fel.

— Perfect! Ai deci mutanți de vînzare, sau cel puțin așa afirmi. Asta e o noutate. Am cîteva puncte de plecare. Astea și cu cîteva linii și puncte de sprijin ici și colo, fac un articol.

— Într-adevăr ? Omulețul ridică din sprîncene. Păru derutat de această mărturisire.

Jensen lovi tejgheaua cu palma.

— Tocmai voiai să-mi vinzi un Tăndărică și el a zis : „șmechere". L-am auzit cu urechile mele. E vorba de un abuz de încredere. Să iei bani pe un truc. Mizerabile !

— Dar n-am luat bani ! Micuțul făcu un gest de dispreț. Ce să fac cu banii ? Nu accept niciodată bani.

— Nu iei bani, ai? Atunci ce vrei pentru păpușa aia mormăitoare ?

Aruncînd o privire rapidă și precaută în jur, omulețul se aplecă și-i șopti ceva la ureche. Ochii lui Jensen păreau că ies din orbite.

— Acum știu că ești ordinar, spuse.

— Am devenit dur din cauza acestui tip de material, explică omulețul pe un ton de scuză. Materie anorganică este din belșug, dar protoplasmă animală, nu. Asta ar lua mai mult timp și efort decît dacă-l fabric eu.

— Mă îndoiesc. Jensen se uită la ceas. Arată-mi un mutant autentic făcut din bumbac și te public în ediția de duminică. Dacă nu...

— Eu sînt unul din ăștia, spuse modest omulețul.

— Nu glumești ? Poți face tu ce nu poate face Dumnezeu ?

— Pot să fac orice. Făcu o pauză, apoi adăugă : Aproape tot. Sînt, de fapt, limitat la ceea ce pot manipula fără ajutor. Nimic prea greu.

Jensen răspunse cu insolență :

— Și tu fabrici alți mutanți ?

— Da !

— Atunci, la lucru ! Vreau un rinocer azuriu, lung de 50 cm. și care să nu cîntărească mai mult de 9 livre.

— Puterea mea nu funcționează instantaneu. Fabricarea ia timp.

— Ai mai spus-o. O scuză bună poate servi de două ori. Ai putea să faci un diamant roz de cea mai pură strălucire și de mărimea unei găleți ?

— Dacă asta servește la ceva... Omulețul trînti piciorul cu violență și aruncă apoi un borcan. O piatră prețioasă ca asta ar fi fără valoare. Și ar cere și timp pentru a o produce.

— Iarăși ! Mult zgomot pentru nimic. Jensen făcu un semn cu capul spre straniul conținut al borcănașelor. Cît plătești ?

— Cui ?

— Traficanților de droguri.

— Nu te înțeleg.

— Bineînțeles. Se aplecă spre el și dădu dovada celui mai mare cinism din viața sa.

— Ceea ce-i în vitrină nu-i decît o glumă. Nu arată ceea ce pare să arate. Un „mutant" este un nume codificat al unui euforizant bine cunoscut de pungașii voștri alienți.

— Borcănașele conțin lichide reductoare, spuse omulețul.

— Nu mă îndoiesc, admise Jensen. Dar văd că-mi arăți flaconul gol. Jensen îl luă pe cel plin, îl deschise din nou și-l mirosi. Apoi viri degetul și-l gustă cu precauție. Instantaneu expresia sa deveni senină.

— Regret tot ce am zis despre drog. Acum mi-am făcut o idee. Agită sticluța cu grijă, să nu verse vreo picătură. Băutură ilegală. Sute de probe și nici o taxă. Totuși, cineva trebuie să știe de unde provine. Cineva este expert în arta de a scăpa de fisc. Da, domnule! Numărați-mă, vă rog, printre clienții dumneavoastră. De acum înainte veți primi frecvent vizita mea.

Acestea fiind zise, trase o dușcă. Părea că o procesiune de flăcări defilau prin gîtul său.

— A'ntiia ! Se strădui să-și redobîndească respirația, apoi privi sticla cu un respect nedisimulat. Era micuță și nu conținea mai mult de o cincime de litru. Păcat. O ridică să mai tragă o dușcă. „Să trăiesc ! În sănătatea crimei".

— Ai fost teribil de insolent — remarcă omulețul. Să ții minte asta. Zîmbind, Jensen clătină sticluța și o goli. Ceva exploda în stomacul său. Pereții prăvălioarei se depărtară enorm apoi parcă se prăvăliră peste el. Se clătină preț de cinci secunde în timp ce toată forța i se scurgea din picioare. Apoi se aplecă înainte, podeaua se ridică și-l lovi peste față. Treceau umbre mișcătoare, una după alta, lungi, cețoase, însoțite de zgomote surde. Dispărură. Jensen se trezea lent dintr-un coșmar. Era în patru labe, pe o platformă de gheață sau pe ceva ce semăna cu gheața. Ochii îi erau împăienjeniți. Își scutură cu greutate capul, pentru a-și trezi la viață celulele amorțite. Gîndurile își făceau cu greu drum. Un depozit de droguri. Careva s-a strecurat în spatele lui și i-a trăznit una în scăfîrlie. Mamă ! Ce lovitură luase țeva lui ! Așa-i dacă te încurci în discuții și pui prea multe întrebări.

„Ai fost teribil de insolent. Să ții minte !"

Insolent ? În nici un caz. Stai să-și revină și să-și regăsească forțele ; atunci va deveni brută. Îl va lua pe omuleț deoparte și-l va face bucățele.

Ochii începură încetul cu încetul să-și reia funcția. În special era teribil de miop, dar nasul începu și el să-și reia activitatea cu o intensitate pe care n-o avusese niciodată. Putea mirosi o grămadă de lucruri dintr-o dată, chiar și supraîncălzirea unui motor aflat la 50 de metri de el. Cu văzul însă stătea prost. În ciuda acestui fapt, își putea da acum seama că „gheața nu era de fapt gheață". Părea mai degrabă o placă de sticlă groasă și rece. Mai era una la fel departe, deasupra lui și una dedesubtul lui. În fine, un grătar de metal închidea totul.

Încercă să se ridice, dar spatele îi era înțepenit și refuza să se îndoaie. Membrele nu-i mai ascultau comenzile. Trecu prin clipe neplăcute, în care se întrebă dacă nu-i fusese lezat centrul motor din creier. În patru labe, sub puterea unui fel de încetineală letargică a minții, se tîrî greoi spre grătarul care-l ținea prizonier. Alături răsunau voci nevăzute.

— Ea dorește mult un cîine Saluki telepat și va avea.

— Va dura zece zile, răspunse vocea omulețului.

— Aniversarea ei este sîmbătă, în opt. Sînteți sigur că veți fi gata atunci ?

— Da.

— Perfect ; la treabă atunci. Vă aduc un gros cînd vin să iau comanda.

Jensen își încordă privirea și prin grătar aruncă o privire miopă suprafeței strălucitoare din fața sa. Un geam mai mare era în fața unui raft cu etajerele goale. Avea desene vagi pe ea. O fereastră lungă, cu litere de-a latul. Lumina se juca pe fereastră și cuvintele erau invers. Îi trebui un timp considerabil ca să descifreze : „Mutanți de vînzare".

Privirea îi coborî la nivelul său. Acum vedea ceva mai distinct. Se deplasă în direcția aceea și făcu un mic zgomot cînd se ciocni de ceva. Lucrul se deplasa și el. Scutură capul. Celălalt făcu la fel. Deschise gura și imaginea căscă și ea. Atunci țipă ca din gură de șarpe, dar se auzi doar un murmur slab. Imaginea reflectată mormăi și ea.

Era azuriu, lung de 50 de centimetri și avea un corn pe un bot oribil.

Traducerea **SMARANDA ZĂNESCU**

CONSTRUIȚI-VĂ SINGURI

AMPLIFICATOR STEREO

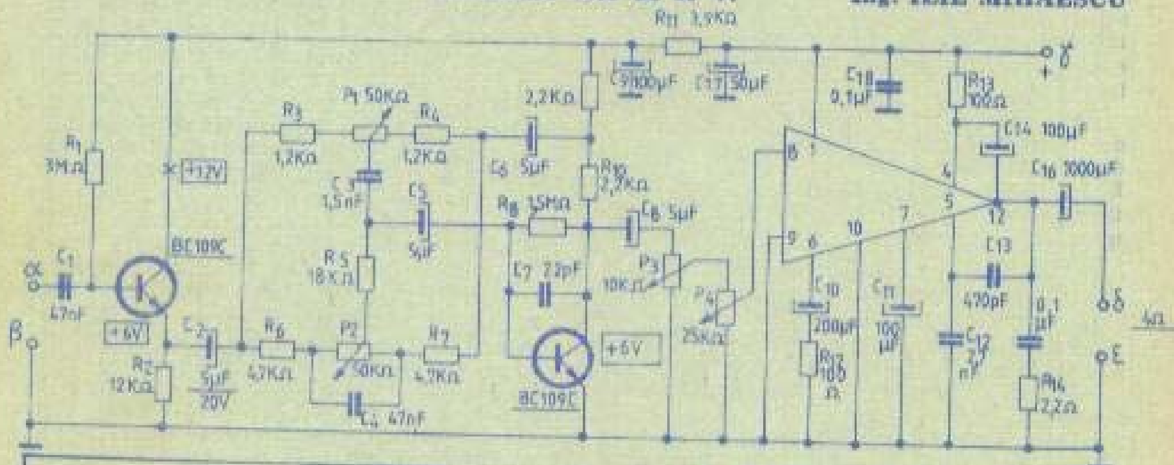
Iubitorilor de audiții de înaltă fidelitate le propunem construcția unui amplificator al cărui element principal îl constituie un circuit integrat de tipul TBA 810, piesă folosită curent în aparatura electrocasnică.

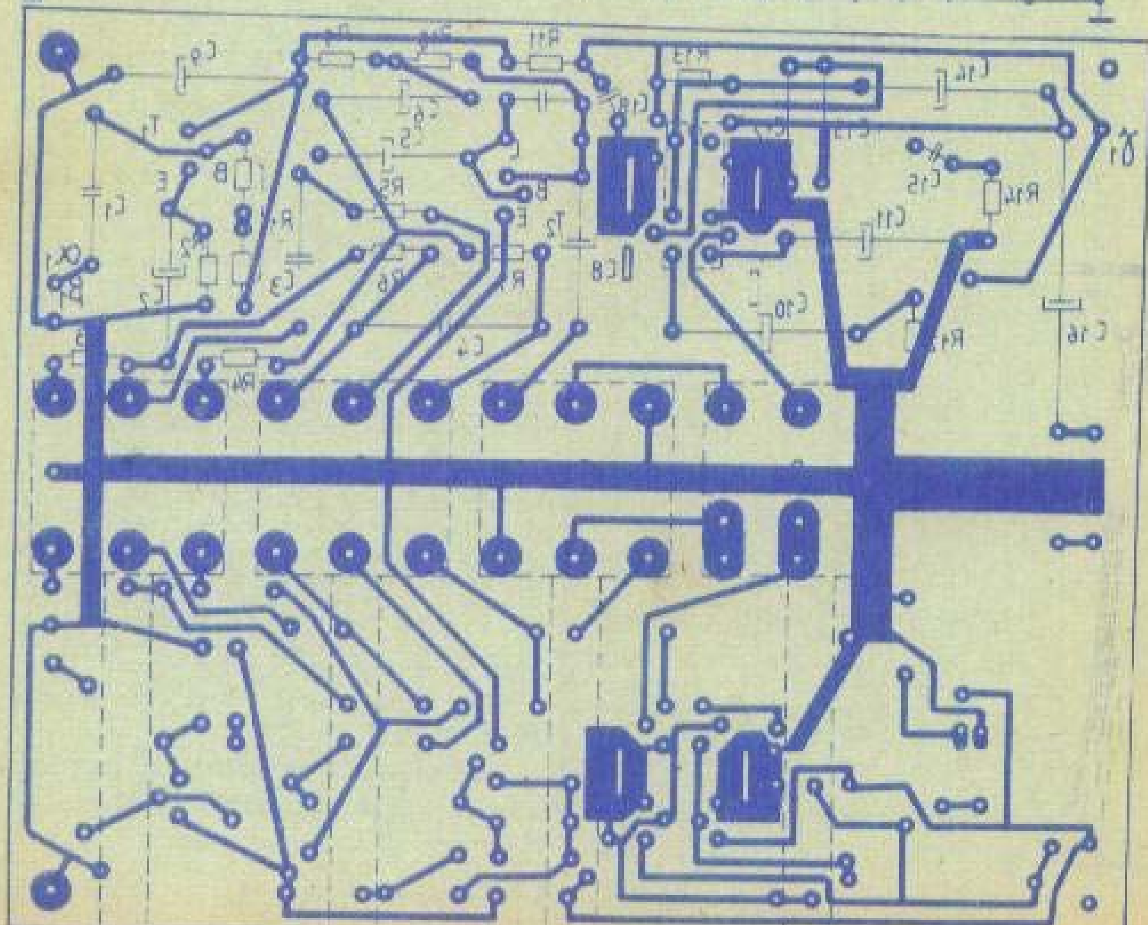
Impedanța de intrare este de aproximativ 400 kiloohmi și admite un semnal de maxim 100 mV realizată de primul tranzistor în montaj repetor pe emitor. La ieșirea acestui etaj prin condensatorul C2 este montat un circuit RC care împreună cu etajul T2 formează un corector tip Baxandall. Corecția caracteristicii de frecvență este de ±15 dB la 50 Hz și la 20 kHz aceste corecții obținîndu-se cu potențiometrele P1, respectiv P2 ambele cu variația liniară a rezistenței. Fără intervenția circuitului Baxandall caracteristica de frecvență a amplificatorului este cuprinsă între 50 și 20 000 Hz cu abatere de ± 1 dB.

Puterea maximă de ieșire este de 7 W pe o sarcină de 4 ohmi cînd tensiunea de alimentare este de 20 V.

Ca realizarea practică să fie mai comodă prezentăm alăturat cablajul imprimat (văzut din partea placată) la scara 1/1 precum și modul de plantare a pieselor. Cablajul imprimat este prezentat pentru varianta stereo, motiv pentru care toate potențiometrele sînt duble pe ax. Redresorul este construit dintr-un transformator care debitează în secundar 15 V/1 A, o punte redresoare și un condensator de filtraj 4 700 microfarazi / 30 V.

Ing. ILIE MIHAESCU

ANTENE TV

Recepția programelor de televiziune în bune condiții depinde în cea mai mare parte de antena folosită.

Actualmente de mare popularitate se bucură antena denumită Yagi care pe lingă faptul că este ușor de construit, are un preț de cost redus și este foarte eficientă.

Din diversele tipuri de antene Yagi publicăm antena cu 5 elemente care are un bun ciștig și care permite recepționarea stațiilor de televiziune îndepărtate.

Elementele antenei în număr de 5 se montează ca în schița alăturată, datele dimensionale pentru fiecare canal Tv fiind prezentate în tabelul alăturat.

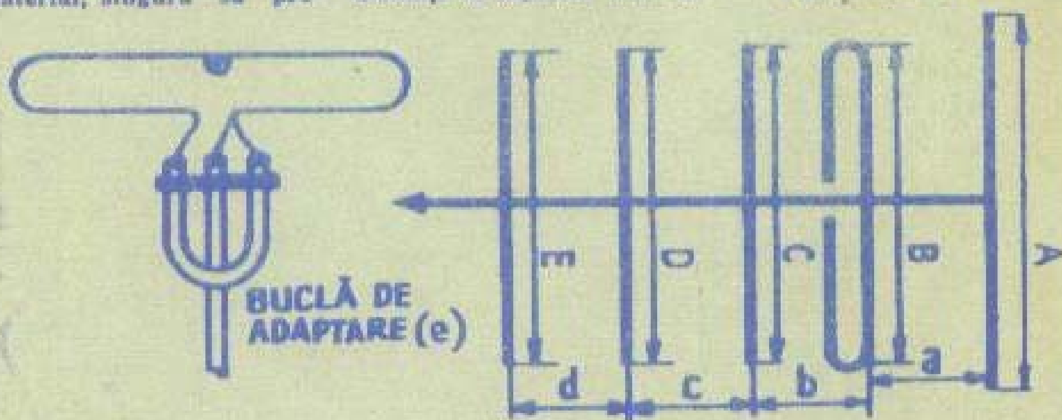
Canal	A	B	C	D	E	a	b	c	d	e
1	3130	2760	2510	2490	2430	1200	730	700	740	1900
2	2650	2340	2130	2100	2060	1030	620	590	625	1600
3	2160	1790	1650	1630	1600	790	480	460	485	1240
4	1870	1620	1500	1485	1450	720	435	420	440	1120
5	1710	1510	1370	1360	1330	660	400	380	400	1030
6	840	730	720	720	700	325	210	500	420	560
7	810	700	680	680	660	310	210	530	365	560
8	780	680	660	660	650	300	200	490	370	500
9	740	650	640	610	610	290	160	450	380	500
10	710	605	610	610	610	270	190	445	315	460
11	685	580	580	580	570	260	190	390	350	460
12	660	550	560	560	530	250	250	585	340	440

Antena se poate construi din țeavă de aluminiu cu diametrul de 8—12 mm. Bara de susținere este metalică sau din oricare alt material, singura sa proprietate fiind rezistența mecanică.

Dipolul are două secțiuni U montate în plan vertical, distanța la capetele unde se cupleazā cablul coaxial de 75 ohmi este de 2 cm.

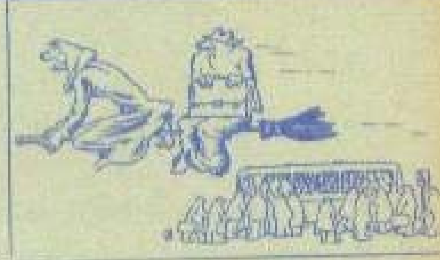
Dimensiunile din tabel sint în milimetri.

Ing. ILIE MIHĂESCU

INTERFON

Constructorilor amatori le propunem realizarea unui interfon, care se caracterizează prin sensibilitate ridicată, calitate foarte bună a redării şi putere de ieşire suficientă pentru audiţia confortabilă.

Schema se compune, în mare, din : preamplificatorul AAF, echipat cu tranzistoarele T_1, T_2 (BC 108, BC 109, ABC 109) ; amplificatorul AF realizat cu circuitul integrat ; două difuzoare de 4 ohmi/3W (de la radioreceptoarele „Gloria"); comutatorul vorbire-ascultare, K şi transformatorul de adaptare Tr.

Pentru a urmări funcţionarea, să presupunem comutatorul K în poziţia 1, cînd se vorbeşte în faţa difuzorului A şi se ascultă în difuzorul B. Precizăm de la început că unul din difuzoare (în schemă A, conectat prin linii întrerupte) trebuie plasat într-o altă încăpere (cu uşile închise în perioada reglajelor), pentru a preîntîmpina producerea efectului de microfonie, manifestat prin fluierături puternice în difuzorul de redare.

Vorbind în faţa difuzorului A, la o distanţă de pînă la 2 m, în bobina sa mobilă se induc semnale electrice foarte slabe de audiofrecvenţă, care sînt aplicate înfăşurării I a transformatorului. Cum transformatorul este conectat ca ridicător de tensiune, în înfăşurarea II se induc semnale capabile să moduleze potenţialul din baza tranzistorului T_1. Condensatorul C_1 întrerupe componenta continuă iar rezistenţa R_1 limitează curentul absorbit din transformator.

După cum se observă, primul etaj al preamplificatorului lucrează cu un curent de colector în repaus foarte scăzut (sub 0,1 mA), ceea ce îi conferă, dealtfel, calităţile deosebite de amplificare.

Semnalul amplificat de T_1 este apoi aplicat prin C_2 în baza celui de-al doilea tranzistor, care, la rîndul său, îl amplifică pînă la nivelul necesar pentru a excita intrarea circuitului integrat. Din potenţiometrul P (50—100 kiloohmi log) se reglează nivelul semnalului aplicat la intrarea amplificatorului, deci implicit volumul audiţiei.

Schema de principiu a amplificatorului este cea recomandată de producătorul integratului. Reglajele necesare constau în alegerea valorilor optime pentru R_8 (zeci de kiloohmi pînă la 100 kiloohmi) şi pentru condensatorul C_{10} (între 1,5 şi 5 nF ; unele exemplare de integrate funcţionează bine şi fără acest condensator).

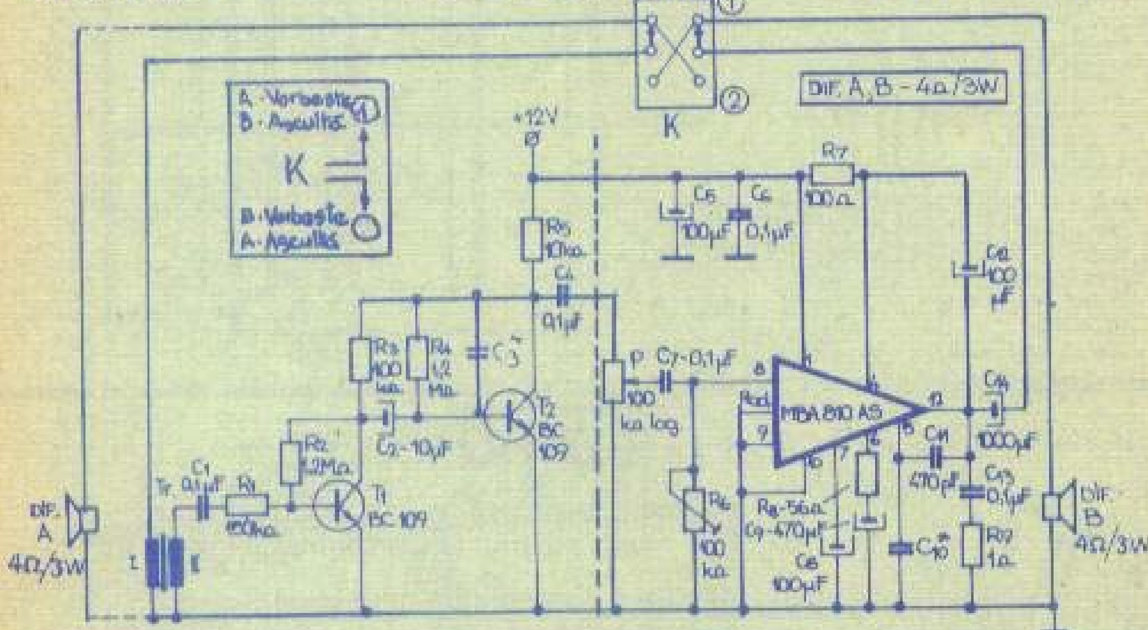
Comutatorul vorbire-ascultare este dublu, cu două poziţii (6 picioruşe) ;

Transformatorul Tr, este „de ieşire", de la radioreceptoarele portabile. El se poate realiza pe un pachet de tole E+I cu secţiunea miezului de 1—2 cm², bobinînd în înfăşurarea II circa 500 de spire CuEm 0,1—0,15 mm, iar în înfăşurarea I (peste II) circa 70 de spire CuEm 0,4—0,5 mm.

Condensatoarele electrolitice au tensiunea de lucru de 16 V, iar rezistenţele pot fi toate de 0,5 W.

Alimentarea se poate face cu 9—12 V de la baterii, acumulatoare sau de la redresoare bine filtrate.

Ing. ILIE MIHĂESCU

De la o glumă la alta

— Soacră-mea numai o singură dată a venit la noi după nuntă.
— Eşti un om fericit!

☆

— Tov. doctor, un farmacist m-a sfătuit...
— Ştiu, vă sfătuiţi mai întîi cu farmaciştii şi apoi veniţi la medic. Şi ce idioţenie ţi-a spus farmacistul?
— Să vin la dumneavoastră.

— D-le, de douăzeci de minute sînteţi cu receptorul la ureche şi nu vorbiţi!
— Ba da, vorbesc cu şeful meu!

☆

— Termină vecine, termină odată! De un sfert de oră suni la uşa dumitale!
— Şi ce, n-am voie să văd dacă sînt acasă?

— Alo, Gigi, vreau să-ţi dau o veste bună! Vom avea în curînd un copil!
— Minunat! Dar cine e la telefon ?!...

☆

— Pregăteşte-te, diseară te răpesc! Ţi-ai pregătit cufărul?
— Încă nu, dar mama mi-a făgăduit că o să-mi împacheteze lucrurile.

Un autor, o poezie

Anatomie

Trece prin tine blitzul cu fulger alb
și-ți arată vedeniile ca o miriște aprinsă.
Tocmai acum cînd te pregăteai să depeni
pe îndelete
un cîntec izbăvitor
din ghemul legat fedeleș în coșul pieptului
te izbește în placa fotografică a frunții
fulgerul alb venit din noaptea materiei
să-ți lumineze oasele ca niște pietre de rîu,
papirusul întortocheat al sîngelui,
șira spinării legănîndu-se ca o arătare mezozoică,
un vrej clătinat de vînturi lăuntrice.

Toți ai casei dorm
și somnul duce lumea cu el în negru zăvoi —
acum cînd inventai o parabolă a nemuririi
în pelicula alb-negru ți se arată viitorul
și contemplația însăși îmbătrînește în ochii tăi
care te privesc din alt timp:
un film ciudat cu două benzi suprapuse
cu replici și întîmplări care nu se potrivesc
cineva se joacă în sala de montaj
și pocnitura unei sticle pe trotuar
te face să tresari
din lungul tău mariaj cu utopiile.

GRIGORE GEORGIU

Ochelari străvezii

1.

Trăiesc într-un poem
Respir singurătatea
prin monezile fierbinți
atîrnate la gît..
Trăiesc zi de zi poemul.
Masca pusă în locul inimii
nu mă vinde
precum un șirag de cuvinte

2.

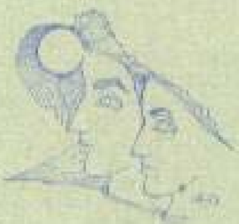
Poemul cu imenși ochelari străvezii.
Mi-a fost teamă de el —
putea să mă vadă, putea să mă audă respirînd
prin literele albe.
Putea să vină la ușa mea, să bată,
să intre,
ieși, i-aș fi spus,
cu aștept moartea —
aș fi aflat totul despre viață.

Ară un poem în ochelarii străvezii.

3.

A doua zi
iau totul de la capăt.

NICOLAE BĂCIUȚ

Relatare

Ședeam lungit pe rîu
și mă uitam
la satul meu
care curgea alături
Se împingeau
la vale acoperișuri
rostogolindu-și
grinzile ușor
Dintr-un salcîm
Suiseră pe mai
neaumărate ramuri
înspumate.
Biserica mărunță
se rotea
învolburată
toată
în adînc
Mi se făcuse
sete
și am vrut
să caut la-ntîmplare
o fîntînă
Dar ulițele
vai,
se risipeau
vijelios
întunecîndu-mi
ochii
într-un tîrziu
în bălării
m-am văzut
pe mine însumi
doamne oglindit
Cu casa noastră-n spate
alergam
și nu era nicăieri
vreun dig.

ȘTEFAN MITROI

Amîngîiere

Și cînd îți aud glasul cu mersul de felină
văd cum se mișcă fibra sub pielea ta cea fină
și mai văd glezna mică rotundă ca un stanț
nu ca a mea uzată — picior de dorobanț.

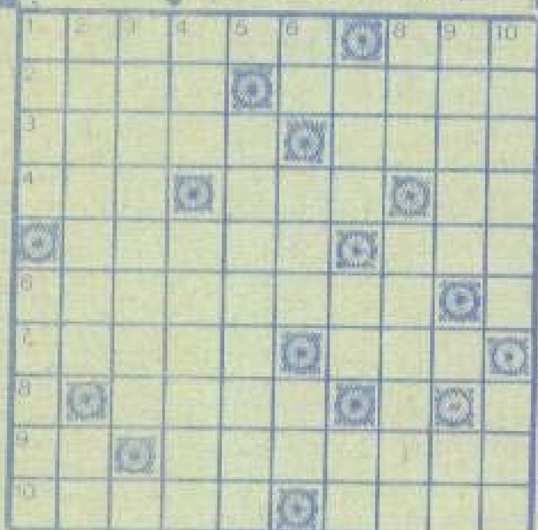
Și-aș vrea să fiu eu iarba care-o strivești
prin vînticelul blîndu cu pletele-noțînd
sau să fiu mușchiul verde pe care calci ușor
să fiu asemeni gîzei ce ți se-așază-n păr.

Pupați-aș talpa dulce din vîrf pîn'la călcîiu
încă două clipite în brațe să-mi rămîi
și pulpa ta de fildeș cu gîndu s-o mîngîiu.

GEORGE STANCA

La o șuetă

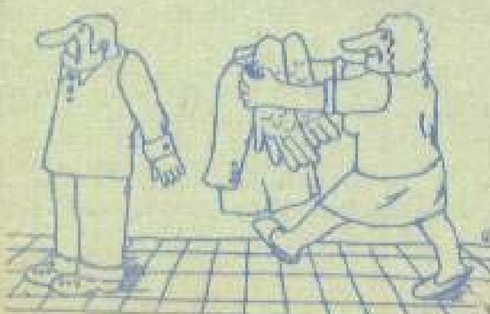

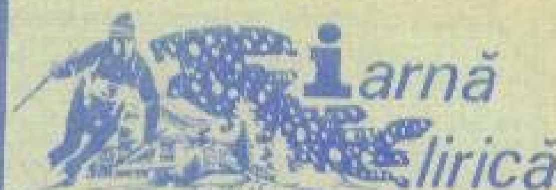
ORIZONTAL: 1) A arăta bine — Cu brațele ridicate spre cer. 2) Îți plătește polița — Face haz. 3) Un soi de DEALUL MARE — Un an pentru rebusiști! 4) Moșul venit din eter — Are o figură cadaverică — Intră în subiect! 5) Vini de nebunie — Nu e mâță blîndă. 6) Un om cu principii. 7) Zi-i inainte — Aproximație concentrată. 8) Cununie în dublu exemplar! 9) În frac — Ridicat-n slavă. 10) Granițe ale conținutului — Stă toată noaptea la fereastră.

VERTICAL: 1) Sînt la cutite — Lipsit de formă (deși provine din formă!). 2) Două și cu două fac patru (pl.) — Acolo, la margini! 3) Un model de față. 4) Bust fără cap! — Filozofie la rece. 5) Fondul de bază (pl.). 6) Inimă de intrigantă! 7) Vesel fără margini! — A lua în felul lui. Fugar din calea vieții — E dracul gol! — Uni uns! 8) Iese ca din pușcă! — Apt combatant neinstruit. 9) Scoși din minți — Cuprinse de un fior! 10) Mînă-n mînă — Peste mări și țări.

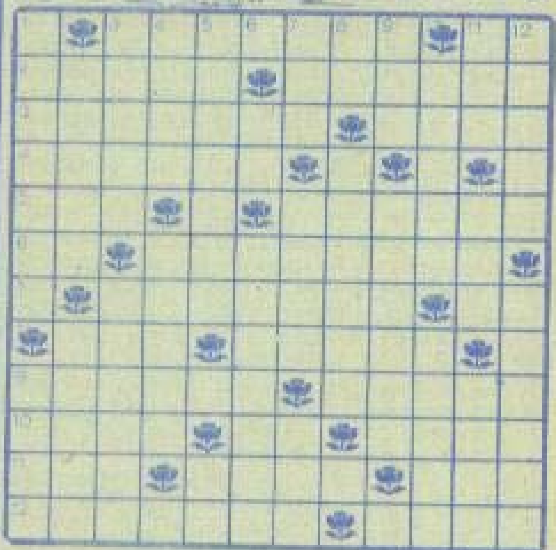

Iarnă lirică

ORIZONTAL: 1) Raze de soare în pomul de iarnă — Sfîrșit de vis! 2) Autorul și interpretul francez al melodiei „Ninge" — Eol, cel cu suflarea ca de gheață. 3) Cîntările copilăriei din jurul bradului strălucitor — Soliile anemice ale soarelui cu dinți. 4) Personaj principal din „Visul unei nopți de vară" de Shakespeare. 5) Expresia alergătorului — În ritmul saniei trase de cai! 6) Cais! — Ne-a lăsat o frumoasă interpretare a melodiei populare „Bulgăraș de gheață rece". 7) Poet ieșean, autorul poeziei „Amurg de iarnă în pădure". 8) Regină din feeriile engleze — „De treci codrii de aramă, de departe vezi albind / Și-auzi mîndra glăsuire a pădurii de argint. / Acolo, lîngă izvoare, iarba pare de omăt, / Flori albastre tremur ude în văzduhul tămîiet". (Eminescu). 9) Clasic român, autorul fabulei „Greierul și furnica" — A însufleți. 10) Numele științific al raței — Nota diapazonului — Străjuitor pe malul apei. 11) Lac în Olanda — Zăpada caldă din pomul de iarnă — Povara cu surprize a lui Moș Gerilă. 12) Poet român, autorul poeziei „Decembrie" — Visul unei nopți de iarnă.

VERTICAL: 1) Poet român, autorul a trei poezii intitulate „Plumb de iarnă" — Pași sub candelabre. 2) Compozitor român, autorul melodiei „Trec pe schiuri un băiat și-o fată" — Pictor francez impresionist, creatorul unui „Peisaj înzăpezit, la asfințit". 3) „Albă ca zăpada", creată de compozitorul Maurice Yvaine și de coregraful Serge Lizar — Măiastră interpretă a cîntecului nostru popular, din repertoriul căreia făcea parte și melodia „Astă iarnă era iarnă". 4) Un prinț de pe tărîmuri fără de zăpezi — Copilul literaturii române, autor al poeziei „Liniște de iarnă". 5) Cîntărețul mecanic — Var nestins! 6) Din gol! — Învață fără să acumuleze. 7) Frunzulițele bradului — Cadru pentru un peisaj de iarnă — Avantaj. 8) Ler! — Moșul așteptat de mici și mari. 9) Rîu în Anglia — Încesată cu fulgi (pop.). 10) Flăcău din țara cărților de joc — Acoperită de argintul zăpezii. 11) Sub gerul aprig se transformă-n patinoar — Puternic — Mia numită mai familiar. 12) Luciri de gheață la distanțe astronomice — Poet sibian, autor al baladei „Ca steaua polară".

Dicționar: MAB, ANAS, NES, AIR.

„VRĂJITORUL SECOLULUI POLYGRAPHE-XX“

DETECTORUL DE MINCIUNI – NOUA VEDETĂ A TELEVIZIUNII AMERICANE

De cîtva timp, televiziunea americană a adoptat o nouă vedetă, cu totul deosebită de personajele hollywoodiene, apropiindu-se mai degrabă de recuzita sofisticată a superproducțiilor S.F., gen „Războiul stelelor". O instalație complicată, un „detector de minciuni" denumit „Polygraphe, a devenit personajul care domină canalul C.B.S. la orele de vîrf, între informațiile zilei și foiletonul de ora 20. Un avocat de renume, Lee Bailey, dă girul „juridic" al acestei emisiuni în direct, în cadrul căreia voluntarii se oferă pentru testarea cu Polygraphe.

Așezați într-un fotoliu, pacienții sînt înfășurați în fire electrice conectate la o mașină care analizează reacțiile lor la întrebările puse. Fabricanții mașinii afirmă că aceasta poate determina dacă un om minte sau nu, măsurînd conductivitatea electrică, ritmul cardiac și respiratoriu precum și pulsul. Deci, aparatul miraculos, folosit pînă deunăzi doar de poliție sau în sediile secrete ale oficinelor de spionaj, coboară în arena televiziunii, devenind „bun de larg consum". Și acum să vedem cum arată spectacolul în montarea maestrului Lee Bailey. După cum relata Agenția France Presse, printre partenerii lui Polygraphe au fost: un polițist bănuit că ar fi spînzurat un deținut în celula sa; o femeie condamnată la 20 de ani închisoare pentru a fi participat la exterminarea propriei familii; un agent federal care afirmă că a jucat un rol determinant în demascarea „filierei franceze". Iată deci deocamdată două categorii de „pacienți" — unii condamnați pentru faptele lor, alții privați de meritele ce cred că li se cuvin — care apelează la detector ca la ultima șansă de a fi eliberați sau reabilitați. În cele trei cazuri, detectorul a dat verdictul „da", i-a creditat ca spunînd adevărul, dar în alte situații el a răspuns „nu", ceea ce echivalează cu sentința „vinovat". La rîndul lor, așezați comod în fotolii, telespectatorii americani asistă la veritabile interogatorii. Mister Bailey, care a îmbrăcat cu de la sine putere roba procurorului, a inclus printre clienții săi și „celebrități ale crimei", ca „sugrumătorul din Boston", Patricia Hearst, fiică de miliardar devenită spărgătoare de bancă, sau căpitanul Ernest Medina, acuzat de a fi acoperit masacrul de la My Lai din Vietnam. Un bombardament cu zeci de întrebări se prăvălește asupra pacientului, în speranța că acesta va fi prins „cu ocaua mică" în fața milioanelor de martori. „Livrați-ne afacerea și noi vă vom livra adevărul", conchide pompos Bailey după fiecare spectacol. Prima consecință a emisiunii a fost aceea că „detectorul de minciuni", care fusese considerat nul ca valoare juridică, începe să fie reabilitat din acest punct de vedere în unele state americane. Astfel, magistrații din Oregon au redeschis dosarul unui condamnat la moarte în urma unui interogatoriu televizat.

Apologia pe care presa a făcut-o acestei emisiuni a determinat acceptarea „detectorului de minciuni" ca pe o prezență nedorită, dar inevitabilă în viața americană. Mulți îl consideră o „răzbunare a progresului" sau „o constrîngere de care nu poți scăpa". Pentru că, firesc, moda lansată de televiziune s-a extins repede în diverse domenii de activitate. „Aveți un amant? Ați fumat vreodată marijuana? Beți un pic mai mult? Ați furat, deja, dintr-un magazin? Aveți datorii?" Iată doar cîteva „nevinovate" întrebări la care o tînără din Connecticut a trebuit să răspundă sub controlul unui astfel de aparat, supunîndu-se unui test obligatoriu pentru a nu-și pierde slujba la o stație de benzină. Așa cum au făcut aproape 500 000 de americani, anul trecut, la solicitarea serviciilor de personal din instituțiile sau întreprinderile unde lucrau. Poliția însăși se îndoiește în continuare de virtuțile lui Polygraphe, dar serviciile de personal au descoperit în el încă o „sursă" de triere a milioanelor de oameni care asaltează piața muncii. „Aproximativ 60—70 din companiile al căror personal manipulează bani, medicamente sau bunuri ușor vandabile optează pentru testarea prin detector" afirmă un conducător de întreprindere. „Interzicerea totală în sectorul privat de a se folosi detectorul privează industria noastră de un mijloc de verificare vital", completează directorul unei rețele de mari magazine.

Fiabilitatea lui Polygraphe este, de asemenea, subiect de aprinse discuții. Fabricanții lui îi garantează exactitatea în 90 la sută din cazuri, dar studiile științifice îl creditează cu greu pentru 50 la sută. Un senator american l-a numit „vrăjitoria secolului XX". Amintindu-și experiența la care a fost supusă, tînăra din Connecticut, Sandra Kwasnievski, căreia i-a fost desfăcut contractul de muncă pentru „incapacitatea de a se adapta la politica societății" (acuzație stranie, ce trimite violent la „listele negre" ale maccarthysmului) spune: „era degradant și dureros". Împreună cu alte 21 de colege concediate de Polygraphe, Sandra a intentat proces ex-patronului ei. Aceasta se poate în Connecticut, ca și în New Jersey, printre puținele state în care legea s-a pronunțat împotriva testelor cu detectorul de minciuni, prevăzînd chiar și pedepse penale (de la 250 dolari amendă la un an închisoare pentru contravenienți). Dar producătorii de detectoare au trecut și ei la ofensivă, încercînd să introducă un proiect de lege federală pentru admiterea „interogatoriilor Polygraphe", cu condiția excluderii intre-

(Continuare în pag. 192)

biblioteca ENIGMA

JOC MORTAL

de HAROLD Q MASUR

Eram singurul pasager care cobora din autobuz la Clawson's Cove, pe malul unuia din puzderia de golfulețe care crestează toată coasta Golfului Mexico. Arșiță toridă, pustiu totul. Cu valiza în mină, am traversat strada îndreptîndu-mă spre un birt care părea să aibă totuși aer condiționat.

— Un hamburger, — am comandat.

Fata din spatele tejghelei m-a privit, a dat din cap în semn că a înțeles și a anunțat la bucătărie comanda mea.

— Ai venit cu autobuzul ? — m-a întrebat ea.

— Ihi.

— Probabil că ești singurul turist pe aici la vremea asta.

— Nici nu sînt chiar turist, — am zis eu. E vreun hotel mai acătării prin preajmă ?

— Păi, numai Everglades. Dar e la vreo trei mile de aici și chiar și acum, cînd nu sîntem în plin sezon, e ridicol de scump. Așa că, mai ales dacă n-ai nici mașină, cred că cel mai bine ar fi să tragi la Mansion House, aici, după colț.

La auzul unui clinchet de clopoțel, ea se duse la bucătărie. Hamburgerul pe care mi-l adușe era surprinzător de gustos. Iar ea avea așa o mutriță cuceritoare, caldă și prietenoasă.

— Locuiești în Clawson's Cove ? — am întrebat-o.

— De cînd mă știu. Aici m-am născut. Iar această minunăție de local este proprietatea unchiului meu, nenea Dan. Apoi, ferindu-și privirea, zise : Cum dumnezeu ai reușit să ajungi în halul ăsta de slab ?

— Închisoarea, — am zis eu.

Intîi a rămas ca trăsnită, apoi a zîmbit încurcată :

Îți bați joc de mine ! Asta nu-i paloare de închisoare. Ești mai tuciuriu decît oricare dintre turiștii care vin pe aici iarna numai ca să se prăjească la soare. Dacă...

Se opri, căci tocmai se deschisese ușa, și se albi la față ca varul.

Un bărbat greoi se îndreptă cu pași apăsați spre tejghea. Un tip de bădăran scorțos, îndărătnic, umflat în piept ca un butoi, cu o stea de șerif agățată de cămașă și un pistol mare revărsîndu-se din tocul ce-i atîrna lălîu pe burtă. Mă măsură scurt dintr-o privire — avea niște ochi cenușii spălăciți — și apoi nu-mi mai dădu nici o atenție. Fata îi împinse o cafea în față pe tejghea, apoi se întoarse la mine.

— Închisoarea, — i-am explicat eu, am făcut-o în Vietnam. Patru ani interminabili petrecuți îndărătul sîrmei ghimpate. Soare — cît vrei ! M-am mai căptușit și cu o febră tropicală, așa că la întoarcere m-au ținut în carantină într-un spital pînă mai săptămîna trecută.

Fata părea sincer impresionată.

Și la spital, măcar, te-au hrănit ca lumea ?

Am zîmbit.

— Sigur. Dar febra aia afurisită probabil că mi-a schimbat metabolismul.

— Păi, — zise ea cu fermitate în glas, acum nu ți-ar strica o vacanță ! Cît vrei să stai aici, în Clawson's Cove ?

— O zi sau două. Sînt în drum spre Keys, dar m-am gîndit să mă opresc întîi aici s-o văd pe Martha Crawley. O cunoști ?

O tăcere de gheață puse stăpînire pe tot localul. Chiar și zgomotele de la bucătărie parcă amuțiseră. Șeriful se apropie de mine și mă întoarse, cu scaunul de bar cu tot, cu fața spre el.

— Cum zici că te numești, domnule ?

— Harry Kane.

— Şi ce treabă ai dumneata cu Martha Crawley ?

— Păi, să vedeţi domnule şerif, nu prea ştiu dacă chiar am chef să discut cu cineva chestia asta.

— Da' ai cumva chef să-ţi petreci vreo citeva săptămini pe cheltuiala statului la răcoare ?

— Sub ce acuzaţie, mă rog ?

— Vagabondaj, de exemplu.

— Domnule şerif, armata Statelor Unite îmi datora o sumă frumuşică cînd a reuşit să mă aducă acasă în cele din urmă, datorie pe care şi-a onorat-o şi din care o mare parte se află încă în buzunarul meu. Aşa că chestia cu vagabondajul nu ţine.

— Noi, ăştia dă p'aici, sintem mai flexibili cu legile. Găsim noi ceva să ţină.

L-am crezut pe cuvînt.

— De fapt, n-am venit cu gîndul să dau de bucluc, — am zis. Nici n-o cunosc pe Martha Crawley. N-am întîlnit-o niciodată în viaţa mea pe doamna asta, dar l-am cunoscut pe nepotul ei în război ; soldatul Pete Crawley. El mi-a povestit despre familia lui. Mi-a spus că avea numai şase ani cînd a văzut-o ultima oară pe bunica lui, cu un an înainte de a-i muri tatăl. Apoi, mama lui Pete s-a recăsătorit cu un inginer şi s-au stabilit cu toţii în Hawaii. Pete a fost concentrat şi l-au trimis în Vietnam. Eu acolo l-am cunoscut. Eram cu el cînd a primit vestea că părinţii lui au murit într-un accident de circulaţie. Aşa că Martha Crawley rămăsese singura lui rudă în viaţă. El i-a scris de cîteva ori şi i-a promis că după război va veni să se stabilească aici. Dar n-a mai ajuns.

— Continuă !

— Grupa noastră era de strajă într-o noapte cînd ne-au atacat. Ne-au făcut arşice. Numai cîţiva am rămas în viaţă. Pete nu. Nu s-a mai întors din acţiune şi a fost dat pe lista de victime la raport. Două săptămîni mai tîrziu am fost eu luat prizonier în timpul unui raid de recunoaştere. Pînă la sfîrşitul războiului am năduşit într-un lagăr. Îi promisesem lui Pete că, dacă lui i se va întîmpla ceva iar eu scap, voi încerca să ajung eu la Clawson's Cove într-o bună zi să-i fac o vizită bunicii lui.

— Ai ajuns cam tîrziu. Martha Crawley a decedat.

Am clipit de cîteva ori.

— Probabil că ar fi trebuit să dau mai întîi un telefon. M-am întors spre fată : Cînd pleacă următorul autobuz de aici ?

Păi, azi e sîmbătă, — zise ea. A fost numai unul, iar duminica nu circulă nici unul.

— Deci sînt blocat aici pînă luni ?

Ea dădu aprobativ din cap. Şeriful se întoarse şi plecă.

— Ăsta, — zise ea cu o grimasă, este şeriful Luke Spence. Nu e nici pe departe unul dintre favoriţii mei, şi nici al nimănui altcuiva.

— Şi totuşi este pe un post în care trebuie ales prin vot de cetăţeni. Cum de-l votează ?

— Este vărul lui Glen Barrett, iar dl. Barrett îl sprijină şi el obţine orice vrea în oraşul ăsta.

— Cum reuşeşte ?

— Prin Clawson Bank şi Trust Company, al căror proprietar este, iar banca deţine ipoteci asupra majorităţii proprietăţilor din zonă.

Se opri din explicaţii, îmi zîmbi şi-mi întinse mîna :

— Te-ai descurcat destul de bine, Harry Kane. Pe mine mă cheamă Lucy Hume.

Ne-am strîns mîna.

— Încîntat de cunoştinţă, Lucy. Dar de ce era şeriful ăsta al vostru atît de crispat cînd a auzit de numele Marthei Crawley ?

— Pentru că nu suportă bîrfa în legătură cu cele întîmplate. Stai să vezi, banca şi-a revendicat ipoteca pe proprietatea Marthei Crawley. Trei acri de pămînt de-a lungul apei. Pe acest teren s-a construit hotelul cel nou, Everglades, de care-ţi vorbeam. Actualii proprietari ai hotelului umblau de foarte multă vreme să cumpere terenul, dar Martha nu vroia să-l vîndă. Spunea că-l păstrează pentru nepotul ei. Dar la un moment dat nu a mai reuşit să-şi plătească impozitele şi ratele la ipotecă, iar banca i-a stabilit o scadenţă.

— După care i-a vîndut terenul la licitaţie, nu ? Era de aşteptat.

— Chiar aşa au procedat.

— Bine, Lucy, dar eu tot nu înţeleg. Pete Crawley îmi spunea că bătrîna e destul de înstărită. Ce s-a întîmplat cu averea ei ?

— A pierdut-o. Dl. Barrett era persoana de încredere care s-a ocupat de administrarea bunurilor ei ani de zile şi de relaţiile ei cu banca. În urma unor speculaţii cu acţiuni la bursă, ea s-a trezit deodată că nu mai are nimic în contul din bancă. Martha Crawley era bătăioasă şi bună de gură. Nu s-a lăsat cu una cu două. A bătut pe la multe uşi şi s-a plîns cui vrei şi cui nu vrei. A venit chiar şi la şefu' meu şi i-a cerut să-i facă o acţiune să dea banca în judecată.

— Şeful tău ?
— Rudy Menaker.
Văzîndu-mi figura contrariată, mi-a explicat :
— Aha, credeai că lucrez aici. Nu, îl ajut numai pe unchiul meu zilele astea de sfîrşit de săptămînă pentru că s-a îmbolnăvit fata care serveşte aici de obicei. Eu sînt secretara d-lui Menaker. El este avocatul numărul unu în oraşul ăsta ; de fapt, este singurul.
— Şi dl. Menaker ăsta al tău a dat banca în judecată ?
— Nu. S-a uitat la probe şi i-a spus că nu are nici o şansă să cîştige. Că n-avea practic dovezi pentru a acuza banca.
— Aş vrea să ştiu ce s-a întîmplat totuşi. Crezi că dl. Menaker ar fi de acord să stea de vorbă cu mine ?
— Nu are consultaţii sîmbăta, dar poate că-l voi putea convinge să te primească acasă. Aranjez eu.

☆

Mansion House era o clădire cu două etaje, mohorîtă şi părăginită. M-am ras şi m-am dus apoi peste drum, la domnul avocat Menaker. Locuia într-o casă destul de mică, nu prea arătoasă, acoperită cu şindrilă măcinată de vreme.
Rudy Menaker îmi deschise uşa în persoană, mă conduse afară, pe o verandă, îmi indică din cap două fotolii de răchită, iar el se lăsă uşor într-unul din ele, cu mişcări vădit chinuite de artrită.
— Lucy mi-a spus că eşti un prieten de-al nepotului Marthei Crawley.
— A fost cel mai bun prieten al meu, domnule avocat. I-am promis că o voi căuta pe bătrîna lui bunică în cazul în care i se va întîmpla lui ceva iar eu voi scăpa.
— Ai sosit cu cîţiva ani cam tîrziu. Cu ce-ţi pot fi eu de folos ?
— Am înţeles că dînsa avea unele probleme financiare cu banca locală şi v-a cerut să-i faceţi dumneavoastră o acţiune de dare în judecată a băncii.
— N-am avut cum s-o ajut, băiete. Ea pretindea că banca i-ar fi risipit banii fără rost. Am cercetat documentele ce le avea de la bancă, recipisele de tranzacţii, şi am constatat că avusese un cont de a cărui administrare se ocupase cu competenţă ani în şir dl. Barrett însuşi. Dar vremurile se schimbă. Pe aici economia se duce de rîpă. Numai probleme : locuri de muncă, criză de energie, inflaţie, lipsuri, şomaj, avem de toate. Aşa că, băiete, cursul acţiunilor a scăzut imens, sub nivelul mării, ca să zic aşa. O mulţime de oameni au rămas săraci lipiţi. N-a fost Martha Crawley singura. Am avut şi eu porţia mea. N-a fost vina nimănui. I-am spus că dîndu-i în judecată nu face decît să-şi piardă timpul şi bruma de avere pe care o mai avea.
— Nu eraţi tot dumneavoastră, domnule Menaker, şi consilierul juridic al băncii, la vremea aceea ?
Ochii i se îngustară şi mă privi preţ de cîteva secunde printre gene.
— Ce vrei să spui, băiete ?
— Se pare că vă aflaţi într-o situaţie tipică de conflict de interese, domnule Menaker. Poate că ar fi fost mai bine să o sfătuiţi să-şi caute alt avocat.
— Ea a venit la mine să-mi ceară părerea. I-am spus-o. Era liberă să procedeze cum credea ea de cuviinţă. Adevărul este că chiar căuta pe cineva s-o ducă cu maşina la Palm City. Spunea la toată lumea că-l va angaja pe bătrînul Willis Saunders.
— Şi ce a împiedicat-o ?
— Un infarct. Şi încă nu primul. Întreabă-l pe doctorul Kramer. El a îngrijit-o pe Martha Crawley.
— Şi cine s-a îngrijit de averea ei ?
— Banca a pus sechestru pe teren, iar executorul judecătoresc i-a pus în vînzare bunurile mobile.
— Ce s-a întîmplat cu contravaloarea lor ?
— De abia a ajuns pentru a acoperi impozitele restante şi cîteva mici datorii. Şi acum, dacă vrei să mă scuzi...
Se ridică şi intră în casă.
Am plecat în căutarea unui telefon public şi am găsit în cartea de telefon un doctor Edward Kramer. Un trecător mi-a dat lămuriri în legătură cu adresa căutată.
Cînd intram în sala de aşteptare a doctorului, tocmai se năpustea afară din cabinet un tînăr furios urmat de un bărbat solid, în halat. Intraţi ! Luaţi loc !
Mă studie cu un ochi critic şi dădu din cap dezaprobator :
— Prea slab. Mult prea ars de soare. Nu pot deloc să vă pricep pe voi, turiştii. În permanenţă cură de slăbire şi vreţi să luaţi tot soarele pe voi. Nişte schelete carbonizate ! Ar trebui să mai pui nişte carne pe structura asta osoasă, băiete. Mănîncă ! Şi nu mai sta, dracului, la soare ! Nici nu se mai poartă. Acum, hai, scoate-ţi cămaşa şi să vedem.
— Păi, să vedeţi, domnule doctor, eu n-am venit ca pacient.
Se încruntă.
— Păcat. Da... Despre ce-i vorba ?
Mă ascultă. Cutele de pe faţă i se adînceau. Bunăvoinţa i se estompa şi-n locul ei se făcea simţită vigilenţa. Rămase tăcut cîteva clipe lungi.

— Acest Rudy Menaker, — zise el în cele din urmă, bea prea mult. Își distruge sănătatea. Băutura îi atacă creierul. Îi afectează ficatul. N-ascultă de nimeni. Dar dumneata, domnule Kane, dumneata știi să asculți de sfaturi?

— Dacă e cazul.

— Eu cred că e. Uită de Martha Crawley! Vezi-ți de treburile dumitale!

— Vreți să spuneți că ar fi mai bine să-mi iau tălpășița de pe aici?

— Da. Aici nu poți decît să dai de necaz.

— Domnule doctor, sînt cît se poate de surprins. De îndată ce aduc vorba de Martha Crawley lumea de aici se și înfoaie: șeriful Spence, Rudy Menaker, dumneavoastră. Și nici nu vreau să mă gîndesc cam cum aș fi primit dacă aș încerca să intru la dl. Glen Barrett, la bancă. Păreți intimidat, domnule doctor.

Brusc devenise foarte agitat. Făcu înconjurul camerei, apoi se propti în fața mea cu o figură încordată:

— Uite ce e, băiete. Spune-mi pe șleau ce vrei să știi de la mine.

— Martha Crawley a murit de moarte naturală?

— Da și nu.

— Prea enigmatic, domnule doctor.

— A venit la mine în urmă cu cîtva timp cu niște dureri în piept. Simptome de angină. Am examinat-o. Hipertensiune, arterio-scleroză. I-am prescris nitroglicerină, digitală, heparin. Medicamentele astea au mai ținut-o vreo doi ani pe linia de plutire. Am avertizat-o că trebuie să se mai domolească. Dar avea dificultăți financiare cu banca și era întoarsă toată pe dos. Apoi, într-o noapte, m-a sunat. De-abia vorbea. M-am sculat și am plecat imediat spre ea... Am ajuns însă prea tîrziu. Se stinsese. Bun. O femeie în vîrstă, suferindă de inimă. Mereu mor oameni de felul ei. Dar ceva nu părea în regulă și mă neliniștea.

— Ce, domnule doctor?

— Ea își ținea întotdeauna medicamentele pe noptieră, lîngă pat. În noaptea aceea nu erau acolo. Nu le-am găsit nicăieri, nici măcar în dulăpiorul de medicamente din baie. Martha nu era nici pe departe senilă. Înțelesese că era dependentă de aceste medicamente. Deci unde erau? Ce se întîmplase cu ele?

— L-ați informat pe șerif?

— Da. Pentru el era clar. A zis că probabil își luase ultimele pastile și aruncase sticluțele, urmînd să-și cumpere a doua zi altele.

— E posibil ca ea să fi așteptat chiar pînă la ultima pastilă?

— Nu mă pot pune cu Luke Spence. Am reparat mult prea multe oase rupte din cauza excesului lui de zel. Poate ar fi mai corect spus cruzime. Am avut și confruntări. N-am ieșit niciodată cu învingător. Acum încerc să mă țin la distanță de el.

Privi peste umărul meu și văzu un pacient care aștepta în anticameră.

— Ține garda sus, băiete!

★

La întoarcere, am găsit în camera mea din Mansion House un musafir. Șeriful Spence mă aștepta pe pat. Mă măsură cu privirea și părea satisfăcut. Se ridică și se apropie de mine. Avea o voce răgușită, acuzatoare:

— Te întorci de la doctorul Kramer. Spune-mi ești bolnav?

— Chiar vă interesează starea sănătății mele?

— Mă interesează starea nasului dumitale pe care ți-l cam vîri unde n-are ce căuta.

— Am avut nevoie de o informație din domeniul medical.

— Și una din domeniul juridic? De asta ai dat buzna peste Rudy Menaker, nu?

— Am încălcat cumva legea, domnule șerif?

L-am văzut cum s-a ofuscat și s-a îmbățoșat: ceafa lui de taur s-a înălțat vreun centimetru din guler. Vorbea și mai gros:

— Dacă o mai ții așa, domnule, dacă mă mai întărîți mult, parcă văd că n-ai să mai poți pleca luni. Îți spun pentru ultima oară: nu te mai da pe lîngă Kramer! Lasă-l pe Rudy Menaker în pace! Nu-ți mai vîrî nasul în treburile noastre! Pricepi?

— Pricep cît se poate de bine, domnule șerif.

Ea sosi la volanul unei mașini destul de vechi și foarte mică. Soarele tocmai apunea iar zîmbetul ei îmi încălzi pe dată sufletul. Ajungînd la Everglades, am înțeles de ce proprietarii hotelului ținuseră morțiș să pună mîna pe locul acela și avuseseră răbdare pînă cînd acest lucru a fost posibil. O pereche de flamingo pluteau pe o lagună naturală chiar lîngă intrarea hotelului, care mai era împodobită și cu iederă roșie, hibiscus și alte plante agățătoare.

— Cam pe acolo, vezi? — îmi arătă Lucy, cam pe acolo era casa Marthei Crawley.

Am luat masa la lumina luminărilor și am vorbit. În cele din urmă, la cafea, m-a întrebat dacă dl. Menaker îmi fusese de vreun folos.

— Nu prea pun cu bază pe sinceritatea avocaților — i-am răspuns. Dar oricum, a lăsat să-i scape ceva. A menționat numele doctorului care a îngrijit-o pe Martha.

— Doctorul Ed, — zise Lucy rîzînd. El m-a adus pe lume și m-a supravegheat trecînd prin toate bolile copilăriei. Ai stat de vorbă cu el?

— Da.

— Bățos, dar adorabil, nu-i așa ? Și face și vizite la domiciliu. Apoi deveni deodată serioasă : Harry, orice încerci tu să dovedești acum, eu vreau să te ajut.

— Dacă te-ar auzi șeriful Spence, nu i-ar place.

— Ce-mi pasă ? Cu atît mai mult.

Am rămas o clipă pe gînduri, apoi o întrebai :

— Ce s-a întîmplat cu hîrtiile pe care Martha i le-a arătat domnului Menaker ?

— Le-a cerut ea înapoi ca să i le arate lui Willis Saunders în Palm City. Am rugat-o să-mi aranjeze o întîlnire cu Saunders.

— Cred că el este cel mai de vază avocat din regiunea noastră. A fost ales în Congres vreo șapte legislaturi la rînd. Am vorbit la telefon de cîteva ori cu el în probleme de serviciu.

Părerea mea era că ar fi timpul ca măcar acum să vadă și Saunders aceste documente.

— Lucy, nu cumva ai vreo cunoștință la bancă ?

— Am, pe Tommy Hume.

— După nume, pare a-ți fi rudă.

— Da. Tommy este vărul meu, văr de gradul întîi. Lucrează la bancă, la controlul financiar.

— Crezi că ar face ceva pentru tine, dacă l-ai ruga ?

— Trebuie cumva să încalce vreo lege ?

— Nu, doar să închidă un pic ochii.

— Ce-ar fi dacă mi-ai spune și mie ce urmărești, Harry ?

— Am nevoie de niște copii după ultimele tranzacții de investiții făcute de dl. Barrett în numele Marthei Crawley din contul ei personal.

— Dar nu cumva aceste documente sînt secrete ?

— Nu tocmai. Oricum aș putea să le procur de la firma ipotecară, dar asta ar presupune o groază de timp și complicații.

— Tommy este de serviciu la bancă, din cîte știu, chiar azi. Am să-l sun cînd ajung acasă.

★

Duminică la prînz, cînd m-am dus la birtul de alături să iau masa, Lucy mi-a dat un plic. În el se aflau copiile xeroxate după tranzacțiile făcute din contul Marthei, exact ceea ce cerusem. Le-am răsfoit și am întrebat-o dacă putea să-mi împrumute mașina în după-amiaza aceea.

— Ce ai în program ?

— O excursie la Palm City pentru a mă întreține un pic cu dl. Willis Saunders.

— Pot să-ți văd permisul de conducere ?

— A expirat de mult.

— Atunci cred că ar fi mai bine să conduc eu.

Am zîmbit pe sub mustață.

— Cînd poți să pleci ?

— Oricînd vrea, — strigă unchiul Dan din bucătărie. Și așa nu prea avem clienți duminica.

După o oră am ajuns într-o zonă uscată și am trecut pe lîngă o mică livadă de citrice. Chiparoși cu trunchiurile îmbrăcate în mușchi se înălțau spre zări albastre. Drumul se desfăcu într-o șosea largă, străjuită de palmieri. Am intrat în oraș, am trecut pe lîngă tribunalul vechi, pe lîngă o bisericuță misionară și ne-am îndreptat spre cealaltă parte a orașului.

Lucy telefonase înainte de plecare, așa că dl. Willis Saunders ne aștepta. Era un tip subțire, de vreo 70 de ani, cu o chică argintie cam zbîrlită și cu o scînteiere sardonică în privire. O salută pe Lucy cu o plecăciune curtenitoare și ne conduse într-o cameră de zi lungă și răcoroasă.

Se întoarse spre mine și zise :

— Și acum, tinere, să vedem care este urgența atît de presantă încît nu putea suferi amînare pînă luni, la prima oră de primire.

Mă ascultă cu atenție, concentrîndu-se asupra celor relatate de mine. I-am povestit toate cele petrecute din momentul cînd am coborît din autobuz la Clawson's Cove cu o zi în urmă. Apoi i-am înmînat copiile după tranzacțiile făcute din contul Marthei. Le studie cu multă atenție, timp în care sprîncenele i se arcuiau din ce în ce mai tare a mirare.

În cele din urmă își ridică privirea. Avea un ton tăios :

— Vreți să spuneți că acest Glen Barrett a cumpărat toate aceste nimicuri fără nici o noimă din contul unei bătrîne văduve care avea de plătit și ipoteca pe avere ?

— Aveți în mînă dovada acestui fapt, domnule Saunders.

— Și nimeni nu l-a cerut o explicație în acest sens pînă ce n-ai apărut dumneata ?

— D-na Crawley intenționa s-o facă, dar nu a mai apucat.

Buzele i s-au crispat iar dezgustul ce i se citea pe față se transforma rapid în revoltă amară.

— Strigător la cer ! Este o risipire absurdă de fonduri. O încălcare flagrantă a legii prudenței care-i obligă pe cei împuterniciți cu administrarea bunurilor unei persoane să facă numai investiții sigure, fără risc, din fondurile încredin-

tate. Aceste tranzacții a căror documentație o am în mină sînt atît de speculative și precare incît reprezintă o violare flagrantă a obligațiilor ce-i reveneau acestui Glen Barrett.

— Poate fi dat în judecată ?

— Dragă tinere, d-na Crawley avea toate motivele și probele din lume pentru a da banca în judecată.

— Dl. Menaker a sfătuit-o să n-o facă.

— Rudy Menaker e un prost. Nici nu era treaba lui să se amestece, nu trebuia să-i dea nici un sfat. El a fost și este consilier juridic al băncii. Era în evident conflict de interese.

Saunders mă măsură din cap pînă-n picioare, își masă ușor rădăcina nasului și apoi continuă :

— Vrei să spui că Barrett a cumpărat intenționat tot gunoiul ăsta așa incît d-na Crawley să-și piardă banii, să nu-și poată acoperi ipoteca și astfel banca să poată să-i înstrăineze terenul la un preț profitabil pentru ei ?

— Nu vreau să spun, ci afirm cu toată convingerea.

El dădu din cap :

— Ce păcat că bătrîna doamnă nu a lăsat moștenitori.

— De ce ?

— Fiindcă așa toate părțile vătămate sînt decedate. Cine să-i mai dea în judecată ? Își mîngîia bărbia dus pe gînduri. Aș vrea, dacă se poate, să-mi mai lăsați aceste documente un timp, aș vrea să le cercetez cu atenție.

— Cît timp ? Șeriful din Clawson's Cove mi-a pus în vedere să părăsesc localitatea mîine, cu primul autobuz.

— Luke Spence ?

— Da, domnule.

— Am auzit despre el. Un troglodit. N-am nici o putere pe teritoriul lui, așa că ți-aș propune să te întorci mîine aici, în Palm City. O privi apoi pe Lucy. Rudy Menaker știe că ești aici ?

— Nu, domnule, m-am hotărît să nu mai lucrez la el.

Privirea i se lumină :

— Domnișoară Hume, secretara mea iese la pensie luna viitoare. Cred că Palm City este un loc cu mai multe perspective pentru o tînără ca dumneata. Te rog să te gîndești la posibilitatea de a te muta aici.

Ea zîmbi :

— Puteți fi sigur că mă voi gîndi bine.

Ne conduse pînă la ușă.

Încă nu începuse să plouă. Ne-am hotărît să rămînem în Palm City să cinăm. Ne-am mai plimbat, ne-am uitat pe la vitrine și am dat peste o circiumioară care servea numai fructe de mare. Delicioase !

Cred că am auzit zumzetul înfundat al monstrului cu motor Diesel încă înainte ca luminile înalte ale farurilor să apară la capătul șoselei în spatele nostru. Un claxon îngrozitor de strident a străpuns liniștea perfectă ; și nu se mai oprea, te scotea din minți. Am întors capul și am văzut auto-trailerul, ca o nălucă, apropiindu-se din ce în ce mai mult de noi. Se rostogolea ca un butoi uriaș pe șoseaua întunecoasă și alunecoasă.

Lucy privi alertată în oglinda retrovizoare :

— De ce o fi mînînd atît de tare ?

— Poate vrea să se sinucidă. Hai, repede, aprinde luminile de avertizare !

Bîjbîi ceva la bord.

— Harry — zise ea cu o voce pierită, nu trece pe partea cealaltă a drumului să ne depășească.

— Ferește-te ! Apasă accelerația pînă la fund !

— Da, dar nu văd nimic înainte. De data aceasta vocea îi era sugrumată de emoție. Ne-a ajuns ! E aproape deasupra noastră !

Motorul Diesel ne înfundase urechile. Bara din față a monstrului izbi cu putere spatele mașinii noastre. Am crezut că ni s-au frînt gîturile din smucitură. Am auzit portbagajul făcîndu-se zob. A accelerat și a tras spre dreapta, aproape fără control asupra mașinii, cît pe aci să depășim chiar și acostamentul drumului. Lucy se lupta din răsputeri cu volanul. Am pus și eu mîna pe el, încercînd să o ajut. Tremura toată, era albă ca varul, dar nu capitula. Era un joc mortal.

Tocmai redobîndisem controlul asupra mașinii, cînd o lovitură ca de baros ne balansă din nou. Am văzut aprinzîndu-se la bord o luminiță roșie : se spărsese baia de ulei. Fără lubrifiant motorul se va opri și vom fi cu siguranță prinși. Mă simțeam neajutorat, neputincios și totuși răspunzător pentru viața Lucy-ei.

Cea de a treia lovitură ne ridică de la pămînt și proiectă mașina în afara drumului, pe acostament, unde se opri brusc, cu roțile din față afundate în noroi. Trailerul trecu gemînd pe lîngă noi, care atîrnam acum într-un echilibru precar la marginea mlaștinii.

— A plecat ?, întrebă Lucy pierită.

— Cred că da.

Mă înşelam. Am auzit cum bagă în marşarier şi l-am văzut dînd cu spatele pe şosea. Venea să ne termine definitiv, să fie sigur. Am tras de uşă şi m-am aruncat afară, trăgînd-o şi pe Lucy după mine. Ne-am tîrît şi ne-am ascuns în bălării. Trailerul continua să vină cu spatele. Trecu pe lingă noi. Trebuia să-şi ia distanţă ca să poată accelera.

Frînă, băgă în viteza întîi şi acceleră pînă la fund. Se năpusti huruind drept înainte. La lumina farurilor lui am văzut nişte reflecţii verzi-albăstrui : uleiul de la maşina noastră care se scursese pe şoseaua mizgoasă. Auto-trailerul se balansă şi lovi din plin maşinuţa noastră, o zdrobi şi o aruncă mult peste marginea drumului, în mlaştină. În momentul acela, în timp ce şoferul manevra maşina pentru a o pune în direcţia de mers pe şosea, roţile uriaşe îşi pierdură aderenţa pe dîra de ulei — o forţă irezistibilă : masa înmulţită cu viteza — şi monstrul îşi pierdu controlul, patinind. Se întoarse într-o parte, spre acostament, se lovi de un manglier de pe marginea drumului pe care practic se căţără cu un zgomot asurzitor de fiare zdrobite. Săriră scîntei şi, în timp ce colosul de fier făcea această tumbă spectaculoasă, cu un strigăt neauzit se născu în noapte o trîmbă de foc.

Am zărit silueta masivă a unui om zbătîndu-se să iasă din cabină, cu hainele în flăcări şi faţa iluminată : şeriful Luke Spence. Picioarele i se împleticiseră între rădăcinile manglierului smuls aproape din pămînt. Era imobilizat. Am pornit spre el, dar vîlvătaia mă împinse înapoi. Apoi căzu, chircindu-se în bălării.

— A...

— Da — am zis. Nimeni nu poate supravieţui la o astfel de temperatură.

— De ce vroia să ne omoare ?

— Pe mine. Pe mine vroia să mă omoare. Din întîmplare erai şi tu cu mine. Îl deranja ancheta mea în Clawson's Cove. În primul rînd pentru că ştia că la o cercetare mai atentă a documentelor, banca era descoperită în tranzacţiile din creditul Marthei ; şi în al doilea rînd, pentru că el avea ceva mult mai grav de ascuns decît frauda lui Barrett. El ştia că Martha avea de gînd să meargă la Saunders cu problema ei, aşa că trebuia oprită s-o facă. Într-un fel sau altul a reuşit să-i şterpelească medicamentele, ştiind că asta îi va fi fatal, intenţionind să le pună pe neobservate la loc cînd se va descoperi cadavrul. Dar doctorul Kramer a ajuns primul acolo şi a constatat lipsa lor. Spencer era sigur că eu am fost informat, ceea ce, cu siguranţă, l-a determinat să-mi verifice identitatea.

Lucy rămăsese cu gura căscată, uitînd şi de ploaie.

— Mă numesc Crawley — am zis. Pete Crawley. Cred că Spence găsise ceva scrisori scrise de mine bunicii aşa că nu i-a mai rămas decît să verifice scrisul din ele cu formele de înregistrare la hotel, ceea ce m-a deconspirat. Se temea că voi da totul în vileag. Miza era prea mare. Trebuia să fiu înlăturat. Aşa că ne-a urmărit pînă în Palm City şi ne-a aşteptat să ne vină de hac la întoarcere.

— Dar de unde o fi făcut rost Spence de un auto-trailer ca ăsta ?

— Lucy, fii sigură că la ora asta, într-o celulă la închisoarea din Clawson's Cove, trebuie să existe un şofer fierbind de furie, arestat pentru cine ştie ce încălcare minoră a regulamentului de circulaţie. Spence avea probabil de gînd să-i dea drumul de îndată ce se va întoarce urmînd ca pînă mîine dimineaţă individul şi monstrul lui de trailer să se afle deja cine ştie unde, la mama dracului.

— Pete Crawley — mă întrebă ea nedumerită, cum de te-au dat pe lista cu cei pierduţi în lupte ?

— Am fost rănit într-o acţiune şi mă ascundeam în junglă cînd au pus mîna pe mine. Mă alesesem cu o febră tropicală şi mi-am pierdut memoria. Mi-au pierdut şi foaia personală de observaţie într-un spital rudimentar, improvizat în junglă. Întors acasă, cei de la armată au reconstituit toată istoria mea şi am găsit şi o scrisoare pe care mi-o trimisese bunica la ultima mea adresă de pe front şi în care îmi povestea despre necazurile ei cu banca. Aşa că am venit aici incognito să aflu ce s-a întîmplat.

Îmi studie cu atenţie faţa :

— Şi acum ? Acum ce ai de gînd să faci ?

— Îl voi angaja pe dl. Saunders pentru a da banca în judecată. I-au risipit averea prin fraudă. Cine ştie, poate nici proprietarii hotelului nu au drepturi depline. Poate ne trezim în industria turistică !

— Ne ?

— Bineînţeles. Noi doi. Tu l-ai ajutat pe unchiul tău, aşa că te pricepi oarecum. Iar eu pot face un curs prin corespondenţă de administrare a hotelurilor.

Se produse descărcarea nervoasă. Lucy rîdea şi plîngea în acelaşi timp, uşor isteric. Se opri brusc.

— Eşti nebun ! Apoi începu să se vaite. Sînt udă pînă la piele. Cum o să ne întoarcem acasă ?

— Pe jos — am zis eu. Cu nebunii ăştia de pe aici, e mai sigur să mergi pe jos decît cu maşina.

În româneşte de LIGIA IVAN

Un pasaj modern lung de peste 1,3 kilometri, superb arcuit peste tumultoasa Calea Griviței și peste Calea Giulești, un pasaj de pe care se poate ieși în 32 de direcții și care la rîndul său este prevăzut cu alte pasaje pietonale cu instalații care să asigure fluență puternicului trafic auto și feroviar, iată cîteva cuvinte ce înseamnă noul pod Grant din Capitală. Dincolo de toate acestea însă pasajul rămîne o monumentală construcție, un simbol pentru transformările petrecute în ultimii ani în București, în toate localitățile țării.

* TESTE * TESTE * TESTE *

CUNOAȘTEȚI-VĂ CARACTERUL

A. 1) Aveți simțul umorului ?
2) Sînteți sincer(ă) cu prietenii dv. și aveți încredere în ei ?
3) Puteți să tăceți o oră și mai bine?
4) Împrumutați cu plăcere lucrurile dv. personale?
5) Aveți mulți prieteni?

B. 1) Știți să vă distrați musafirii?
2) Sînteți punctual(ă) ?
3) Reușiți să faceți economii?
4) Vă place stilul sobru în îmbrăcăminte?
5) Considerați că e necesară disciplina interioară?

C. 1) Vă manifestați în public antipatia față de o anumită persoană?
2) Sînteți impulsiv?
3) Aveți spirit de contradicție?
4) Vă place să fiți centrul atenției în societate?
5) Ați observat că alții vă imită?

D. 1) Folosiți cuvinte grosolane care șochează pe interlocutorii dv. ?
2) Obișnuiți să vă lăudați, în ajunul unui examen, că sînteți perfect stăpîn pe materie?
3) Vă place să faceți morală, observații?
4) Vă simțiți tentat să faceți pe originalul, pentru a vă uimi prietenii ?
5) Vă face plăcere să ironizați părerile altora ?

E. 1) Preferați profesiile de jocheu, actor, crainic de televiziune celor de inginer, laborant, bibliograf?
2) Într-o societate de oameni necunoscuți vă simțiți la largul dv.?
3) În orele libere vă place să faceți sport în loc să stați liniștit acasă și să citiți o carte?
4) Sînteți capabil să păstrați un secret ?
5) Vă place atmosfera de sărbătoare?

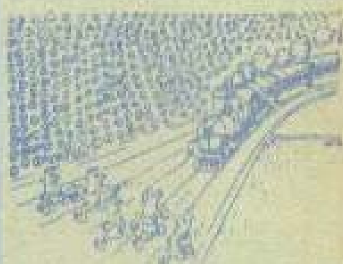
F. 1) În corespondența dv. respectați cu strictețe regulile de ortografie ?
2) Vă pregătiți din vreme pentru distracțiile de duminică?
3) Știți să vă țineți evidența cheltuielilor?
4) Vă place să faceți ordine ?
5) Sînteți ceea ce se numește „prăpăstios" ?

Interpretarea științifică a răspunsurilor se face în felul următor: dacă la majoritatea întrebărilor dintr-o grupă (ABCDEF) participantul a răspuns „da" notați cifra 1, dacă predomină răspunsul „nu" notați-l cu 0. Se formează astfel două combinații a cîte trei cifre, de pildă 111 și 110. Și acum nu vă rămîne decît să citiți răspunsurile.

(Răspunsurile în pagina 188)

UMOR SPORTIV

★ TESTE ★ TESTE ★ TESTE ★

RĂSPUNSURI

Făcînd raportul între răspunsurile afirmative și cele negative obțineți imaginea schematică a caracterului dv. Nu vă faceți sînge rău dacă răspunsul nu vă va fi pe plac. Nu uitați că e vorba totuși de un joc și v-ați caracterizat singur.

CUM PĂREȚI CELOR DIN JUR

100. Sînteți considerat, adesea, un om pe care nu te poți bizui (deși în realitate sînteți doar puțin artificial). Sînteți vesel și comunicativ. Și se întîmplă să faceți mai puțin decît promiteți. Vă lăsați ușor antrenat de prieteni și de aceea păreți influențabil (în chestiunile importante, însă știți să vă apărați punctul de vedere).

101. Faceți impresia unui dezghețat, uneori chiar nepoliticos. Tinzînd spre originalitate, contraziceți pe alții și uneori pe dv. înșivă afirmînd la un moment dat ceea ce alteori n-ați afirmat. Păreți nepăsător, nepunctual. Dar dacă vreți, știți să fiți harnic și energic. Vă lipsește ceea ce se numește echilibru.

110. Aveți toate motivele să vă bucurați, plăceți celor din jur. Sînteți comunicativ, serios, respectați opinia altora, vă sprijiniți prietenii la nevoie. Dar nu-i ușor să vă cîștige cineva prietenia.

111. Vă place să dominați pe cei din jur dar acest neajuns îl simte doar familia și prietenii. Față de ceilalți vă stăpîniți. Emițînd o părere nu vă gîndiți la impresia pe care o va face asupra celor din jur. Aceștia vă evită uneori din teama a nu vă jigni.

000. Sînteți o fire închisă și rezervată. Nimeni nu vă cunoaște gîndurile. Sînteți greu de înțeles.

001. Nu-i exclus să se spună despre dv. : Ce om imposibil. Vă enervați interlocutorii, nu le îngăduiți să-și spună părerea impunîndu-li-o pe a dv. și nu faceți concesii. Nu sînteți de acord? Ne pare bine.

010. Oameni ca dv. sînt în anii de școală elevi silitori, corecți, disciplinați și respectuoși, întotdeauna cu note bune. Cît privește prietenii, unii vă consideră înfumurat, alții vă iubesc și sînt bucuroși să se numere printre apropiații dv. Nu sînteți nici prea vorbăreț, nici lăudăros, sînteți întotdeauna calm și sigur pe dv.

011. Sînteți considerat un om căruia i se pare întotdeauna că e nedreptățit. Vă certați pentru fleacuri. Vi se întîmplă să fiți bine dispus dar rar. Păreți supărăcios și bănuitor.

CUM SÎNTEȚI ÎN REALITATE

000. Vă simțiți atras de tot ce e nou, aveți imaginație bogată, vă obosește monotonia. Puțini sînt cei care vă cunosc caracterul adevărat, cu toate că păreți mulțumit de soartă, în realitate sînteți dornic de o viață bogată în evenimente neobișnuite.

001. Sînteți mai curînd timid. Constatarea devine evidentă cînd aveți de-a face cu oameni pe care-i cunoașteți mai puțin. Sînteți cel adevărat numai în cercul familiei și al prietenilor. Prezența necunoscuților vă stingherește, dar căutați să vă ascundeți jena. Sînteți conștiincios și muncitor, aveți mai multe idei și intenții bune, dar modestia vă face să rămîneți în umbră.

010. Sînteți foarte sociabil, vă place să discutați și vă înconjurați de prieteni. Nu puteți suferi singurătatea nici chiar atunci cînd trebuie să lucrați ceva important. Spiritul de contradicție vă îndeamnă să faceți lucrurile altfel decît ceilalți, dar nu întotdeauna urmați acest îndemn, de foarte multe ori vă stăpîniți.

011. Sînteți rezervat dar nu timid, vesel dar exuberant, respectuos. V-ați obișnuit să fiți lăudat căci sînteți adesea. Ați dori să fiți pe placul celor din jur dar nu faceți eforturi în acest scop. Simțiți nevoia de a fi în societatea unor prieteni. Vă place să ajutați oamenii. Vi se poate reproșa uneori că sînteți cu capul în nori.

100. Sînteți înclinat să emiteți și să apărați cu înverșunare păreri paradoxale, de aceea unii nu vă agreează. Se întîmplă ca pînă și prietenii să nu vă înțeleagă. Dar nu vă pasă. Păcat!

101. Sîntem nevoiți să vă spunem cîteva adevăruri neplăcute: Cum ați reușit să ajungeți la această combinație de litere? Aveți un caracter dificil. Sînteți foarte încăpățînat, nu suportați glumele la adresa dv. Criticați adesea atitudinea altora și vă impuneți punctul de vedere cu dîrzenie. Vă înfuriați dacă nu vi se dă ascultare, de aceea aveți puțini prieteni.

110. Ați știut că sînteți un original și vă place să faceți senzație. Dacă vi se dă un sfat procedați exact împotriva lui pentru a vedea ce se întîmplă. Pe dv. vă amuză, pe alții în schimb îi irită. Numai prietenii cei mai apropiați știu că de fapt nu sînteți atît de încrezut cum păreți.

111. Sînteți energic, vă simțiți pretutindeni la largul dv., sînteți comunicativ, dar se pare că societatea prietenilor vă satisface cu condiția să vă revină rolul principal. Vă place să faceți pe arbitrul în dispute și să organizați jocuri. Cei din jur vă cunosc autoritatea deoarece în raționamentele dv. există mult simț întotdeauna, dar tendințele dv. mobilizatoare sînt cîteodată obositoare.

Reportaje aproape imposibile

EXISTĂ NESSIE?

Dintr-o dată, apele lacului au început să se involbureze. Somonii înotau înnebuniți de parcă ar fi fost urmăriți de un dușman nevăzut. Reflectoarele s-au aprins, iar aparatele de fotografiat au țăcănit. Membrii expediției conduse de americanul Robert Rines așteptau cu emoție developarea filmelor. Ei și-au propus să găsească o probă imbatabilă despre existența lui Nessie, ipoteticul monstru din Loch Ness, lac scoțian devenit, datorită presupusului său locatar, deosebit de celebru în lumea întreagă. Pentru a-l putea fotografia, Robert Rines a folosit un sonar astfel adaptat încît impulsurile ecoului ce ar fi provenit în urma ricoșării de corpul lui Nessie ar fi declanșat un sistem de iluminare suficient de puternic pentru fotografierea acestui monstru în apele extrem de întunecoase în care sălășluiește. Însă din cauza imensei cantități de turbă acumulate de apele lacului nu s-a putut obține imaginea scontată. În consecință, filmele au fost trimise la Institutul de tehnologie din California pentru a fi supuse aceleiași tehnici de descifrare ca și imaginile primite pe Pămînt din spațiul cosmic. Fotografiile au continuat să fie neclare, dar se puteau întrezări un gît extrem de lung și un ochi malefic. Conform aprecierii lui Rines, creatura pe care el crede că a fotografiat-o ar avea peste 9 m lungime și s-ar asemăna cel mai mult cu un plesiosaur, un dinozaur marin. Numeroși oameni de știință au rămas în continuare sceptici. Astfel, un specialist în zoologie de la Muzeul de istorie naturală din Londra a declarat, după o examinare minuțioasă a fotografiilor, că imaginile sînt prea întunecate pentru ca identificarea să fie posibilă. Rines și echipa sa nu au renunțat la cercetări. El și-a îmbunătățit sistemul de fotografiere și a obținut o nouă imagine de pe fundul lacului ce ar putea să înfățișeze rămășițele unui schelet ce ar fi putut să aparțină unui plesiosaur.

În ultimii zece ani au fost, dealtfel, consemnate 2 000 de relatări privitoare la Nessie, precizează revista britanică „Reader's Digest". Cei care susțin că l-au văzut în carne și oase îl descriu sub cele mai bizare forme. Impresia generală este însă că se aseamănă cu una din uriașele reptile care au populat în trecutul îndepărtat Pămîntul. Prima relatare despre Nessie este o legendă care își are obîrșia în anul 565 e.n. Apoi, în 1880, un scufundător a susținut că l-a văzut pe Nessie. Dar de abia din 1933 presupusul monstru a început să cîștige reputație internațională. În acel an, pe data de 2 mai, ziarul „Inverness Courier" publica o relatare intitulată „Spectacol straniu la Loch Ness". Ea se referea la un om de afaceri cunoscut pe plan local, care în timpul unei plimbări cu mașina pe lîngă acel lac a văzut o creatură deosebit de ciudată, care avea corpul asemănător cu cel al unei balene, bălăcindu-se în apă. De atunci rareori apărea vreun număr al ziarului citat în care să nu fi existat o cît de mică referire la Nessie. Martorii oculari au început să apară unul după altul: familia Spicer, chirurgul londonez Robert Kenneth Wilson etc. Turismul s-a dezvoltat într-un timp foarte scurt extrem de mult. Casele țărănești au devenit neîncăpătoare pentru amatorii de senzații tari. În anii celui de-al doilea război mondial amintirea despre presupusa existență a lui Nessie a început să se șteargă. Dar în anii 1950, tocmai cînd au început să apară primele vești despre farfuriile zburătoare, Nessie a început să se ivească din nou pe neașteptate. În 1957, un număr de cinci persoane au susținut că l-au văzut. În 1960, inginerul Tim Dinsdale a filmat „o formă lungă, ovală ce... galopa prin apă". De asemenea, Nessie a devenit eroul palpitant a numeroase cărți.

La rîndul ei, revista „New Scientist", care nu demult l-a „ucis" pe acest monstru marin, l-a „reînviat" într-unul din numerele sale recente. Sub semnătura unui cercetător — Adrian Shine — care a trimis numeroase ore în căutarea lui Nessie, revista menționează: „Nu putem afirma dacă monstrul există sau nu, dar știm destule lucruri care ne permit să spunem că ar putea exista". Avînd în vedere rezultatele explorărilor sale în adîncimile lacului Loch Ness cu ajutorul unui sonar, Shine respinge ipoteza unui alt cercetător, Robert Craig, privitoare la existența posibilă a unor trunchiuri de pin care s-ar ridica periodic la suprafața apei, grație acumulării de gaze. El afirmă că la bordul navei sale laboratoar a captat, în perioada mai-august 1982, cel puțin 40 de semnale de o forță extraordinară. Pe de altă parte, cercetătorul britanic consideră că lacul oferă monstrului ipotetic un mediu biologic stabil, abundent în oxigen pînă la adîncimi mari, cu o temperatură constantă și bogat în resurse piscicole. Shine a anunțat că intenționează să dubleze cercetările acestui a cu cele folosind fotografia submarină.

Biochimistul Roy Mackal de la Universitatea din Chicago nu este mulțumit cu existența unui singur Nessie. El susține că în Loch Ness ar exista chiar o turmă întreagă de... 150—200 de Nessie. În consecință, căutarea lui Nessie continuă...

TUDOR PRELIPCEANU

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2				■					
3			■			■			
4				■					
5					■		■		
6	■							■	
■									
8		■						■	
9			■			■			
■							■		

ORIZONTAL: 1) Cu obrajii roşii (pl.). 2) O pată pe cerul albastru — Compozitor de muzică uşoară, autorul melodiei „Firicel de floare-albastră". 3) Se înroşeşte la fiert — Brăzdată de „râuri" multicolore — Veche măsură pentru lungime. 4) Aşezare urbană — Oameni cu chipuri brune. 5) Cu părul castaniu — Caier! 6) Plantă tropicală fructiferă, cu flori violacee. 7) Înroşesc pielea. 8) Firicel de floare-albastră — Pasăre care se hrăneşte cu nuci şi alune. 9) Culoarea optimismului — Simbolul radiului — Galben şi strălucitor. 10) Pietre preţioase, colorate în galben — Vorba gîştei.

VERTICAL: 1) A căpăta culoarea sîngelui — Perle! 2) Un loc de unde ieşi... albit — Specie de cîine sălbatic. 3) Un om în alb — Apar zorile! 4) Peru! — Albastrul cerului fără nori. 5) Acolo unde culorile trăiesc 6) Localitate în S.U.A. — Scoate peri albi. 7) Roşu infinit! — Metal de culoare roşietică. 8) General musulman (m. 663) — Cenuşie. 9) Întărîtaţi de pînza roşie a toreadorului — Vechi galben unguresc. 10) Femeia în alb.

Dicţionar: RUF, ENOT, OREM, AMRU, UG.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	■	11
2				■						
3			■				■			
4						■				
5			■							
6				■				■		
7	■						■		■	
■		■		■						■
9					■					
10						■				
11				■						

ORIZONTAL: 1) Compozitor de muzică uşoară, autorul melodiei „Aş vrea iar anii tinereţii". 2) Un an marcat în trunchiul unui copac — Actriţă americană (1926—1962), protagonistă a filmului „Şapte ani de chibzuinţă". 3) Localitate în R.S.F. Iugoslavia — Dintre — Abreviaţie medicală. 4) Poet sovietic (1893—1925), autorul poeziei „Anii mei cei tineri" — Ţară asiatică. 5) Prefix cu sens negativ — Rămasă peste ani. 6) A se mistui — Fel — Ani fără conţinut! 7) Anii istoriei. 8) Ştafetă vie peste ani. 9) Ani de viaţă — Perioadă de mii şi mii de ani (geol.). 10) Popor cu ani în urmă! — Anul, luna, ziua. 11) Literă ebraică — Poetă română (1916—1944), autoarea poeziei „Aştept anul unu".

VERTICAL: 1) În vîrstă de mii de ani — Milioane de ani. 2) Un an din copilărie — Formaţie de zbor. 3) Întîmplări pierdute în adîncurile anilor — Localitate în Franţa. 4) Iniţialele lui Caragiale — Rămîne scris peste ani. 5) Cu un an ar fi divan! — Într-un sens! 6) Poet român (1850—1889), autorul poeziei „Trecut-au anii..." — Cămăşi înflorate 7) Veşnicie filozofică — Lumină la mii de ani-lumină. 8) Bine — A se ivi — Se schimbă de la an la an. 9) „La mulţi ani" şi iar „la mulţi ani" — Recontul anilor trecuţi. 10) Cu ani în urmă — Oraş în Japonia. 11) Regizor francez, realizator al filmului „Anul trecut la Marienbad" — Prinde orice miros.

Dicţionar: LIG, ADS, NON, ALEF, AME, AON, SETO.

SPORTURI ŞI PRIORITĂŢI

● *Cele mai vechi schiuri din lume au fost descoperite în Suedia, iar construcţia lor a fost datată cu aproximaţie în anul 2500 înaintea erei noastre. Schiurile au fost folosite de luptători pentru prima oară la bătălia de la* Isen *lîngă* Oslo *în anul 1200. Cel mai vechi club de schi din lume este clubul* Trysil *din Norvegia, fondat în 1861. Federaţia internaţională de schi a fost înfiinţată la 2 februarie 1924.*

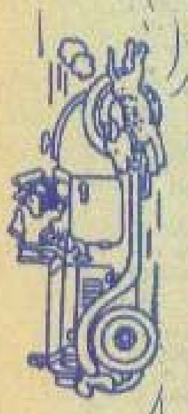
● *Handbalul a fost pentru prima oară jucat în 1895. Ca sport olimpic a fost recunoscut în 1936. În 1980, peste 75 de ţări erau afiliate la federaţia internaţională de specialitate (înfiinţată în 1946) avînd circa 10 milioane de jucători legitimaţi. Primul meci internaţional a avut loc în 1935 între Suedia şi Danemarca.*

● *Un joc asemănător fotbalului se numea* Tsu-chu *şi era jucat în China în secolele 4 şi 3 înaintea erei noastre. Printre cele mai vechi referinţe la acest sport (fotbalul) se numără* Proclamaţia regelui Edward al II-lea *făcută la Londra în 1314. Numărul jucătorilor în echipele de fotbal a fost stabilit în 1870. Cel mai vechi club de fotbal din lume este* Sheffield FC, *înfiinţat la 24 octombrie 1857.*

● *Imaginea a doi boxeri care luptau cu mănuşi a fost descoperită pe o frescă datînd din sec. XV înaintea erei noastre în insula* Thera *(Grecia).*

C. STĂNCULESCU

De ici, de colo

În jurul lumii pe la poli

O expediție cu totul inedită a fost aceea a exploratorilor britanici Charles Burton și Ranulph Fiennes, începută în anul 1979. Ei au reușit pentru prima dată să înconjoare Pămîntul de la un pol la altul. Pînă în sudul Atlanticului au parcurs un traseu de 83 200 km, care a cuprins și traversarea zonei vestice a deșertului Sahara. Apoi, au străbătut o regiune neexplorată pînă atunci, acoperită de gheață, pînă ce au ajuns la Polul Sud. A urmat o călătorie peste periculosul ghețar Scott, pînă ce au ajuns la țărmul Oceanului Pacific. Au urmat pe fluviul Yukon și au străbătut pasajul de nord-vest situat la extremitatea nordică a continentului american. În cele din urmă cei doi temerari, care au înfruntat de mai multe ori moartea, s-au îndreptat spre Polul Nord, obiectiv pe care l-au atins cu succes. A urmat ultima parte a expediției pînă la locul de întîlnire a navei care i-a adus în țară. Pe parcursul acestei inedite călătorii, care le-a luat, dacă includem și pregătirea ei, șase ani, Charles Burton și Ranulph Fiennes au realizat o serie de recorduri: au fost primii oameni care au ajuns la ambii poli în cursul aceleiași expediții; au fost primii exploratori care au traversat ghețarul Scott spre Oceanul Pacific și primii care au străbătut fluviul Yukon și pasajul de nord-vest într-un singur sezon.

T.P.

* TESTE * TESTE * TESTE *

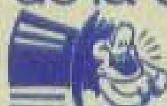
PĂRINȚI ȘI COPII

În ce constă arta educației? Oare numai în control? În aplicarea de pedepse? Sau și în acea apropiere sufletească dintre părinți (educatori) și copii, urmare a căreia toate conflictele devin rezolvabile și orice activitate — plăcută și interesantă? Propunem părinților (ca și celor care vor deveni părinți) să răspundă cu DA, NU, UNEORI sau PARȚIAL la întrebările testului următor.

1. Considerați că în familia dv. există înțelegere reciprocă între părinți și copii?
2. Vă împărtășesc copiii „secretele" lor? Se sfătuiesc cu dv. în legătură cu „problemele lor personale"?
3. Se interesează de munca sau activitatea dv.?
4. Îi cunoașteți pe prietenii copiilor dv.?
5. Frecventează ei casa dv.?
6. Iau parte copiii la treburile gospodărești?
7. Obișnuiți să controlați modul cum își pregătesc copiii dv. lecțiile?
8. Aveți preocupări și distracții comune cu ei?
9. Copiii dv. participă la pregătirea sărbătorilor familiei?
10. Cum stau lucrurile cu „sărbătorile copiilor" — preferă să le petreacă împreună cu dv. sau doresc să se distreze „fără adulți"?
11. Discutați cu copiii dv. cărțile citite de ei?
12. Împărtășiți copiilor impresiile dv. în legătură cu emisiunile TV sau filmele văzute?
13. Mergeți împreună la teatre, muzee, expoziții, concerte?
14. Mergeți împreună la plimbare sau în excursii?
15. Obișnuiți să petreceți concediul împreună cu ei sau nu?

(Răspunsurile în pagina 192)

de la o glumă la alta

În fiecare an, îmi petrec concediul împreună cu soțul. Și e minunat. Dv. cum obișnuiți?
— Acu' cinci ani l-am petrecut separat.
— Și cum a fost? I-a plăcut soțului?
— Nu știu, că încă nu s-a-ntors...

Gigel, ce-ți atîrnă de mînă?
— Mi-a agățat mama o ață ca să nu uit să pun scrisoarea pentru bunici la cutie.
— Și ai pus-o?
— Nu, că a uitat să mi-o dea.

— ...și din primul foc am nimerit drept în pulpa iepurelui!
— În cap trebuia să-l nimerești!
— Cap nu mai avea...

C. AMARIȚEI

★ TESTE ★
★ TESTE ★

Pentru fiecare răspuns DA notaţi 2 puncte, pentru PARŢIAL sau UNEORI — 1 punct şi pentru NU zero puncte.
Peste 20 de puncte: Relaţiile dv. cu copiii pot fi considerate bune. Între 10 şi 20 puncte: Relaţiile dv. cu copiii pot fi apreciate ca satisfăcătoare dar insuficient de multilaterale. Urmează să vă mai gîndiţi în ce direcţii acestea pot fi ameliorate şi completate.
Sub 10 puncte: Relaţiile dv. cu copiii sînt nesatisfăcătoare. Trebuie să luaţi fără întîrziere măsuri.

C. AMARIŢEI

Detectorul de minciuni

(Urmare din pag. 179)

bărilor privind moravurile, credinţelor religioase, convingerile politice şi sindicale, precum şi întîmplările personale din ultimii şapte ani.

Iată, deci că noii vedete a televiziunii americane i se pregăteşte şi un statut juridic. În numele încrederii în om, al democraţiei, al inviolabilităţii persoanei şi al altor cîtorva „principii fundamentale" ale vieţii americane, recitate cu aplomb în campaniile publicitar-electorale. De la marii criminali la umilul funcţionar care trebuie să-şi apere pîinea zilnică n-a fost decît un pas pe care întreprinderea pusă pe roate de inventivul Lee Bailey, cu concursul „total dezinteresat" al firmelor producătoare de „polygraphi", l-a parcurs cu nonşalanţă. Şi pentru ca totul să capete o cît mai mare greutate, Pentagonul însuşi, care foloseşte 2,1 milioane militari şi 947 000 civili, şi-a manifestat intenţia de a folosi detectorul pentru a-şi intimida personalul, limitînd în felul acesta scurgerea de informaţii secrete. Ceea ce părea la prima vedere „găselniţa" unei emisiuni de succes a televiziunii este ridicat la rangul de principiu al ordinii statale.

N-ar fi exclus ca, în acest ritm, să asistăm în scurt timp la extinderea totală a sistemului — de la nou-născuţii care trebuie verificaţi dacă şi-au băut lăpticul sau doar s-au prefăcut — la pensionarii care, în tinereţea lor, ehei, cine ştie ce fapte abominabile au comis! Şi uite-aşa, din aproape în aproape, „democraţia detectorului de minciuni" va ordona temeinic viaţa şi morala america.. 'ui de rînd...

DOINA IOVĂNEL

„Veneţia Asiei"

(Urmare din pag. 119)

sformate în străzi obişnuite. Aceasta a creat însă alte probleme, la fel de grave. Bangkokul nu a putut face faţă în condiţii optime afluxului de populaţie din mediul rural, îndeosebi în ce priveşte canalizarea şi aprovizionarea cu apă potabilă şi menajeră. Locuitorii din zona de periferie şi-au construit, de aceea, fîntîni proprii. Cele 11 000 de fîntîni extrag zilnic peste 1 milion de metri cubi de apă. Aceasta este una din cauzele principale ale scufundării oraşului: cînd stratului imens de nisip şi lut i se extrage apa, terenul se tasează. Ca urmare a permanentei scăderi a nivelului solului, situaţia este gravă îndeosebi în perioada marilor ploi musonice, din luna mai pînă în septembrie, cînd Menamul se revarsă, klong-urile, impuţinate, nu mai pot prelua întreaga cantitate de precipitaţii, canalele sînt inundate şi întregul oraş ia aspectul unui lac fără maluri. Atunci la Bangkok pot fi văzuţi agenţi de circulaţie stînd pînă la genunchi în apă şi dirijînd automobile ale căror roţi au dispărut din cîmpul vizual, muncitori lucrînd cocoţaţi pe mese sau bănci improvizate, călugări umblînd cu sutanele ridicate pînă-n brîu sau şcoli în care cursurile continuă deşi apa a ajuns la jumătatea pupitrelor.

Problemele Bangkokului nu sînt deloc simple şi urgenţa măsurilor pare mai mare chiar decît la Veneţia. La „viteza" actuală a scufundării, în aproximativ 20 de ani oraşul ar putea ajunge sub nivelul mării. Terenul deja surpat nu mai poate fi reînălţat. Trebuie acţionat deci înainte ca sentinţa să devină irevocabilă. Prinja Nutalaya, profesor de geologie la Institutul asiatic de tehnologie din Bangkok şi bun cunoscător al problemelor „reşedinţei lui Buddha de smarald", cunoaşte remediile: ar trebui construite diguri înalte, pusă sub control aprovizionarea cu apă din pînza freatică şi stăvilită migraţia spre Bangkok. Comisii guvernamentale speciale au fost însărcinate să caute şi să ofere soluţii. Nu este exclusă nici eventualitatea mutării capitalei într-un loc mai sigur. În orice caz, deceniile ce vin vor fi decisive pentru salvarea „Veneţiei Asiei".

Prezentarea grafică: **GABRIEL FLOREA** Tehnoredactor: **DUMITRU DAMIAN**
Copertele realizate de **GEORGE BUŢU**

Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii" — Bucureşti sub comanda nr. 30 323/83

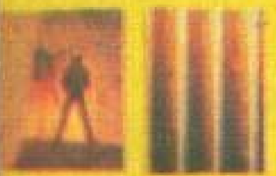

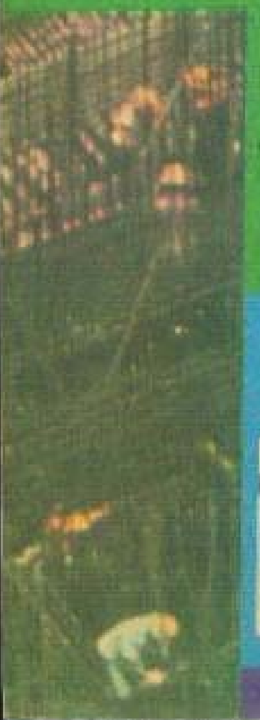

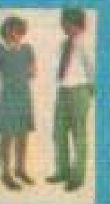

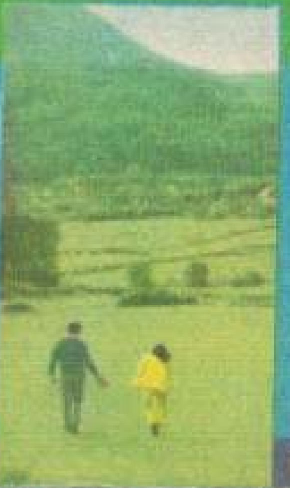

Lei 18